

Ministerstvo životního prostředí

SUROVINOVÉ ZDROJE ČESKÉ REPUBLIKY

NEROSTNÉ SUROVINY 2013

Statistické údaje do roku 2012

(Uzávěrka odborných podkladů 31. srpna 2013)

Česká geologická služba

Říjen 2013

Sestavili:
RNDr. Jaromír Starý
RNDr. Ivo Sitenský, CSc., CAAE
RNDr. Dalibor Mašek
RNDr. Tereza Hodková
Mgr. Pavel Kavina, Ph.D.

Sazba:
PhDr. Oleg Man

Grafika:
PhDr. Oleg Man
Ing. Ludmila Richterová
RNDr. Renata Kachlíková

geofond@geology.cz
www.geology.cz

OBSAH

VYSVĚTLIVKY	14
Přehled použitých zkratk a technických jednotek	14
Směnné kurzy a inflace měn, v nichž se uvádějí ceny nerostných surovin	16
Průměrná roční míra inflace v USA (US), Velké Británii (UK), Eurozóně (EUR) a České republice (CZ)	16
Průměrné roční devizové kurzy české koruny k euru, americkému dolaru a britské libře	17
Klasifikace zásob a zdrojů v České republice a její vývojové porovnání s mezinárodními klasifikacemi	18
Česká klasifikace	18
Mezinárodní klasifikace	21
Porovnání českého a mezinárodních systémů klasifikací	24
Závěry	25
ÚVOD	26
NEROSTNÁ SUROVINOVÁ ZÁKLADNA ČESKÉ REPUBLIKY A JEJÍ VÝVOJ V ROCE 2012	29
1. Právní rámec využívání nerostné surovinové základny	29
1.1. Vyhrazené a nevyhrazené nerosty a jejich ložiska	29
1.2. Projektování, schvalování a provádění vyhledávání a průzkumu ložisek	29
1.2.1. vyhrazených nerostů	29
1.2.2. nevyhrazených nerostů (a jejich dobývání)	30
1.3. Oprávnění k dobývání vyhledaného a prozkoumaného ložiska	30
1.4. Úhrady za dobývání vyhrazených nerostů	30
1.5. Rezervy na důlní škody a sanace při dobývání vyhrazených nerostů	32
2. Vybrané statistické údaje průzkumu a dobývání výhradních ložisek nerostných surovin na území ČR	32
3. Postavení dobývání nerostných surovin v ekonomice ČR	32
4. Vývoj průmyslových zásob (bilančních prozkoumaných volných zásob) nerostných surovin celkem podle skupin tisíce kt (není-li uvedeno jinak)	33
5. Přehled rozhodnutí o průzkumných územích platných v roce 2012 a z toho vydaných v roce 2012 podle nerostů – průzkumné práce hrazené organizacemi	33
6. Geologické práce hrazené ze státního rozpočtu	34
6.1. ložiskově-geologického charakteru	34
6.2. neložiskového charakteru	35

7. Přehled vybraných obecně závazných právních předpisů pro průzkum a dobývání nerostů ke 30. 6. 2013	35
7.1. Zákony	35
7.2. Další právní předpisy	36
7.2.1. Pro oblast využívání ložisek	36
7.2.2. Pro geologické práce	36
7.2.3. Pro oblast oprávnění k činnosti a k ověřování odborné způsobilosti	36
EKONOMIKA A NEROSTNÉ SUROVINY	37
Vývoj české a světové ekonomiky a význam nerostných surovin	37
1. Recese české ekonomiky	37
2. Změny na straně poptávky	40
3. Strukturální změny české ekonomiky	42
4. Vývoj světové ekonomiky	45
5. Zahraniční obchod a vnější ekonomická rovnováha	50
Struktura obchodu	55
Vnější rovnováha	60
Význam zahraničního kapitálu v odvětví dobývání nerostných surovin	64
Vysvětlivky k vybraným ekonomickým pojmům	67
Fakta o nerostných surovinách: Politické zájmy – ne intervence OPEC – vysvětlují mimořádnou cenovou historii ropy	70
Abstrakt	70
1. Úvod	70
2. Ropný kartel a jeho chování	70
3. Rostoucí cena nabídky	72
4. Státní vlastnictví a vládní nenasytlost	73
5. Zdrojové prokletí	75
6. Závěry	75
Ekonomická situace podniků těžících nerostné suroviny	78
Těžba celkem	78
Počet organizací	79
Přepočtený počet pracovníků	80
Průměrný přepočtený počet pracovníků	81
Tržby (mil. Kč)	82
Průměrné tržby (mil. Kč)	82
Přidaná hodnota (mil. Kč)	83
Produktivita práce z přidané hodnoty (Kč/pracovník)	84
Hodinová produktivita práce (Kč/odpracovaná hodina)	85
Tržby na pracovníka (tis. Kč/pracovník)	85
Průměrná mzda (Kč/pracovník)	86
(Přidaná hodnota – mzdové náklady) na pracovníka (Kč/pracovník)	87

Index 2012/2008 (Přidaná hodnota – mzdové náklady) na pracovníka	87
Černé uhlí	88
Hnědé uhlí a lignit	89
Kaolin	90
Jíly a bentonit	90
Živec	91
Sklářské písky	92
Slévárenské písky	93
Vápence, cementářské suroviny a dolomit	93
Dekorační kámen	94
Stavební kámen	95
Štěrkopísky	96
Cihlářské suroviny	97
Ostatní suroviny	97
Přehled domácí těžby nerostných surovin	99
Domácí podíl na světové těžbě	100
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NEROSTNÉ SUROVINY	101
Těžba nerostných surovin a ochrana přírodního prostředí	101
Zvláště chráněná území (ZCHÚ) přírody České republiky	101
Struktura ZCHÚ v roce 2012	102
Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin v CHKO, kt	102
Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin v jednotlivých CHKO, kt	103
Zatížení území CHKO těžbou výhradních ložisek, t/km ² za rok (rozlohy CHKO ke 31. 12.).	104
Báňské aktivity na území České republiky	105
Vývoj rekultivací po těžbě nerostných surovin	106
Rekultivace po těžbě výhradních ložisek nerostných surovin v roce 2012	106
Rozsah zvláště chráněných území přírody České republiky (ZCHÚ) zřízených v místech bývalé těžby nerostných surovin	111
Odstraňování negativních následků hornické činnosti v ČR – hlavní formy a finanční zdroje	112
Úvod	112
1. Uplatňování finančních prostředků z vytvořené finanční rezervy těžebních organizací na sanace, rekultivace a důlní škody	112
Finanční rezerva na sanace a rekultivace	112
Tvorba a čerpání rezervy na sanace a rekultivace (v tis. Kč)	113
Finanční rezerva na důlní škody	114
Tvorba a čerpání rezervy na důlní škody (v tis. Kč)	114
2. Využívání finančních prostředků z ročních úhrad těžebních organizací za dobývací prostory a vydobyté vyhrazené nerosty dle horního zákona	115
Úhrady z dobývacích prostorů	115

Úhrady z ploch dobývacích prostorů podle § 32a odst. 1 horního zákona poskytnuté obcím (v tis. Kč)	115
Úhrady z vydobytých vyhrazených nerostů	116
Rozdělení úhrad z vydobytých vyhrazených nerostů podle § 32a odst. 4 horního zákona (v tis. Kč)	117
3. Program útlumu těžebních aktivit a zahlazování následků hornické činnosti uhelného, rudného a uranového sektoru financovaný z národních zdrojů.	118
Užití dotace z národních zdrojů na útlum hornictví a zahlazování následků hornické činnosti a mandatorní sociálně zdravotní náklady (v mil. Kč).	119
4. Využívání výnosů z privatizace národního majetku na odstranění starých ekologických zátěží po hornické činnosti vzniklých před privatizací těžebních společností	120
Přehled subjektů, se kterými byly uzavřeny ekologické smlouvy včetně garantovaných finančních objemů a výše jejich dosavadního čerpání (v Kč) – stav k 30. 6. 2013.	121
5. Program řešení ekologických škod způsobených před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji, řešení ekologické revitalizace po hornické činnosti v Moravskoslezském kraji, k odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu ve vymezeném území Jihomoravského kraje a řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu	121
Řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji	122
Členění dle báňských společností zahrnutých do koncepce programu	122
Členění dle krajů (projekty měst a obcí) zahrnutých do koncepce programu	122
Projekty s ukončenou realizací a projekty v realizaci (v Kč)	123
Řešení revitalizace Moravskoslezského a Jihomoravského kraje	123
Vládou schválené skupiny prioritních projektů k řešení odstraňování škod na životním prostředí po těžbě nerostů v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji	123
Projekty s ukončenou realizací (v Kč) – stav k 31. 12. 2012	124
Projekty v realizaci (v Kč)	126
Řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu.	129
Projekty s ukončenou realizací (v Kč)	130
Projekty v realizaci (v Kč)	130
6. Zdroje EU – Operační program životní prostředí (administrováno Ministerstvem životního prostředí).	130
GEOLOGIE A NEROSTNÉ SUROVINY	132
Geologický vývoj území České republiky	132
Geologická pozice České republiky v Evropě	133
Geologie České republiky.	135

Geologické členění fundamentu Českého masivu na území České republiky	135
Karbon a perm v Českém masivu a podloží Západních Karpat na území České republiky	138
Svrchní křída v Českém masivu a na území České republiky	140
Terciér v Českém masivu a Západních Karpatech na území České republiky	141
Členění kvartéru na území České republiky	142
Regionálně geologické jednotky	143
NEROSTNÉ SUROVINY V SOUČASNOSTI TĚŽENÉ V ČESKÉ REPUBLICE	147
ENERGETICKÉ NEROSTNÉ SUROVINY	147
Černé uhlí	147
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	147
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	148
3. Zahraniční obchod	148
4. Ceny domácího trhu	149
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	149
Hnědé uhlí	150
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	150
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	151
3. Zahraniční obchod	152
4. Ceny domácího trhu	152
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	153
Ropa	154
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	154
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	154
3. Zahraniční obchod	155
4. Ceny domácího trhu	155
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	155
Uran	156
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	156
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	157
3. Zahraniční obchod	157
4. Ceny domácího trhu	158
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	158
Zemní plyn	159
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	159
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	160
3. Zahraniční obchod	160
4. Ceny domácího trhu	161
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	161

NERUDNÍ SUROVINY	162
Bentonit	162
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	162
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	163
3. Zahraniční obchod	163
4. Ceny domácího trhu	164
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	164
Diatomit	165
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	165
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	165
3. Zahraniční obchod	166
4. Ceny domácího trhu	166
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	166
Dolomit	167
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	167
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	168
3. Zahraniční obchod	168
4. Ceny domácího trhu	169
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	169
Drahé kameny	170
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	170
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	171
3. Zahraniční obchod	172
4. Ceny domácího trhu	173
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	174
Jíly	175
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	175
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	176
3. Zahraniční obchod	176
4. Ceny domácího trhu	178
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	178
Kaolin	179
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	179
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	180
3. Zahraniční obchod	181
4. Ceny domácího trhu	182
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	182
Křemenné suroviny	183
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	183
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	184
3. Zahraniční obchod	184
4. Ceny domácího trhu	185
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	185
Průmyslové písky (sklářské a slévárenské)	186
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	186
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	187

3. Zahraniční obchod	188
4. Ceny domácího trhu	188
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	188
Sádrovec	190
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	190
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	191
3. Zahraniční obchod	191
4. Ceny domácího trhu	191
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	191
Vápence a cementářské suroviny	192
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	192
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	193
3. Zahraniční obchod	195
4. Ceny domácího trhu	196
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	197
Živec	198
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	198
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	199
3. Zahraniční obchod	200
4. Ceny domácího trhu	201
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	201
STAVEBNÍ SUROVINY	202
Cihlářské suroviny	202
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	202
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	203
3. Zahraniční obchod	204
4. Ceny domácího trhu	204
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	205
Dekorační kámen	206
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	206
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	206
3. Zahraniční obchod	207
4. Ceny domácího trhu	210
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	210
Kamenivo	212
Analýza trhu kameniva ve vybraných středoevropských zemích	212
1. Úvod a popis trhů	212
1.1 Štěrkopísek, drcené kamenivo: hlavní dynamiky trhu	212
1.2 Průzkum trhu: aplikovaná metodologie	213
2. Analýza trhu	213
2.1 Regionální průzkum a analýza trhu: Evropská unie	213
2.1.1 Štěrkopísek	213
2.1.2. Drcené kamenivo (stavební kámen)	217
Stavební kámen	221
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky	221

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	221
3. Zahraniční obchod	222
4. Ceny domácího trhu	223
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	226
Štěrkopísky	228
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	228
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	228
3. Zahraniční obchod	229
4. Ceny domácího trhu	230
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012	230
NEROSTNÉ SUROVINY	
V SOUČASNOSTI NETĚŽENÉ V ČESKÉ REPUBLICE.	232
NEROSTNÉ SUROVINY TĚŽENÉ V MINULOSTI,	
SE ZDROJI A ZÁSOBAMI	232
ENERGETICKÉ NEROSTNÉ SUROVINY	232
Lignit	232
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	232
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	233
3. Zahraniční obchod	233
NERUDNÍ SUROVINY	234
Baryt	234
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	234
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	235
3. Zahraniční obchod	235
Fluorit	236
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	236
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	237
3. Zahraniční obchod	237
Grafit	238
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	238
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	239
3. Zahraniční obchod	239
RUDY	241
Cín	241
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	241
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	242
3. Zahraniční obchod	242
Germanium	244
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	244
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	244
3. Zahraniční obchod	245

Mangan	246
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	246
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	246
3. Zahraniční obchod	247
Měď	249
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	249
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	250
3. Zahraniční obchod	250
Olovo	253
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	253
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	254
3. Zahraniční obchod	254
Stříbro	256
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	256
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	257
3. Zahraniční obchod	257
Wolfram	259
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	259
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	260
3. Zahraniční obchod	260
Zinek	262
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	262
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	263
3. Zahraniční obchod	263
Zlato	265
1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	265
2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	266
3. Zahraniční obchod	266
NEROSTNÉ SUROVINY TĚŽENÉ V MINULOSTI, BEZ ZDROJŮ A ZÁSOB	267
Antimon	267
Zahraniční obchod	267
Arzen	268
Zahraniční obchod	268
Železo	269
Zahraniční obchod	269
NEROSTNÉ SUROVINY NETĚŽENÉ V MINULOSTI, SE ZDROJI A ZÁSOBAMI	270
Lithium, rubidium, cesium	270
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky.	270
Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.	271
Zahraniční obchod	271
Molybden	273
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12. ...	273

Zahraniční obchod	273
Selen, telur	274
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.	274
Zahraniční obchod	274
Tantal, niob	275
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.	275
Zahraniční obchod	275
Vzácné zeminy	276
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.	276
Zahraniční obchod	276
Zirkonium, hafnium	278
Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.	278
Zahraniční obchod	278

NEROSTNÉ SUROVINY NETĚŽENÉ V MINULOSTI, BEZ ZDROJŮ A ZÁSOB 279

NERUDNÍ SUROVINY	279
Andalusit, kyanit, sillimanit, mullit	279
Zahraniční obchod	279
Azbest	280
Zahraniční obchod	280
Magnezit	281
Zahraniční obchod	281
Mastek	282
Zahraniční obchod	282
Perlit	283
Zahraniční obchod	283
Síra	284
Zahraniční obchod	284
Sůl kamenná	285
Zahraniční obchod	285
Ostatní suroviny pro výrobu průmyslových hnojiv	286
Zahraniční obchod	286
RUDY	288
Berylium	288
Zahraniční obchod	288
Galium	289
Zahraniční obchod	289
Hliník	290
Zahraniční obchod	290
Hořčík	292
Zahraniční obchod	292
Chrom	293
Zahraniční obchod	293

Indium	294
Zahraniční obchod	294
Kadmium	295
Zahraniční obchod	295
Kobalt	296
Zahraniční obchod	296
Nikl	297
Zahraniční obchod	297
Rtuť	298
Zahraniční obchod	298
Thalium	299
Zahraniční obchod	299
Thorium	300
Zahraniční obchod	300
Titan	302
Zahraniční obchod	302
Vanad	303
Zahraniční obchod	303
Vizmut	304
Zahraniční obchod	304

VYSVĚTLIVKY

Přehled použitých zkratk a technických jednotek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
a. s.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost má formu akciové společnosti
bbl	barel (ropy), 158,99 dm ³ (litrů); 1 tuna ropy je přibližně 7 bbl (6,67–7,75 bbl pro ropu těženou v České republice)
BP	British Petroleum, britská nadnárodní ropná a petrochemická společnost
BRICS	označení hospodářské skupiny zemí Brazílie, Rusko, Indie, Čína, Jižní Afrika
CIS	Commonwealth of Independent States, Společenství nezávislých států (SNS), rusky: Содружество Независимых Государств
CMMI	Council of Mining and Metallurgical Institutions
CZ NACE	české osvojení Všeobecné průmyslové klasifikace ekonomických činností Evropských společenství (General Industrial Classification of Economic Activities within the European Communities (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes))
ČBÚ	Český báňský úřad
ČNR	Česká národní rada – bývalý parlament České (socialistické) republiky
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	dobývací prostor
DPH	Daň z přidané hodnoty
EIA	1) Environmental Impact Assessment, studie působení posuzované (stavební, průmyslové) aktivity na životní prostředí; 2) Energy Information Administration, sekce Department of Energy (Ministerstva energetiky) USA poskytující energetické statistiky, údaje, analýzy
EU	Evropská unie
EURATOM	(ESA) Euratom Supply Agency – Evropská agentura pro společnou zásobovací politiku na principu řádného a spravedlivého zásobování uživatelů Evropského společenství nukleárními palivy
EUROSTAT	Statistical Office of the European Communities, statistický úřad Evropské unie, organizační složka Evropské komise
FMPE	Federální ministerstvo paliv a energetiky
FNM	Fond národního majetku
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota (HPH) je široce používaný ukazatel celkového ekonomického výkonu odvětví. Jde o ukazatel odpovídající HDP v celém národním hospodářství. Vypočte se odečtením mezispotřeby (spotřeba surovin, energie, materiálů) od celkové hodnoty produkce (účetně jde o rozdíl tržeb a dalších výkonů podniků a jejich spotřeby materiálu, energie a služeb, jde tedy o souhrn jejich účetních přidáných hodnot)

CHLÚ	chráněné ložiskové území
IEA	International Energy Agency, Mezinárodní energetická agentura
IMF	International Monetary Fund, Mezinárodní měnový fond
JORC	Joint Ore Reserves Committee
KKZ	Komise pro klasifikaci zásob
k. s.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost má formu komanditní společnosti
kt	kilotuna, 1 000 t
MCS	Mineral Commodity Summaries, nerostně – surovinová ročenka Geologické služby USA
MHPR	Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj
MMF	Mezinárodní měnový fond
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MUS	Mostecká uhelná společnost, a.s.
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	nezjištěný nebo nevěrohodný údaj
OBÚ	obvodní báňský úřad
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries, Organizace zemí vyvážejících ropu
PKÚ	Palivový kombinát Ústí, s.p.
POPD	plán otvírky, přípravy a dobývání výhradních ložisek
PZI	přímé zahraniční investice
ROPO	Recognised Overseas Professional Organizations
Sb.	Sbírka zákonů České republiky
SD	Severočeské doly, a.s.
SITC	Standard International Trade Classification (jednotný mezinárodní třídění zboží)
SOPR	stálé období předchozího roku
s. p.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost je vlastněna státem (státní podnik)
spol. s r. o.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost má formu společnosti s ručením omezeným (také s. r. o.)
s. r. o.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost má formu společnosti s ručením omezeným (také spol. s r. o.)
t	metrická tuna, 1 000 kg
SU	Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development, Konference OSN o obchodu a rozvoji
UN – ECE	United Nations Economic Commission for Europe (Evropská hospodářská komise OSN)
UNFC	United Nations Framework Classification (Rámcová klasifikace zásob a zdrojů nerostných surovin OSN)
UNSTAT	United Nations Statistics Division – Statistický odbor OSN (http://unstats.un.org/unsd/default.htm)
v. o. s.	zkratka za jménem české obchodní společnosti indikuje, že společnost má formu veřejné obchodní společnosti
WNA	World Nuclear Association, Světová nukleární asociace
WBD	(World Mining Data) Welt Bergbau Daten, nerostně – surovinová ročenka rakouského Federálního ministerstva hospodářství, rodiny a mládeže
ZCHÚ	zvláště chráněné území

Směnné kurzy a inflace měn, v nichž se uvádějí ceny nerostných surovin

Průměrná roční míra inflace v USA (US), Velké Británii (UK), Eurozóně (EUR) a České republice (CZ)

	US	UK	EUR	CZ
1991	4,2	7,4	–	56,6
1992	3,0	4,3	–	11,1
1993	3,0	2,5	–	20,8
1994	2,6	2,1	–	10,0
1995	2,8	2,6	–	9,2
1996	2,9	2,4	–	8,8
1997	2,3	1,8	–	8,4
1998	1,5	1,6	–	10,6
1999	2,2	1,3	1,1	2,3
2000	3,4	0,9	2,1	3,8
2001	2,8	1,2	2,4	4,7
2002	1,6	1,3	2,3	1,8
2003	2,3	1,4	2,1	0,1
2004	2,7	1,3	2,1	2,8
2005	3,4	2,0	2,2	1,8
2006	3,2	2,3	2,2	2,5
2007	2,9	2,3	2,1	2,8
2008	3,8	3,6	3,3	6,3
2009	–0,3	2,1	0,3	1,0
2010	1,6	3,3	1,6	1,5
2011	3,1	4,5	2,7	1,9
2012	2,1	2,8	2,5	3,3

Poznámky:

- zdroj – IMF, *World Economic Outlook Database*, October 2013
- míra inflace vyjádřená průměrnou roční změnou indexů spotřebitelských cen (index 2000 = 100)

Průměrné roční devizové kurzy české koruny k euru, americkému dolaru a britské libře

	EUR	USD	GBP
1991	–	29,5	52,0
1992	–	28,3	49,9
1993	–	29,2	43,8
1994	–	28,8	44,0
1995	–	26,5	41,9
1996	–	27,1	42,3
1997	–	31,7	51,9
1998	–	32,3	53,4
1999	36,9	34,6	56,0
2000	35,6	38,6	58,4
2001	34,1	38,0	54,8
2002	30,8	32,7	49,0
2003	31,8	28,2	46,0
2004	31,9	25,7	47,1
2005	29,8	23,9	43,6
2006	28,3	22,6	41,6
2007	27,8	20,3	40,6
2008	24,9	17,0	31,4
2009	26,4	19,1	29,7
2010	25,3	19,1	29,5
2011	24,6	17,7	28,3
2012	25,1	19,6	31,0

Zdroj: Česká národní banka

Klasifikace zásob a zdrojů v České republice a její vývojové porovnání s mezinárodními klasifikacemi

---

V Československu, jehož součástí byla Česká republika, byla po roce 1948 postupně přijímána klasifikace zásob nerostných surovin SSSR. V roce 1952 byla zřízena Komise pro klasifikaci zásob (KKZ) jako nejvyšší státní orgán, který přezkoumává kategorizaci a výpočty zásob všech druhů nerostných surovin mimo radioaktivní suroviny.

Česká klasifikace

Zpočátku geologické zásoby (všechny zásoby ve svém původním stavu na ložisku bez odečtení ztrát těžby, úpravy a zpracování) se klasifikovaly v členění na skupiny a kategorie (mírně zjednodušeno):

Skupiny geologických zásob podle průmyslové využitelnosti:

nebilanční – nedobyvatelné v současné době pro nízký obsah užitkových složek, malou mocnost ložiska, zvláště komplikované podmínky dobývání, nebo pro neznalost metody ekonomického zpracování daného typu suroviny, avšak mohou se považovat za využitelné v budoucnosti

bilanční – dobyvatelné, vyhovují průmyslovému využití a hornicko-technickým podmínkám pro těžbu

Kategorie geologických zásob podle stupně prozkoumanosti ložiska:

A – podrobně prozkoumány a ohraničeny hornickými pracemi nebo vrty, anebo jejich kombinací. Úložní poměry, rozložení jakostních druhů užitkových složek v ložisku a technologické vlastnosti nerostné suroviny jsou známy natolik, že umožňují vypracovat způsob úpravy a zpracování suroviny. Jsou určeny přírodní typy a průmyslové druhy nerostné suroviny. K zásobám A patří ty části ložiska, kde úložné poměry, hydrogeologické a těžební podmínky jsou známy natolik, že lze vypracovat způsob otevření ložiska.

B – prozkoumány a ohraničeny hornickými pracemi nebo vrty, nebo jejich kombinací v řidší síti než u kategorie A. Dále sem patří zásoby ložisek přiléhající k blokům kategorie A, ověřené průzkumnými pracemi. Způsob uložení, přírodní typy a průmyslové druhy suroviny jsou stanoveny bez znalosti jejich detailního rozmístění v ložisku. Jakost a technologické vlastnosti suroviny jsou určeny v rozsahu, který dovoluje zásadní výběr způsobu zpracování. Hydrogeologické poměry a všeobecné zásady otevření ložiska jsou dostatečně objasněny.

C₁ – zjištěny řídkou sítí vrtů nebo hornických prací, nebo jejich kombinací, dále zásoby, které přiléhají k zásobám kategorie A, B, jsou-li z geologického hlediska odůvodněné. Patří k nim také zásoby poměrně složitých ložisek s velmi nepravidelným rozložením užitkové složky, i když byla tato ložiska podrobně prozkoumána. Patří sem zásoby ložisek částečně vydobytých metodami o malé výrubnosti. Úložné poměry, jakost, průmyslové druhy a technologie zpracování suroviny jsou stanoveny na základě rozborů nebo laboratorních zkoušek vzorků, nebo na základě analogie s prozkoumanými ložisky podobného druhu. Hydrogeologické poměry a zásady otevření ložiska jsou stanoveny zcela všeobecně.

C₂ – jsou předpokládány na základě geologických a geofyzikálních údajů, potvrzených ověřováním ložiska nerostné suroviny z výchozů nebo z ojedinělých vrtů či hornických prací. Dále zásoby přiléhající k zásobám kategorií A, B, C₁, kde jsou k tomu geologické předpoklady.

Dále se stanovuje, že vypracování projektů a investiční částky na výstavbu těžebních závodů se povolují na podkladě bilančních zásob nerostných surovin v kategorii A+B+C₁, což jsou tedy zásoby způsobilé k průmyslovému využití. Proto praxe bilanční zásoby kategorií A, B, C₁, resp. jejich souhrn A+B+C₁ označovala termínem průmyslové zásoby.

KKZ v roce 1963 zavedla kategorii prognózní zásoby v novele svých Zásad pro klasifikaci zásob pevných nerostných surovin. Byly definovány jako neprozkoumané zásoby nerostných surovin, předpokládány na základě zákonitostí vzniku a rozmístění ložisek nerostných surovin a výzkumů, řešících geologickou stavbu a historii geologického vývoje zhodnocované oblasti. Parametry pro vyhodnocení prognózních zásob (směrná délka, mocnost, průměrný obsah užitečných složek a pod.) se stanoví podle geologických předpokladů nebo se odvozují. Prognózní zásoby, podle Zásad, se nevedou v celostátní bilanci zásob. Slouží jen jako podklad pro výhledové plánování geologického průzkumu.

KKZ v roce 1968 inovovala definici prognózních zásob. V novelizovaných Zásadách pro klasifikaci zásob zavedla dělení geologických zásob na ověřené (průzkumem či těžbou) a předpokládány, čili prognózní. Prognózní geologické zásoby jsou zásoby neověřené, ale předpokládány na základě geologických, geofyzikálních a jiných vědeckých poznatků a podkladů. Jde převážně o zásoby větších oblastí a útvarů, v ojedinělých případech o zásoby neprozkoumaných částí velkých struktur nebo ložisek.

Zavedením kategorie prognózní zásoby se geologické zásoby dají obsahově přeložit do angličtiny jako total resources (celkové zdroje). Termín zdroje se ale až do roku 1989 v českých, resp. československých klasifikacích neobjevil. Ale až dosud se za zásoby označují i akumulace nerostných surovin, které sice svou prozkoumaností splňují kritéria zásob, ale nesplňují je z technických a ekonomických důvodů (nebilanční zásoby), jsou tedy zdroji nerostných surovin.

V roce 1981 Český geologický úřad vydal Směrnici č.3 [3], ve které byly dosavadní prognózní zásoby rozděleny na kategorie D₁, D₂, D₃. Jsou jí definovány takto:

D₁ – navazují na ověřené zásoby ložisek nerostných surovin, s nimiž tvoří jeden ložiskový celek. Stanoví se ve vymezených plochách a lze je kvantifikovat na základě pozitivního zjištění existence nerostné suroviny a její základní jakostní charakteristiky.

D₂ – územně samostatné. Jsou stanoveny ve vymezené ploše na základě pozitivního zjištění existence nerostné suroviny a její základní jakostní charakteristiky. Při jejich stanovení se uplatňuje i hledisko analogie.

D₃ – stanoveny na základě regionálního výzkumu. Existence nerostné suroviny nebyla dosud prokázána tak, aby bylo možno vymezit plochu jejich výskytu a prognózu kvantifikovat.

Český geologický úřad vydal v říjnu 1989 Vyhlášku č. 121/1989 Sb., ve které redefinuje kategorie prognózních zásob, mění jejich označení a poprvé v České republice zavádí termín zdroje. Termín prognózní zdroje se od té doby používá místo termínu prognózní zásoby. Kategorie P₁, P₂, P₃ byly následující:

P₁ – předpokládány v pokračování již zjištěného ložiska za obrys zásob kategorie C₂ nebo objevením nových ložiskových částí (těles). Podkladem pro tuto kategorii jsou výsledky geologického mapování, geofyzikálních, geochemických a jiných prací v prostoru

možného výskytu prognózních zdrojů: geologická extrapolace údajů vychází ze zjištění, popřípadě ověření části ložiska. V odůvodněných případech se do této kategorie zařazují i plochy s ojedinělými technickými pracemi, které nesplňují náležitosti pro zařazení do zásob kategorie C₂. Množství a kvalita prognózních zdrojů této kategorie se odhadne podle daného typu ložiska a jeho části se zjištěnými zásobami.

P₂ – předpokládané v pánvích, revírech a geologických regionech, kde již byla zjištěna ložiska stejného formačního a generačního typu. Přitom se vychází z pozitivního hodnocení ložiskových indicií a anomálií zjištěných při geologickém mapování a geofyzikálních, geochemických a jiných pracích, jejichž perspektivnost je v nezbytném případě potvrzena vrtem nebo povrchovými výkopovými pracemi. Odhad prognózních zdrojů předpokládaných ložisek a představa o tvaru a rozměrech těles, jejich složení a kvalitě vycházejí z analogie se známými ložisky stejného typu.

P₃ – předpokládané toliko na základě závěrů o možnosti vzniku ložisek uvažovaného typu s ohledem na příznivé stratigrafické, litologické, tektonické a paleogeografické předpoklady zjištěné v hodnocení oblasti při geologickém mapování a analýzou geofyzikálních a geochemických údajů. Množství a kvalita prognózních zdrojů se odhadne podle předpokládaných parametrů vývoje ložiska z analogie s podrobněji prozkoumanými oblastmi, kde byla zjištěna nebo ověřena ložiska stejného genetického typu. Prognózní zdroje nerostů v kategorii P₃ se mohou vyjádřit jen prognózní plochou.

Novela Horního zákona č. 541/1991 Sb. stanovila klasifikaci zásob (výhradního ložiska) podle prozkoumanosti na kategorie vyhledané zásoby a prozkoumané zásoby a podle podmínek využitelnosti na zásoby bilanční a zásoby nebilanční.

Bilanční – zásoby vyhovující stávajícím technickým a ekonomickým podmínkám využití výhradního ložiska.

Nebilanční – v současnosti nevyužitelné zásoby, protože nevyhovují stávajícím technickým a ekonomickým podmínkám využití, ale podle předpokladu jsou využitelné v budoucnosti s ohledem na očekávaný technický a ekonomický vývoj.

Tato novela ani žádný jiný předpis nedefinoval obsah termínů **vyhledané** a **prozkoumané** zásoby. Praxe ztotožňuje tyto kategorie s kategoriemi prozkoumanosti zásob, jak byly v platnosti před novelou Horního zákona č. 541/1991 Sb. takto: prozkoumané zásoby = součet zásob kategorií A + B + C₁ (nazývaných také průmyslové), vyhledané zásoby = zásoby kategorie C₂.

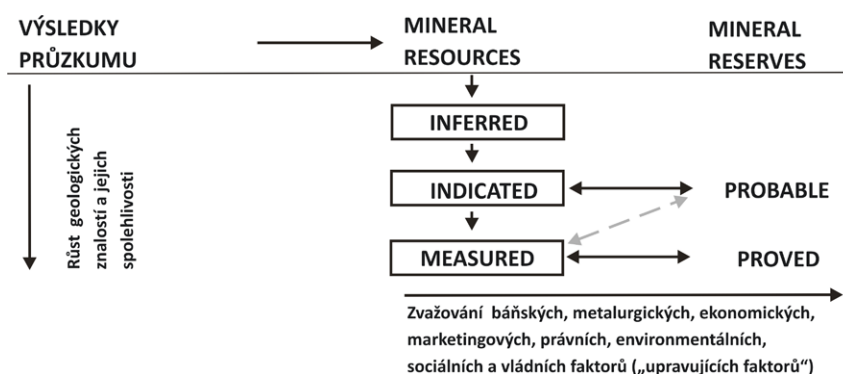

Mezinárodní klasifikace

Mezinárodní systémy klasifikující zásoby a zdroje se nejrychleji vyvíjely v poslední čtvrtině dvacátého století. V roce 2001 byly publikovány Evropské principy pro oznamování výsledků průzkumu nerostných surovin, zdrojů a zásob nerostných surovin (European Code for Reporting of Mineral Exploration Results, Mineral Resources and Mineral Reserves [1]). Odpovídají oznamovacím standardům australské, kanadské, jihoafrické a dalších organizací seskupených v Combined Reserves International Reporting Standards Committee (nyní nazývaném Committee for Mineral Reserves International Reporting Standards) – CRIRSCO, což je podvýbor CMMI (Council of Mining and Metallurgical Industries). Shrnutí je následující:

Vztahy mezi zásobami a zdroji nerostných surovin, jejich definice

Schéma vztahů [1]

Uvedené definice jsou v souladu s definicemi UNFC (United Nations Framework Classification) klasifikace OSN publikované UN-ECE v roce 1997 [4]. Tato klasifikace člení (tak jako např. klasifikace USA [5]) své kategorie podle ekonomické dosažitelnosti (množství a kvality nerostné suroviny in situ) v jednom směru do 3 skupin, ale na členění podle stupně geologického poznání neuzívá jeden směr, jedno kritérium (ověřenost podle množství uskutečněných technických prací), jak je obvyklé, ale směry dva, dvě kritéria: 1) podle toho ve které ze 4 fází průzkumu (od geologického po těžební) a 2) jakou studií (od geologické po těžební) byla daná nerostná akumulace vyhledána nebo ověřena. Celkem tak v prostoru mezi osami E (ekonomické), F (feasibility – dosažitelnosti) a G (geologické) může být mechanicky stanoveno 36 kategorií, z nichž ale reálně existuje asi 10. Kategorie jsou označovány třiciferným kódem a apriori nemají názvy (ale doporučené názvy existují).

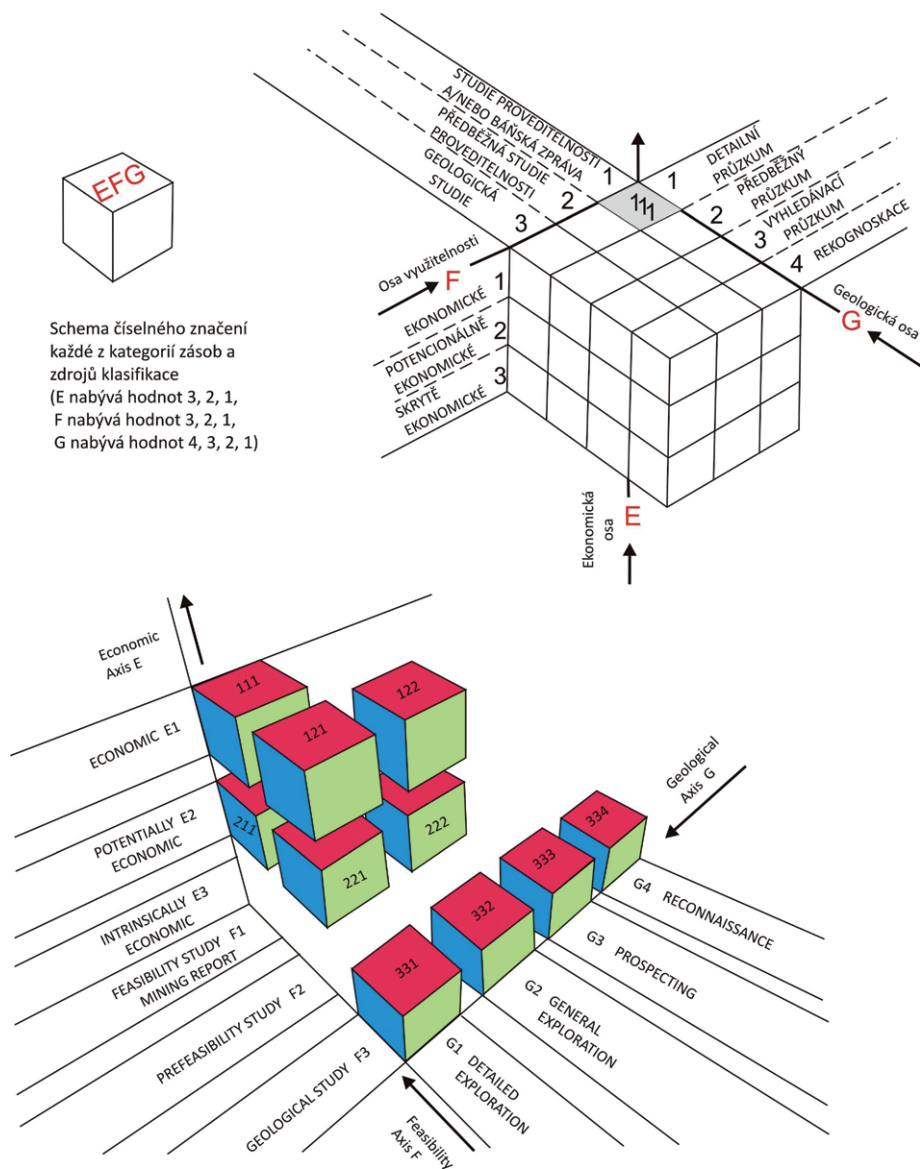
(Poznámka: Při nalézání a ověřování ložisek nerostných surovin a při odhadech jejich zdrojů a zásob nerostné suroviny na sebe navazují dvě principiální etapy: vyhledávání a průzkum.

Vyhledávání (prospekce) je soubor geologických aktivit směřujících k nalezení akumulace (akumulaci), které by mohly být ložiska nerostných surovin, a vyčíslení jejich (jejich) zdrojů nerostných surovin.

Průzkum má rozhodnout, zda nějaká akumulace, která by mohla být ložiskem nerostné suroviny, ložiskem opravdu je, a vypočítat jeho zásoby.)

**Dva způsoby prezentace prostorové klasifikace zdrojů a zásob nerostných surovin
(United Nations Framework Classification) OSN [4]**

(český překlad anglických termínů C. Schejbal [2])

Důležitým aspektem evropského a podobných oznamovacích principů je koncept „kompetentní osoby“. Ta odpovídá za výpočet zásob a jeho kategorie, je členem uznávané profesní společnosti (která sankcemi dbá na odbornost a etiku svých členů), má odborné a morální kvality. Její výpočty jsou potom jako spolehlivé akceptovány bankami a burzami cenných papírů. Kompetentní osoby jsou členy Recognized Overseas Professional Organizations (ROPO), seznam organizací je sestavován australskou Australasian Joint Ore Reserves Committee (JORC).

Jakkoliv jsou některé národní a mezinárodní klasifikace poměrně komplikované, báňský průmysl si stále namnoze vystačí pouze s kategoriemi proved a probable reserves. Pokud hledá finanční zdroje v bankách nebo emisemi akcií na burzách cenných papírů, musí respektovat regulace při reportování o zásobách svých nerostů. Burzy cenných papírů

Porovnání klasifikace zdrojů nerostných surovin platné v USA od roku 1880 [5] s klasifikacemi zásob a zdrojů platnými na území České republiky od roku 1956

	IDENTIFIED			UNDISCOVERED	
	DEMONSTRATED		INFERRED	HYPOTHETICAL	SPECULATIVE
	MEASURED	INDICATED			
ECONOMIC					
MARGINALLY ECONOMIC					
SUBECONOMIC					

Reserve Base		Inferred Reserve Base	
	A+B bilanční zásoby, část prozkoumaných bilančních zásob		C ₂ nebilanční zásoby, vyhledané nebilanční zásoby
	A+B nebilanční zásoby, část prozkoumaných nebilančních zásob		D ₁ , P ₁
	C ₁ bilanční zásoby, část prozkoumaných bilančních zásob		D ₂ , P ₂
	C ₁ nebilanční zásoby, část prozkoumaných nebilančních zásob		D ₃ , P ₃
	C ₂ bilanční zásoby, vyhledané bilanční zásoby		

PŘEHLED KLASIFIKACÍ ZÁSOB A PROGNÓZNÍCH ZDROJŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

	ZÁSoby				PROGNÓZNÍ ZDROJE		
	PROZKOUMANÉ		VYHLEDANÉ		P ₁ *	P ₂ *	P ₃ *
	volné	vázané	volné	vázané			
BILANČNÍ							
NEBILANČNÍ							

* platné od roku 1989

Geologické zásoby = zásoby v původním stavu bez uvážení ztrát a znečištění

Vytěžitelné zásoby = bilanční zásoby zmenšené o předpokládané těžební ztráty

zásoby kategorií A+B + C₁ (před rokem 1991) = prozkoumané zásoby (od roku 1991)zásoby kategorie C₂ (před rokem 1991)

zásoby volné

zásoby vázané

zásoby vytěžitelné

kategorie prozkoumanosti A, B, C₁zásoby kategorie A + B + C₁

= vyhledané zásoby (od roku 1991)

= zásoby, kterým v těžbě nebrání ochrana povrchových a důlních objektů

= zásoby v ochranných pilířích povrchových a důlních objektů

= bilanční geologické zásoby zmenšené o hodnotu předpokládaných těžebních ztrát, souvisejících se zvolenou technologií dobývání nebo s vlivem přírodních podmínek

= tzv. průmyslové kategorie zásob (před rokem 1991)

= tzv. průmyslové zásoby (před rokem 1991), také v užším pojetí jako bilanční prozkoumané volné zásoby

mají obzvláště striktní až zákony stanovené požadavky na reporting. Obecně požadují dodržování principů oznamování mezinárodních organizací, jako jsou ty, jež kooperují v rámci Evropských principů (European Code) [1].

Porovnání českého a mezinárodních systémů klasifikací

Následující schéma a tabulka porovnávají klasifikace zásob a zdrojů České republiky s výše diskutovanými mezinárodními klasifikacemi.

Je třeba poznamenat, že české klasifikace dosud jako zásoby označují nebilanční zásoby, tedy zásoby, které nejsou v současnosti dobytelné, což je terminologicky v rozporu s konceptem zásob jak jej chápou standardní mezinárodně užívané klasifikace. V nich se za zásoby označuje pouze okamžitě těžitelná nebo pro těžbu bezprostředně připravovaná

Porovnání UNFC s klasifikacemi zásob a zdrojů Council of Mining and Metallurgical Industries (CMMI) [4] a v České republice

Kód kategorie UNFC	Navržený název kategorie UNFC	Kategorie CMMI	České kategorie do roku 1981	České kategorie v letech 1981–1989	České kategorie v letech 1989–1991	České kategorie po roce 1991
111	Proved Mineral Reserve	Proved Mineral Reserve	část těžitelné části* A+B bilančních zásob	část těžitelné části* A+B bilančních zásob	část těžitelné části* A+B bilančních zásob	část těžitelné části* prozkoumaných bilančních zásob
121 + 122	Probable Mineral Reserve	Probable Mineral Reserve	část těžitelné části* A+B+C ₁ bilančních zásob	část těžitelné části* A+B+C ₁ bilančních zásob	část těžitelné části* A+B+C ₁ bilančních zásob	část těžitelné části* prozkoumaných bilančních zásob
123		Inferred Mineral Resource	C ₂ bilanční zásoby	C ₂ bilanční zásoby	C ₂ bilanční zásoby	vyhledané bilanční zásoby
211	Feasibility Mineral Resource	Measured Mineral Resource	A+B nebilanční zásoby	A+B nebilanční zásoby	A+B nebilanční zásoby	část prozkoumaných nebilančních zásob
221 + 222	Prefeasibility Mineral Resource	Indicated Mineral Resource	C ₁ nebilanční zásoby	C ₁ nebilanční zásoby	C ₁ nebilanční zásoby	část prozkoumaných nebilančních zásob
223		Inferred Mineral Resource	C ₂ nebilanční zásoby	C ₂ nebilanční zásoby	C ₂ nebilanční zásoby	vyhledané nebilanční zásoby
331	Measured Mineral Resource	Measured Mineral Resource	A+B nebilanční zásoby	A+B nebilanční zásoby	A+B nebilanční zásoby	část prozkoumaných nebilančních zásob
332	Indicated Mineral Resource	Indicated Mineral Resource	C ₁ nebilanční zásoby	C ₁ nebilanční zásoby	C ₁ nebilanční zásoby	část prozkoumaných nebilančních zásob
333	Inferred Mineral Resource	Inferred Mineral Resource	C ₂ nebilanční zásoby + část prognózních zásob	C ₂ nebilanční zásoby + část D ₁	C ₂ nebilanční zásoby + část P ₁	vyhledané nebilanční zásoby + část P ₁
334	Reconnaissance Mineral Resource	neexistuje	část prognózních zásob	část D ₁ +D ₂ +D ₃	část P ₁ +P ₂ +P ₃	část P ₁ +P ₂ +P ₃

* zásoby se započtením ztrát během těžby

část prozkoumaných zdrojů. Všechny ostatní evidované části různé prozkoumanosti jsou zdroje, nikoliv zásoby dané nerostné suroviny.

Závěry

Národním a mezinárodním klasifikacím nezbyvá, mají-li být ke skutečné potřebě, než respektovat svůj informační základ daný výpočty zásob báňských podniků. Může být neúčelné příliš rozšiřovat klasifikační požadavky či předpoklady za reálné možnosti tohoto základu. Spojování klasifikací se studií (projektem), který dané zdroje či zásoby klasifikuje, nebo s etapou vyhledávání a průzkumu, ve které byly zdroje a zásoby nerostů odhadnuty, přináší problémy. Prospektor nebo těžář mohou být ekonomickými (získávání investičních prostředků, daně, tržní pozice) nebo politickými důvody vedeni k tomu, že např. posunou svou průzkumnou etapu výše nebo níže proti její skutečné pozici. V socialistickém (komunistickém) Československu, s kompletně zestátněným průmyslem, obchodem a službami, byly výsledky geologického vyhledávání a průzkumu posuzovány ne podle průzkumem vyhledaných nebo ověřených zásob nerostů, ale podle plnění plánu průzkumných prací. Podle toho, zda naplánované investice do průzkumu byly zcela spotřebovány „vrtáním a kopáním“, či ne. Od plnění plánu byla odvislá mzda zaměstnanců průzkumných a těžebních organizací. Byl také proto zájem na všech úrovních, aby vyhledávání a průzkum stále pokračovaly. Proto vyhledávací průzkum a předběžný průzkum byly nejčastější typy průzkumu a ověřené zásoby zřídka byly kategorizovány jako A. Běžně byly zařazovány pouze do kategorií C_1 a C_2 . To umožňovalo jejich stálé ověřování. Na druhou stranu mnoho těžebních organizací těžilo ze zásob kategorie C_2 , které ale fakticky bylo možné zařadit výše, byly přeprozkoumané.

Literatura

- [1] Code for reporting of mineral exploration results, mineral resources and mineral reserves (The Reporting Code). – http://geolsoc.org.uk/webdav/site/GSL/shared/pdfs/Fellowship/UK_Euro%20Reporting%20Code.pdf
- [2] Schejbal, C. (2003): Problematika výpočtu a klasifikace zásob a zdrojů pevných nerostných surovin. – Sborník vědeckých prací Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, ročník XLIX, řada hornicko-geologická, monografie 9, s. 139–161 (Transactions of the VŠB – Technical University Ostrava, vol. XLIX, Mining and Geological Series, Monograph 9, pp. 139–161).
- [3] Směrnice č. 3/1981 Českého geologického úřadu pro hodnocení a evidenci geologických prognóz a prognózních zásob nerostných surovin. – Geologický průzkum, 23, 10: Zpravodaj ČGÚ, 5: 1–2.
- [4] United Nations international framework classification for reserves/resources – solid fuels and mineral commodities. – United Nations Economic and Social Council, Economic Commission for Europe, Committee on Sustainable Energy, 1997. Geneva.
- [5] U. S. Bureau of Mines and U. S. Geological Survey. Principles of a resource/reserve classification for minerals. – U. S. Geological Survey Circular 831, 1980.
- [6] Lhotský, P. – Morávek, P. (2002): Ložiskový průzkum a hospodaření se zásobami výhradních ložisek (návrh k analýze třetí části horního zákona). – Uhlí, rudy, geologický průzkum, 5: 8–15.

ÚVOD

Letošní vydání publikace Surovinové zdroje České republiky – nerostné suroviny je již jednadvacáté ve své historii. Publikace byla do roku 1996 vydávána a distribuována pro Ministerstvo hospodářství, od roku 1997 do roku 2010 pro Ministerstvo životního prostředí. V roce 2011 si Ministerstvo životního prostředí poprvé zhotovení a distribuci publikace u České geologické služby – Geofondy neobjednalo, a chyběly tak i finanční prostředky potřebné pro tyto práce.

Aby Česká geologická služba – Geofond dostála dnešním i budoucím potřebám zainteresované veřejnosti doma i v zahraničí, rozhodla se tehdy publikaci vydat alespoň v minimálním obsahu a rozsahu ale v obou jazykových verzích (české a anglické), a to pouze v elektronické podobě, a zpřístupnit ji veřejnosti na internetu na svých webovských stránkách. Její české i anglické verze (včetně předchozích vydání od roku 1993) jsou veřejnosti k dispozici na adrese <http://www.geology.cz/extranet/publikace/online/surovinove-zdroje>.

Po zániku organizační složky státu České geologické služby – Geofondy k 31.12.2011, přešlo zpracovávání publikace Surovinové zdroje České republiky – nerostné suroviny na státní příspěvkovou organizaci Česká geologická služba. Loni i letos si Ministerstvo životního prostředí vydání publikace opět objednalo, a to navýšením rozpočtu České geologické služby, v jejímž rámci v Útvaru 600 Geofond je ročenka editována. To umožnilo pokračovat v unikátních šetřeních (a jejich publikování) o geologickém vývoji území České republiky a vývoji české a světové ekonomiky ve vazbě na nerostné suroviny, ekonomické situaci domácích těžbařů a o nákladech na odstraňování negativních následků hornické činnosti v České republice. Také mohl pokračovat a být publikován výzkum cenového vývoje kameniva v zejména středoevropských zemích.

Publikace je vydána a distribuována převážně v elektronické podobě.

Publikace nadále poskytuje informace pro zájemce o vyhledávání, průzkum a těžbu ložisek nerostných surovin na území České republiky a o vztah těžebních aktivit k ochraně životního prostředí v České republice. Je samozřejmě nadále zpracována pro vybrané nejdůležitější nerostné suroviny České republiky, které mají nebo v nedávné minulosti měly průmyslový význam, ale také pro nerostné suroviny v minulosti na území České republiky netěžené, které mají zásoby nebo (schválené či neschválené) zdroje. Jsou zmíněny rovněž ty nerostné suroviny v minulosti a v současnosti netěžené, bez zdrojů a zásob, které jsou předmětem zahraničního obchodu České republiky, a tento obchod lze u nich sledovat pomocí položek celního sazebníku. Publikace obsahuje základní údaje o stavu a pohybu zásob nerostných surovin ČR z „Bilance zásob výhradních ložisek nerostů ČR“ (dále Bilance), která je vydávána pro úzce vymezený okruh orgánů státní správy. Publikace je doplněna informacemi o domácích cenách surovin, dovozech a vývozech, hlavních těžebních organizacích a o územním rozložení zdrojů. Umožňuje orientaci v problematice nerostného surovinového potenciálu České republiky a při úvahách o investičních záměrech na těžbu nerostů. Tomu napomáhají také uváděné prognózní zdroje, a to jak oficiálně schválené Komisí pro projekty a závěrečné zprávy MŽP

(KPZ) v kategoriích P_1 , P_2 , P_3 , tak KPZ neschválené (prezentované pouze v odborných zprávách).

Uvedené zásoby nerostů se udávají jako geologické zásoby, tj. zásoby v původním stavu na ložiskách, vyčíslené podle stanovené klasifikace a podmínek využitelnosti. Výchozími podklady jsou výpočty zásob schválené nebo prověřené v minulosti státní expertizou Komise pro klasifikaci zásob ložisek nerostných surovin, popř. výpočty schválené Komisí pro průzkum a dobývání vyhrazených nerostů bývalého MHPR ČR a MH ČR, nebo bývalými komisemi pro hospodaření se zásobami jednotlivých těžebních a zpracovatelských resortů. Zásoby a výpočty zásob uranu byly schvalovány Komisí pro klasifikaci zásob radioaktivních surovin bývalého FMPE. V současnosti je schválení zásob v pravomoci toho subjektu, který financoval jejich výpočet. Je-li subjektem soukromá společnost, schvaluje si svůj výpočet sama. Je-li subjektem stát, výpočet schvaluje KPZ. Podle § 14 odst. 3 horního zákona č. 44/1988 Sb., v platném znění, ale i soukromá společnost předkládá výpočet zásob výhradní nerostné suroviny KPZ prostřednictvím Ministerstva životního prostředí. Ale pouze proto, aby KPZ zkontrolovala, zdá zpráva o výpočtu zásob svým obsahem vyhovuje ustanovením horního zákona.

Horní zákon č. 44/1988 Sb., v platném znění, definuje výhradní a nevýhradní nerostné suroviny a ložiska nerostných surovin. Výhradní nerostné suroviny vždy tvoří výhradní ložiska vlastněná Českou republikou. Nevýhradní ložiska vlastní majitelé pozemků. Nevýhradní nerostné suroviny (stavební suroviny) mohou vytvářet jak výhradní, tak nevýhradní ložiska. Až do roku 1991 ložiska nevýhradní nerostné suroviny vhodné kvality a kvantity byla prohlášena za „vhodná pro potřeby a rozvoj národního hospodářství“, a tedy výhradní, jak určoval tehdy platný horní zákon. Od roku 1991 nově vyhledaná a prozkoumaná ložiska nevýhradních nerostných surovin tvoří nevýhradní ložiska.

V letech 1993–2001 byl Ministerstvem životního prostředí v součinnosti s Ministerstvem průmyslu a obchodu zajišťován rozsáhlý program přehodnocování zásob výhradních ložisek nerostných surovin (Rebilance), na jehož základě došlo k zásadnímu přehodnocení surovinové základny České republiky. V menším rozsahu pak úkol pokračoval v letech 2003–2006. Proto také oproti předchozím létům došlo u řady surovin ke značným změnám v počtu ložisek a množství evidovaných zásob. K výrazné redukci počtu ložisek i množství zásob došlo především u rud.

Ročenka Surovinové zdroje České republiky zahrnuje vybrané nerostné suroviny podle toho, zda jsou nebo byly těženy na území České republiky. I u těžených nerostných surovin uvádí schválené prognózní zdroje, pokud existují. V současnosti netěžené suroviny dělí na ty, které v minulosti byly těženy a ty, které nikdy těženy nebyly. V obou případech rozlišuje, zda jsou známy jejich zdroje a zásoby, nebo nikoliv a vesměs i to, zda se jedná o rudy nebo nerudní nerostné suroviny. Každé surovině, nebo seskupením surovin obvyklým na jejich ložiskách, je věnována samostatná kapitola. Kapitoly mají shodnou stavbu. Uváděné *v současnosti těžené suroviny* – energetické nerostné suroviny, nerudní a stavební suroviny, rudy – s podstatnějším hospodářským významem a objemem zásob na území republiky - mají samostatné kapitoly rozdělené do pěti částí.

Část 1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR – vychází z evidence ložisek nerostných surovin ČR a u většiny surovin zahrnuje seznam ložisek a jejich územní rozložení. Názvy těžených ložisek jsou označeny tučným písmem. U energetických nerostných surovin a některých nerudných surovin nejsou uváděna jednotlivá ložiska, ale jen ložiskové oblasti

resp. pánve. V případě ložisek stavebních surovin, jejichž počet na území České republiky dosahuje řádově stovek a která jsou rozložena na celém území, jsou lokalizována jejich seskupení v členění ložiska výhradní, nevýhradní, těžená a netěžená.

Část 2. Základní statistické údaje ČR k 31. 12. – vychází zejména z Bilance zásob výhradních ložisek nerostů. V ČR jsou bilancovány 3 skupiny nerostných surovin (rudý, energetické nerostné suroviny a výhradní ložiska nerudných a stavebních surovin). Od roku 1999 je nově sledována i těžba na nevýhradních ložiskách. Schválené prognózní zdroje jsou také uváděny, pokud existují.

Poznámka: Údaje o zásobách **Bilance** jsou uváděny v kategoriích prozkoumanosti (vyhledané, prozkoumané) a skupinách ekonomické využitelnosti (bilanční, nebilanční) stanovených příslušnými předpisy, počínaje horním zákonem. Jako zásoby se tak označují také nebilanční zásoby, tedy zásoby, které nejsou v současnosti dobytelné, což je terminologicky v rozporu s konceptem zásob, jak je chápou standardní mezinárodně užívané klasifikace. V nich se za zásoby označuje pouze okamžitě těžitelná část prozkoumaných zdrojů. Všechny ostatní evidované části různé prozkoumanosti jsou zdroje, nikoliv zásoby dané nerostné suroviny. Vztah domácí klasifikace a zahraničních klasifikací zásob a zdrojů nerostných surovin je popsán v samostatné kapitole této ročenky „**Klasifikace zásob a zdrojů nerostných surovin v České republice**“.

Část 3. Zahraniční obchod – obsahuje informace o dovozech, vývozech a o průměrných cenách dovozů a vývozu významných celních položek souvisejících s danou nerostnou surovinou (a uvádí mezinárodní číselné kódy celních položek). Údaje o zahraničním obchodu jsou poslední (průběžně upřesňované) údaje ČSÚ – bez diskuse jejich spolehlivosti.

Část 4. Ceny domácího trhu – uvádí orientační ceny tuzemské produkce (bez DPH).

Část 5. Těžební organizace v ČR k 31. 12. 2012 – obsahuje seznam organizací těžících na území České republiky příslušnou surovinu. Organizace jsou uváděny v pořadí podle výše těžby. Jejich adresy jsou k dispozici v České geologické službě.

Ke zpracování ročenky byla použita řada domácích a zahraničních podkladů jak z časopisů a odborné literatury, tak z posledních dostupných vydání různých mezinárodních statistických přehledů.

NEROSTNÁ SUROVINOVÁ ZÁKLADNA ČESKÉ REPUBLIKY A JEJÍ VÝVOJ V ROCE 2012

*RNDr. Tomáš Sobota, Ing. Jana Mentbergerová,
Ministerstvo životního prostředí*

1. Právní rámec využívání nerostné surovinové základny

1.1. Vyhrazené a nevyhrazené nerosty a jejich ložiska

Nerosty vymezené zákonem č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů se dělí na vyhrazené a nevyhrazené. Přírodní nahromadění vyhrazených nerostů tvoří výhradní ložiska, která představují nerostné bohatství státu a jsou jeho vlastnictvím. Ložiska nevyhrazených nerostů (zejména štěrkopísků, stavebního kamene a cihlářských hlín) jsou součástí pozemku – ve smyslu § 7 horního zákona. Novelou horního zákona z roku 1991 byla zrušena dřívější možnost rozhodnout o významných ložiskách nevyhrazených nerostů, že se jedná o ložiska výhradní. Rozhodnutí ústředních orgánů státní správy v této věci, která byla vydána před účinností novely, zůstávají podle přechodných ustanovení § 43 a 43a horního zákona v platnosti. Předmětná ložiska jsou i nadále ložisky výhradními, tj. ve vlastnictví státu, oddělená od vlastního pozemku.

1.2. Projektování, schvalování a provádění vyhledávání a průzkumu ložisek

1.2.1. vyhrazených nerostů

Vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů ve smyslu zákona ČNR č. 62/1988 Sb. o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, může provádět fyzická nebo právnická osoba („organizace“) za předpokladu, že tyto práce řídí a za jejich výkon odpovídá osoba s osvědčením odborné způsobilosti (odpovědný řešitel geologických prací). Organizace, která chce realizovat vyhledávání a průzkum ložisek těchto nerostů, ověřování jejich zásob a zpracování geologických podkladů pro jejich využívání a ochranu, musí požádat Ministerstvo životního prostředí o stanovení průzkumného území. Řízení, které podléhá správnímu řádu, je zakončeno rozhodnutím o stanovení nebo nestanovení průzkumného území, které v kladném případě obsahuje vymezení průzkumného území, nerost, na jehož vyhledávání a průzkum se průzkumné území stanovuje, podmínky provádění prací a dobu platnosti průzkumného území. Průzkumné území nemá povahu územního rozhodnutí, zakládá však výhradní právo podnikatele na vyhledávání daného nerostu v daném průzkumném území. Zákon stanoví povinnost úhrady za plochu vymezeného průzkumného území, a to v prvním roce 2 000 Kč za každý započatý km², která se zvyšuje každý rok o dalších 1 000 Kč za každý započatý km² (na 3 000 Kč v druhém roce, 4 000 Kč ve třetím roce atd.). Tato úhrada je příjmem obcí, na jejichž katastrech je průzkumné území stanoveno.

V rámci projektování a provádění prací pro vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů musí příslušná organizace zohledňovat podmínky a respektovat zájmy chráněné podle zvláštních předpisů – § 22 zákona o geologických pracích. K nim patří především zákony na ochranu přírody a krajiny, ochranu zemědělské a lesní půdy, vodní a horní zákon a pod. Poruší-li organizace opakovaně nebo se závažnými důsledky povinnosti stanovené geologickým zákonem, může Ministerstvo životního prostředí stanovené průzkumné území zrušit.

1.2.2. nevyhrazených nerostů (a jejich dobývání)

Na vyhledávání a průzkum ložisek nevyhrazených nerostů se uvedená ustanovení vztahují pouze v případě, že jde ve smyslu přechodných ustanovení horního zákona o dříve deklarovaná výhradní ložiska. V ostatních případech může vyhledávání a průzkum ložisek nevyhrazených nerostů organizace provádět jen na základě dohody s vlastníkem pozemku. Ustanovení § 22 zákona o geologických pracích je platné i pro tyto případy. Dobývání výhradních ložisek je hornickou činností a dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, která jsou součástí pozemku, je činností prováděnou hornickým způsobem podle zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

1.3. Oprávnění k dobývání vyhledaného a prozkoumaného ložiska

Zjistí-li se vyhledáváním a průzkumem vyhrazený nerost v množství a jakosti, které umožňují důvodně očekávat jeho nahromadění (což je doloženo alespoň u části ložiska výpočtem zásob v kategorii zásob vyhledaných), ohlásí organizace tuto skutečnost MŽP, které vydá osvědčení o výhradním ložisku, které je vlastnictvím státu. To je současně podkladem pro zajištění ochrany výhradního ložiska před ztížením nebo znemožněním jeho dobývání – stanovením chráněného ložiskového území podle § 17 horního zákona.

Oprávnění podnikatele k dobývání výhradního ložiska vzniká stanovením dobývacího prostoru. Podání návrhu na stanovení dobývacího prostoru musí předcházet souhlas MŽP, který může být vázán na splnění omezujících podmínek zohledňujících zájmy surovinové politiky státu a na uhrazení prostředků již vynaložených ze státního rozpočtu na geologické práce na ložisku. Přednost při získání předchozího souhlasu ke stanovení dobývacího prostoru má organizace, pro kterou byl průzkum proveden a pokud ji neuplatní, pak organizace, která se na průzkumu finančně podílela. V případech, týkajících se ropy a zemního plynu platí poněkud odlišná pravidla vycházející z transponované směrnice EU.

Dobývací prostor se stanoví pouze podnikateli, který má od příslušného obvodního báňského úřadu vydáno oprávnění pro hornickou činnost. Řízení o stanovení probíhá v součinnosti s dotčenými orgány státní správy, zejména v dohodě s orgány životního prostředí, územního plánování a stavebním úřadem. Návrh na stanovení dobývacího prostoru musí podnikatel doložit zákonem stanovenou dokumentací. V řízení jsou řešeny vztahy k vlastníkům pozemků a vypořádání se střety zájmů chráněných zvláštními předpisy. Součástí podkladů je také vyhodnocení vlivu dobývání na životní prostředí (EIA). Rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru je vedle báňského oprávnění též rozhodnutím o využití území.

Podnikatel, kterému byl stanoven dobývací prostor, může zahájit těžební práce až na základě povolení hornické činnosti, vydané obvodním báňským úřadem. Povolení hornické činnosti podléhá správnímu řízení, při kterém se posuzují plány otvírky, přípravy a dobývání ložiska, včetně plánů na sanaci a rekultivaci po ukončení těžby. V odůvodněných případech může obvodní báňský úřad stanovení dobývacího prostoru a povolení hornické činnosti spojit do jediného správního řízení.

1.4. Úhrady za dobývání vyhrazených nerostů

Podnikatel je povinen platit úhrady z dobývacího prostoru a z vydobytých vyhrazených nerostů. Roční úhrada z dobývacího prostoru činí 100 až 1 000 Kč za každý i započatý hektar z dobývacího prostoru ve vymezení na povrchu. Úhrada je odstupňována s přihlédnutím ke stupni ochrany životního prostředí dotčeného území, charakteru činnosti prováděné v dobývacím prostoru a jejímu dopadu na životní prostředí. Tuto úhradu převádí

obvodní báňský úřad v celé výši obcím, na jejichž území se dobývací prostor nachází, a to podle poměru částí dobývacího prostoru na území jednotlivých obcí.

Roční úhrada z nerostů vydobytých v dobývacích prostorech je upravena vyhláškami MPO č. 426/2001 Sb. a č. 63/2005 Sb., jimiž se mění vyhláška č. 617/1992 Sb., o podrobnostech placení úhrad z dobývacích prostorů a z vydobytých nerostů. Způsob výpočtu úhrady z vydobytých nerostů je stanoven vzorcem:

$$U = \frac{Nd}{Nc} \cdot T \cdot \frac{S}{100},$$

kde

Nd = náklady na dobývání nerostu (tis. Kč),

Nc = celkové náklady organizace za zhotovení výrobků (tis. Kč),

T = tržby za prodej výrobků (tis. Kč),

S = sazba úhrady (%),

U = výše sazby úhrady celkem (tis. Kč).

Výše sazby úhrady podle druhu vydobytého vyhrazeného nerostu

(Příloha č.1 k vyhlášce č. 617/1992 v aktuálním znění)

Druh vydobytého nerostu		Sazba %
1	Radioaktivní nerosty	0,3
2	Ropa na ložiskách se zbytkovými zásobami dotěžovanými pomocí druhotných těžebních metod	0,5
3	Ropa a hořlavý zemní plyn	5
4	Rudy	10
5	Grafit	1
6	Diatomit	2
7	Sklářský a slévárenský písek	6
8	Bentonit	2
9	Nerosty používané pro kamenickou výrobu, včetně štěpných břidlic	8
10	Technicky využitelné krystaly nerostů a drahé kameny	10
11	Sádrovec	5
12	Keramické jíly a jílovce hlubinně dobývané	0,5
13	Keramické jíly a jílovce dobývané povrchově	4
14	Kaolin pro výrobu porcelánu	8
15	Kaolin pro papírenský průmysl	6
16	Ostatní druhy kaolinu	2
17	Živcové pegmatity	1
18	Ostatní živcové suroviny	8
19	Křemen, křemenec, dolomit, slín, čedič, znělec, trachyt, pokud tyto nerosty jsou vhodné k chemicko-technologickému zpracování nebo zpracování tavením	4
20	Vysokoprocentní vápenec	10
21	Ostatní vápence a cementářské suroviny	4
22	Uhlí hlubinně dobývané	0,5
23	Uhlí dobývané povrchově	1,5
24	Ostatní vyhrazené nerosty	5
25	Stavební kámen	2
26	Štěrkopísky	3
27	Cihlářské suroviny	1
28	Ostatní nevyhrazené nerosty	2“

Výnos úhrady z vydobytých nerostů převádí obvodní báňský úřad z 25 % do státního rozpočtu České republiky, ze kterého budou tyto prostředky účelově použity k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevýhradních ložisek, a zbývajících 75 % do rozpočtu dotčených obcí.

1.5. Rezervy na důlní škody a sanace při dobývání vyhrazených nerostů

Při dobývání je podnikatel povinen vytvářet v potřebné výši finanční rezervy na důlní škody a na provedení sanace (včetně rekultivace) pozemků dotčených dobýváním ložiska. Vytváření rezerv schvaluje obvodní báňský úřad při povolování hornické činnosti k otvírací a dobývání ložiska. Čerpání z rezerv povoluje obvodní báňský úřad po dohodě s Ministerstvem životního prostředí a po vyjádření dotčené obce. V případě organizací s majetkovou účastí státu rozhoduje obvodní báňský úřad v dohodě s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

2. Vybrané statistické údaje průzkumu a dobývání výhradních ložisek nerostných surovin na území ČR

Statistické údaje / Rok	2008	2009	2010	2011	2012
evidované geologické práce	3 450	3248	2 902	2 900	3 000
chráněná ložisková území	1 057	1069	1 077	1 075	1 087
dobývací prostory – počet	979	971	967	964	967
počet těžených výhradních ložisek	508	507	505	496	495
počet těžených nevýhradních ložisek	222	227	211	220	209
těžba výhradních ložisek, mil. t ^{a)}	138	125	118	124	114
těžba nevýhradních ložisek, mil. t ^{a)}	17	15	12	13	11
organizace vykazující výhradní ložiska	315	319	315	321	320
organizace těžící výhradní ložiska	200	200	188	185	183
organizace těžící nevýhradní ložiska	160	172	153	166	151

Poznámka:

^{a)} přepočten na tuny u zemního plynu $1\,000\text{ m}^3 = 1\text{ t}$, u dekorativního a stavebního kamene $1\,000\text{ m}^3 = 2,7\text{ kt}$, u štěrkopísků a cihlářských surovin $1\,000\text{ m}^3 = 1,8\text{ kt}$.

3. Postavení dobývání nerostných surovin v ekonomice ČR

Ukazatel / Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Meziroční růst HDP *	3,1	-4,5	2,5	1,9	1,0
Podíl dobývání na HDP, % běžných cen	1,4	1,3	1,3	1,3	1,0 ^{VSP}
Podíl HPH dobývání na HPH průmyslové výroby**, % běžných cen	4,8	4,4	4,4	4,5	3,9

Zdroj: ČSÚ, ^{VSP} – sdělení prof. Vojtěcha Spěváčka

Poznámka:

* HDP stanovené výrobní metodou, objemové indexy $SOPR = 100$ ($SOPR$ – stálé období předchozího roku)

** Průmyslová výroba = dobývání + zpracovatelský průmysl + výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4. Vývoj průmyslových zásob (bilančních prozkoumaných volných zásob) nerostných surovin celkem podle skupin tisíce kt (není-li uvedeno jinak)

Statistické údaje / Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Rudy ^{a)}	2 813	2 879	2 724	2 939	2891
Energetické nerostné suroviny ^{b)}	2	1	1	1	1
z toho: uran (U) (kt)	16	15	15	20	20
ropa	2	3	4	6	6
zemní plyn ^{b)}	2 726	2 669	2 732	2 718	2 718
Nerudní suroviny	5 170	5 200	5 200	5 200	5170
Stavební suroviny ^{c)}	5 200	5 170	5 200	5 200	5 200

Poznámka:

^{a)} kovy v rudách celkem, od roku 2004 již jen rudy Au (25 642 kt)

^{b)} přepočet na kt u zemního plynu 1 mil. m³ = 1 kt

^{c)} na výhradních ložiscích včetně dekoračního kamene; přepočet na kt – u dekoračního a stavebního kamene 1 000 m³ = 2,7 kt, u šterkopísků a cihlářských surovin 1 000 m³ = 1,8 kt

5. Přehled rozhodnutí o průzkumných územích platných v roce 2012 a z toho vydaných v roce 2012 podle nerostů – průzkumné práce hrazené organizacemi

Kód suroviny	Suroviny a podzemní úložiště	Počet platných PÚ (sur. 1)	Počet platných PÚ (sur. 2)	Nová rozhodnutí v r. 2012	Počátek platnosti v r. 2012
UC	Černé uhlí	1	0	0	0
RP; ZP	Ropa a zemní plyn	47	0	2	1
PL, CW	Rudy polymetalické (Pb-Zn-Ag) a cín-wolframové	5	0	2	1
PD	Polodrahokamy	3	0	1	1
KN	Kaolin	5	2	0	0
JL	Jíly	3	0	0	0
BT	Bentonit	11	1	0	0
ZS	Živcové suroviny	9	0	2	1
KR	Křemenné suroviny	1	0	0	0
KA	Dekorační kámen	0	0	0	0
SK	Stavební kámen	0	0	0	0
SP	Šterkopísky	5	2	2	1
PU	Podzemní úložiště	13	0	2	1
	Celkem	103	5	11	6

PÚ – průzkumná území

sur. 1 – v případě, že jde o surovinu hlavní

sur. 2 – v případě, že jde o surovinu vedlejší

6. Geologické práce hrazené ze státního rozpočtu

6.1. ložiskově-geologického charakteru

Ústřední geologický orgán státní správy plní povinnost státní evidence zásob výhradních ložisek – vlastnictví státu (§ 29 horního zákona). K tomu vydává státní bilanci zásob jako jeden ze základních podkladů pro:

- územní plánování,
- surovinovou politiku,
- energetickou politiku,
- politiku životního prostředí,
- strukturální politiku,
- politiku zaměstnanosti.

V evidenci jsou vedena ložiska v posledním stavu dokumentovaném výpočtem zásob. Výpočet zásob je zpracován podle podmínek využitelnosti vyjadřujících

- stav trhu, ceny, ekonomiku podnikání,
- báňsko-technické podmínky využití,
- střety zájmů s využitím ložiska (především ochrana životního prostředí a další střety).

Jde tedy vesměs o zcela proměnlivé faktory reagující na politické, hospodářské a společenské změny (v nejširším slova smyslu).

Prostředky ze státního rozpočtu vynaložené v této oblasti byly věnovány na dokončení ověřování technologických vlastností sodných živeců, posuzování nových možností využití odpadních surovin na některých ložiskách a dále na studie výskytu kritických nerostných surovin, deklarovaných EU, i dalších v ČR.

Náklady na geologicko-průzkumné práce ložiskové geologie hrazené z prostředků státního rozpočtu (zaokrouhleno)

1993	248,7 mil. Kč
1994	249,8 mil. Kč
1995	242,3 mil. Kč
1996	163,0 mil. Kč
1997	113,2 mil. Kč
1998	114,2 mil. Kč
1999	110,8 mil. Kč
2000	26,3 mil. Kč
2001	21,5 mil. Kč
2002	17,0 mil. Kč
2003	7,0 mil. Kč
2004	26,2 mil. Kč
2005	12,0 mil. Kč
2006	1,7 mil. Kč
2007	3,0 mil. Kč
2008	9,9 mil. Kč
2009	10,1 mil. Kč
2010	4,2 mil. Kč
2011	4,0 mil. Kč
2012	1,0 mil. Kč

6.2. neložiskového charakteru

Z prostředků státního rozpočtu byly financovány převážně geologické práce s neložiskovým zaměřením. Jednotlivé veřejné zakázky byly zadávány k realizaci následujících dílčích programů:

- likvidace následků minulých neložiskových geologických prací hrazených státem (dosud nezlikvidovaná báňská díla, vrty)
- geologická informatika
- geologické mapování
- rizikové geofaktory životního prostředí
- hydrogeologie
- inženýrská geologie
- komplexní geologické studie

Na tyto práce bylo od roku 1998 vynaloženo:

1998	29,6 mil. Kč
1999	39,2 mil. Kč
2000	48,5 mil. Kč
2001	72,8 mil. Kč
2002	61,0 mil. Kč
2003	67,0 mil. Kč
2004	52,1 mil. Kč
2005	60,3 mil. Kč
2006	55,4 mil. Kč
2007	58,1 mil. Kč
2008	41,0 mil. Kč
2009	42,2 mil. Kč
2010	35,0 mil. Kč
2011	22,8 mil. Kč
2012	12,6 mil. Kč

7. Přehled vybraných obecně závazných právních předpisů pro průzkum a dobývání nerostů ke 30. 6. 2013

7.1. Zákony

Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákonů č. 541/1991 Sb., č. 10/1993 Sb., č. 168/1993 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 258/2000 Sb., č. 366/2000 Sb., č. 315/2001 Sb., č. 61/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 150/2003 Sb., č. 3/2005 Sb., č. 386/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 313/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 157/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb. a č. 85/2012 Sb., č. 350/2012 Sb., č. 498/2012 Sb.

Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění zákonů č. 425/1990 Sb., č. 542/1991 Sb., č. 169/1993 Sb., č. 128/1999 Sb., č. 71/2000 Sb., č. 124/2000 Sb., č. 315/2001 Sb., č. 206/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 226/2003 Sb., č. 3/2005 Sb., č. 386/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 313/2006 Sb., č. 342/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 376/2007 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 274/2008 Sb., č. 223/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 155/2010 Sb. a č. 184/2011 Sb., č. 18/2012 Sb.

Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění zákonů č. 543/1991 Sb., č. 366/2000 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 18/2004 Sb., č. 3/2005 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 223/2009 Sb., č. 227/2009 Sb. a č. 281/2009 Sb. a č. 85/2012 Sb.

Zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů

7.2. Další právní předpisy

7.2.1. Pro oblast využívání ložisek

Vyhláška ČBÚ č. 104/1988 Sb., o hospodárném využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem ve znění vyhlášek ČBÚ č. 242/1993 Sb., č. 434/2000 Sb. a č. 299/2005 Sb.

Vyhláška ČBÚ č. 415/1991 Sb., o konstrukci, vypracování dokumentace a stanovení ochranných pilířů, celíků a pásem pro ochranu důlních a povrchových objektů, ve znění vyhlášek ČBÚ č. 340/1992 Sb. a č. 331/2002 Sb.

Vyhláška ČBÚ č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech, ve znění vyhlášky č. 351/2000 Sb.

Vyhláška ČBÚ č. 175/1992 Sb., o podmínkách využívání ložisek nevyhrazených nerostů, ve znění vyhlášky č. 298/2005 Sb.

Vyhláška MŽP ČR č. 363/1992 Sb., o zjišťování starých důlních děl a vedení jejich registru, ve znění vyhlášky MŽP č. 368/2004 Sb.

Vyhláška MŽP ČR č. 364/1992 Sb., o chráněných ložiskových územích

Vyhláška ČBÚ č. 435/1992 Sb., o důlně měřické dokumentaci při hornické činnosti a některých činnostech prováděných hornickým způsobem, ve znění vyhlášky ČBÚ č. 158/1997 Sb. a vyhlášky č. 298/2005 Sb. a vyhlášky č. 382/2012 Sb.

Vyhláška MH ČR č. 617/1992 Sb., o podrobnostech placení úhrad z dobývacích prostorů a z vydobytých vyhrazených nerostů, ve znění vyhlášek MPO č. 426/2001 Sb. a č. 63/2005 Sb.

Vyhláška MHPR ČR č. 497/1992 Sb., o evidenci zásob výhradních ložisek nerostů

7.2.2. Pro geologické práce

Vyhláška MŽP č. 282/2001 Sb., o evidenci geologických prací, ve znění vyhlášky MŽP č. 368/2004 Sb.

Vyhláška MŽP č. 368/2004 Sb., o geologické dokumentaci

Vyhláška MŽP č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek ve znění vyhlášky MŽP č. 18/2009 Sb.

7.2.3. Pro oblast oprávnění k činnosti a k ověřování odborné způsobilosti

Vyhláška ČBÚ č. 298/2005 Sb. o požadavcích na odbornou kvalifikaci a odbornou způsobilost při hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem a o změně některých právních předpisů, ve znění vyhlášky č. 240/2006 Sb. a vyhlášky č. 378/2012 Sb.

Vyhláška ČBÚ č. 15/1995 Sb. o oprávnění k hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem, jakož i k projektování objektů a zařízení, které jsou součástí těchto činností, ve znění vyhlášky č. 298/2005 Sb. a vyhlášky č. 380/2012 Sb.

Vyhláška MŽP č. 206/2001 Sb. o osvědčení odborné způsobilosti projektovat, provádět a vyhodnocovat geologické práce

EKONOMIKA A NEROSTNÉ SUROVINY

Vývoj české a světové ekonomiky a význam nerostných surovin

Prof. Ing. Vojtěch Spěváček, DrSc. *, Ing. Václav Žďárek, MSc. *, +

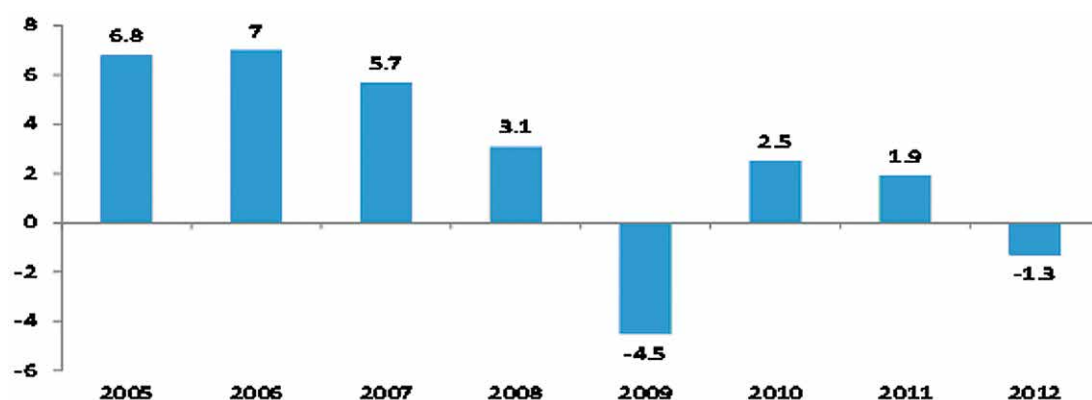
* Vysoká škola ekonomie a managementu; + Škoda Auto vysoká škola

1. Recese české ekonomiky

Česká ekonomika prochází v posledních letech složitým vývojem ovlivněným nepříznivým vývojem světové ekonomiky, ale i vlivem domácích faktorů. Po ekonomicky nejprázdnějším období v historii České republiky v letech 2005-2007, kdy růst hrubého domácího produktu (HDP) /1/ dosahoval ročně v průměru 6,5 %, se v dalších letech výkonnost české ekonomiky výrazně zhoršila. V letech 2008 a 2009 ve vyspělých západních zemích finanční krize předcházela krizi reálné ekonomiky a tyto země se ve druhé polovině roku 2008 dostaly do recese. Pokles HDP nastal již ve druhém čtvrtletí 2008 a útlum ekonomické aktivity byl velmi silný v zemích eurozóny, na jejichž poptávce je závislý český vývoz (v Německu mezičtvrtletní pokles HDP trval 4 čtvrtletí a za celý rok 2009 se HDP snížil o 5,1 %). V důsledku toho se prudce snížila **zahraniční poptávka** a česká ekonomika byla zasažena silným vnějším poptávkovým šokem. Propad zahraniční poptávky se promítl do poklesu českého vývozu zboží, který v roce 2009 reálně poklesl o 11,8 %. V silně exportně orientované české ekonomice se výrazné snížení zahraniční poptávky muselo projevit v poklesu průmyslové produkce, zejména ve zpracovatelském průmyslu. **Průmyslová produkce** měřená indexem průmyslové produkce se za celý rok 2009 propadla o 13,6 %. Zatímco ve struktuře ekonomické aktivity na straně **nabídky** /2/ byl v roce 2008 klíčový pozitivní příspěvek průmyslu, v roce 2009 se situace dramaticky změnila a propad HDP v roce 2009 je možné připsat na straně zdrojů především průmyslu.

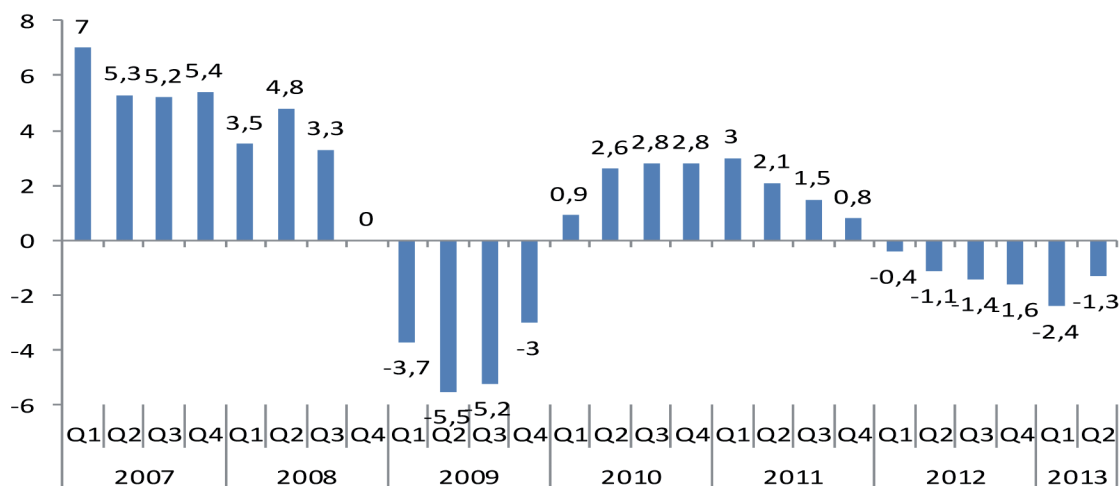
Recese české ekonomiky byla v roce 2009 hluboká a HDP se snížil o 4,5 % (viz obrázek 1). Negativní stránky krize se projeví nejen v poklesu HDP, ale i v rostoucí nezaměstnanosti, útlumu úvěrové aktivity bank, v silném nárůstu vládního deficitu a dluhu a v silném ochabnutí investiční aktivity.

V roce 2010 a 2011 došlo k oživení ekonomické aktivity a meziroční tempa růstu HDP se dostala do kladných hodnot. Za celý rok 2010 se HDP zvýšil o 2,5 % a v roce 2011 o 1,9 %. V průběhu roku 2011 se však začala růstová dynamika silně snižovat (viz obrázek 2) a podle mezičtvrtletních údajů, které signalizují změnu trendu dříve než meziroční údaje, došlo v posledním čtvrtletí k poklesu HDP. V roce 2012 a 2013 pokles ekonomiky pokračoval a českou ekonomiku zasáhla nová recese. Zatímco recese v roce 2009 byla velmi hluboká, recese v roce 2012 byla mělká (HDP se v roce 2012 snížil o 1,2 % a v prvním pololetí 2013 o 1,8 %), ale značně dlouhá. Další významný rozdíl spočívá v tom, že zatímco recese 2009 byla vyvolána vnějšími faktory, v roce 2012 a 2013 převážil vliv domácích faktorů, které silně snížily domácí poptávku a nebyl pozitivního vlivu zahraničního obchodu, byl by pokles HDP výrazně vyšší (podrobněji viz část o vývoji poptávky). Dlouhotrvající recese má řadu negativních dopadů. Zhoršuje se situace na trhu práce (růst nezaměstnanosti, po-

Pramen: ČSÚ, čtvrtletní národní účty (červenec 2013).

Obrázek 1: Růst HDP v ČR v letech 2005-2012 (roční tempa v %), stálé ceny předchozího roku

Pramen: ČSÚ, čtvrtletní národní účty (červenec 2013).

Obrázek 2: Růst HDP v ČR podle čtvrtletí (meziroční růst v %), stálé ceny předchozího roku

kles reálných mezd, obavy z budoucnosti), klesá životní úroveň a narůstá sociální napětí, fiskální konsolidace se stává obtížnější, nejistota oslabuje investiční výstavbu.

Proces **konvergence české ekonomiky** (přibližování se k průměrné úrovni důchodu na 1 obyvatele v zemích EU) byl v letech 2001–2007 úspěšný, protože došlo ke zvýšení českého HDP na obyvatele v paritě kupního standardu /3/ z 71% úrovně EU-27 v roce 2000 na 83 % v roce 2007. Naproti tomu v letech 2008–2012 se Česká republika vzdalovala od průměrné úrovně EU a podle odhadů EUROSTATu z června 2013 dosáhl v roce 2012 český HDP na 1 obyvatele v paritě kupního standardu 79% průměrné úrovně zemí EU a Česká republika se umístila na 17. místě z 27 zemí EU. Ve srovnání s vývojem ostatních střeoevropských zemí byl hospodářský vývoj ČR posuzovaný tímto ukazatelem po Slovensku nejhorší. Zatímco ČR se v roce 2012 proti roku 2007 propadla proti průměru EU o 4 procentní body (p.b.), Polsko zvýšilo svoji ekonomickou úroveň o 11 p.b., Slovensko o 7 p.b. a Maďarsko o 4 p.b.

Ekonomická krize, která začala v roce 2008 a je pokládána za nejhlubší krizi v celém poválečném období, postihla celý evropský region. Po hluboké recesi v roce 2009 přišlo pouze mírné oživení v roce 2010 a v roce 2011 byla již zřejmá ztráta růstové dynamiky v převážné většině zemí Evropské unie (viz tabulka 1). V roce 2012 zasáhla řadu zemí nová recese. Za celek zemí EU poklesl v roce 2012 HDP o 0,4 %, avšak rozdíly mezi zeměmi byly značné. Nejhlubší propad ekonomické aktivity zaznamenalo jižní křídlo EU. Řecký HDP se v roce 2012 snižoval již pátým rokem a propadl se o 6,4 %. Za Řeckem následovalo Portugalsko (−3,2 %), Kypr (−2,4 %), Itálie (−2,4 %), Slovinsko (−2,3 %), Maďarsko (−1,7 %) a Španělsko (−1,4 %). U těchto zemí hlavním důvodem dvojité recese byly značné nerov-

Tabulka 1: Reálný růst HDP v zemích EU v letech 2005–2012 (průměrná roční změna v %)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2008–2012
EU-27	2,1	3,3	3,2	0,3	−4,3	2,1	1,6	−0,4	−0,2
Eurozóna	1,7	3,2	3,0	0,4	−4,4	2	1,5	−0,6	−0,3
Belgie	1,8	2,7	2,9	1	−2,8	2,4	1,8	−0,3	0,4
Bulharsko	6,4	6,5	6,4	6,2	−5,5	0,4	1,8	0,8	0,7
Česká republika	6,8	7,0	5,7	3,1	−4,5	2,5	1,9	−1,3	0,3
Dánsko	2,4	3,4	1,6	−0,8	−5,7	1,6	1,1	−0,4	−0,9
Německo	0,7	3,7	3,3	1,1	−5,1	4,2	3,0	0,7	0,7
Estonsko	8,9	10,1	7,5	−4,2	−14,1	3,3	8,3	3,2	−1,0
Irsko	5,9	5,4	5,4	−2,1	−5,5	−0,8	1,4	0,9	−1,3
Řecko	2,3	5,5	3,5	−0,2	−3,1	−4,9	−7,1	−6,4	−4,4
Španělsko	3,6	4,1	3,5	0,9	−3,7	−0,3	0,4	−1,4	−0,8
Francie	1,8	2,5	2,3	−0,1	−3,1	1,7	2,0	0,0	0,0
Itálie	0,9	2,2	1,7	−1,2	−5,5	1,7	0,4	−2,4	−1,4
Kypr	3,9	4,1	5,1	3,6	−1,9	1,3	0,5	−2,4	0,2
Lotyšsko	10,1	11,2	9,6	−3,3	−17,7	−0,9	5,5	5,6	−2,6
Litva	7,8	7,8	9,8	2,9	−14,8	1,5	5,9	3,7	−0,5
Lucembursko	5,3	4,9	6,6	−0,7	−4,1	2,9	1,7	0,3	0,0
Maďarsko	4,0	3,9	0,1	0,9	−6,8	1,3	1,6	−1,7	−1,0
Malta	3,6	2,6	4,1	3,9	−2,8	3,2	1,8	1,0	1,3
Nizozemsko	2,0	3,4	3,9	1,8	−3,7	1,5	0,9	−1,2	−0,1
Rakousko	2,4	3,7	3,7	1,4	−3,8	1,8	2,8	0,9	0,6
Polsko	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,5	1,9	3,4
Portugalsko	0,8	1,4	2,4	0,0	−2,9	1,9	−1,6	−3,2	−1,1
Rumunsko	4,2	7,9	6,3	7,3	−6,6	−1,1	2,2	0,7	0,4
Slovinsko	4,0	5,8	7,0	3,4	−7,8	1,2	0,6	−2,3	−1,1
Slovensko	6,7	8,3	10,5	5,8	−4,9	4,4	3,2	2,0	2,0
Finsko	2,9	4,4	5,3	0,3	−8,5	3,4	2,7	−0,8	−0,8
Švédsko	3,2	4,3	3,3	−0,6	−5,0	6,6	3,7	0,7	1,0
Velká Británie	3,2	2,8	3,4	−0,8	−5,2	1,7	1,1	0,2	−0,6

Pramen: EUROSTAT, National Accounts (srpen 2013).

nováhy (dluhová krize spojená s úspornými opatřeními) a málo konkurenceschopné ekonomiky. K zemím, které za rok 2012 vykázaly záporný růst HDP se přiřadila i Česká republika, která na rozdíl od předchozích zemí neměla nadměrnou makroekonomickou nerovnováhu a pokles HDP byl především důsledkem restriktivní fiskální politiky. Na druhé straně byla skupina 14 zemí, které i v roce 2012 zvýšily ekonomickou aktivitu. Relativně vysoký růst HDP dosáhly pobaltské země, Polsko a Slovensko. V pobaltských zemích po hlubokém propadu domácí poptávky v letech 2009 a 2010 došlo k jejímu značnému oživení a v případě Polska a Slovenska se významným růstovým faktorem stal zahraniční obchod.

Prognózy vývoje české ekonomiky na léta 2013 a 2014 jsou v situaci rychle se měnících podmínek a přetrvávajících nejistot obtížné a velmi rychle se mění. Předpovědi z poloviny roku 2013 jsou proti dřívějším prognózám značně pesimističtější. Většinou se má za to, že v roce 2013 bude česká ekonomika dále klesat a v roce 2014 dojde k mírnému oživení. Evropská komise v ekonomické předpovědi z dubna 2013 počítá s poklesem českého HDP v roce 2013 o 0,4 % a růstem v roce 2014 o 1,9 %. Ministerstvo financí ve své prognóze z července 2013 předpokládá v roce 2013 pokles HDP o 1,5 % a mírný růst v roce 2014 (0,8 %). Se stejným poklesem HDP v roce 2013 počítá i srpnová prognóza České národní banky a možnosti růstu v roce 2014 vidí optimističtěji (2,1 %).

Délka a hloubka recese české ekonomiky bude záviset na řadě faktorů, především pak na faktorech ovlivňujících domácí a zahraniční poptávku. Výdaje domácností na konečnou spotřebu (soukromá spotřeba, která představuje polovinu užití HDP), jsou negativně ovlivňovány nepříznivou situací na trhu práce, stagnujícími disponibilními důchody domácností, růstem cen a rostoucím sklonem k úsporám domácností. Fiskální politika nemá velký prostor pro podporu růstu a nejistota a nedůvěra v budoucnost tlumí investiční aktivitu. Není zaručen ani významný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP z posledních let v důsledku zhoršujícího se vývoje světové a evropské ekonomiky. Vážnou hospodářskou situaci ČR zhoršuje i politická situace a schopnost vlády uplatňovat vyváženou hospodářskou politiku, zavádět nezbytné reformy a pružně reagovat na měnící se podmínky. V tomto směru není vládní hospodářská politika jasná a ucelená, příliš často se mění a potřebné reformy se obtížně prosazují. Rizika budoucího vývoje jsou proto značná a spíše vzrůstají.

Vážným faktorem bude ekonomická situace v Evropské unii v důsledku úzkého finančního a ekonomického propojení ČR se zeměmi EU. I když evropská ekonomika začíná pomalu vycházet z recese a situace na finančních trzích se mírně zlepšila, dluhová krize přetrvává a řada zemí je ve vážné hospodářské situaci. Evropská komise předpokládá návrat k mírnému růstu v druhé polovině roku 2013 a jeho posílení na 1,6 % v roce 2014. Německá ekonomika, která je našim hlavním obchodním partnerem, by měla růst v roce 2013 pouze o 0,5 %.

2. Změny na straně poptávky /4/

Změny na straně poptávky jsou zpravidla určující pro výkyvy nabídky a cyklický vývoj ekonomiky. Růst jednotlivých složek poptávky (soukromá a veřejná spotřeba), které představují konečnou spotřebu /5/, investice a zahraniční obchod závisí na mnoha různorodých faktorech (vnitřních i vnějších), jejichž proměnlivost ovlivňuje růst HDP. Některé segmenty (např. soukromá spotřeba) jsou stabilnější, zatímco zásoby či investice do fixního kapitálu jsou více proměnlivé. Významnou úlohu v malé otevřené české ekonomice hraje zahraniční obchod, který je kromě vnitřních faktorů silně ovlivněn vývojem ve světě a poptávkou v zemích hlavních obchodních partnerů, zejména v Německu.

Po přijatelném růstu domácí poptávky /6/ v předchozích letech došlo v roce 2008 k silnému zpomalení růstu všech poptávkových komponent (jedinou výjimkou byla veřejná spotřeba). Celková domácí poptávka se zvýšila pouze o 2,2 % proti růstu HDP o 3,1 % a silně pokleslo i tempo růstu zahraničního obchodu (viz tabulka 2).

Tabulka 2: Růst hlavních složek užití HDP v ČR (meziroční růst v %)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2008–2012
HDP	6,8	7,0	5,7	3,1	–4,5	2,5	1,9	–1,2	0,3
Domácí poptávka	3,1	4,9	6,6	2,2	–5,1	2,1	–0,1	–2,9	–0,8
Konečná spotřeba	2,7	2,9	3,1	2,3	1,3	0,9	–0,3	–2,8	0,3
<i>Soukromá spotřeba</i>	<i>2,9</i>	<i>4,3</i>	<i>4,1</i>	<i>3</i>	<i>0,2</i>	<i>1,0</i>	<i>0,7</i>	<i>–3,6</i>	<i>0,2</i>
<i>Veřejná spotřeba</i>	<i>1,6</i>	<i>–0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>1,2</i>	<i>4,0</i>	<i>0,5</i>	<i>–2,5</i>	<i>–1,0</i>	<i>0,4</i>
Tvorba hrubého kapitálu	4,3	10,2	15,5	1,9	–20,2	5,8	0,3	–3,2	–3,5
<i>Tvorba hrubého fixního kapitálu</i>	<i>6,0</i>	<i>5,8</i>	<i>13,2</i>	<i>4,1</i>	<i>–11,0</i>	<i>1,0</i>	<i>–0,7</i>	<i>–1,7</i>	<i>–1,8</i>
Vývoz	11,6	13,8	11,2	4,0	–10,9	15,5	9,4	3,8	4,0
Dovoz	5,9	10,8	12,8	2,7	–12,1	15,8	6,7	1,9	2,6

Pramen: ČSÚ, čtvrtletní národní účty (srpen 2013).

V roce 2009 zasáhla Českou republiku hluboká recese s propadem HDP o 4,5 % a ještě silnějším poklesem domácí poptávky (–5,1 %). Nejsilněji byla zasažena tvorba hrubého kapitálu, v níž se enormně snížily zásoby a investice do fixního kapitálu poklesly o 11 %. Dvojciferný pokles zaznamenal i zahraniční obchod. Výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu (veřejná spotřeba) byly jedinou složkou poptávky, která tlumila propad HDP. V roce 2010 došlo k oživení, které bylo významné u zahraničního obchodu a zásob. Tyto složky poptávky se staly tahounem růstu HDP, zatímco vliv konečné spotřeby a investic do fixního kapitálu byl nevýznamný. V roce 2011 došlo k mírnému poklesu domácí poptávky v důsledku snížení veřejné spotřeby a tvorby hrubého fixního kapitálu a růst HDP byl tažen pouze zahraničním obchodem. V průběhu roku však dochází k útlumu zahraniční poptávky a značnému poklesu investic a růstová dynamika se silně snížila. V roce 2012 dochází k nové recesi způsobené propadem domácí poptávky. Soukromá spotřeba, která má největší váhu v užití HDP (kolem 50 %) zaznamenala pokles o 3,6 %, což představuje záporný příspěvek k růstu HDP ve výši 1,8 procentního bodu (p. b.). Tak silný pokles výdajů domácností na konečnou spotřebu nebyl v minulých dvaceti letech zaznamenán. Záporný vliv měla i veřejná spotřeba a tvorba hrubého kapitálu. Domácí poptávka snižovala HDP o 2,7 p. b. a pouze díky silnému pozitivnímu vlivu zahraničního obchodu (1,5 p. b.) činil pokles HDP 1,2 %.

Soukromá spotřeba /7/ zajišťovala relativně stabilní příspěvek k růstu české ekonomiky až do roku 2008. V roce 2009 došlo pouze k mírnému poklesu soukromé spotřeby, který neměl významný vliv na recesi v tomto roce, což odlišovalo průběh recese v České republice od vývoje v řadě zemí EU, kde se právě pokles soukromé spotřeby významně podílel na poklesu HDP. Teprve v roce 2012 dochází v České republice k silnému poklesu soukromé spotřeby, který byl hlavní příčinou recese v tomto roce. Faktorů poklesu soukromé

spotřeby je více. Patří mezi ně slabý růst mezd a stagnace disponibilních důchodů domácností související se zhoršenou situací na trhu práce, růst cen (zejména energie a potravin) či rostoucí sklon k úsporám daný slabým růstem důchodů a nižší jistotou v zaměstnání. Významným faktorem byla fiskální restrikce, která vedla ke snížení mezd ve vládním sektoru a omezení sociálních dávek.

Vliv **veřejné spotřeby /8/** nebyl s výjimkou roku 2009 významný a v letech 2011 a 2012 působil záporně v důsledku úsporných rozpočtových opatření. Nutno si ovšem uvědomit, že veřejná spotřeba představuje pouze část výdajů veřejných financí (její podíl na užitém HDP v roce 2011 činil 20 %, zatímco podíl výdajů veřejných financí byl ve stejném roce 43 % HDP). Fiskální restrikce se tak projevila nejen ve veřejné spotřebě, ale i v soukromé spotřebě a v investicích.

Tvorba hrubého fixního kapitálu /9/ významně přispěla k růstu HDP v roce 2007, avšak nejvíce se podepsala na recesi v roce 2009. V letech 2011 a 2012 se její příspěvek stal opět záporný v důsledku klesajících zisků podniků a značné nejistoty spojené s budoucím vývojem. Negativně se projevila i vládní úsporná opatření, která omezila veřejné investice (zejména do infrastruktury).

Změna **zásob** měla ze všech složek poptávky největší výkyvy. V době recese nedostatečná poptávka a nejistý výhled vedly výrobce i odběratele k čerpání ze zásob a teprve v době oživení došlo k růstu zásob, který se stal důležitým růstovým faktorem. V roce 2009 pokles zásob snížil HDP téměř o 3 procentní body a v roce 2010 naopak zvýšil HDP o 1,4 procentního bodu. V dalších letech se však zásoby snižovaly a přispěly k nové recesi české ekonomiky. V obou recesích (2009 a 2012) pokles zásob patřil k významným zdrojům propadu HDP.

Zahraniční obchod /10/ měl v posledních letech významný vliv na vývoj české ekonomiky. V roce 2009 reálné změny čistého vývozu se staly spolu s veřejnou spotřebou faktorem zmiřujícím propad HDP. V roce 2010 zahraniční obchod přidal k růstu HDP téměř 1 procentní bod a v roce 2011 se stal jediným tahounem české ekonomiky, protože vliv domácí poptávky byl záporný. Totéž se opakuje i v roce 2012, avšak s daleko silnějším propadem domácí poptávky. Pozitivní vliv zahraničního obchodu na růst HDP v roce 2012 nebyl způsoben enormním růstem vývozu zboží a služeb, který se zvýšil pouze o 3,8 %, ale především nízkým růstem dovozu (1,9 %), ve kterém se projevil pokles domácí poptávky. Zahraniční obchod se tak v letech 2008-2012 stal významným růstovým faktorem a v průměru ročně zvyšoval český HDP o více než 1 procentní bod. Ve významném vlivu zahraničního obchodu jsou však skryta i velká rizika, protože růst české ekonomiky při utlumené domácí poptávce závisí do značné míry na vývoji zahraniční poptávky, která v důsledku dluhové krize eurozóny a nebezpečí nové recese začíná značně klesat.

3. Strukturální změny české ekonomiky

Pro vývoj české ekonomiky má klíčový význam **průmysl**. Jeho podíl na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) /11/ v celém národním hospodářství patří k nejvyšším ze všech zemí EU. To je dáno historickým vývojem a postavením země v mezinárodní dělbě práce. Vývoj průmyslu v posledních letech souvisel s probíhající restrukturalizací průmyslu spojenou s vlastnickými změnami a rostoucí úlohou soukromých podniků pod zahraniční kontrolou, které se vyznačují vyšší výkonností a schopností prosazovat se na náročných zahraničních trzích. Růst HPH průmyslu v ČR v letech 2005-2008 v ročním průměru 11,7 % vysoce převýšil růst ostatních odvětví i průměr zemí EU.

Recese v roce 2009 nabídkovou stranu ekonomiky výrazně změnila. Vysoký reálný růst HPH /12/ průmyslu z předchozích let byl vystřídán jejím prudkým poklesem o 13,4 % (viz tabulka 3). Na tomto vývoji se podepsal velký pokles zahraniční poptávky, který v situaci značné otevřenosti české ekonomiky a exportní orientace zpracovatelského průmyslu se bezprostředně promítl do poklesu domácí produkce. V roce 2010 a 2011 došlo k oživení průmyslové výroby, avšak v roce 2012 a 2013 dochází k dalšímu útlumu průmyslu, zejména v automobilovém odvětví, spojenému s poklesem zahraniční poptávky. Růst hrubé přidané hodnoty zemědělství vykazuje značné výkyvy, ovlivněné nejen změnami poptávky, ale i vlivy počasí. V roce 2009 zemědělská výroba zaznamenala vysokou dynamiku a snižovala tak propad HPH v národním hospodářství. V dalších letech však došlo k jejímu silnému poklesu. Stavebnictví je od roku 2008 v krizové situaci ovlivněné dlouhotrvajícím poklesem investiční výstavby. Služby jako celek zaznamenaly v roce 2009 pokles HPH o 2,5 % a podílely se tak spolu s průmyslem na silné recesi české ekonomiky. Nicméně pokles HPH v odvětvích služeb byl výrazně nižší než pokles v průmyslu a potvrdilo se, že služby jsou odolnější na cyklické výkyvy ekonomiky a méně závislé na zahraniční poptávce. Největší pokles HPH postihl obchod a dopravu (–6 %), zatímco značný růst si udrželo peněžnictví a pojišťovnictví (8,5 %). Po mírném oživení poskytovaných služeb v roce 2010 a 2011 dochází v roce 2012 k jejich opětovnému poklesu.

Tabulka 3: Růst HPH podle odvětví v ČR (roční růst v % ve srovnatelných cenách)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělství	4,6	–5,9	–21,8	7,3	26,4	–26,6	–2,0	–10,1
Průmysl	15,0	15,4	6,3	10,0	–13,4	6,2	5,5	0,9
Dobývání nerostných surovin	–4,0	14,0	–2,0	–12,0	–11,2	–5,6	–7,1	–3,1
Zpracovatelský průmysl	19,1	18,1	7,7	10,7	–15,4	12,2	8,6	–0,4
Výroba a rozvod elektřiny	4,1	0,4	0,3	16,6	–9,5	–9,7	–4,8	14,0
Stavebnictví	–0,4	2,1	6,3	–0,9	–1,5	5,3	–5,2	–5,4
Služby	3,8	4,9	6,1	1,3	–2,5	2,3	1,0	–1,1
HPH celkem	7,0	7,7	5,5	4,1	–5,2	3,1	1,8	–1,0

Poznámka: HPH v základních cenách se liší od HDP o daně z produktů a dotace na produkty. Pramen: ČSÚ, roční a čtvrtletní národní účty (červenec 2013).

Sektorové změny české ekonomiky se v posledních letech vyznačovaly tendencí přibližovat se struktuře převažující v zemích EU. Pokračoval pokles podílu zemědělství na úroveň 2,3 % celkové HPH v roce 2012 (viz tabulka 4) a přiblížil se tak průměru EU-27. Podíl průmyslu se snížil v letech 2009 a 2010 a teprve v posledních letech se začal zvyšovat na svoji dlouhodobou průměrnou úroveň pohybující se kolem 30 % celkové HPH v národním hospodářství. Podíl odvětví dobývání nerostných surovin je velmi nízký a v posledních letech byl ovlivněn prudkým propadem HPH v roce 2008 a 2009 a záporným růstem v dalších letech. Význam stavebnictví v posledních letech klesá v důsledku dlouhodobé krize v tomto odvětví. Podíl služeb se pohybuje kolem 60 % HPH, avšak v mezinárodním srovnání zůstává stále nízký (v EU-27 dosahoval v roce 2012 podíl služeb 73,2 %).

Tabulka 4: Struktura hrubé přidané hodnoty (běžné ceny) a zaměstnanosti (v %)

	Hrubá přidaná hodnota			Zaměstnanost		
	2005	2010	2012	2005	2010	2012
Zemědělství a lesnictví	2,6	1,7	2,3	3,8	3,2	3,3
Průmysl	31,3	29,7	31,2	29,5	26,5	26,9
Dobývání nerostných surovin	1,3	1,3	1,2	0,9	0,7	0,7
Stavebnictví	6,7	7,3	6,4	9,3	9,6	9,2
Služby	59,5	61,3	60,1	57,5	60,8	60,6

Pramen: ČSÚ – roční a čtvrtletní národní účty (srpen 2013), vlastní výpočty.

Význam nerostných surovin posuzovaný podílem tohoto odvětví na hrubé přidané hodnotě a zaměstnanosti v celém národním hospodářství ČR zůstává velmi malý a má klesající tendenci. Podíl těžby nerostných surovin na celkové HPH se snížil z 2,2 % v roce 1995 na 1,2 % v roce 2012. Zaměstnanost v odvětví dobývání nerostných surovin se dlouhodobě snižovala a podíl počtu pracovníků v tomto odvětví na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství klesl na 0,7 % v roce 2012. Nižší podíl odvětví těžby a dobývání na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství než na celkové HPH ukazuje relativně vyšší produktivitu práce v tomto odvětví ve srovnání s průměrnou produktivitou v celém národním hospodářství.

Podle indexu průmyslové produkce /13/ vycházejícího ze statistiky produkce vybraných výrobků, odvětví těžby nerostných surovin v období 2006–2012 procházelo složitým vývojem a produkce s výjimkou roku 2011 neustále klesala (bazický index průmyslové produkce 2012/2005 se rovnal 91,4). Pokles těžby energetických surovin byl ještě silnější. Těžba uhlí, lignitu a rašeliny klesla v letech 2006–2012 o 15 %. Naproti tomu rostla těžba ropy a zemního plynu, která má však velmi malou váhu v celém odvětví těžby nerostných surovin. Budoucí vývoj těžby uhlí, která má největší podíl v produkci odvětví těžby nerostných surovin (téměř 70 %) bude záviset na vývoji poptávky a na vyřešení otázky ekologických limitů v severních Čechách.

Postavení odvětví dobývání nerostných surovin v celém národním hospodářství ukazuje tabulka 5. Hrubá přidaná hodnota počítaná v běžných cenách v odvětví dobývání nerostných surovin v letech 2005–2008 vzrůstala a silný růst v důsledku výrazného zvýšení cen zaznamenal tento sektor v roce 2008. Situace se však dramaticky změnila v době recese a stagnace české ekonomiky v letech 2009–2012, kdy se ceny již tak výrazně nezvyšovaly a HPH reálně klesala.

Důvodem z makroekonomického hlediska /14/ malého a klesajícího významu těžby nerostných surovin je to, že ČR je celkově surovinově chudá (s výjimkou uhlí a stavebních surovin) a je závislá na dovozu významných energetických a jiných surovin (zejména ropy a zemního plynu). K tomu přistupují neustále probíhající strukturální změny s klesajícím významem průmyslu závislého na nerostných surovinách. Podle tabulek meziodvětvových vztahů za rok 2010 /15/ byla rozhodující část zdrojů (domácí produkce a dovoz) odvětví dobývání nerostných surovin užita v mezispotřebě (téměř 70 %) a největšími odběrateli jsou dvě odvětví – výroba koksu a rafinérské zpracování ropy a odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody. U ostatních nerostných surovin jsou hlavními odběrateli tři odvětví –

Tabulka 5: Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách (v mld. Kč)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělství	71,7	74,4	79,1	80,3	65,1	56,7	79,8	71,5
Dobývání nerostných surovin	35,8	40,7	44,3	50,4	43,0	44,0	46,3	39,7
Zpracovatelský průmysl	716,9	776,8	848,2	846,3	764,6	785,5	825,3	847,6
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	124,8	144,5	154,8	188,8	211,0	186,0	178,6	175,8
Stavebnictví	189,3	199,2	224,9	235,7	242,2	250,8	233,9	217,5
Služby	1669,4	1801,7	1953,0	2078,5	2064,2	2097,4	2080,5	2093,7
HPH celkem v základních cenách	2807,8	3037,2	3304,3	3479,9	3390,2	3420,3	3444,5	3435,6

Pramen: ČSÚ – roční národní účty (srpen 2013).

výroba ostatních nekovových minerálních výrobků, výroba základních kovů a stavebnictví. Nerosty používané zejména k výrobě stavebních materiálů jako kámen, písky, vápenec, kaolin tak odráží situaci ve stavební výrobě. Význam domácích nerostných surovin je třeba proto posuzovat i váhou zpracovatelských oborů v národním hospodářství, které je využívají. Nezanedbatelným faktorem jsou i hlediska životního prostředí, protože těžební průmysl ovlivňuje většinou negativně životní prostředí.

4. Vývoj světové ekonomiky

Vývoj světové ekonomiky se v letech 2008 a 2009 prudce zhoršil a svět vstoupil po letech silné expanze do velmi obtížného období poznamenaného globální krizí finančního systému a recesí ve většině zemí světa. Srovnání s minulostí ukazuje, že šlo o nejhlubší recesi v poválečném období, která byla globální a relativně dlouhá. HDP ve vyspělých zemích světa se v roce 2009 propadl o 3,5 %, v roce 2010 a 2011 došlo pouze k mírnému oživení a v roce 2012 a 2013 propukla v řadě evropských zemí další recese. Můžeme proto hovořit o celkové krizi světové ekonomiky, která přinesla dlouhodobou hospodářskou stagnaci se značnými ztrátami ve výrobě, spotřebě, investicích a zahraničním obchodě. Vedla ke zvýšení nezaměstnanosti a zhoršení veřejných financí a její důsledky nebyly dosud překonány. Oživení je stále křehké a značně nerovnoměrné. Kritická se stala situace v evropském regionu, který se stal nejslabším článkem světové ekonomiky. Rekonvalescence, zvláště na trhu práce a v oblasti veřejných financí, bude dlouhá a bolestivá. Hospodářská politika tak stojí před složitými problémy – stabilizovat finanční systém, podpořit ekonomický růst a neohrozit křehké oživení, řešit dluhovou krizi v jižním křídle Evropy, nezhoršovat veřejné finance a zmírnit značné makroekonomické nerovnováhy.

Recesi v letech 2008 a 2009 předcházela krize světového finančního systému, k níž vedla řada faktorů, jako předcházející dostatek likvidity, nízké úrokové míry, silný růst úvěrů a cen aktiv (především nemovitostí) i poskytování půjček klientům neschopným splácení. Nepříznivě působily i složité kapitálové a vysoce rizikové operace s využitím sofistikovaných finančních nástrojů i nedostatečná transparentnost a regulace finančního trhu. V globálním a značně liberalizovaném finančním systému se krize přelývala z USA do Evropy a dalších zemí. I když existovaly náznaky neudržitelnosti dosavadního vývoje (přehřátí řady ekonomik, bubliny na finančních trzích, narůstání makroekonomických nerovnováh) analytici

nebyli schopni včas rozpoznat hrozící nebezpečí a ani ekonomická teorie nebyla na kolaps finančních trhů připravena a v důsledku toho nebyla k dispozici ani odpovídající hospodářská politika.

Světový produkt se v **roce 2009** snížil o 0,6 % po téměř 4 % průměrném ročním růstu v letech 1999–2008 a vyspělé země zaznamenaly nejhlubší propad ekonomické aktivity v celém poválečném období. Hloubka recese měřená meziročním poklesem HDP byla nejsilnější v první polovině roku 2009, kdy se podle sezónně upravených údajů HDP propadl v zemích EU-27 o 5,5 %, v Japonsku o 7,9 % a v USA o 4,8 %. Délka recese se lišila podle zemí, ale většinou trvala 4–5 čtvrtletí. Krize vytvořila nepříznivé podmínky pro budoucí růst. Finanční systém byl otřesen, podnikům a domácnostem se nedostávaly úvěry, které potřebují k oživení investic a spotřeby a kritická se stala situace veřejných financí, jejichž deficity se staly neúnosné a vládní dluhy dosáhly velmi vysokých hodnot. Spojení globální finanční krize s hlubokou recesí učinilo recesi ve srovnání s předchozími výjimečnou nejen svou hloubkou, ale i svou délkou.

V **roce 2010** došlo k oživení, které v první polovině roku bylo živeno obnovením zásob a pokračující prorůstovou makroekonomickou politikou, avšak v druhé polovině slábl silný vliv zásob a začala se uplatňovat politika fiskální konsolidace. Slušné tempo růstu se udrželo díky důvěře v trvalejší oživení, která vedla k růstu investic, spotřeby a zahraničního obchodu. Za celý rok vzrostl HDP v EU o 2,1 % a v USA o 2,4 %. Očekávalo se, že oživení bude mít trvalejší charakter a růst se bude postupně zvyšovat.

Rok 2011 měl slibný začátek, protože v prvním čtvrtletí byl růst HDP relativně vysoký, avšak v průběhu roku se tempo růstu snižovalo. Mezinárodní organizace v září 2011 zhoršily výhled vývoje ekonomické aktivity u většiny zemí a regionů světa. Důvodem byla nejen tendence klesajících temp růstu, ale i narůstající rizika budoucího vývoje. K nim patřila nestabilita na finančních trzích, vážná dluhová krize Řecka, Portugalska a Irska, která se začala rozšiřovat na velké evropské ekonomiky (Španělsko a Itálie) s hrozícím nebezpečím pro banky držící dluhopisy ohrožených zemí, pokračující makroekonomická nerovnováha i obtížná situace na trhu práce. Zhoršila se důvěra a zvýšila nejistota spotřebitelů a investorů.

Začátek **roku 2012** potvrdil pesimistická očekávání, především v zemích EU, kde se ekonomická situace v některých zemích stala kritická. Evropská ekonomika zaznamenala novou recesi s mírným poklesem HDP o 0,3 %. Naproti tomu hospodářský růst USA dosáhl hodnoty 2,2 %. Prognózy vývoje světové ekonomiky zpracované mezinárodními organizacemi na rok 2013 předpovídají pouze mírný růst ve vyspělých zemích (1,2 %) a zhoršenou růstovou výkonnost v rozvíjejících se zemích.

Je však třeba vidět, že prognózy budoucího růstu jsou v situaci rychle se měnících podmínek a značných rizik velmi obtížné a často se mění. Přitom průměrná čísla za celou světovou ekonomiku či za její jednotlivé regiony skrývají značné rozdíly mezi zeměmi, které se v důsledku krize zvětšily. Poslední analýzy ukazují na třírychlostní růst světové ekonomiky. Rozvíjející se ekonomiky dosahují stále relativně rychlý růst (v roce 2013 se předpokládá 5 % tempo růstu), v USA se očekává slabší expanze a Evropa bojuje s recesí (viz tabulka 6).

Ve skupině **vyspělých zemí** se obavy z další možné recese po odeznění doplňování zásob a zpřísnění fiskální politiky ve většině zemí (především v USA) nenaplnily, protože začala růst domácí poptávka. Problémový se stal region Evropské unie, který zasáhla dluhová krize a některé země eurozóny (zejména její jižní křídlo) se dostaly do velmi vážné eko-

Tabulka 6: Prognóza hospodářského růstu podle MMF (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
HDP – svět	2,8	−0,6	5,2	3,9	3,1	3,1	3,8
USA	−0,3	−3,1	2,4	1,8	2,2	1,7	2,7
EU	0,5	−4,3	2,1	1,6	−0,3	−0,1	1,4
Japonsko	−1,0	−5,5	4,7	−0,6	1,9	2,0	1,2
Čína	9,6	9,2	10,4	9,3	7,8	7,8	7,7
Indie	6,2	5,0	11,2	6,3	3,2	5,6	6,3
Rusko	5,2	−7,8	4,5	4,3	3,4	2,5	3,3
Vyspělé země	0,1	−3,5	3,0	1,7	1,2	1,2	2,1
Rozvíjející se a rozvojové země	6,1	2,7	7,6	6,2	4,9	5,0	5,4
Objem světového obchodu	3,1	−10,6	12,5	6,0	2,5	3,1	5,4

Poznámka: údaje za rok 2013 a 2014 jsou prognózou MMF. Pramen: IMF World Economic Outlook, April 2013, s. 2 a World Economic Outlook Update, August 2013.

nomické situace. Evropská komise ve své prognóze z května 2013¹ předpokládá za celek zemí EU pokles HDP v roce 2013 o 0,1 % a jeho zvýšení o 1,4 % v roce 2014. Více pesimistická je však její předpověď pro eurozónu, kde by v roce 2013 mělo dojít k poklesu HDP o 0,4 % způsobenému silnou recesí v Řecku, Kypru, Slovinsku a Španělsku. V roce 2014 se očekává pouze mírné oživení (růst HDP o 1,2 %). Japonská ekonomika byla silně zasažena zemětřesením v březnu 2011, avšak v roce 2012 a 2013 dochází již k oživení.

Tahounem světové ekonomiky se v posledních letech staly **rozvíjející se a rozvojové země**, které se podílejí na tvorbě světového produktu jednou polovinou. V letech 2008-2012 dosahoval jejich průměrný roční růst 5,5 %, zatímco u vyspělých zemí pouze 0,5 %. Díky jejich růstu v roce 2009 (2,7 %) nebyl propad světové ekonomické aktivity v tomto roce výraznější. Úlohu lokomotivy světové ekonomiky sehrály tyto země i v dalších letech. Nicméně i v těchto zemích růstová dynamika klesá. Nejrychleji rostoucím regionem se stala rozvíjející se Asie s dominantním postavením Číny, která se stala po USA druhou největší ekonomikou světa a její příspěvek ke světovému růstu je zhruba čtvrtinový. Nicméně čínská ekonomika silně orientovaná na investice a export pocítuje ochlazení světové ekonomiky, její tempa růstu se snižují a hospodářská politika vyžaduje změnu.

Nejhorší poválečná recese výrazně zhoršila **veřejné finance** a vývoj veřejných financí spojený s prudkým nárůstem vládního deficitu a dluhu se stal rizikovým faktorem vývoje většiny vyspělých zemí. Finanční krize a recese vedly na jedné straně ke snížení daňových příjmů a na druhé straně k růstu rozpočtových výdajů spojených s rostoucí nezaměstnaností, sanací bank a fiskální stimulací poptávky. Zhoršená fiskální situace se odrazila na finančních trzích, ochotě soukromého sektoru financovat ohromné vládní deficity a na rostoucích nákladech tohoto financování. Zvýšení deficitů veřejných financí se dostalo nad hranici dlouhodobé udržitelnosti fiskální stability a většina zemí musí realizovat úsporná opatření, která budou růst oslabovat.

¹ ECFIN: European Economic Forecast. Spring 2013. European Economy 2/2013.

Zvýšení rozpočtových deficitů nastalo již v roce 2008, avšak v roce 2009 se dostaly na nebývale vysokou úroveň, která ve velkých vyspělých ekonomikách dosáhla 10 % HDP. Oživení v roce 2010 ve vyspělých zemích bylo větší než se očekávalo na podzim 2009, což pomohlo snížit vládní deficity. Nízké tempo růstu HDP v letech 2011–2013 však již komplikovalo snižování deficitů a vyžadovalo přijímat nepopulární úsporná opatření, která se zpětně negativně projevila v nízké růstové dynamice. Rozdíly mezi zeměmi jsou však značné (viz tabulka 7).

Tabulka 7: Deficit veřejných financí ve vybraných vyspělých zemích (v % HDP)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Velké vyspělé země	–4,5	–10,2	–9,0	–7,7	–7,0	–5,7	–4,7
USA	–6,7	–13,3	–11,1	–10,0	–8,5	–6,5	–5,4
Japonsko	–4,1	–10,4	–9,3	–9,9	–10,2	–9,8	–7,0
Eurozóna	–2,1	–6,4	–6,2	–4,1	–3,6	–2,9	–2,6
Německo	–0,1	–3,1	–4,1	–0,8	0,2	–0,3	–0,1
Velká Británie	–5,1	–11,4	–10,1	–7,9	–8,3	–7,0	–6,4

Pramen: IMF World Economic Outlook, April 2013, s. 161.

Předmětem zvýšeného zájmu se stal vztah veřejných financí a hospodářského růstu. Zodpovězení otázky, nakolik fiskální stimulace v době recese zmírnila propad HDP a nakolik nezbytná fiskální stabilizace oslabí ekonomický růst, není jednoduché a odpovědi se různí. Zřejmé je pouze to, že snížení vládního dluhu bude obtížné a projeví se v útlumu ekonomické aktivity. Dlouhodobé historické řady ukazují významné snížení tempa růstu v případě dluhu přesahujícího 90 % HDP.

Nebezpečný se stal nárůst **vládního dluhu**, který se ve vyspělých zemích dostal na nejvyšší úroveň od konce 2. světové války. Vládní dluh, který v podstatě představuje kumulované vládní deficity, se v roce 2012 proti roku 2008 zvýšil v USA o 31 procentních bodů a v eurozóně o 23 procentních bodů (viz tabulka 8). Nebezpečná se stala tendence dalšího růstu vládních dluhů. Nejvyšší dluh v roce 2013 by mělo mít z velkých vyspělých zemí Japonsko (245,4 %), následované USA (108,1 %). S růstem vládního dluhu roste i dluhová služba (placení úroků a jistiny), která značně zatěžuje veřejné rozpočty. Některé země se tak dostaly do situace, kdy obtížné a za cenu vysokých úroků získávají zdroje financování. Dluhová krize postihla především jižní křídlo Evropské unie. Nejvážnější je situace Řecka (vládní dluh by měl v roce 2013 dosáhnout hodnoty 175 % HDP) a Řecko od bankrotu zachránily půjčky od Evropské unie, Evropské centrální banky a MMF. Záchranné balíčky jsou však vázány na reformy a úsporná opatření, která by měla výrazně snížit deficit veřejných financí.

Vážná situace ve veřejných financích znervóznila finanční trhy, které začaly více rozlišovat země podle stavu jejich veřejných financí. Rozdíly v podmínkách poskytování půjček jsou obrovské a některé země jsou zatíženy značnými finančními nároky věřitelů spojenými s financováním dluhu. Kromě toho se prodej vládních dluhopisů na finančních trzích stal obtížný. Ve snaze zabránit státním bankrotům některých zemí zavedla EU, MMF a Evropská centrální banka mechanismy, které by měly udržet stabilitu eurozóny a pomoci ohroženým zemím překonat obtížné období. Finanční pomoc je vázána na snížení vládních

Tabulka 8: Vládní dluh ve vybraných vyspělých zemích (v % HDP)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
USA	75,5	89,1	98,2	102,5	106,5	108,1	109,2
Japonsko	191,8	210,2	216,0	230,3	237,9	245,4	244,6
Eurozóna	70,3	80,0	85,6	88,1	92,9	95,0	95,3
Německo	66,8	74,5	82,5	80,5	82,0	80,4	78,3
Velká Británie	52,2	68,1	79,4	85,4	90,3	93,6	97,1

Pramen: IMF World Economic Outlook, April 2013, s. 161.

deficitů, na reformy podporující růst a konkurenceschopnost a na opatření posilující stabilitu finančního sektoru.

V důsledku recese poklesla zaměstnanost a vzrostla **nezaměstnanost**, která představuje vážný ekonomický a sociální problém. Ztráta pracovních míst a celkových příjmů domácností vedla k nižší spotřebě domácností a přispěla k poklesu HDP, zhoršilo se splácení dluhů a tím se zvýšily ztráty bank a zhoršila situace na trhu nemovitostí. Rostoucí nezaměstnanost měla negativní dopady na veřejné rozpočty (vyšší výdaje a nižší daňové příjmy). Vzrostla dlouhodobá nezaměstnanost, která snižuje potenciální produkt. Nezaměstnanosti jsou silně postiženi mladí lidé, což ohrožuje sociální soudržnost země. I když je situace na trhu práce rozdílná v různých zemích, vzrůst nezaměstnanosti byl enormní a její pokles bude pomalý. Zatímco v letech 2000–2008 byla míra nezaměstnanosti v USA nižší než v Evropě, její nárůst v době recese byl v USA prudší. V dalším vývoji míra nezaměstnanosti v USA klesala, zatímco v EU se zvyšovala (viz tabulka 9). V roce 2013 by se míra nezaměstnanosti v EU měla dostat na úroveň 11 %, zatímco v USA by měla dále klesat.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti by mělo mít v roce 2013 Španělsko a Řecko (27 %), následované Portugalskem (18,2 %). Nejnižší míru nezaměstnanosti by mělo mít Rakousko (4,7 %), následované Německem (5,4). Pozoruhodné je snížení míry nezaměstnanosti v Německu (ze 7,8 % roce 2009) způsobené oživením ekonomické aktivity a tím, že většina firem nepropouštěla své zaměstnance a snažila se je udržet na zkrácený úvazek. Zkušenosti z minulých recesí ukazují, že trh práce se zotavuje pomalu a míra nezaměstnanosti zůstane vysoká i v roce 2014.

Vývoj **inflace** byl ovlivněn značnými výkyvy poptávky. Prudký růst cen komodit v roce 2007 a první polovině roku 2008 byl vystřídán jejich silným poklesem spojeným s útlumem

Tabulka 9: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
USA	5,8	9,3	9,6	8,9	8,1	7,7	7,2
Japonsko	4,0	5,1	5,1	4,6	4,3	4,3	4,2
EU-27	7,1	9,0	9,7	9,7	10,5	11,1	11,1
Německo	7,5	7,8	7,1	5,9	5,5	5,4	5,3
Řecko	7,7	9,5	12,6	17,7	24,3	27,0	26,0
Španělsko	11,3	18,0	20,1	21,7	25,0	27,0	26,4

Poznámka: rok 2013 a 2014 je prognóza ECFIN. Pramen: ECFIN European Economic Forecast, Spring 2013, s. 141.

poptávky ve druhé polovině roku 2008 a v průběhu roku 2009, kdy míra inflace ve vyspělých zemích výrazně klesla. Oživení ekonomické aktivity a poptávky v roce 2010 a 2011 opětovný nárůst inflace se silným vzestupem cen energie a komodit. Nevyužité kapacity, stagnující poptávka a umírněná inflační očekávání by měly udržet míru inflace na přijatelné kolem 2 %.

Vážnější je však situace v rozvíjejících se zemích, z nichž většina neprošla recesí a udržují si vysoký růst. V těchto zemích je míra inflace podstatně vyšší. V rozvíjející se Asii a v zemích Latinské Ameriky spotřebitelské ceny rostou o 5–6 % a v roce 2014 se předpokládá jejich mírný pokles. Čína vykazuje umírněný růst spotřebitelských cen ve výši 3 %. Naproti tomu Indie má vysokou míru inflace pohybující se kolem 10 %. S vysokou mírou inflace se potýká i skupina zemí ve Společenství nezávislých států, kde míra inflace v roce 2013 se pohybuje kolem 7 %. Extrémně vysokou míru inflace mělo Bělorusko (59,2 % v roce 2012).

Globalizace a intenzifikace obchodních a kapitálových toků mezi zeměmi podporovaly vznik značných **vnějších nerovnováh** /16/ projevujících se ve vysokých deficitech běžného účtu platební bilance v jedné skupině zemí a velkých přebytcích jiných zemí. V období expanze světové ekonomiky v důsledku značné rozvinutosti finančního sektoru, liberalizace kapitálových toků a existence dostatku volných finančních prostředků bylo možné pokrýt deficity běžného účtu jedné skupiny zemí z úspor druhé skupiny zemí. Paradoxně kapitál neplynul od vyspělých zemí k rozvíjejícím, jak by se dalo předpokládat, ale největším příjemcem zahraničních úspor byla americká ekonomika. Největší přebytky běžného účtu vykazovala Čína, Japonsko a země vyvážející ropu. Finanční krize ukázala značné nebezpečí plynoucí z vysokých deficitů běžného účtu, protože země s vysokými schodky se dostaly do potíží při jejich financování a byly nuceny přijmout drastická úsporná opatření, která prohloubila recesi. I když se v době recese nerovnováhy snížily, oživení světové ekonomiky opět vede k jejich zvýšení. MMF proto zdůrazňuje potřebu určité restrukturalizace ekonomického růstu a doporučuje, aby země se značnými přebytky běžného účtu posílily domácí poptávku a měnový kurz, zatímco schodkové země by měly podporovat exportní orientaci cestou posílení strukturálních reforem.

Krize učinila obtížnou i **hospodářskou politiku**. Finanční systém byl otřesen, podniky a domácnosti obtížněji získávají úvěry, které potřebují k oživení investic a spotřeby. Kritická se stala situace veřejných financí, které budou většinou růst oslabovat. Spojení globální finanční krize s hlubokou recesí učinilo recesi ve srovnání s předchozími výjimečnou nejen svou hloubkou, ale i svou délkou. Nemůže se proto očekávat dřívější průběh oživení, kdy růst po recesi zpravidla dosahoval nadprůměrných hodnot, ale je třeba počítat s pomalým tempem růstu či stagnací většiny vyspělých ekonomik. Země zasažené dlouhovou krizí se dostaly do dlouhodobé recese a v řadě dalších zemí dochází k propadu HDP i v roce 2012 a 2013. Jde o vážnou krizi stávajícího ekonomického systému, která vyžaduje reformy, které by zajišťovaly obnovení zdraví finančního systému, stabilizaci veřejných financí a pokračování ve strukturálních reformách.

5. Zahraniční obchod a vnější ekonomická rovnováha

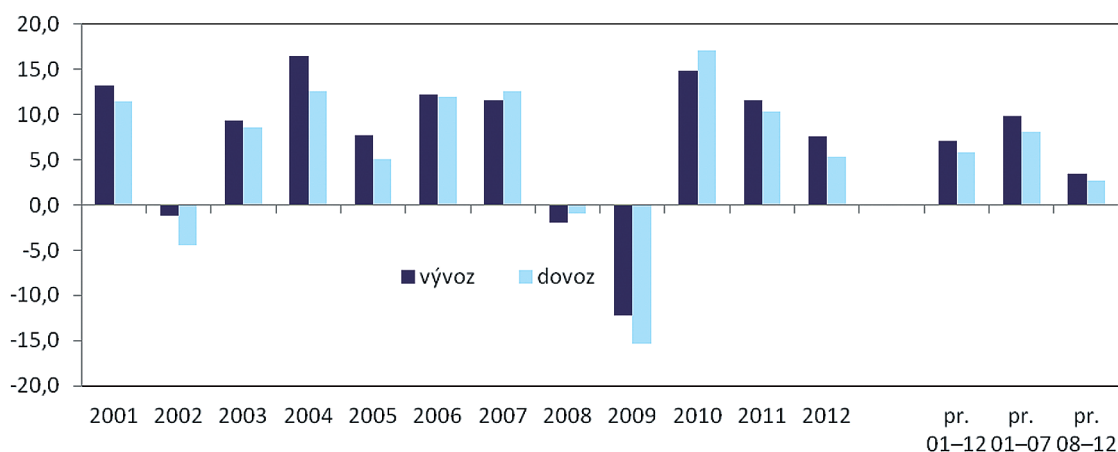
Česká ekonomika se v letech 2008-2012 potýkala s dopady světové krize, resp. evropské dluhové krize. Třebaže česká ekonomika nebyla přímo postižena finanční krizí, její nepříznivé dopady se projeví u hlavních obchodních partnerů a zprostředkovaně i v ČR. Důvodem je silný vliv zahraniční poptávky a změn v zahraničním obchodě na vývoj čes-

kého hospodářství, které může být charakterizované jako malá otevřená ekonomika. Česká ekonomika se zapojila do nadnárodních produkčních řetězců, s čímž souvisí vysoký podíl dovozu a vývozu na HDP (dovozní náročnost). Nicméně domácí dodavatelé hrají rozdílnou roli v jednotlivých formách produkční kooperace (v řadě případů technicky náročných produkcí jen minimální).² Hospodářský růst je tak do značné míry závislý na chování zahraničního kapitálu, neboť význam firem pod zahraniční kontrolou (spojených s přímými zahraničními investicemi, PZI) v některých odvětvích převyšuje 50 % (viz dále). Výrazný podíl na této skutečnosti měl systém investičních pobídek, který byl přijat po roce 2000, a dodatečným impulzem byl i vstup ČR do EU v roce 2004, který znamenal jak rozšíření a usnadnění pronikání na evropské trhy, tak podnět pro mimoevropské firmy otevřít nové pobočky na českém území.

Odras je dobře patrný i v údajích o vývoji zahraničního obchodu – vývozy rychle rostly, změnila se jejich struktura, technická úroveň i ceny a došlo k výrazným změnám směnných relací /17/. Na druhou stranu představuje tato výrazná proexportní orientace problém, který se projevil jako vnější poptávkový šok doprovázející probíhající finanční a ekonomickou krizi. Dlouho trvající krize a nutnost řešit řadu problémů evropské ekonomiky se projevil i v Německu, které je hlavním obchodním partnerem ČR. Obnovený růst vývozu byl v roce 2010 nižší než dovozu a celkově poklesla růstová dynamika vývozu a dovozu (viz obrázek 3). Dopady krize jsou dobře patrné i na průměrném tempu růstu dovozu a vývozu zboží, které v předkrizových letech činilo cca 10 % a 8 %, v období po roce 2008 jen 3,5 % a 2,7 %.

Zásadní význam zahraničního obchodu pro ČR lze doložit vysokými podíly hodnoty vývozu zboží a služeb na HDP, které od roku 2004 postupně narůstaly a před propuknutí finanční krize převyšovaly 60 % úroveň (v běžných cenách), resp. 50 % úroveň pro vývoz a dovoz zboží. Dopad krize se výrazně projevil i zde, a to v podobě mimořádného propadu o více než 5, resp. 7 p.b. u celkového dovozu (v případě zboží se shodným poklesem). V roce následujícím však již byla obnovena předchozí růstová tendence a tak na konci

Pozn.: b.c. = běžné ceny; pr. = průměr temp růstu v daném období. Pramen: ČSÚ, časové řady HDP (září 2013), vlastní výpočet.

Obrázek 3: Růst vývozu a dovozu zboží, 2001–2012 (meziroční změna v %, b.c.)

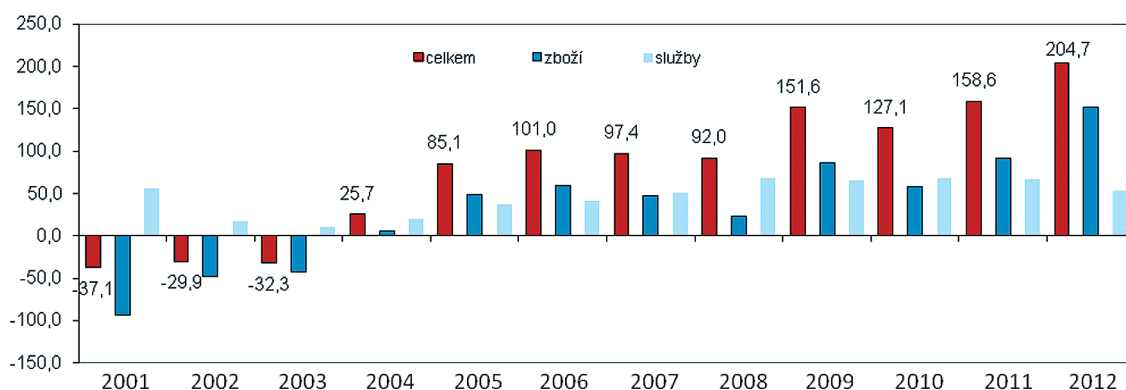
² Poslední odhad MPO ukazuje, že v letech 2011–2012 v průměru 50 % dovozu bylo určeno pro výrobu, 30 % na investice a zbytek na soukromou spotřebu, viz MPO: *Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2012*. MPO, Praha, duben 2013, s. 80.

druhého roku druhého desetiletí již vývozy a dovozy přesáhly 70 % HDP (60 % HDP pro zboží).

Zatímco v letech 2006 a 2007 byla zaznamenána dvouciferná tempa růstu vývozu i dovozu (v obou letech téměř shodná), v letech 2008 až 2009 došlo k výraznému zpomalení (k propadu meziročních temp růstu vývozu a dovozu s akcelerací v roce 2009 s rychlejším propadem dovozu, viz obrázek 3) a oživení v roce 2010.³ Pokud porovnáme dlouhodobá (dvanáctiletá) tempa růstu obou veličin (za léta 2001–2012), v případě českého vývozu zboží bylo průměrné tempo 7,1 % a převyšovalo průměrné tempo růstu dovozu (5,8 %) o více než 1 p.b., avšak vliv krize se projevil velmi výrazně i v tempech růstu v porovnání před a po krizovém období posledních pěti let.

I přes dočasné zakolísání v prvních letech krize, které bylo mimořádné v celosvětovém měřítku,⁴ velmi dobré výsledky českého zahraničního obchodu v posledních letech ukazují na růst konkurenceschopnost domácí produkce, která se prosazuje na náročných trzích (rychlejší růst vývozu než dovozu). Dokládá to i další skutečnost, totiž, že i přes útlum ekonomické aktivity v letech 2008–2009 ve starých členských zemích EU a zejména pak v Německu, které je naším hlavním obchodním partnerem, došlo k výraznému zlepšení salda zahraničního obchodu (přechod celkového salda do kladných hodnot v roce 2004, viz obrázek 4). Z makroekonomického pohledu je významné i to, že zahraniční obchod se zbožím a službami se stal důležitým faktorem růstu HDP na straně poptávky, resp. svým pozitivním příspěvkem tlumil pokles ekonomiky v posledním období.

Přebytek obchodní bilance v roce 2012 dosáhl maxima za období existence České republiky (204,7 mld. Kč). Meziročně pozitivní saldo vzrostlo o více než čtvrtinu a v době probíhající krize překonalo i doposud nejvyšší přebytek z roku 2011 (158,6 mld. Kč), resp. 2009 (151,6 mld. Kč), tj. z období relativně velmi slabé světové konjunktury. Tento výsledek může být považován za důkaz konkurenceschopnosti českého exportu i v turbulentním

Pozn.: data jsou v metodice národních účtů. Pramen: ČSÚ, časové řady HDP (září 2013), vlastní výpočet.

Obrázek 4: Dlouhodobý vývoj sald zahraničního obchodu ČR, 2001–2012 (b.c., mld. Kč)

³ Třebaže neprovádíme hlubší rozbor nebo ekonometrickou analýzu, zdá se, že uvedené údaje názorně ilustrují dovozní náročnost české ekonomiky při existenci časových zpoždění, kdy klesající odbyt vedl k rychlejšímu poklesu dovozu (2009), a následně jejich růstu při obnově výroby (2010); dalšími důležitými faktory byl vliv kurzu koruny a cen komodit.

⁴ V roce 2009 došlo k největšímu celosvětovému propadu obchodní výměny v poválečném období, a to o 10,3 % doprovázející mírný pokles HDP a třetinový propad v případě toků PZI (viz UNCTAD: *World Investment Report 2013*. UN, Geneva & New York, 2013).

a silně nepříznivém ekonomickém prostředí. Částečně k tomuto výsledku dopomohl i kurz české koruny, který se po výrazném posílení (přestřelení dlouhodobé rovnovážné růstové tendence) v první dekádě (v letech 2000–2002 a především od poloviny 2007 do poloviny roku 2008) dočasně vrátil k hodnotám z let 2006 a 2007, okolo kterých osciluje v relativně malém pásmu již od poloviny roku 2010 (v průměru 25,1 CZK/euro). Dočasná deprecie české koruny napomohla exportérům usilujícím o zákazníky, protože vytvořila prostor pro možnost reagovat na pokles poptávky pomocí cenových úprav. Později však došlo k opětovnému mírnému posílení české koruny vůči hlavním světovým měnám (a především euru). Nelze však zapomenout ani na skutečnost, že české exporty v minulých letech částečně profitovaly i z opatření zavedených na podporu konjunktury v některých zemích („šrotovné“).⁵

Z dlouhodobého pohledu lze mezi **faktory vedoucí k příznivým výsledkům** zahraničního obchodu ČR zařadit nejen vstup ČR do EU, ale především výrazný příliv přímých zahraničních investic směřujících do odvětví s vysokým podílem exportu (např. výroba dopravních prostředků, telekomunikačních zařízení, spotřební elektroniky a výpočetní techniky),⁶ postupná diverzifikace obchodních partnerů (a exportních trhů), jež umožňuje kompenzovat zpomalení konjunktury u hlavního českého obchodního partnera (Německo) exportem na trhy v dalších zemích EU, resp. ve světě.

Z hlediska **komoditní struktury** největší schodek zahraničního obchodu stále vytváří skupina SITC 3 (minerální paliva, maziva a příbuzné materiály – viz obrázek 5). Přebytky ze skupiny SITC 7 (stroje a dopravní prostředky) jej však zatím dokáží bez větších problémů kompenzovat.⁷ Obrázek 5 ukazuje vývoj salda skupiny 3 a všech ostatních skupin od roku 2005, a to v tzv. národním pojetí.⁸ Vidíme, že v tomto pojetí jak vliv krize, tak i zlepšování postavení českých exportů není zdaleka tak přesvědčivé jak naznačoval předchozí obrázek 4.

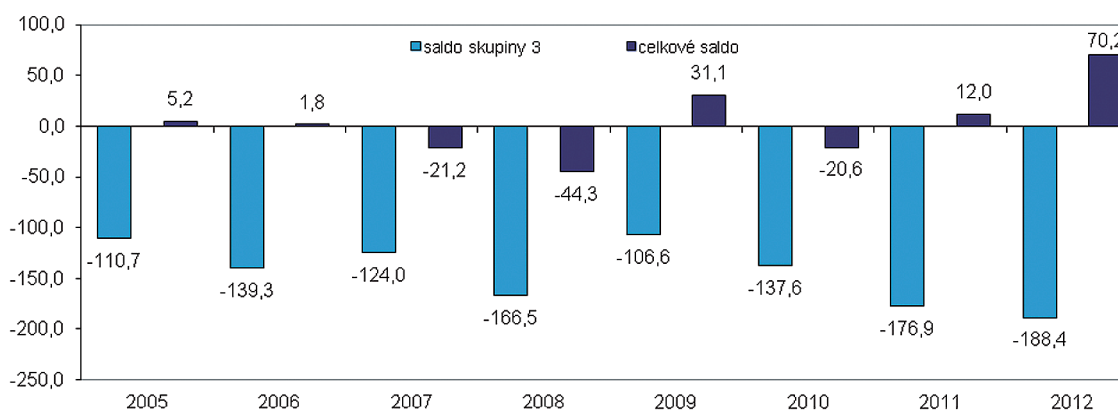
Saldo (přebytek) zahraničního obchodu v národním pojetí se v roce 2012 meziročně zvýšilo o 58,2 mld. Kč a dosáhlo 70,2 mld. Kč. Vývoj v jednotlivých komoditních skupinách byl však velmi diferencovaný. Stále zde působily vlivy spojené s probíhající finanční krizí (nejistota, zvýšená volatilita), řada nestandardních opatření měnové politiky směřujících na podporu ekonomik, ale i vývoj měnového kurzu koruny, který se po posílení v prvních měsících roku vrátil na slabší úroveň v polovině roku, opakujíc téměř shodný vývoj v druhé polovině roku 2012 a stabilizoval se na mírně silnější úrovni. Tím se alespoň částečně omezoval nárůst cen komodit z minulých let, resp. mírný růst během roku 2012. I přesto byla výše deficitu v případě dovozu nerostných paliv a maziv nejvyšší od roku 2005 (cca

⁵ Viz MPO: *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2009*. Praha, MPO, duben 2010, s. 53.

⁶ Jistou roli může hrát i změna struktury investic typu PZI, které směřovaly do technologicky náročnějších odvětví, které lépe odolávají nárazům poptávky než „montážní“ podniky patřící do zpracovatelského průmyslu. Tomu odpovídá i struktura vývozu a dovozu podle stupně zpracování – poslední údaje za rok 2012 ukazují, že podíl výrobků s vyšším stupněm zpracování činil cca 85 % na vývozech a 72 % na dovozech, viz MPO: *Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2012*. MPO, Praha, duben 2013, s. 81.

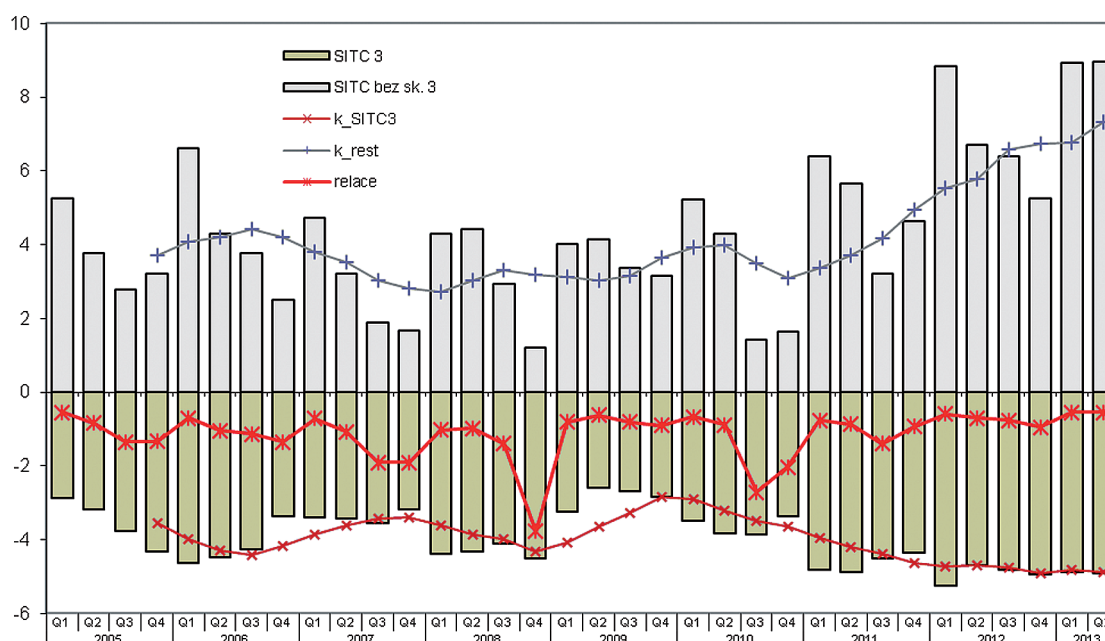
⁷ Tento přebytek musí rovněž kompenzovat deficit v případě potravin a živých zvířat (SITC 0) pohybující se kolem 31 mld. Kč (31,5 mld. Kč za rok 2012) a především výrazným deficit v čase rostoucí nad 100 mld. Kč ročně (129,5 mld. Kč v roce 2012) chemických výrobků (SITC 5).

⁸ Národní pojetí zahraničního obchodu je založeno na změně vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty a nikoliv jen na přechodu zboží přes hranice (celní statistika), který je používán v tradiční statistice zahraničního obchodu. Národní pojetí je kompatibilní s metodikou národních účtů a platební bilance.

Pozn.: podle SITC rev. 3, skupina 3 zahrnuje minerální paliva, maziva a příbuzné materiály. Údaje za rok 2012 jsou předběžné. Údaje jsou včetně dopočtů ČSÚ. Pramen: ČSÚ, Zahraniční obchod podle SITC v národním pojetí (září 2013), vlastní úprava.

Obrázek 5: Balance zahraničního obchodu (národní pojetí), 2005–2012 (v mld. Kč)

Pozn.: podle SITC rev. 4, skupina 3 zahrnuje minerální paliva, maziva a příbuzné materiály. Relace je poměr mezi celkovým saldem (bez skupiny 3) a saldem skupiny 3; k_{SITC3} je kumulativní výše deficitu skupiny SITC3 (klouzavě za čtyři čtvrtletí), k_{rest} je kumulativní výše deficitu všech ostatních skupin (shodně počítaná). Údaje pro rok 2012 a 2013 jsou předběžné. Pramen: ČSÚ, Zahraniční obchod podle SITC v národním pojetí (září 2013); ČSÚ, časové řady HDP (září 2013), vlastní úprava.

Obrázek 6: Balance zahraničního obchodu, 2005:Q1–2013:Q2 (v % HDP, roční klouzavý úhrn)

188 mld. Kč, při meziročním zhoršení o 11,5 mld. Kč). Rovněž schodek v případě chemických výrobků se mírně zhoršil (z 121,8 mld. Kč na 129,5 mld. Kč), v případě skupiny potravin a živá zvířata došlo k meziročnímu mírnému snížení schodku (a to z 33,5 mld. Kč na 31,5 mld. Kč). Skupina 1 (nápoje a tabák) zůstala i v roce 2012 v přebytku (0,6 mld. Kč po mimořádně nízkém výsledku předchozího roku 0,01 mld. Kč). Zvýšený schodek z do-

vozu minerálních paliv byl kompenzován výrazným nárůstem přebytku v případě polotovárů a materiálů (skupina 6, meziročně o cca 13,0 mld. Kč) a spotřebního zboží (skupina 8) o cca 14,0 mld. Kč. Hlavní skupina přinášející přebytky v českém zahraničním obchodu je však stabilně skupina 7 (stroje a dopravní prostředky), která vykázala meziročně vyšší přebytek o 38,7 mld. Kč, jeho výše již dosáhla 363,2 mld. Kč (doposud nejvyšší, představující výrazné zlepšení oproti roku 2010, kdy došlo k meziročnímu poklesu na „pouhých“ 239,8 mld. Kč, tj. úrovni roku 2007).

Názorně lze vidět vývoj bilance zahraničního obchodu podle obou skupin na obrázku 6 (čtvrtletní a kumulovaná čtvrtletní salda). Zatímco skupina SITC 3 vykazuje relativně stabilní hodnotu deficitu v celém sledovaném období, která se mění převážně vlivem cen dovážených surovin a pohybem kurzu (postupně narůstající v čase až cca k 5 % HDP), u salda zahrnující ostatní skupiny je patrné postupné zlepšování vývozních schopností české ekonomiky (údaje za poslední čtvrtletí již převyšují 8 % HDP).⁹ Markantní je vliv změn cen energetických surovin, který se projevil nárůstem deficitu bilance skupiny 3 v letech 2005–2006 (z necelých 3 % na 4,5 % HDP), resp. od roku 2009 (z 2 % na téměř 5 % HDP v posledních čtvrtletích), který výrazně ovlivnil celkové saldo zahraničního obchodu. Působily zde dva protichůdné faktory – pokračující růst cen surovin a stagnace, resp. pozvolné oslabování kurzu koruny.

Struktura obchodu

Z hlediska **teritoriální struktury** došlo jen k malým změnám, ani průběh světové krize se výrazněji neprojevil, což dokládá stabilní orientaci české ekonomiky (viz tabulka 10). Dominantní více než 80% podíl vývozu směřuje do zemí EU, resp. eurozóny a prakticky se nemění (mezi léty 2005 a 2012 došlo k poklesu o cca 4, resp. 5 p. b.). Obdobně podíl

Tabulka 10: Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR, vybrané roky (v %)

	Vývoz					Dovoz				
	2005	2007	2009	2011	2012	2005	2007	2009	2011	2012
EU	85,8	85,2	84,8	83,4	81,4	71,5	70,7	66,5	65,5	65,4
EA	68,8	66,2	67,4	65,8	63,6	59,0	56,7	53,3	51,5	50,7
Německo	34,0	31,1	32,8	31,7	31,0	30,0	27,8	26,4	25,5	24,9
Slovensko	8,7	8,9	8,9	9,7	9,8	5,4	5,3	5,4	6,2	6,5
Rozvojové ekonomiky	3,4	3,4	4,3	3,5	3,8	5,7	5,8	7,0	6,7	7,2
Tranzitivní ekonomiky	1,1	1,0	0,9	1,0	0,9	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5
CIS	3,1	3,9	3,5	4,6	5,5	7,7	6,5	6,6	8,9	8,9
Rusko	1,8	2,5	2,3	3,1	3,8	5,7	4,7	5,0	6,0	6,1
Čína	0,3	0,6	0,7	0,9	1,0	5,2	7,9	10,4	10,5	9,7

Pozn.: CIS – Společenství nezávislých států. Pramen: ČSÚ, *Zahraniční obchod se zbožím podle teritoriálních seskupení (podle principu změny vlastnictví)*, (září 2013), vlastní úprava.

⁹ Saldo ostatních skupin je v rámci jednoho agregátu, což neumožňuje vidět vývoj jeho jednotlivých součástí. Jednoznačně dominující složkou byl doposud vývoj skupiny SITC 7 (cca 90 % salda), což nám dovoluje použít toto zjednodušení.

zemí EU na dovozu je cca dvoutřetinový, podíl zemí eurozóny přes 50 %, i když v tomto případě je patrný pokles ve sledovaném období (o 6, resp. 8 p. b.). Tento pokles byl kompenzován nárůstem podílu rozvojových ekonomik, zemí CIS a Číny. Postupný pokles zemí EU na vývozu je žádoucí a ukazuje na postupnou diverzifikaci českých exportérů. I v případě dovozu je vidět pokles podílu obou hlavní obchodních seskupení, ale velikost změn je nesrovnatelně větší (cca 4 a 3 p. b.). Z hlediska hlavních obchodních partnerů si výsadní postavení ve vývozu a dovozu udržuje Německo a Slovensko s 31% a 25%, resp. s 10% a 6,5% podílem. Podíl Číny zůstává i nadále výrazně nerovnovážný, neboť na českých vývozech se podílí minimálním 1 %, ale představuje cca 10% na českých dovozech.

V českých vývozech v posledních letech dominují dvě skupiny podle klasifikace SITC – tržní výrobky tříděné podle materiálu (skupina 6) a především pak skupina strojů a dopravních prostředků (skupina 7). Ta zvýšila svůj podíl na celkových vývozech z 32,8% v roce 1996 na 54,2% v roce 2012 (viz tabulka 11). Naopak podíl všech ostatních skupin se v tomto období snížil. Podíl skupin 2 a 3, které mají nejbližší k odvětví dobývání nerostných surovin, poklesl z celkových 9,3 % v roce 1996 na 6,7% v roce 2012 avšak s postupným nárůstem v posledních pěti letech (2008–2012). V případě dovozu můžeme pozorovat postupný nárůst podílu skupiny paliv, maziv a příbuzných materiálů v posledních dvou letech, a to až na dosavadní maximum 11,1 % celkových dovozů v roce 2012 (roce 2009 dosáhl podíl 9,6% a odpovídal úrovni roku 2000), odpovídající tradičně vyššímu podílu chemický výrobků. Toto kolísání podílu bylo způsobeno především výraznými změnami cen ropy a zemního plynu a rovněž dlouhodobým posilováním kurzu české koruny v letech 2004–2008. Tato skupina má rovněž výrazně vyšší podíl na dovozu než na vývozu (11,1 % vs. 6,2 %), z čehož vyplývá i značně vysoké a rostoucí negativní saldo (viz výše uvedený obrázek 5 a obrázek 6). Mezi dalšími strukturálními změnami je vidět růst podílu potravinářských komodit (skupiny 0 a 1 na vývozu i dovozu), resp. vliv finanční krize vedoucí k poklesu ve skupině 6.

Detailnější pohled na vývoj obchodu pro vybrané dovozní a vývozní komodity ČR přináší tabulka 12. I zde je patrné, že vliv ekonomické krize se projevil jak na straně dovozů, tak vývozů (jak 2008 pro automobily, tak především „krizový“ rok 2009 odrážející se

Tabulka 11: Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR, vybrané roky (v %)

Skupina SITC (rev. 4)	Vývoz					Dovoz				
	1996	2000	2005	2010	2012	1996	2000	2005	2010	2012
0, 1 – potravinářské zboží	5,0	3,7	3,8	3,7	4,2	6,6	4,6	5,1	5,3	5,6
2 – suroviny (nepoživatelné) s výj. paliv	4,8	3,5	2,5	3,0	2,8	3,7	3,2	2,8	2,7	2,9
3 – nerostná pal., maziva a příb. mat.	4,5	3,1	3,1	3,7	3,9	8,7	9,6	9,2	9,6	11,1
4 – živočišné a rostl. oleje, tuky a vosky	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
5 – chemikálie a příbuzné výrobky	9,0	7,1	6,4	6,5	6,2	11,9	11,2	11,0	10,7	11,1
6 – tržní vyr. tříděné hlavně podle mat.	28,6	25,4	21,7	17,2	17,3	19,3	20,8	20,5	17,8	17,8
7 – stroje a dopravní prostředky	32,8	44,5	50,8	54,6	54,2	38,0	40,0	40,3	43,4	41,4
8, 9 – průmyslové spotř. zboží a ost. kom.	15,1	12,6	11,6	11,2	11,2	11,5	10,4	11,0	10,4	9,9

Pozn.: Údaje za roky 1996 a 2000 jsou v metodice platné od 1. 7. 2000. Údaje za rok 2012 jsou předběžné, ale po revizi ke konci června 2013. Pramen: ČSÚ, Ukazatele sociálního a hospodářského vývoje České republiky od roku 1990 do konce 1. čtvrtletí 2013 (září 2013).

téměř ve všech komoditách). Podíváme-li se na dlouhodobý vývoj pro tyto komodity, v případě vývozu nepřekvapí výrazný nárůst vývozu tradičních exportních komodit jako jsou automobily (o 204 % převyšující 1 mil. kusů) nebo pivo (81% nárůst), avšak pokles vývozu chmele potenciálně ukazující na export produktů s vyšší přidanou hodnotou (ale i změnu v preferencích spotřebitelů a omezování vysazované plochy) a diferencovaný vývoj pro komodity (pouze export kaolinu se zvýšil o 14 %). V případě dovozu se strukturální změny v ekonomice odrazily i v komoditní struktuře, kdy došlo například téměř k zastavení dovozu bavlny (pokles o 93 %), snížení dovozu železné rudy, ale na druhé straně k růstu dovozu ropy. Dovoz surovin však podléhá cyklickému vývoji a je možné, že dovoz rudy je spojen především s nižší investiční výstavbou a pro obiloviny může jít o vliv klimatických a dalších změn, a nejen o dopad změn ve struktuře zemědělské produkce.

Tabulka 12: Zahraniční obchod – vybrané vývozní a dovozní komodity ČR, 2000–2012

	Vývoz						Dovoz			
	Cement ¹	Kaolin ¹	Vápenec ¹	Osobní automobily ²	Chmel ³	Pivo ⁴	Ropa ¹	Železná ruda ¹	Obiloviny ¹	Bavlna ¹
2001	866	455	270	346 559	5 294	193	6 005	6 891	179	67
2002	466	445	212	334 755	5 305	203	6 082	6 812	154	69
2003	562	442	103	332 756	4 397	218	6 344	8 222	153	53
2004	747	484	140	373 397	5 158	285	6 406	7 639	125	52
2005	559	271	124	522 364	4 895	314	7 730	6 807	102	45
2006	496	261	162	763 744	4 096	366	7 752	7 987	308	36
2007	646	249	98	853 956	3 428	372	7 147	6 592	345	32
2008	663	239	107	824 075	4 336	381	8 142	7 711	232	19
2009	676	380	100	860 247	4 145	346	7 452	4 810	160	10
2010	683	526	93	971 168	4 405	329	7 770	5 938	177	10
2011	862	542	176	1 059 296	4 100	323	6 969	7 366	197	7
2012	710	518	208	1 054 335	4 317	350	7 024	5 867	359	5
Index⁵	0,82	1,14	0,77	3,04	0,82	1,81	1,17	0,85	2,01	0,07

Pozn.: údaje za rok 2012 jsou předběžné. ¹ tis. tun, ² kusy, ³ tuny, ⁴ mil. l.; ⁵ Index 2001 = 100. Pramen: ČSÚ, Ukazatele sociálního a hospodářského vývoje České republiky od roku 1990 do konce 1. čtvrtletí 2013 (září 2013), vlastní výpočet.

Pro ilustraci vývoje ve světovém prostředí a jeho dopadů na českou ekonomiku máme k dispozici tabulku 13, která shrnuje vývoj ceny ropy a zemního plynu a vybraných komodit – pšenice, mědi a urania v letech 2001–2012. Dobře patrné jsou tak výkyvy cen v letech 2007–2009 i rychlý nárůst cen v letech 2010–2011 na předkrizovou úroveň (s mírnou korekcí v roce 2012). Dopad na obchodní bilanci a zprostředkovaně na podniky lze odhadovat na základě vývoje indexu světových cen v CZK, který kromě změn cen ropy odráží i vývoj směnného kurzu koruny vůči USD. V jednotlivých letech tak docházelo ke kompenzaci, nepříznivý vývoj cen byl tlumen posilující korunou (např. dobře patrná je tato tendence

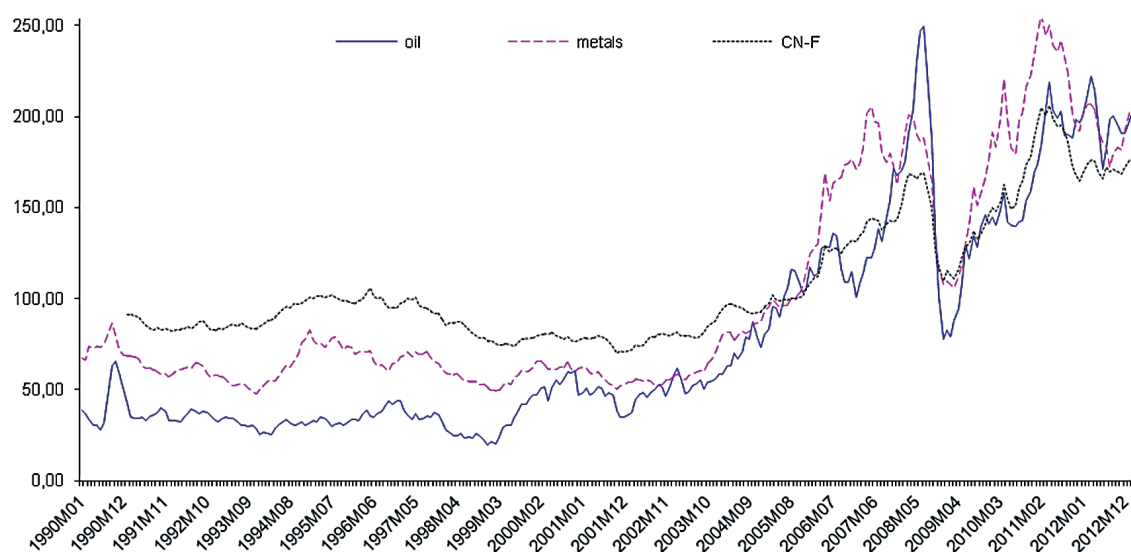
v letech 2004–2005 při porovnání meziročních indexů v USD a v CZK). Indexy cen pšenice nebo mědi jsou ovlivněny výrazným růstem cen nákladů na produkci díky růstu poptávky, která reflektuje rostoucí spotřebu v řadě světových ekonomik, resp. skutečnosti, že neenergetické komodity a potraviny se staly investičním instrumentem (podkladovým instrumentem pro různé finanční instrumenty, tzv. deriváty např. *futures* nebo *opce*) pro mezinárodní investory v prostředí nízkých výnosů. V konečném důsledku tak dochází k výraznějším cenovým pohybům, a to oběma směry, vyšší volatilitě cen, ale i k růstu likvidity na trzích (snížování nákladů) a tím zvýšení dostupnosti i pro ty, kteří se potřebují zajistit (*hedge*) proti neočekávaným událostem.

Tabulka 13: Vývoj průměrných cen vybraných světových komodit, 2001–2012

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ropa Brent	USD/barel	24,4	25,3	28,8	38,3	54,4	65,4	72,7	93,6	61,9	79,6	111,0	112,0
	SOPR = 100	86,2	102,4	115,4	132,7	142,1	120,1	111,2	128,7	66,1	128,7	139,3	100,9
Index v CZK	2005 = 100	71,2	62,8	62,5	75,5	100,0	113,4	113,3	122,3	90,4	116,7	150,6	168,2
	SOPR = 100	85,0	88,1	99,5	120,9	132,4	113,4	99,9	108,0	73,9	129,1	129,0	111,7
Cena pšenice	USD/t	126,8	148,5	146,1	156,9	152,4	191,7	255,2	319,3	223,4	223,7	316,2	313,3
	SOPR = 100	111,2	117,1	98,4	107,3	97,2	125,8	133,1	125,1	70,0	100,1	141,4	99,1
Index v CZK	2005 = 100	132,1	133,2	113,0	110,5	100,0	118,7	142,0	149,0	116,6	117,1	153,2	168,0
	SOPR = 100	109,6	100,8	84,8	97,7	90,5	118,7	119,6	104,9	78,3	100,4	130,8	109,7
Zemní plyn	USD/ mil. BTU	3,9	2,7	3,5	3,8	5,9	8,2	8,1	13,4	8,9	8,2	10,6	12,0
	SOPR = 100	112,1	68,8	130,8	107,7	157,5	138,8	99,1	164,1	66,3	92,9	128,9	113,1
Index v CZK	2005 = 100	104,0	61,6	69,5	68,1	100,0	131,1	116,7	160,7	119,1	110,9	132,3	165,6
	SOPR = 100	110,5	59,2	112,7	98,1	146,8	131,1	89,1	137,6	74,2	93,1	119,3	125,2
Uranium	USD/libra	8,6	9,8	11,2	18,0	27,9	47,7	99,2	63,2	46,7	46,0	56,2	48,9
	SOPR = 100	104,0	114,0	114,3	160,6	154,8	170,7	208,1	63,7	73,8	98,5	122,4	87,0
Index v CZK	2005 = 100	49,0	48,1	47,4	69,3	100,0	161,2	301,3	161,0	133,0	131,3	148,7	143,2
	SOPR = 100	102,6	98,1	98,6	146,2	144,2	161,2	186,9	53,4	82,6	98,8	113,2	96,3
Měď	USD/tuna	1580,2	1560,3	1779,4	2863,5	3676,5	6731,4	7131,6	6678,6	5165,3	7538,4	8823,5	7958,9
	SOPR = 100	87,1	98,7	114,0	160,9	128,4	183,1	105,9	93,6	77,3	145,9	117,0	90,2
Index v CZK	2005 = 100	68,3	58,0	57,0	83,6	100,0	172,9	164,5	129,2	111,8	163,6	177,3	177,0
	SOPR = 100	85,8	85,0	98,3	146,5	119,6	172,9	95,2	78,6	86,5	146,4	108,3	99,9

Pozn.: uvedené hodnoty jsou roční průměry založené na měsíčních průměrech cen okamžitého dodání (spotových cen), resp. denních průměrech měnového kurzu CZK/USD. SOPR – stálé období předchozího roku = 100. Pramen: ČSÚ (2013); MMF (2013), vlastní výpočet.

Jak jsme již uvedli a graficky ilustrovali, vývoj obchodní bilance je do značné míry ovlivněn vývojem **cen surovin**, které jsou do České republiky dováženy. V posledních několika letech došlo k výraznému nárůstu světových cen průmyslových surovin a potravin (viz obrázky 7), který již připomíná situaci z počátku 70. let a období druhého ropného

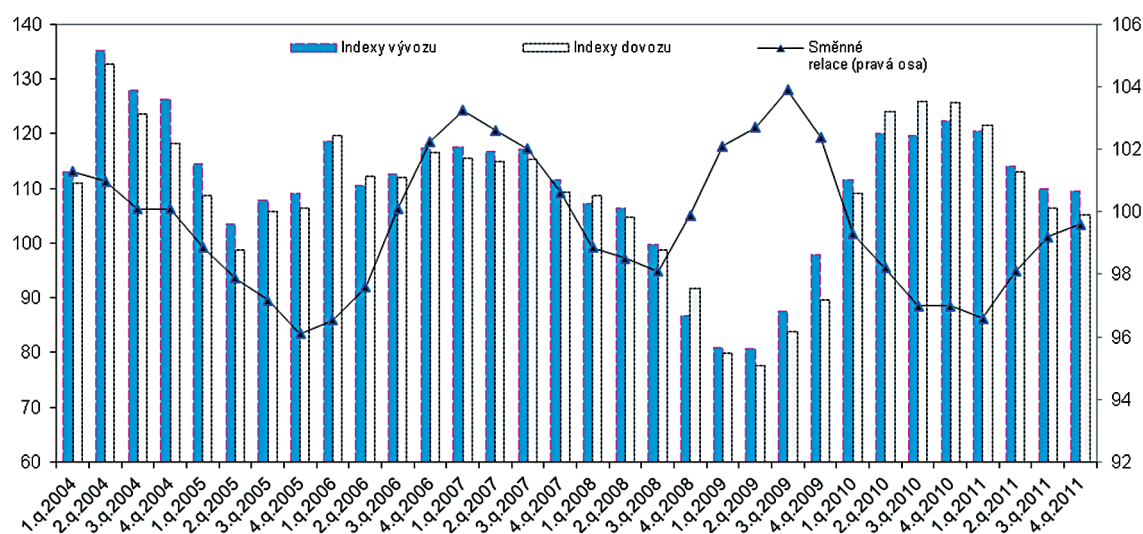
Pozn.: báze indexů je rok 2005 = 100. Oil – index cen surové ropy, průměr spotových cen ropy Brent, West Texas Intermediate a Dubai Fateh. CN-F – index cen neenergetických komodit včetně potravin a nápoj a cen průmyslových výrobků, metals – index cen vybraných kovů (cín, hliník, měď, nikl, olovo, uran, zinek a železná ruda). Pramen: MMF, databáze MMF (září 2013), vlastní úprava.

Obrázek 7: Index světových cen MMF, leden 1990 – červenec 2013

šoku.¹⁰ Novým rysem je fakt, že prozatím nedošlo k výraznému poklesu cen komodit napříč jejich spektrem, ale jen k jejich stabilizaci na více či méně „korigovaných“ hodnotách, a ten se ani z důvodu vyšší poptávky rozvíjejících se (afrických, asijských, blízkovýchodních nebo latinskoamerických) zemí ani nedá očekávat. Negativní dopad na výsledek zahraničního obchodu byl tlumen pohybem měnového kurzu (apreciace /18/ koruny vůči dolaru).¹¹ K poklesu stále rostoucích komoditních cen došlo až od druhé poloviny roku 2008, a to v souvislosti s rozšířením globální finanční krize. Avšak i tento pokles byl dočasný díky

¹⁰ Vezmeme-li nejvyšší cenu za barel ropy typu Brent (kotované na burze v New Yorku) během druhé ropné krize ve výši 39,50 USD z dubna roku 1980, pak po přepočtení na současnou cenu peněz (1 USD z roku 1980 má dnes hodnotu 2,61 USD – na bázi indexu spotřebitelských cen) by barel ropy stál přibližně 103,76 USD. Během první ropné krize se sice cena zvýšila z ca. 3 USD až na 12 USD za barel (1974) v dnešních cenách to však představuje pouze 52,29 USD. Rekord z roku 1990 vyvolaný válkou v Perském zálivu (40,42 USD za barel) po přepočtení do dnešních cen představuje jen 66,44 USD za barel. Dosavadní rekordní hodnota byla dosažena v průběhu měsíce června 2008 – 139,89 USD za barel (měsíční průměr cen pro červen je 133,05 USD, resp. pro červenec 133,90 USD za barel). Od tohoto časového období došlo k výraznému poklesu cen ropy na hodnoty v rozmezí 40–50 USD za barel (prosinec 2008). V tomto rozmezí cena zůstala až do května 2009, kdy cena začala opět postupně růst s tím, jak docházelo k očekávání naskutování růstu světové ekonomiky a pokračujícím růstu rozvíjejících se ekonomik. V lednu 2011 opětovně přesáhla hranici 100 USD za barel a až do doby psaní textu se pohybovala v relativně úzkém pásmu cca 103–125 USD (mimo jednoho měsíce, pro měsíční průměry). Cena ropy se však v posledních letech stala volatilnější a její chování již není jednoznačně určeno vyčerpáváním světových zásob. Je tomu tak z důvodu využívání jak alternativních zdrojů paliv (etanol), tak nových způsobů získávání ropy tzv. *hydraulic fracking* a *horizontal drilling* (především v USA a Kanadě). Výsledkem je, že ekonomika USA se stává nezávislejší na dovozu energetických surovin a podle odhadů se stane třetím největším producentem suroviny po Saudské Arábii a Rusku, viz Faucon, B., Ma, W., Said, S.: *U.S. Gains In Fuel Race*. Wall Street Journal Europe, Business & Finance, Friday-Sunday, September 13-15, 2013, p. 24.

¹¹ Problematická je však stále přetrvávající vysoká energetická náročnost české ekonomiky, která se projevuje mimo jiné růstem dovozu surovin.

Pozn.: indexy vývozu a dovozu jsou v běžných cenách. Pramen: ČSÚ, Statistická ročenka ČR 2009; ČSÚ, Statistická ročenka ČR 2012, vlastní úprava.

Obrázek 8: Indexy vývozu a dovozu a směnné relace ČR, 2004:1.Q.–2011:4.Q.

silné poptávce některých ekonomik (tzv. BRICS) a od druhé poloviny roku 2009 se postupně obnovila tendence k růstu (viz obrázek 7). Ceny v současné době odpovídají úrovním z roku 2007, resp. počátku roku 2008, tedy situaci, kdy světová ekonomika prožívala vrchol konjunkturálního cyklu.¹²

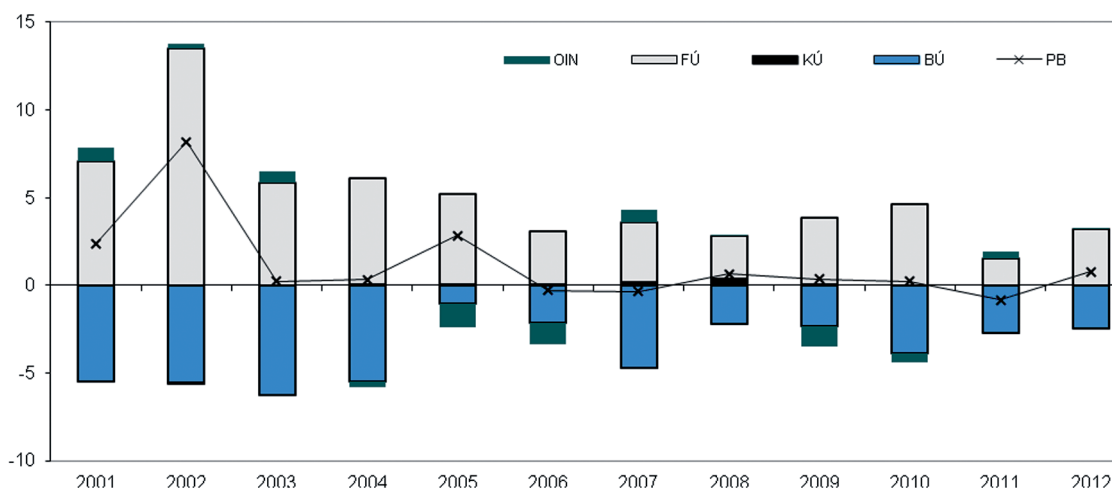
Vývoj cen surovin se odráží i ve vývoji směnných relací ČR. Podíl surovin je vyšší v dovozních než ve vývozních cenách, a proto růst cen surovin vede k nepříznivému dopadu na směnné relace a naopak. V roce 2009 byl vývoj směnných relací (roční index 102,8) ve srovnání s rokem 2008 (index 98,9) velmi příznivý a teprve na jeho konci došlo ke změně trendu a jejich výraznému zhoršení korigovanému během roku 2011 (cca úroveň roku 2009). Při použití směnných relací bez cen surovin, vývoj v obou letech byl přibližně shodný (mírně pozitivní), a to včetně zhoršení na konci roku 2009.

Vnější rovnováha

Vnější ekonomická rovnováha posuzovaná na základě bilance běžného účtu platební bilance, která ukazuje toky zboží, služeb, prvotních a druhotných důchodů mezi rezidenty a nerezidenty, zaznamenala v letech 2001–2012 značné změny. Do roku 2004 docházelo k silnému čistému přílivu kapitálu (> 5 % HDP), což se odrazilo jak na saldech finančního účtu, tak účtu běžného (díky podvojnosti zápisů a realizaci řady dovozně náročných akcí, viz obrázek 9). V letech 2005–2012, se čistý příliv kapitálu snížil a současně došlo i k poklesu záporných sald účtu běžného, což umožnilo udržovat výsledné kladné saldo celé platební bilance a akumulaci rezerv. Z hlediska struktury běžného účtu přestala být v letech 2005–2012 hlavním zdrojem deficitu obchodní bilance, ale stala se jím bilance výnosů (čistý

¹² Důvodem může být skutečnost, že pro řadu investorů jsou komodity velmi atraktivním investičním instrumentem, který v řadě případů přináší pozitivní výnos (výnos očištěný o míru inflace), a je tedy preferován před tradičními investičními instrumenty, jako jsou obligace nebo akcie.

odliv prvotních důhodů ve formě mezd, repatriovaných a reinvestovaných zisků a úroků - viz tabulka 14). Výše deficitu výrazně poklesla a byla profinancována přebytkem na finančním účtu (kromě let 2007 a 2011). Přebytky finančního účtu se s postupným útlumem privatizační aktivity a přílivu PZI do české ekonomiky snížily. V letech 2007 až 2008 získal na významu i kapitálový účet (negativní balance), a to v souvislosti s operacemi fondů EU, které se začaly výrazněji podílet na financování investičních aktivit v ČR.

Pozn.: BÚ – běžný účet, FÚ – finanční účet, KÚ – kapitálový účet, OIN – účet chyb a opomenutí, PB – celkové saldo platební bilance (= změna devizových rezerv ČNB). Pramen: ČNB, databáze ARAD (září 2013); ČSÚ, časové řady HDP (září 2013), vlastní výpočty.

Obrázek 9: Salda platební bilance ČR, 2001–2012 (salda v % HDP)

Detailní pohled na běžný účet platební bilance odhalí, že hlavní zdrojem záporného salda od roku 2005 není obchodní bilance, ale stala se jím bilance výnosů. Deficit bilance výnosů nebyl kompenzován ani postupně se zvyšujícím přebytkem obchodní bilance se zbožím a službami (v roce 2012 dosáhl hodnoty 3,8 % HDP při výrazném meziročním zlepšení). Na silný růst českých vývozů příznivě působil příliv přímých zahraničních investic v předchozích letech i vstup ČR do EU a změny poptávky na straně hlavních obchodních partnerů.

Schodek běžného účtu platební bilance ve výši 2,5 % HDP byl v roce 2012 ovlivněn jak meziročním zvýšením přebytku obchodní bilance na 3,8 % HDP, tak meziročním prohloubením schodku bilance výnosů na 7,5 % HDP. Nepatrně se zhoršilo saldo bilance služeb (1,3 % HDP) a bilance běžných převodů byla nulová. Jak již bylo uvedeno, čistý odliv prvotních důhodů do zahraničí v roce 2012 ve formě mezd, reinvestovaných či repatriovaných zisků a úroků představoval 7,5 % HDP a značně tedy snížil hrubý národní důchod /19/ České republiky oproti hrubému domácímu produktu. Česká republika se tak spolu s některými dalšími zeměmi, jako je Irsko, Maďarsko a nyní již i Slovensko, dostává mezi země, jež ztrácejí významnou část vytvořené hodnoty, která nemůže být použita na spotřebu či investice. Reinvestice a repatriace zisku budou i v budoucnu hlavním zdrojem schodku běžného účtu, a to i díky očekávanému omezení reinvestic zisků ve stá-

Tabulka 14: Běžný účet platební bilance, 2001–2012 (v % HDP)

	Běžný účet	Obchodní bilance	Bilance služeb	Bilance výnosů	Běžné převody
2001	–5,5	–4,8	2,4	–3,4	0,7
2002	–5,6	–2,8	0,9	–4,5	1,1
2003	–6,3	–2,6	0,5	–4,5	0,6
2004	–5,5	–0,5	0,6	–5,3	0,2
2005	–1,1	1,6	1,2	–4,1	0,4
2006	–2,2	1,8	1,5	–4,9	–0,3
2007	–4,7	1,3	1,6	–7,0	–0,2
2008	–2,2	0,7	1,9	–4,5	–0,2
2009	–2,3	2,3	2,0	–6,6	0,0
2010	–3,9	1,4	2,0	–7,5	0,2
2011	–2,7	2,4	1,5	–6,7	0,1
2012	–2,5	3,8	1,3	–7,5	0,0
Průměr 2001–2012 ¹⁾	–3,7	0,4	1,4	–5,6	0,2
Průměr 2001–2007 ¹⁾	–4,4	–0,9	1,2	–4,8	0,3
Průměr 2008–2012 ¹⁾	–2,7	2,1	1,7	–6,6	0,0

Pozn.: ¹⁾ prosté průměry. Pramen: ČNB, databáze ARAD (září 2013), ČSÚ, časové řady (září 2013), vlastní výpočty.

vajících společnostech a pokračujícím odlivu výnosů do mateřských společností v zahraničí.¹³

Deficit běžného účtu ČR se v posledních pěti letech stabilizoval na průměrné roční hodnotě 2,7 % HDP (viz tabulka 14). Byl tak sice o něco vyšší než průměrný deficit ve vyspělých zemích EU-15, resp. zemích eurozóny, ale pro ekonomiku na nižší ekonomické úrovni, která dohání úroveň důchodu ve vyspělých zemích, jde o přijatelnou nerovnováhu. Důležitá je však struktura běžného účtu, která by mohla být problémem, pokud by pokračoval výrazný nárůst schodku bilance výnosů a jen mírné zlepšování čistého exportu. Ze skupiny třinácti nových zemí EU měla ČR v roce 2012 pátý nejvyšší deficit běžného účtu.¹⁴ Z hlediska národní ekonomiky je deficit běžného účtu výsledkem nedostatečných národních úspor v jejich vztahu k investicím. Tato mezera musí být financována zahraničními zdroji. Zatímco podnikatelský sektor zvýšil svoji schopnost vytvářet úspory a zlepšil svoji rentabilitu, u domácností je míra úspor ve srovnání s vyspělými zeměmi EU na nízké

¹³ Česká republika byla společně s Ruskem, Kazachstánem a Kyrgyzstánem jedinými „evropskými“ a „euroasijskými“ zeměmi v pořadí zemí s nejvyšším výnosem PZI za rok 2011 (dvouciferné hodnoty), viz UNCTAD: *World Investment Report 2013*. UN, Geneva & New York, 2013.

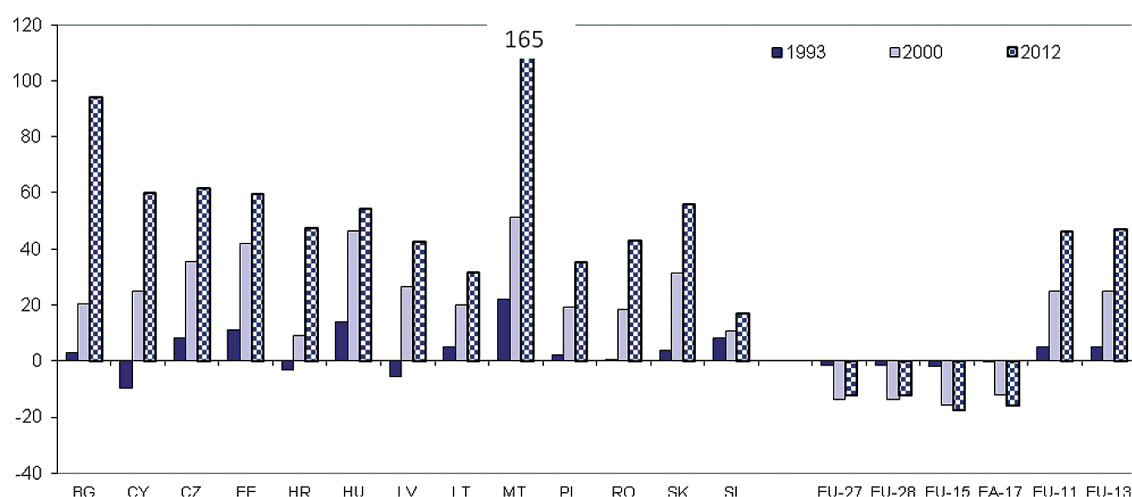
¹⁴ Ostatní nové členské země vykázaly vyšší deficit běžného účtu, v řadě případů i nad doporučenou úroveň mezinárodními organizacemi (5 % HDP). V roce 2012 se této hranici blížily deficity Rumunska 4,0 %, Kypru 4,8 % nebo Malty 3,9 % HDP. Naopak země s vysokými deficity běžného účtu v minulých letech vykázaly výrazné zlepšení běžného účtu – Estonsko –3,1 %, nebo téměř vyrovnané bilance Bulharsko –1,1 %, Chorvatsko –0,1 %, Litva –0,5 % a Lotyšsko –1,7 % a Malta –0,8 % HDP. Naopak dlouhodobě schodky vykazující Maďarsko nebo Slovensko zaznamenaly přebytek 1,9 %, 2,0 % HDP (údaje podle DG ECFIN: Statistical Annex of European Economy. Spring 2013. ECFIN, Brussels, April 2013).

úrovni. Záporná mezera mezi úsporami a investicemi je vytvářena především sektorem vládních institucí.

Významným faktorem růstu v nových členských zemích EU včetně české ekonomiky se staly **přímé zahraniční investice (PZI)**. V případě české ekonomiky výrazný příliv PZI nastal po roce 1998 v souvislosti s přijetím investičních pobídek, pokračující privatizaci a restrukturalizací podniků: nejvyšší příliv byl zaznamenán v roce 2002 (10,8 % HDP, díky privatizaci bankovních domů), následovaný 9,0 % HDP v roce 2005 a 5,8 % HDP v roce 2007. Vliv finanční krize se projevil i v propadu PZI (průměr za období 2008–2011 činí pouhých 2,1 % HDP), ale zlepšení celkového ekonomického klimatu vedlo k obnovení růstu a tak za rok 2012 již příliv PZI opět přesáhl 5 procent (5,4 % HDP).

Kumulovaná výše PZI¹⁵ v relaci k HDP dosáhla necelých 62 % v roce 2012 a ČR se nacházela na druhém místě za Bulharskem (94 %) a před třetím v pořadí Slovenskem (56 %) mezi 11 novými členskými zeměmi EU bez Malty a Kypru, které mají specifické postavení (viz obrázek 10).¹⁶ Do českého zpracovatelského průmyslu směřovalo přibližně 31 % z celého objemu zásoby PZI (tento podíl se v posledních letech mírně snižuje ve prospěch

Pozn.: EU-13 = všechny nové členské země včetně Chorvatska, EU-11 = transformující se nové členské země EU (tj. bez Kypru a Malty), EU-15 = staré členské země EU, EU-28 = všechny členské země EU. Saldo = čistá výše PZI, tj. rozdíl mezi stavem PZI v dané zemi a výší PZI dané země v zahraničí ke konci daného roku. Údaje za rok 2012 jsou předběžné, údaje za rok 1990 nebyly použity, neboť pro řadu zemí nebyly dostupné nebo byly expertním odhadem UNCTADu. Agregáty pro EU-15, EU-13 a EU-11 jsou založeny na nevážených průměrech individuálních hodnot. Pramen: UNCTAD, FDI databáze (červenec 2013); DG ECFIN, databáze Ameco (květen 2013); MMF, WEO databáze (duben 2013), vlastní výpočet.

Obrázek 10: Kumulovaná výše PZI v nových členských zemích EU (saldo, v % HDP)

¹⁵ Jde o tzv. netto pozici, tj. rozdíl mezi investicemi zahraničních společností v ČR a investicemi českých společností v zahraničí.

¹⁶ V relaci kumulované výše PZI (1990–2012, inward FDI) na jednoho obyvatele byla ČR (13,0 tis. USD) na základě předběžných údajů za rok 2012 na druhém místě za Estonskem (14,5 tis. USD) a před Maďarskem (10,4 tis. USD) a Slovenskem (10,3 tis. USD) mezi novými členskými státy EU bez Kypru a Malty. Průměr pro nové členské země (NMS11) byl 7,0 tis. USD, resp. 7,3 tis. USD pro NMS13; pro srovnání průměr zemí starých zemí EU-15 přesáhl 17,6 tis. USD a za celou EU-28 činil cca 15,5 tis. USD (vlastní výpočet z databáze UNCTAD, 2013).

některých odvětví služeb jako je finanční zprostředkování (cca 22 %) a nemovitosti (8 %) a informační a komunikační služby přes 5 %). S přílivem PZI se výrazně zvýšil i podíl podniků pod zahraniční kontrolou v české ekonomice. V sektoru nefinančních podniků (100 a více zaměstnanců) se tyto podniky např. v roce 2009 podílely 74 % na tržbách za prodej výrobků a služeb, téměř 62 % na zaměstnanosti a mzdy byly o 20 % vyšší než průměr všech podniků. Mnohem lépe se tyto podniky vyrovnaly i s dopady krize, neboť v nestátní sféře tržby podniků výrazně poklesly, zatímco v případě podniků pod zahraniční kontrolou mírně rostly (stejně tak zaměstnanost).¹⁷

V posledních čtyřech letech došlo ke kvalitativní změně ve struktuře PZI směřujících do české ekonomiky. Hlavní část investic tvoří investice financované kapitálem pocházejícím od externích (mateřských) firem, nýbrž prostředky vytvořené samotnými podniky v ČR (reinvestované zisky bez ostatního kapitálu, který je sledován zvlášť). Nástup reinvestic začal být v ČR sledován až v roce 1998 a jeho rozsah i význam pro celkovou investiční aktivitu zahraničních firem se v jednotlivých letech značně lišil. Prvotně byl jejich význam nízký (cca ¼ do roku 2002), postupně se však s vytvářením zisku v podnicích pod zahraniční kontrolou zvyšoval (v souladu s tzv. životním cyklem investice). V roce 2003 a 2009 byly reinvestice prakticky jediným zdrojem přílivu PZI, významný zdroj financování investic podniků pod zahraniční kontrolou byly i v letech 2006 a 2011 (přes 70 a 90 %). Podle údajů ČNB za rok 2012, dosáhl podíl reinvestovaných zisků 57 % (meziroční pokles z necelých 93 %).¹⁸ Hlavními investory byly společnosti z Nizozemska, následovaného s odstupem investory z Německa, Rakouska, Belgie a USA. Podíl asijských investorů je velmi malý a výrazněji zastoupena byla pouze Korejská republika. V dlouhodobém pohledu je dominantní podíl investic z Nizozemska, následovaného investicemi z Německa a Rakouska, Lucemburska, Francie, Belgie, Švýcarska, Slovenska USA a Velké Británie; investice z Japonska a Korejské republiky (obě 1,1 %), resp. dalších zemí jsou minoritní. Z hlediska struktury byly výrazně zastoupeny zpracovatelský průmysl (vazba na automobilový průmysl a elektronické produkty) a rozmanité služby pro podniky (logistické apod.).

Význam zahraničního kapitálu v odvětví dobývání nerostných surovin

Význam zahraničního kapitálu v odvětví dobývání nerostných surovin měřený kumulovaným přílivem přímých zahraničních investic zhruba odpovídal podílu tohoto odvětví na tvorbě HDP (viz tabulka 15). V roce 2012 došlo k mírnému nárůstu investic do odvětví (přiliv 2,6 mld. Kč, po odlivu 6,1 mld. Kč v roce 2011). Od roku 2005 byly každoročně zaznamenávány negativní hodnoty přílivu PZI do odvětví (kromě let 2010 a 2012), a to v souvislosti s koncem několikaletého boomu na trhu komodit a rozšířením finanční krize do dalších zemí a sektorů ekonomik po celém světě. Řada původně uvažovaných investic tak byla odložena nebo z důvodu dostatečných existujících kapacit zrušena. Odrazem je

¹⁷ V případě všech firem pod zahraniční kontrolou (finanční i nefinanční podniky, rok 2008, v procentech z celku pro danou veličinu) dosáhla produkce 42,5 % z celku, hrubá přidaná hodnota cca 30 %, mezipotřeba 48 %, mzdy a platy 33 % a čistý provozní přebytek 56 %; viz Dubská, D.: *Firmy se zahraniční majetkovou účastí v ekonomice ČR: oslabily nebo dále sílí?*. Analytická zpráva ČSÚ. ČSÚ, Praha, 2012.

Novější údaje pro firmy pod zahraniční kontrolou prozatím nejsou k dispozici vzhledem k přechodu na novou odvětvovou klasifikaci (NACE Rev. 2.0).

¹⁸ V některých letech dosáhly reinvestice vyšších hodnot než celkový objem PZI. Příčinou byly splátky půjček mateřským společnostem českými firmami např. 2003 nebo 2009; viz MPO: *Analýza vývoje ekonomiky a odvětví v působnosti MPO za rok 2009*. MPO, Praha, duben 2010, s. 19.

pokles podílu odvětví na celkové zásobě kapitálu (cca 2,4 %) i jeho jednotlivých složkách: přímého (nového) investovaného kapitálu (1,4 % z celkového objemu nového kapitálu investovaného v ČR v roce 2012), tak reinvestovaného zisku (4,3 % celkového objemu reinvestovaných zisků v roce 2012).

Tabulka 15: Kumulovaná výše přímých zahraničních investic v ČR, stav k 31. 12. 2012 (mil. Kč)

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
Stav celkem	1 303 238	1 038 210	270 078	2 611 526
<i>Dobývání nerostů</i>	<i>18 278</i>	<i>32 799</i>	<i>11 489</i>	62 567
Podíl dobývání nerostů (v %)	1,4	3,2	4,3	2,4

Pozn.: údaje za rok 2012 jsou předběžné (konečné budou zveřejněny v roce 2014). Pramen: ČNB (2013), Statistika platební bilance, vlastní výpočet.

Odliv českých přímých zahraničních investic do zahraničí je vzhledem k velikosti a struktuře ekonomiky podstatně nižší (viz tabulka 13), avšak v posledních letech český kapitál stále úspěšněji proniká na zahraniční trhy a následně i do zahraničních společností, které umožňují produkovat pro místní trh (zpracovatelský průmysl), resp. zajišťují dodávky surovin a polotovarů (těžba uhlí v Polsku a průzkum a těžba ropy a zemního plynu v afrických zemích a státech SNS), kde se však střetávají s výraznou konkurencí velkých často státem vlastněných a tedy kapitálově velmi silných společností z Ruska, Brazílie, Spojeného království, Číny nebo Indie. V roce 2012 byly hlavními destinacemi pro české PZI Nizozemsko, Rumunsko, Slovensko a Kypr. Obdobné země byly v hledáčku český firem i v minulosti – v dlouhodobém vývoji má dominantní pozici Nizozemsko, následované Slovenskem, Bulharskem, Rumunskem, Kypr, Polskem, Irskem a Německem.

Dopady krize se projevily i v objemu PZI českých firem v zahraničí. Celková výše PZI dosáhla přibližně 26,2 mld. Kč za rok 2012, který tak byl spíše lepším rokem, neboť průměr od roku 2001 činí 17 mld. Kč. Prozatímním maximem bylo 73,8 mld. Kč za rok 2008, avšak objem PZI byl ovlivněn jednorázovou operací – bez ní by šlo o mírný meziroční růst. Meziročně došlo k růstu objemu PZI ve srovnání s absolutním poklesem za rok 2011 (dosáhl přibližně 5,8 mld. Kč). Výsledek rovněž indikuje, že zdravé a stabilní firmy vyu-

Tabulka 16: Kumulovaná výše českých přímých zahraničních investic v zahraničí, stav k 31. 12. 2012 (mil. Kč)

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
Stav celkem	115 850	152 496	21 396	289 743
<i>Dobývání nerostů</i>	<i>3</i>	<i>103</i>	<i>0</i>	106
Podíl dobývání nerostů (v %)	0,0	0,1	0,0	0,0

Pozn.: údaje za rok 2012 jsou předběžné (konečné budou zveřejněny v roce 2014). Pramen: ČNB (2013), Statistika platební bilance, vlastní výpočet.

žily turbulentní ekonomické prostředí pro realizaci investic, které by jinak nebyly možné. Reinvestovaný zisk dosáhl 19,1 mld. Kč (pokles oproti 58 mld. Kč v roce 2008), přičemž šlo o investice více subjektů a nikoliv o výrazný a jednorázový výkyv daný investicí jedné společnosti patřící do odvětví nemovitosti a služby pro podniky.

Odliv českých PZI do zahraničí v rámci **odvětví dobývání nerostných surovin** byl v roce 2012 minimální v celkovém objemu pouhých 0,1 mld. Kč. Většina přitom byla spojena s reinvesticemi zisků, jak je vidět v tabulce 16. Tomu odpovídají i kumulované výše do konce roku 2012, které ukazují na zcela zanedbatelný podíl v celkové struktuře českých PZI. Důvodem je omezení činnosti českých firem v tomto odvětví v zahraničí v letech 2009–2011 (ze stavu cca 1,3 mld. v roce 2009).

Vysvětlivky k vybraným ekonomickým pojmům

Prof. Ing. Vojtěch Spěváček, DrSc. *, Ing. Václav Žďárek, MSc. *, +

* Vysoká škola ekonomie a managementu; + Škoda Auto vysoká škola

/1/ Hrubý domácí produkt (HDP) patří k základním a široce používaným makroekonomickým ukazatelům charakterizujícím ekonomickou aktivitu a hospodářský růst domácí ekonomiky. Může být vymezen buď jako souhrn hrubé přidané hodnoty různých sektorů a odvětví národního hospodářství (hodnota vyprodukovaných výrobků a služeb po odečtení tzv. mezispotřeby, tj. hodnoty výrobků a služeb spotřebovaných při jejich výrobě) nebo jako hodnota domácího finálního užití produkce (konečná spotřeba a hrubá tvorba kapitálu) zvýšená o vývoz a snížená o dovoz.

/2/ Nabídková strana ekonomiky se vztahuje k základním faktorům ekonomického růstu (práce, kapitál a souhrnná produktivita faktorů) a k hlavním odvětvím ovlivňujícím růst (zemědělství, průmysl, stavebnictví, služby).

/3/ Parita kupní síly je fiktivní, uměle vypočtený kurz měny, který odpovídá její kupní síle. Je to kurz, při kterém bychom pořídili stejné množství zboží a služeb doma i v zemi se kterou se srovnáváme. Parita kupní síly se používá v mezinárodních srovnáních reálných veličin, jako je např. výše HDP na obyvatele, pro která se nehodí tržní směnné kurzy. Obvykle se pro srovnání používají ceny tzv. referenční země. Pro země Evropské unie se používají tzv. standarty kupní síly (PPS), které jsou odvozovány z průměrných cen zemí Evropské unie.

/4/ Poptávková strana zkoumá základní složky poptávky na straně užití HDP, které vyjadřují uspokojování základních potřeb obyvatelstva a společnosti a determinují ekonomický růst. Patří mezi ně konečná spotřeba, která se dále člení na soukromou a veřejnou spotřebu, tvorba hrubého kapitálu (investice) a zahraniční obchod.

/5/ Konečná spotřeba zahrnuje soukromou spotřebu (výdaje domácností na konečnou spotřebu) a veřejnou spotřebu (výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu). Představuje rozhodující složkou finálního užití produkce a je jakýmsi cílem ekonomické aktivity, protože její zvyšování podmiňuje růst životní úrovně.

/6/ Domácí poptávka je součtem konečné spotřeby a hrubé tvorby kapitálu (investic).

/7/ Soukromá spotřeba je dána výdaji domácností na konečnou spotřebu a podmiňuje životní úroveň obyvatelstva. Obsahuje spotřebu výrobků a služeb domácností pro konečné užití hrazených z disponibilních důchodů obyvatelstva. Zpravidla platí pravidlo, že čím rychlejší je růst HDP, tím rychlejší je růst soukromé spotřeby.

/8/ Veřejná spotřeba je součástí konečné spotřeby, která je hrazena z disponibilních důchodů vládních institucí. Může mít charakter individuální spotřeby (výdaje na zdravotnictví, školství, kulturu) nebo kolektivní spotřeby (výdaje na armádu, policii, státní správu).

/9/ Tvorba hrubého fixního kapitálu je základní složkou investic a obsahuje pořízení fixních aktiv (především strojů, zařízení, budov a staveb) během určitého období. Akumulace fixního kapitálu (jeho růst, struktura a technická úroveň) se pokládá za důležitý růstový faktor, významný nejen pro ekonomický růst, ale i pro růst životní úrovně. Celkové investice zahrnují tvorbu hrubého fixního kapitálu, změnu stavu zásob a čisté pořízení cenností.

/10/ Zahraněční obchod je významným růstovým faktorem, zejména v malých otevřených ekonomikách závislých na zahraniční poptávce jako je Česká republika. Saldo zahraničního obchodu (tzv. čistý vývoz, který je dán rozdílem mezi hodnotou vývozu a dovozu zboží a služeb) ovlivňuje růst HDP a makroekonomickou rovnováhu země. Růst čistého vývozu urychluje ekonomický růst a zlepšuje makroekonomickou rovnováhu. Naproti tomu klesající přebytek či rostoucí schodek zahraničního obchodu se projeví opačně.

/11/ Hrubá přidaná hodnota (HPH) je široce používaný ukazatel celkového ekonomického výkonu odvětví. Jde o ukazatel odpovídající HDP v celém národním hospodářství. Vypočte se odečtením mezispotřeby (spotřeba surovin, energie, materiálů) od celkové hodnoty produkce.

/12/ Reálný růst hrubé přidané hodnoty je růst počítaný ve stálých cenách, který vylučuje vliv změn cen. V minulosti byl reálný růst vyjadřován ve stálých cenách určitého roku (2000, 2005) a byl ovlivněn relativními cenami tohoto roku. Z důvodu zpřesnění údajů o růstu HDP a HPH v rychle se měnící struktuře ekonomiky přešly země Evropské unie na srovnatelné ceny předchozího roku, které lépe odrážejí aktuální ceny a strukturu ekonomiky.

/13/ Index průmyslové produkce je počítán v souladu s mezinárodními standardy a opírá se o statistiky vybraných výrobků a dvoustupňový váhový systém. Jde o výběrový index představující vážený aritmetický průměr indexů vybraných reprezentantů, který se používá k charakteristice růstu průmyslové produkce.

/14/ Makroekonomické hledisko je hledisko, které vychází z pohledu celého národního hospodářství a bere v úvahu vzájemné vazby a souvislosti.

/15/ Tabulky meziodvětvových vztahů jsou šachovnicové tabulky (v podobě matic), které ukazují toky produkce jednotlivých odvětví. Na řádcích je uvedeno, jak je produkce odvětví užita v mezispotřebě (podle jednotlivých odvětví) a ve finálním užití. Ve sloupcích jsou pak náklady odvětví členěné podle dodavatelských odvětví.

/16/ Vnější ekonomická rovnováha je dána vztahem celkových příjmů země ze zahraničí (příjmy plynoucí z vývozu zboží a služeb, přílivu prvotních důchodů a transferů) a výdajů do zahraničí (dovozy zboží a služeb, odliv prvotních důchodů a transferů). Může být posuzována na základě běžného účtu platební bilance.

/17/ Směnné relace vyjadřují pohyb cen v zahraničním obchodě (poměr změn cen vývozu k cenám dovozu). Vypočtou se dělením indexu cen vývozu indexem cen dovozu. V přípa-

dě, že rostou rychleji ceny vývozu než ceny dovozu, země může za stejný fyzický objem vývozů dovézt větší fyzický objem dovozů.

/18/ Apresiasi znamená zhodnocení (posílení) kurzu měny jedné země vůči druhým v závislosti na poptávce a nabídce na devizovém trhu.

/19/ Hrubý národní důchod je ukazatel vycházející z hrubého domácího produktu, který však bere v úvahu příliv a odliv prvotních důchodů (důchody z práce, kapitálu a vlastnictví). Saldo prvotních důchodů vůči zahraničí ovlivňuje tzv. disponibilní důchody země, na nichž závisí konečná spotřeba a úspory. V případě, že ze země více důchodů odtéká než přitéká, možnosti růstu životní úrovně se snižují. Jde tedy o ukazatel, který se lépe hodí k charakteristice růstu blahobytu země než HDP.

Fakta o nerostných surovinách: Politické zájmy – ne intervence OPEC – vysvětlují mimořádnou cenovou historii ropy

Profesor Marian Radetzki, PhD, BA, MBA

Luleå tekniska universitet, Švédsko

(přetisk z Energy Policy, svazek 46, červenec 2012, strany 382–385, Elsevier Copyright

Clearance Center licence č. 3218710181195 ze 30. 8. 2013)

Abstrakt

Ceny ropy v letech 2008–10, měřené ve stálých penězích (reálných cenách), byly téměř osmkrát nad úrovní cen let 1970–72. Ceny nerostných surovin a kovů, další vyčerpateľné skupiny zdrojů, vzrostly za stejnou dobu o pouhých 45%. Příspěvek tvrdí, že akce OPEC, zejména produkční kvóty, nemohou být odpovědné za tak výrazný rozdíl v cenové výkonnosti. Vývoj cen ropy nemůže být odůvodněn ani vývojovými trendy nákladů, protože náklady zůstaly daleko pod cenami. Cenový vývoj je lépe vysvětlený omezením výrobních kapacit způsobeným neefektivitou států vlastněných podniků, které dominují ropnému průmyslu od sedmdesátých let 20. století a kterým jejich vlastníci navíc odpírali finanční zdroje pro investice do údržby kapacit a jejich růstu. „Zdrojové prokletí“ ničící capacity, sužující mnoho národů těžících ropu, byl další faktor, který hnál ceny vzhůru.

Klíčová slova

Ceny a náklady ropy;

OPEC;

Státům vlastněné podniky

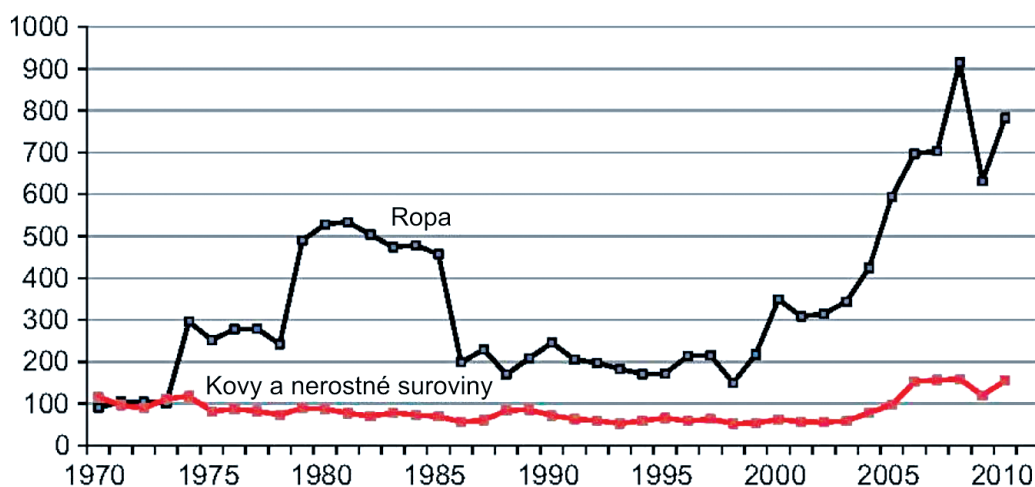
1. Úvod

Cenové vývoje ropy za poslední 40 let byly opravdu velkolepé. Obr. 1 srovnává ceny ropy ve stálých penězích (reálné ceny – očištěné od inflace) s indexem cen kovů a nerostných surovin – skupin surovin, které, jako ropa, jsou vyčerpateľné. Detailní prozkoumání čísel stojících za grafem odhaluje, že ceny ropy za nejposlednější 3 roky (léta 2008–2010), činily v průměru 79 USD za barel a byly ve stálých penězích téměř osmkrát vyšší, než byl cenový průměr let 1970–72. Kotace cen kovů a nerostných surovin se mezi oběma obdobími zvedly o pouhých 45%. Graf odhaluje obrovská kolísání cen ropy způsobená jednorázovými událostmi, jako byly Arabsko–izraelská válka 1973–74, iránská revoluce v letech 1978–79 a globální finanční krize roku 2008. Ale už o doby první ropné krize v roce 1974 cenové hladiny zůstaly daleko nad těmi z let 1970–72, což je zkušenost obrovsky odlišná od hladin cen vykázaných kovy. Účelem přítomného příspěvku je nalézt příčiny dlouhodobého cenového výkonu ropy a vysvětlit u ropy zkušenost kontrastující se skupinou kovů.

2. Ropný kartel a jeho chování

Široce oblíbený názor, sdílený většinou tržních odborníků, považuje tržní intervence OPEC od ranných 70. let 20. století za příčinu veškerých rozdílů cenové výkonnosti mezi

Deflátorem je Jednotkový index průmyslové výroby OSN v USD (UN's Manufactured Unit Value Index (MUV))

Zdroje: UNCTAD a UNSTAT na internetu

Obr. 1. Cenové indexy ve stálých penězích (reálné ceny), úroveň let 1970–72 = 100%.

ropou a dalšími komoditními skupinami. Zatímco není sporu, že politika OPEC, především produkční kvóty, měla určitý dopad na ceny ropy v kratším časovém rozmezí, musí být vyjádřený skepticismus v případě dostatečnosti zásobovacích manipulací kartelu pro vysvětlení obrovského rozdílu ve vývoji dvou cenových sérií představených na Obr. 1.

Několik pečlivých analytických výzkumů věnovaných OPEC vyjádřilo vážné pochybnosti o účinnosti řízení trhu touto skupinou. Některé dokonce tvrdí, že označovat ji za kartel je chybné. O třicet let dříve, MacAvoy (1982) namítal, že pozorovaný trend cen ropy může být adekvátně vysvětlený konkurenčním modelem. Poněkud později Griffin (1985) testoval platnost modelů alternativních trhů a dospěl s několika výhradami k závěru, že model kartelu sdílejícího část trhu nejlépe popisuje reálné chování členů OPEC. Alhajji a Huettner (2000) šli dokonce ještě dál a tvrdili, že statistické testy nepodpořily kartelový model chování OPEC. Nadto jejich porovnání tržních charakteristik ropy s charakteristikami pro diamanty, kávu, bauxit, cín a gumu, u nichž existovaly dočasné kartely působící na růst cen, ukázalo na slabé předpoklady pro založení a trvání nějakého ropného kartelu. Zjistili například, že podíl OPEC na globálním zásobování, tedy základní předpoklad pro úspěšné řízení trhu, se pohybuje mezi minimem 31% a maximem 56% během jimi studovaného období, ve srovnání s 73% a 81% pro bauxit a dokonce ještě více % pro další produkty, zatímco cenová pružnost ropné poptávky nebyla výjimečně nízká. A ještě – ceny ropy rostly mnohem víc a OPEC setrval u jejich posuzování daleko déle, než tomu bývá u produktů s kartelovou historií. Překvapení Alhajjiho a Huettnera z tohoto výsledku odpovídá Griffinovým pozorováním, že ekonomové se typicky dívají na kartel jako na křehké entity s omezenou silou zvedat znatelně cenu, které, pokud jsou po určitou dobu úspěšné, nejsou schopny vyšší ceny udržet. Proč se potom ani zdaleka nepotvrdily (Milton) Friedmanovy předpovědi o brzkém zániku OPEC, za předpokladu slabé kartelové charakteristiky skupiny (Griffin, 1989), což je Griffinova nezodpovězená otázka?

V novější době, Smith (2005) tvrdí, že „důkazy“, že OPEC se chová jako kartel zaměřený na růst cen, jsou neprůkazné. Aktuální dostupnost a kvalita dat o poptávce a nákladech na světovém ropném trhu je nedostatečná pro rozlišení konkurenčního a tajně dohodnu-

tého chování. OPEC vsutku operuje formálním systémem těžebních kvót od roku 1982, ale díky rozšířenému podvádění je dopad kvót na ceny nejasný a nemůže být příliš silný. Ve skutečnosti data za poslední desetiletí (IEA, měsíční statistika) odhalují, že kromě Saudské Arábie, Kuvajtu a Spojených arabských emirátů mezi členy OPEC bylo pravidlem využívání prakticky celých technických kapacit. Výslovná omezení rozšiřování kapacit kartelem nikdy nebyla aplikována.

Výše uvedené rozborů vykreslují OPEC jako producentskou skupinu schopnou vytáhnout ceny o něco výše nad konkurenční úroveň pro omezená časová období. Nicméně tato charakteristika je úplně nepřiměřená pro vysvětlení velkolepých úspěchů zobrazených na Obr. 1, pokud je rozdíl mezi cenami ropy a cenami kovů bráný jako indikátor tržní síly OPEC. Také nevysvětlí délku trvání výjimečných cenových úrovní ropy po období téměř 40 let v porovnání s průměrnou dlouhověkostí 7,3 roku u 54 komoditních kartelů studovaných Griffinem (1989). Je jasné, že jiný pohled, než představa o úsilí předem dohodnutých producentů řídit nabídku, je potřebný k tomu, aby byl uspokojivě vysvětlen vývoj cen ropy od počátku 70. let. Sekce, které následují, se pokoušejí takové alternativní pohledy poskytnout.

3. Rostoucí cena nabídky

Mohlo by to tak být, že náklady se zvýšily a dosáhly úrovní, které vysvětlí a ospravedlní cenový vývoj ropy, ale pak zůstávají záhadou rozdíly ve výkonech mezi kovy a ropou jak u cen, tak u nákladů. Náklady jdou těžko dokumentovat a informace od ropných producentů, nejběžnější zdroj, jsou často přehnané, usilují o zmenšení daňové zátěže průmyslu a slouží jak omluva za účtované ceny. Při zkoumání nákladů je třeba si dávat pozor na to, co zahrnují, protože údaje o nákladech jsou prezentovány v mnoha odlišných formátech. Náklady mezního projektu, sloužícího pro stanovení ceny, jsou zřídka dostupné.

Údaje o cenách a nákladech v tomto odstavci se vztahují k první dekádě 21. století a všechny jsou vyjádřeny v dolarech roku 2010 za barel při použití jednotkového indexu průmyslové výroby OSN vyjádřeného v USD jako deflátoru. Čísla jsou vybrána tak, aby odrážela celkovou cenu nabídky, včetně investičních nákladů, normální výnos z vloženého kapitálu a standardní daně, ale nezahrnují zvláštní daňové sazby ani přepravní náklady. Šetření IEA (2001), kdy cena ropy byla 31 USD, odhaduje náklady hlavních středněvýhodných producentů na asi 5,1 USD, většiny producentů světa v rozmezí 7,7 až 14 USD, a u kanadských nekonvenčních zdrojů na 6,4–20,4 USD. Náročná studie z roku 2006 (kdy se ceny ropy pohybovaly kolem 70 USD) sumarizovaná v *Energy Journal* (Aguillera et al., 2009) stanovuje náklady asi 90% světových konvenčních zdrojů ropy až na 16,5 USD, tedy na nákladovou úroveň kanadských ropných písků (irácké a saudskoarabské náklady leží v ranku 1,2–3 USD). S cenami ropy na hladině 93 USD v roce 2008 kanadský Energy Board (2008) zhodnotil náklady ropných písků mezi 29 USD a 33 USD, ale IEA (2008) stanovila rozmezí 32–62 USD a cenu ultra-hlubokovodních zásob, jako v případě brazilských ložisek v podloží solných vrstev, stanovila pod 60 USD.

Dva závěry z těchto poznatků o nákladech jsou zaručené. *Za první*, zdálo by se, že ceny ve značné míře řídí náklady. Zvýšené ceny uvolní nákladovou kontrolu a povzbudí mobilizaci vysokonákladových zdrojů. Tento závěr je pravdivý, když ceny jsou nízké. Po dlouhém období výjimečně vysokých cen, IEA (2011) poznamenává, že „Za posledních deset let se celosvětové náklady do provozu uváděných výrobních kapacit zdvojnásobily, velkou měrou kvůli zvýšení nákladů na materiál, personál, vybavení a služby.“ Na rozdíl od toho,

po cenových excesech let 1980–85, mnohem nižší ceny 90. let vedly k impozantním poklesům nákladů. Podle IEA (2001), „Celosvětové náklady na průzkum a výstavbu kapacit ... poklesly z průměru 21 USD v letech 1979–81 pod 6 USD v letech 1997–9“, zatímco celosvětové produkční náklady spadly o víc než polovinou na 3,9 USD za stejnou dobu (v běžných, nominálních cenách). Aktuální náklady pravděpodobně představují periodický vrchol a nákladové korekce podobné těm z 90. let by se mohly zajisté vyskytovat, pokud se zmírní výjimečné ceny ropy z let 2006–10. Nákladovým vlnám, způsobeným cenami, je nadřazený trend rostoucích nákladů, protože průmysl postupuje k výšenákladovým zdrojům, a trend snižování cen v důsledku technologického pokroku. Vyrvalý nárůst nákladů jako důsledek vyčerpanosti zdrojů nebyl pozorován. *Za druhé*, všechny nákladové údaje, včetně těch pro těžbu drahých nekonvenčních zdrojů, leží daleko pod souběžnými cenami ropy. Nákladové vývojové trendy poskytují jen omezenou podporu vývoji cen.

4. Státní vlastnictví a vládní nenasytnost

V 70. letech se široce rozšířená znárodnění přehnalá přes nerostné suroviny a ropná průmyslová odvětví. Ačkoli tento fenomén byl celosvětový, velká část z něj byla postkoloniální reakcí zaměřenou na třetí svět. V důsledku toho se státní podniky vynořily jako dominantní fenomén. Ve světové těžbě mědi státní vlastnictví dosáhlo 51% v roce 1975 a špičkově 85% v roce 1985. U železné rudy státní angažmá vzrostlo ze 42% na 71% ve stejném období. Pak tato přílivová vlna v kovech a nerostných surovinách změnila ostře svůj směr, takže v roce 2005 tyto podíly poklesly na 20% u mědi a 14% u železné rudy (RMG, 2009). U ropy byl počáteční vývoj podobný – k roku 1979 státní kontrola vystoupala na 55% (Vernon, 1983), ale fenomén nezažil zpětný ráz a veřejné vlastnictví dále expandovalo.

Státem vlastněné podniky v surovinových průmyslových odvětvích vypadají různě, ale většina sdílí nějaké zřetelné charakteristiky (Radetzki, 1985). Kontrola nákladů, ekonomická efektivita a úroveň produkce často doplácí na vícenásobné cíle, které státem vlastněné firmy sledují – nádavkem k rentabilitě, jako jsou tvorba pracovních příležitostí, lokální nebo oblastní rozvoj. Efektivita je dále potlačována praxí spíše politického než profesionálního manažerského rozhodování. Znárodnění často vyvolala vzájemnou zášť, takže bývalí majitelé nebyli ochotní nebo nebylo pro ně žádoucí sdílet své knowhow s novými vlastníky. Z toho důvodu tam následovalo prodloužené po-znárodněovací období neefektivity, zatímco státem jmenovaný management získával potřebné dovednosti. Nové investice představují nejkomplexnější úkoly z hlediska řízení, takže schopnost vybudovat kapacitu vzala mnohdy za své. To, v souhrnu, byly příčiny k rozčarování a ke všudepřítomným privatizacím v průmyslových odvětvích kovů a nerostných surovin počínaje 90. lety. Hodnověrným důvodem pro nepřítomnost privatizace v případě ropy je shovívavý postoj k neefektivitě živěný vysokou ziskovostí ropného průmyslu (Radetzki, 2008).

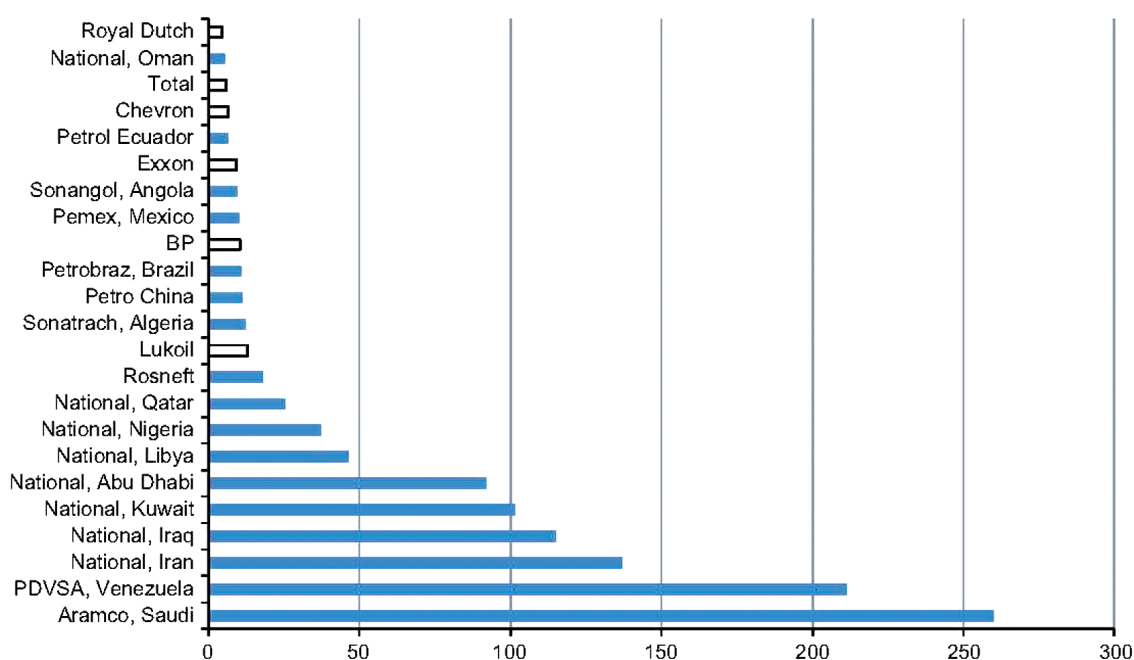
Trvalá neschopnost státem vlastněných ropných podniků investovat do údržby a rozšiřování kapacit byla umocňována systematickým vykrádáním jejich finančních zdrojů státními rozpočty. Od roku 1990 byl Petroperu redukován na penězovod ropných výnosů do vlády, dokonce na úkor nezbytného průzkumu a rozvoje těžebních polí (Auty, 2003). Pemex v Mexiku má zakáz půjčovat si na mezinárodním trhu nebo zaměstnávat zahraniční experty, což je nezbytné pro komplexní rozvoj jeho hlubokovodních zdrojů. Všechny přebytky vygenerované Pemexem jsou převáděny vládě, a politicky určené investice nestačí dokonce ani udržovat jeho produkční kapacitu (EIA, 2007). Chybějící výkonnost íránské

státní ropné společnosti je v první řadě způsobena podobným vysáváním ze strany státu, nikoliv sankcemi uvalenými ze strany USA (IEA, 2011). Ve všech těchto případech bylo státní vlastnictví tvrdou překážkou rozšiřování kapacit.

Existují výjimky z omezování kapacitního růstu v důsledku neschopnosti a nenasytnosti, jak je diskutováno výše. Saudská Arábie, Kuvajt a Spojené arabské emiráty zadržovaly rozvoj kapacit jejich extrémně hospodárných zdrojů, zdá se, že kvůli zajištění vyšších cen, ne kvůli nedostatku odbornosti.

Obr. 2 odhaluje, že minulá znárodnění ponechla vládám a jejich společnostem fakticky kompletní kontrolu nad celosvětovými zásobami ropy. Privátním mnohonárodnostním ropným společnostem zůstávají nepřitažlivá nedůležitá ložiska a nemohou kompenzovat nepřiměřený vývoj státem vlastněných kapacit. Nadto nové, nákladově intenzivní investice, se mohou zdát riskantní, jelikož by byly zranitelné expanzními politickými rozhodnutími nízkonákladových producentů, které by vyprovokoval zvýšený podíl privátního kapitálu na trhu. Další zábrany pro produkční expanzi soukromého kapitálu zahrnují vysoce tíživé daňové podmínky, předepisované rostoucím počtem vlád produkčních zemí. Příklad z Ruska je názorný (IEA, 2011). V roce 2010, těžební náklady nového těžebního pole byly odhadovány na 12 USD, s dodatečnými 6 USD pro dopravu k exportnímu přístavu, tedy zdánlivě atraktivní obchod při ceně 79 USD. Ale s ruskou daní z nerostné suroviny 14 USD a vývozní daní 40 USD, zbylo jen 8 USD, nedostatečných pro návratnost investice. Podobné příklady nepochybně vysvětlují pokračující stahování významných privátních společností ze Severního moře.

V souhrnu kombinace státního vlastnictví a vládní nenasytnosti navlékla trvalou svěrací kazajku na rozšiřování kapacit s trvalými cenovými efekty pravděpodobně o moc silnějšími, než jsou ty způsobené produkčními kvótami OPEC, nebo rostoucími náklady.

Zdroj: *Oil and Gas Journal*, 2011

Obr. 2. Zásoby kategorie „proved“ v roce 2010 v miliardách barelů. Ropné společnosti kontrolované státy jsou vyznačeny modře.

5. Zdrojové prokletí

Existuje další faktor částečně spojený s fenoménem strádajících státních podniků, které potlačily růst kapacit. Na (přírodních) zdrojích závislé národy často trpí konflikty, jak vnitřními, tak mezinárodními, často s vojenským prvkem, když různé zájmové skupiny mezi sebou soupeří o přivlastnění si prospěchu odvozeného z těžby. Ekonomové se odvolávají na tento fenomén jako na „zdrojové prokletí“.

Extrémní rentabilita ropy dělá národy produkující ropu zvláště zranitelnými. Zdrojové prokletí nejen brání růstu kapacit – v mnoha případech to má za následek ničení kapacit. Tabulka 1 obsahuje seznam zemí, jejichž kapacity byly nejvážněji poničené zdrojovým prokletím. Jejich zásoby by snadno dovolily rozšíření kapacit nad zaznamenané maximální produkce, brané jako indikátor kapacity v daném čase, a žádná OPEC politika by jim v tom nezabránila. Součet zaznamenaných poklesů z dřívějších vrcholů těžby výhradně ve čtyřech uvedených zemích je téměř roven polovině současné spotřeby 27 členských zemí Evropské unie a zřetelně měl za následek značný a dlouhodobý růst cen.

Tabulka 1. Zdrojové prokletí a těžba ropy

	Maximum těžby		Těžební kapacity roku 2010		Životnost zásob R/Pa2010
	Rok	Miliony tun	Miliony tun	Pokles z maxima (%)	Roky
Írán	1974	303	194	36	88
Irák	1989	172	127	26	> 100
Libye	1968	160	87b	46	77
Venezuela	1970	197	121	39	> 100

^a Zásoby/těžba.

^b Kapacity před občanskou válkou z roku 2011.

Zdroj: BP (roční); IEA (měsíčně).

6. Závěry

Mimořádný cenový výkon ropy, vzestup o více než 780% v reálných cenách v minulých 40 letech, ve srovnání s méně než 50% pro skupinu kovů a nerostných surovin, je v první řadě způsobený politikou, ne ekonomikou. OPEC je slabý kartel, a jeho nabídku omezující akce jsou nedostatečné pro vysvětlení cenového vývoje. Cenový výkon nemůže být vysvětlen ani produkčními náklady. Náklady trvale zůstávaly velmi daleko pod cenovou hladinou, a tak zajišťovaly vysoké přebytky dokonce v nákladově mezních výrobních jednotkách. Z údajů o nákladech nelze zjistit žádný jasný signál vyčerpání zásob.

Státem vlastněné společnosti, vzniklé během zestátnování 70. let, od té doby dominují ropnému průmyslu. Jejich nedostatečná technická úroveň, přetrvávající v mnoha případech po dlouhou dobu, brání rozšiřování kapacit. Vlády, které je vlastní, z nich vytáhly přebytky vygenerované těžbou ropy a ponechaly jim finanční zdroje neadekvátní nejen pro kapacitní růst, ale v některých případech i pro údržbu stávající kapacity. Protože tyto společnosti ovládají prakticky veškeré ropné zásoby, existuje malá šance, že soukromé nadnárodní společnosti tyto deficity vykompenzují.

Mnohé z národů těžících ropu trpí rozkladnými vnitřními konflikty, způsobujícími omezení ropných produkčních schopností. Kapacita těžby ve čtyřech nejvíce postižených zemích, všechny disponují rozsáhlými zásobami, byla o 300 milionů tun pod jejich maximální těžbou, kterou vykazaly desetiletí předtím.

Spolupráce zemí OPEC měla nějaký dopad na ceny ropy. Avšak dlouhodobý cenový výkon ropy nebyl způsoben intervencemi OPEC. Spíše je důsledkem nedostatečného růstu produkční kapacity způsobeného hlavně nedostatkem státních podniků, hrabivostí vlád, které ponechávají společnosti s nedostatečnými investičními prostředky, a stagnací nebo poklesem kapacity způsobenými zdrojovým prokletím.

Odkazy

Aguillera et al., 2009

R. Aguillera *et al.*

Depletion and the future availability of petroleum resources

Energy Journal, 30 (1) (2009)

Alhajji and Huettner, 2000

A.F. Alhajji, D. Huettner

OPEC and other commodity cartels: a comparison

Energy Policy, 28 (2000)

Auty, 2003

R.M. Auty

The Geopolitics of Mineral Resources

UNCTAD, Geneva (2003)

BP

BP (annual), Statistical Review of World Energy.

Canadian National Energy Board, 2008

Canadian National Energy Board, 2008. Canada's Oil Sands, Opportunities and Challenges to 2015, NEB Energy Reports, 31 October 2008.

EIA, 2007

EIA, 2007. International Energy Outlook 2007, Washington DC.

Griffin, 1985

J. Griffin

OPEC behavior: a test of alternative hypotheses

American Economic Review, 75 (5) (1985)

Griffin, 1989

J. Griffin

Previous cartel experience: any lessons for OPEC?

L.R. Klein, J. Marquez (Eds.), Economics in Theory and Practice: An Eclectic Approach, Kluwer, Norwell MA, USA (1989)

IEA

IEA (monthly), Oil Market Report, Paris.

IEA, 2001

IEA, 2001. World Energy Outlook, Paris.

IEA, 2008

IEA, 2008. World Energy Outlook, Paris.

IEA, 2011

IEA, 2011. World Energy Outlook, Paris

MacAvoy, 1982

P. MacAvoy

Crude Oil Prices as Determined by OPEC and Market Fundamentals

Ballinger, Cambridge MA (1982)

Oil and Gas Journal, 2011

Oil and Gas Journal, 3 October 2011.

Radetzki, 1985

Radetzki M., 1985. State Mineral Enterprises: An Investigation into their Impact on International Mineral Markets, Resources for the Future, Washington DC

Radetzki, 2008

M. Radetzki

A Handbook of Primary Commodities in the Global Economy

Cambridge University Press, Cambridge (2008)

RMG, 2009

RMG, 2009. Raw Materials Group Database, Stockholm.

Smith, 2005

J.L. Smith

Inscrutable OPEC? behavioral tests of the cartel hypothesis

Energy Journal, 26 (1) (2005)

Vernon, 1983

R. Vernon

Two Hungry Giants

Harvard University Press, Harvard, MA (1983)

Ekonomická situace podniků těžících nerostné suroviny

Doc. Ing. Inka Neumaierová, CSc., Ing. Ivan Neumaier
Vysoká škola ekonomická, Praha

Tab. 1: Těžba celkem

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		232	204	196	192	191
Přepočtený počet pracovníků		80 103	58 304	54 213	52 397	53 298
Tržby	mil. Kč	225 280	131 443	140 459	144 583	141 021
Přidaná hodnota	mil. Kč	81 843	54 507	58 663	66 153	60 765
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	2 812	2 254	2 591	2 759	2 646
Produktivita práce z PH	Kč/prac	1 021 727	934 866	1 082 090	1 262 534	1 140 089
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	596	562	647	743	672
Průměrná mzda	Kč/prac	27 540	26 499	28 326	29 951	30 388
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	994 187	908 367	1 053 763	1 232 582	1 109 702

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-18%	-12%	-4%	-2%	-1%
Přepočtený počet pracovníků	-33%	-27%	-7%	-3%	2%
Tržby	-37%	-42%	7%	3%	-2%
Přidaná hodnota	-26%	-33%	8%	13%	-8%
Tržby na pracovníka	-6%	-20%	15%	7%	-4%
Produktivita práce z PH	12%	-9%	16%	17%	-10%
Hodinová produktivita práce	13%	-6%	15%	15%	-10%
Průměrná mzda	10%	-4%	7%	6%	1%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	12%	-9%	16%	17%	-10%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

V tabulce Tab. 1: Těžba celkem jsou celková data za vybrané těžební podniky. Tento postup byl zvolen, protože běžně zveřejňovaná data v odvětvové klasifikaci CZ-NACE B Těžba a dobývání nejdou do takové podrobnosti, jakou bychom potřebovali. Z tohoto důvodu bylo nutno vytipovat konkrétní podniky zabývající se těžbou a z nich provést výpočet. Tento výpočet má čtyři specifika:

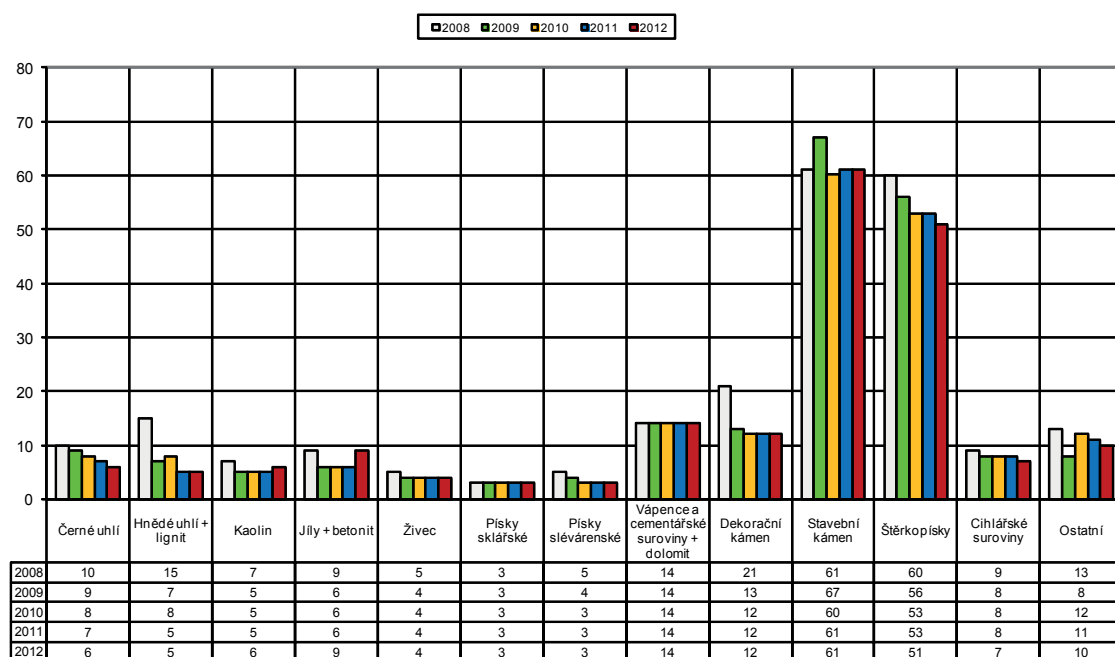
1. Nelze oddělit těžbu od ostatních činností podniků. Data jsou za podnik celkem, tj. včetně např. výroby cihel a obchodní činnosti. Tento problém má také odvětvová klasifikace CZ-NACE, kdy jsou podniky do odvětví zařazovány podle převažující činnosti.
2. Jedná se o podniky v odvětvové klasifikaci nejen z CZ-NACE B Těžba a dobývání ale i o podniky z CZ-NACE 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků a to podniky sklářského a keramického průmyslu a průmyslu stavebních hmot (sklářské a stavební suroviny) a několik podniků je z jiných CZ-NACE (těžba je jednou z činností těchto podniků). Problémem jsou dále podniky těžící více surovin. Jsou proto zařazeny ke každé surovině. Z těchto důvodů je součet tržeb, přidané hodnoty a počtu zaměstnanců vyšší v „naší“ Těžbě celkem než je vykazována za CZ-NACE B Těžba a dobývání. Co se týče relativních ukazatelů, jako přidaná hodnota na pracovníka, jsou jejich hodnoty srovnatelné.

3. O velkých podnicích lze získat mnoho dat (např. z výroční zprávy), ovšem o malých podnicích mnoho dat není. Tomu je také přizpůsoben výběr ukazatelů.
4. Vzhledem k utajení individuálních dat bylo nutno těžářské podniky u některých surovin agregovat do větších celků.

Výběr ukazatelů v tabulkách byl stanoven takto:

- Počet organizací
- Přepočtený počet pracovníků (jedná se o průměrný přepočtený stav)
- Tržby (tržby za prodej zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb)
- Přidaná hodnota (= tržby + změna stavu zásob hotových výrobků a nedokončené výroby + aktivace (výroba podniku pro vlastní spotřebu) – nakupované zboží – výkonová spotřeba (spotřeba materiálu a surovin, energie a služeb))
- Tržby na pracovníka (produktivita práce z tržeb, tj. tržby/přepočtený počet pracovníků)
- Přidaná hodnota na pracovníka (produktivita práce z přidané hodnoty, tj. přidaná hodnota na přepočteného pracovníka)
- Hodinová produktivita práce (přidaná hodnota na odpracovanou hodinu)
- Průměrná mzda
- (Přidaná hodnota – mzdy) na pracovníka, tj. co zbude po vyplacení mezd z přidané hodnoty na pokrytí ostatních nákladů a tvorbu zisku.

Časově se jedná o období 2008 až 2012. Časové řady ukazatelů jsou doplněny řetězovými indexy. Srovnatelné ukazatele u jednotlivých surovin jsou srovnány s hodnotami za Těžba celkem = 100%.

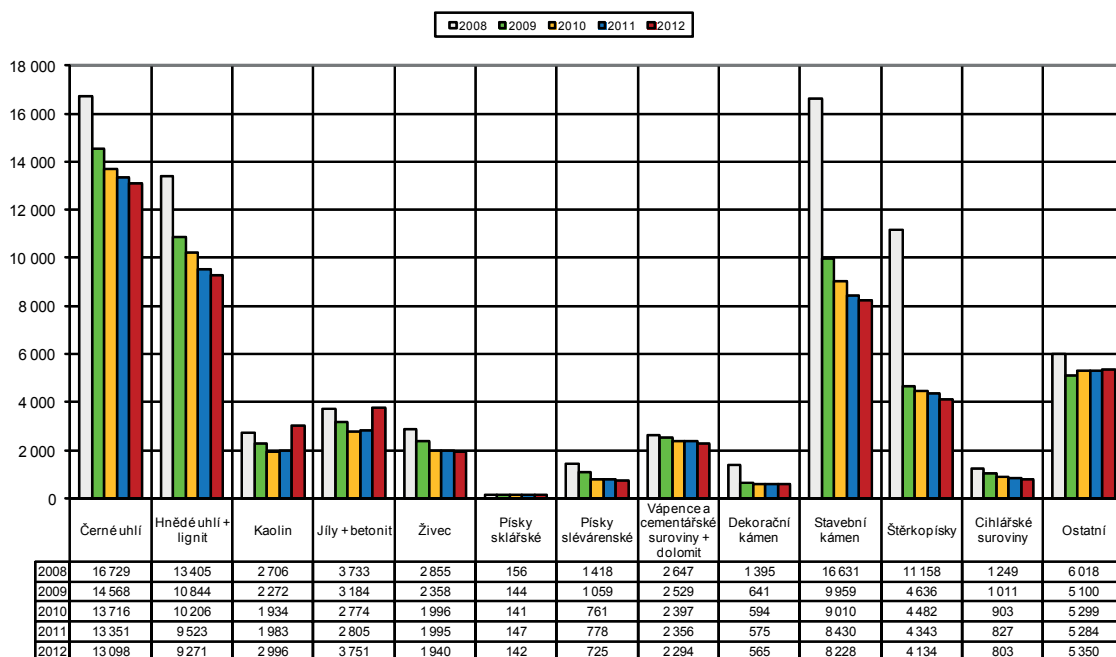
Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 1. Počet organizací

Celkově lze říci, že Počet podniků (organizací) (Obr. 1) se v průběhu let 2008 až 2010 prudce snížil a v letech 2011 až 2012 se stabilizoval. Samozřejmě v jednotlivých surovinách byl vývoj rozdílný. Podrobněji se k počtu podniků v jednotlivých surovinách budeme věnovat při jejich komentáři.

Výkyv v počtu podniků v letech 2008 až 2010 je dán především v důsledku slučování podniků, ukončením činnosti podniků a vznikem nových podniků. Rozdíl je především u těžby hnědého uhlí a lignitu, dekorativního kamene, šterkopísků a jílu.

Nejvyšší počty podniků mají v našem vzorku suroviny stavební kámen a šterkopísky, ovšem skutečnost bude pravděpodobně výrazně vyšší, protože v těchto surovinách existuje množství malých podniků, které nemáme podchyceny. Naproti tomu v černém a hnědém uhlí máme podchyceny všechny podniky, protože se zde vyskytují pouze velké podniky. Nejmenší počet podniků je ve sklářských píscích.

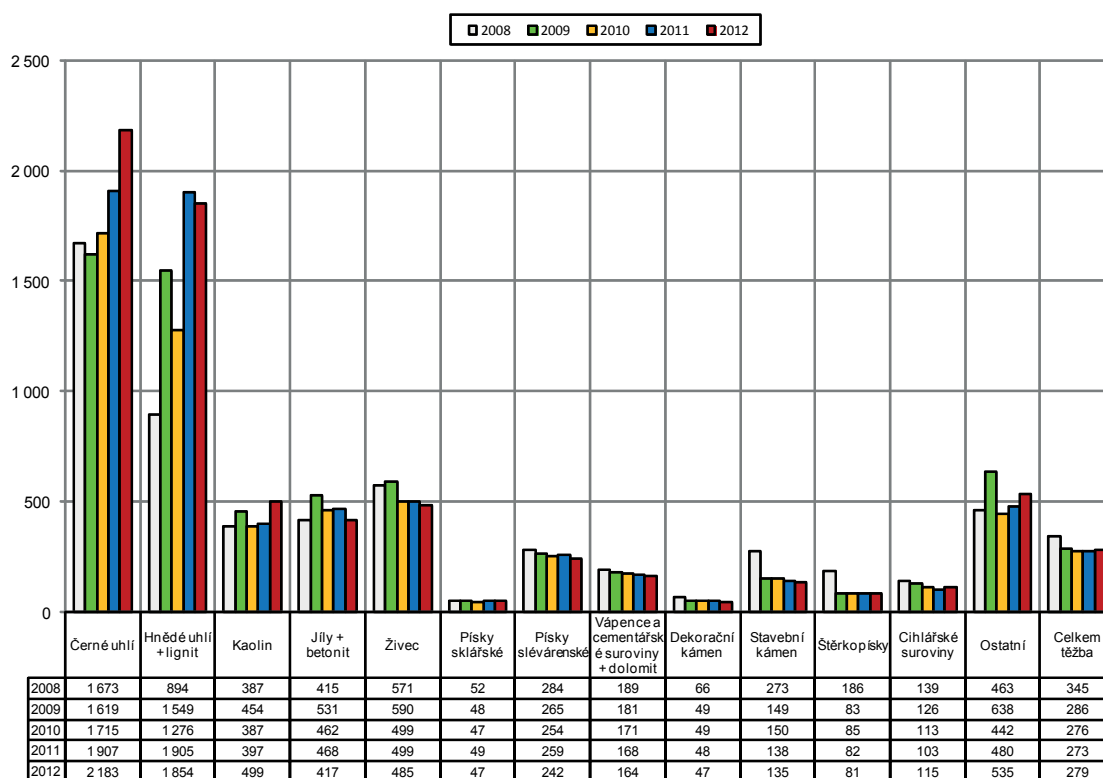

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 2: Přepočtený počet pracovníků

Přepočtený počet pracovníků (Obr. 2) za Těžbu celkem zaznamenává v období 2008 až 2011 pokles a v roce 2012 mírně vzrostl. V letech 2008 až 2009 je přepočtený počet zaměstnanců poznamenán problémy se sběrem dat a to především u surovin stavební kámen a šterkopísky. Poklesy u uhlí jsou dány přirozenými úbytky zaměstnanců a také organizačními změnami, kdy část pracovníků přešla do obchodních, řídicích (holdingy – činnost vedení podniků) či do dalších podpůrných organizací, které jsou mimo těžbu.

Největší počet pracovníků je v černém uhlí, hnědém uhlí a lignitu a stavebním kameni. Nejmenší jsou opět sklářské písky.

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

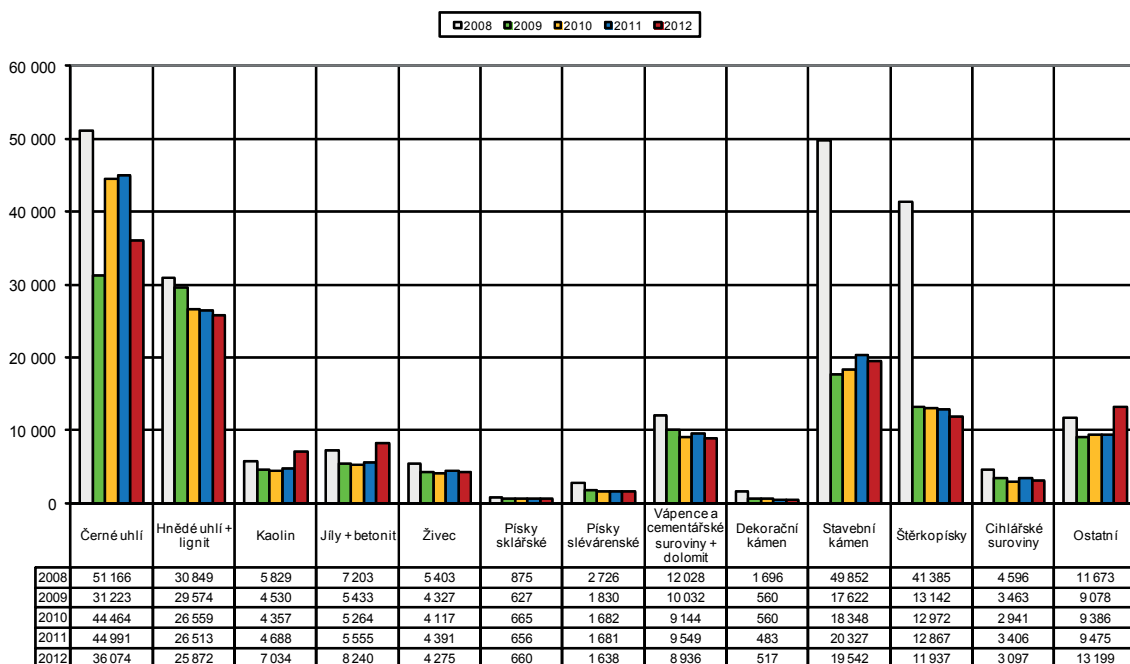
Obr. 3: Průměrný přepočtený počet pracovníků

Pro lepší informaci o počtu pracovníků jsme zařadili Obr. 3, kde je průměrný počet pracovníků v podnicích dané suroviny. Největší podniky jsou v dobývání černého i hnědého uhlí. Menší podniky jsou v dobývání slévárenských písků a stavebního kamene, kde jde opět o těžební podniky. Nejmenší podniky jsou v těžbě sklářských písků a dekoračního kamene.

Na Obr. 4 jsou Tržby. Tržby nám charakterizují celkový výkon podniků těžících jednotlivé suroviny. Pokud nejsou tržby, nejsou ani potřebné peněžní toky, ze kterých jsou hrazeny výdaje.

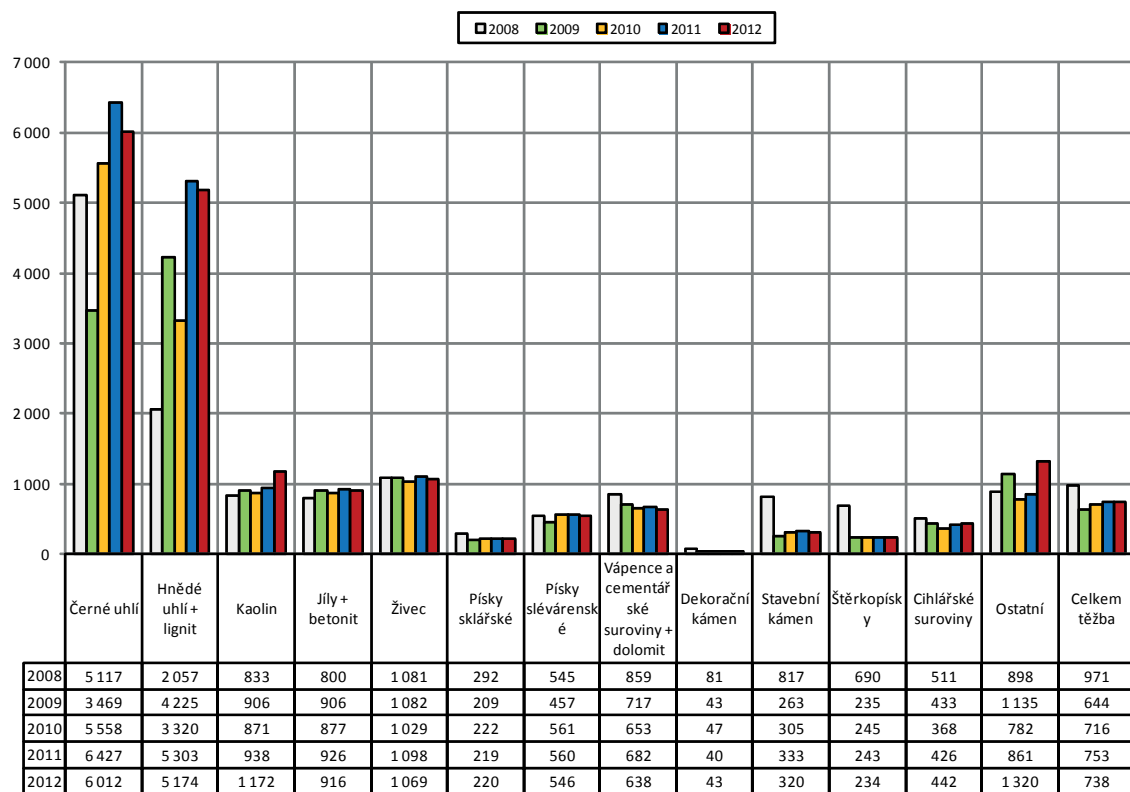
Nejnižší hodnota tržeb je v roce 2009. V roce 2009 udeřila finanční krize naplno. Ovšem vzhledem ke snižování domácí i zahraniční poptávky, v navazujících výrobcích se v těžbě krize projevila již ve druhé polovině roku 2008, proto v surovinách kombinujících těžbu a následnou výrobu byl pokles tržeb zaznamenán již v roce 2008. Ovšem pokles v roce 2009 není dán pouze krizí (–42%), ale i dalšími faktory: přesun velké části tržeb podniků do jiných odvětví a změnou struktury podniků. Podle našeho odhadu je pokles daný krizí rozdělen na pokles v samotné těžební činnosti (asi jedna třetina poklesu) a ve výrobní činnosti (dvě třetiny poklesu).

V roce 2008 nejvyšší podíl na tržbách Těžby celkem vykazovala těžba černého uhlí, stavebního kamene a štěrkopísků. V roce 2009 se na přední místa posunuly obě dobývání uhlí. Tato situace přetrvává do současnosti.

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a CSU

Obr. 4: Tržby (mil. Kč)

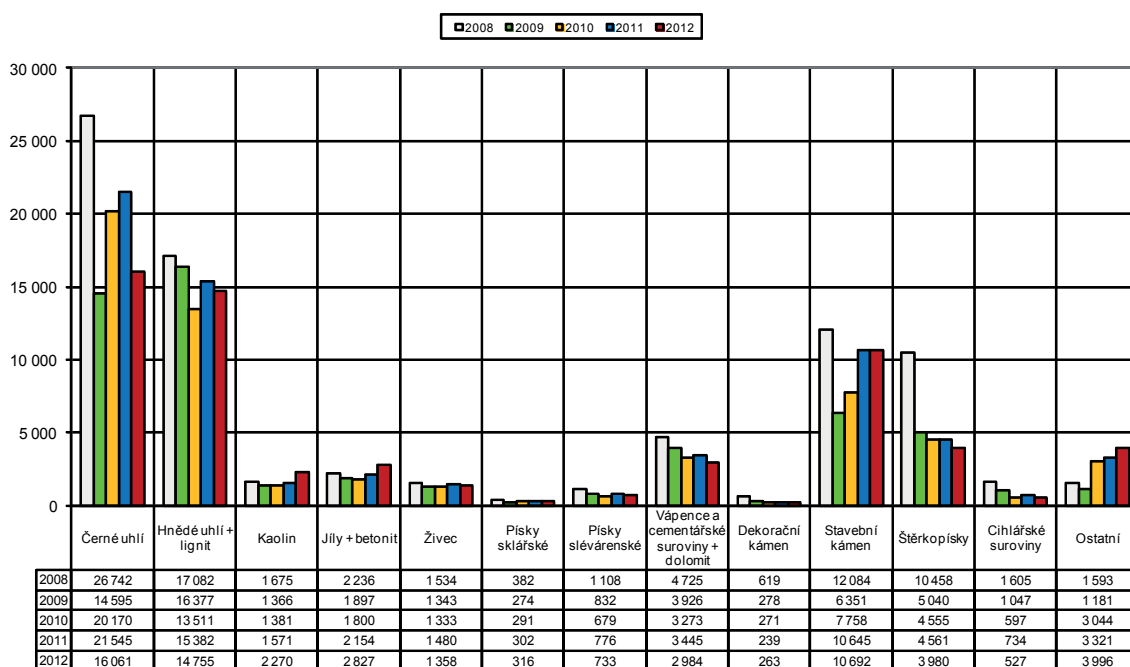

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 5: Průměrné tržby (mil. Kč)

Jako u počtu pracovníků, také u tržeb jsme zařadili průměrné hodnoty na podnik (Obr. 5). Jednoznačně největší podniky z hlediska tržeb jsou v dobývání uhlí. Naopak, jak by se dalo předpokládat, jsou nejmenší podniky v dobývání kamene, šterku a písků.

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 6: Přidaná hodnota (mil. Kč)

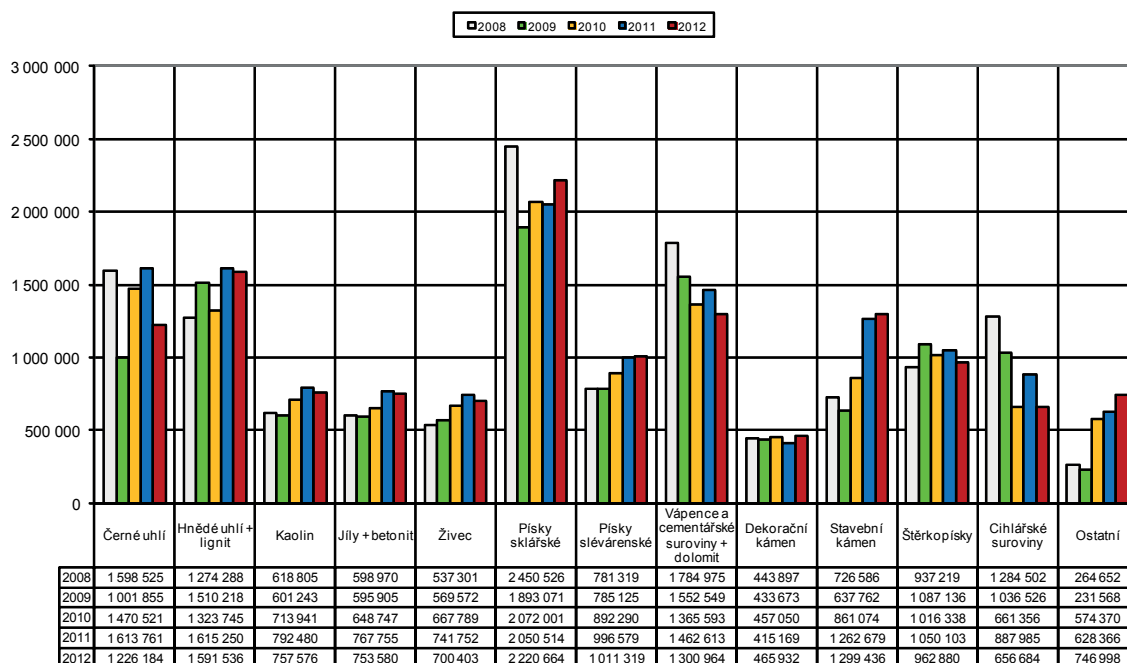
Přidaná hodnota (Obr. 6) má vztah k hrubému domácímu produktu (HDP), respektive k hrubé přidané hodnotě (HPH), která je základem pro výpočet HDP. Výhodou přidané hodnoty oproti tržbám je, že při rozpadech podniků a fúzích se nemění. Z tohoto pohledu jsou indexy přidané hodnoty lépe vypovídající než indexy tržeb.

Vývoj přidané hodnoty byl odlišný od vývoje tržeb. V roce 2009 nastal její prudký pokles, v letech 2010 až 2011 nárůst a v roce 2012 opět pokles.

Podíl dobývání černého a hnědého uhlí na přidané hodnotě je jednoznačně nejvyšší. Pokud si představíme strukturu skupiny ostatních surovin, kde převládá těžba ropy, plynu a uranu, lze konstatovat, že podíl dobývání energetických surovin je rozhodující pro tvorbu HDP (či HPH) v dobývání a těžbě. Vysoké podíly na přidané hodnotě také vykazuje stavební kámen a dále šterkopísky a vápence a cementářské suroviny.

Sadu relativních ukazatelů začneme produktivitou práce. Produktivita práce z přidané hodnoty je v našem výběru ukazatelů jedním ze stěžejních ukazatelů pro hodnocení podniků. Jak je z Obr. 7 patrné, jsou velké rozdíly mezi jednotlivými surovinami. Excelentní jsou sklářské písky, vápence, cementářské suroviny a dolomity a obě těžby uhlí. Na druhém konci pořadí jsou dekorační kámen, kaolín, jíly a betonity a živec.

Protože se jedná o relativní ukazatel, lze provést srovnání nejen každé suroviny s hodnotou za Těžba celkem, ale také srovnat Těžbu celkem s většími celky, kterými jsou agregace odvětvového členění podniků (CZ-NACE). Výběr našich podniků Těžba celkem

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 7: Produktivita práce z přidané hodnoty (Kč/pracovník)

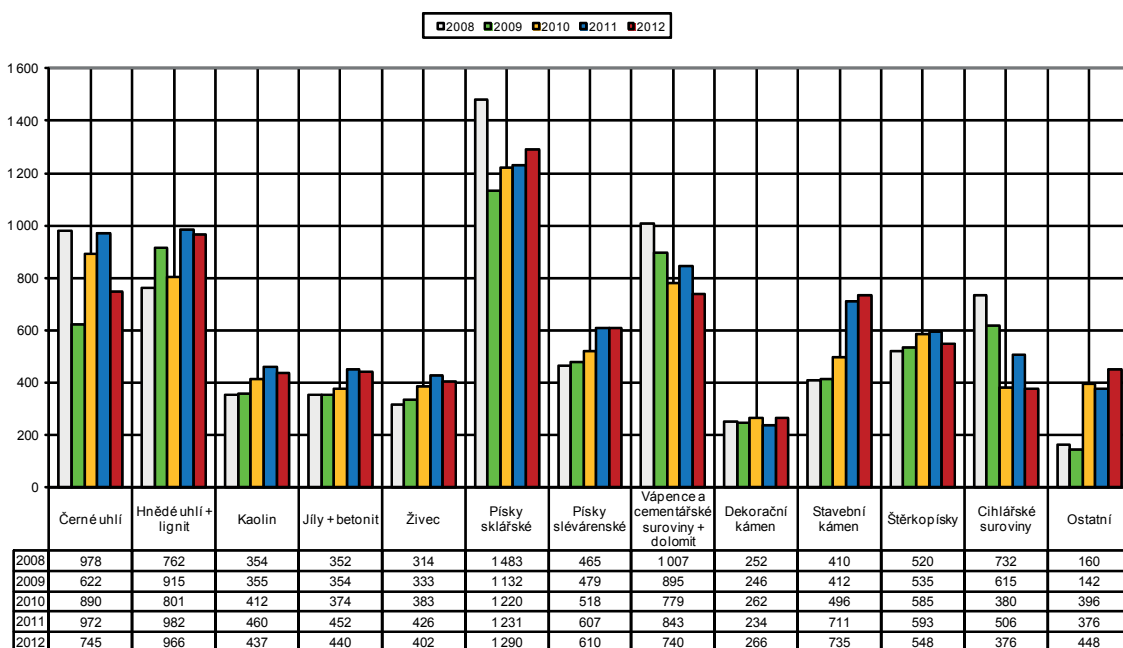
vykazuje v roce 2012 o 4% nižší produktivitu práce než těžba a dobývání (CZ-NACE B). Oproti CZ-NACE C Zpracovatelský průmysl vykazuje náš výběr vyšší produktivitu o 50% a oproti CZ-NACE 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků je lepší o 43%. Na našem výběru těžebních podniků je patrné, že je částečně spojen s výrobou – se zpracovatelským průmyslem (např. částí CZ-NACE 23 výrobou porcelánu a keramiky), což mu snižuje produktivitu práce.

V průmyslu je těžba a dobývání, co se týče produktivity práce z přidané hodnoty, v jednotlivých agregacích na druhém místě za energetikou. Je to dáno specifikem těžby, kde je spotřeba materiálu a surovin velmi malá – nejsou zde vyráběny výrobky z nakupovaného materiálu.

Hodinová produktivita práce z přidané hodnoty (Obr. 8) vykazuje obdobné charakteristiky jako produktivita na pracovníka (Obr. 7). Na druhou stranu jde o přesnější vyjádření produktivity, protože ukazuje přidanou hodnotu na skutečně odpracované hodiny.

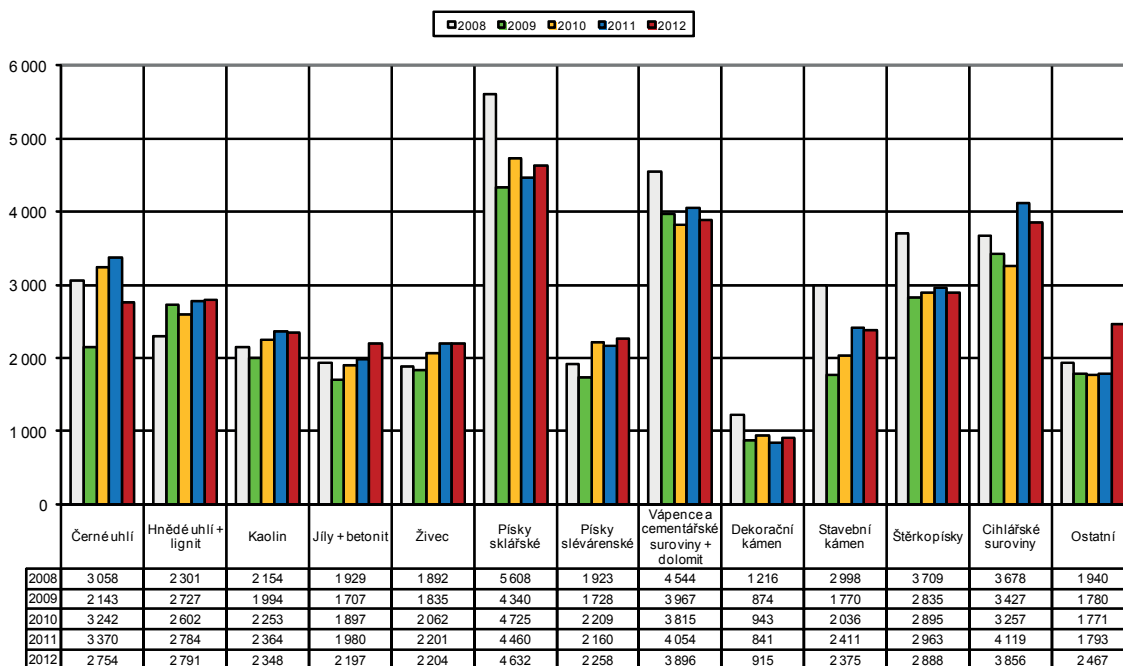
Tržby na pracovníka (Obr. 9) za náš výběr podniků ve srovnání s agregacemi vyznívají pro náš výběr podniků spíše opačně než u produktivity práce z přidané hodnoty. Náš výběr má v roce 2012 nižší tržby na pracovníka než CZ-NACE B Těžba a dobývání (asi o 2 %), ale výrazně nižší než CZ-NACE C Zpracovatelský průmysl (o 25%). Ve srovnání s CZ-NACE 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků má náš výběr podniků naopak vyšší tržby na pracovníka o 4%. Ze srovnání tržeb na pracovníka náš výběr podniků odpovídá CZ-NACE B těžba a dobývání. Vliv navazujících výrob není tak velký.

V tržbách na pracovníka je těžba na posledním místě ve srovnání s agregacemi průmyslu a nefinanční sférou celkem. Je to očekávaný výsledek, protože např. ve zpracovatelském

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 8: Hodinová produktivita práce (Kč/odpracovaná hodina)

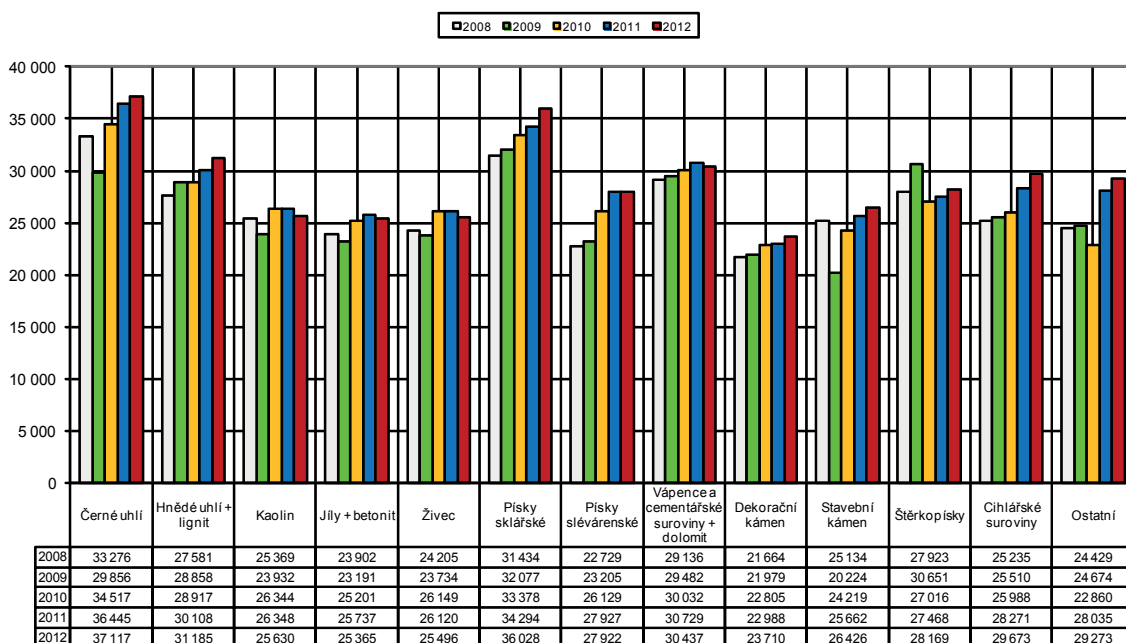

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 9: Tržby na pracovníka (tis. Kč/pracovník)

průmyslu si podniky dodávají mezi sebou polotovary a ty se pak „nabalují“ do tržeb. Rozdíl se projeví, jak jsme již uvedli, u přidané hodnoty, kde toto „nabalování“ není.

Premianty jsou opět sklářské suroviny a vápence, cementářské suroviny a dolomit. Druhou skupinu surovin tvoří stavební kámen, štěrkopisky a cihlářské suroviny, tj. suroviny částečně spojené s následnou výrobou.

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 10: Průměrná mzda (Kč/pracovník)

I když produktivita práce vykazuje poměrně velké rozdíly mezi jednotlivými surovinami, je průměrná mzda (Obr. 10) vcelku vyrovnaná. Ve srovnání s agregací CZ-NACE B Těžba a dobývání vykazuje náš výběr podniků nižší průměrnou mzdu o 7% a ve srovnání s CZ-NACE C naopak vyšší o 24%, respektive ve srovnání s CZ-NACE 23 o 17%. Těžba celkem opět odpovídá CZ-NACE B.

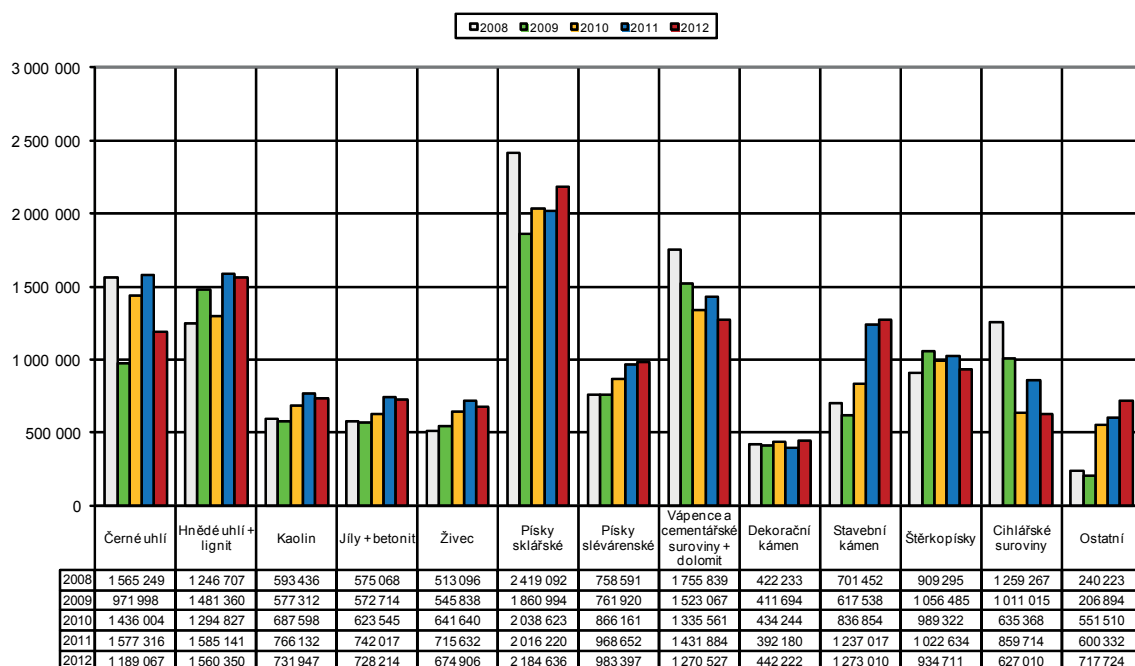
Nejvyšší průměrné mzdy dosahuje surovina černé uhlí, což vzhledem k hlubinné těžbě je pochopitelné. Trochu překvapující je druhé pořadí sklářských písků. Nejnížší průměrné mzdy jsou v surovině dekorativní kámen.

Rozdíl produktivity práce z přidané hodnoty a průměrné mzdy (Obr. 11) je rozhodující ukazatel pro hodnocení výkonnosti podniků (v našem výběru ukazatelů). Čím vyšší hodnota, tím lépe, tj. zbude více na úhradu dalších nákladů (odpisy, sociální odvody, finanční náklady atd.) a tvorbu zisku. Vzhledem k tomu, že průměrné mzdy nevykazují tak velkou variabilitu, je výsledek dán rozdíly v produktivitě práce z přidané hodnoty. Z hlediska majitelů podniků jde v našem výběru ukazatelů o nejdůležitější ukazatel. Čím více pracovník vytvoří, tím více zůstane majiteli na pokrytí ostatních nákladů a především na tvorbu zisku.

Premiantem jsou sklářské písky, následovány oběma uhlími a vápencem, cementářskými surovinami a dolomitem. Z hlediska podnikání se jeví jako nejméně příznivý dekorativní kámen a v letech 2008 a 2009 ostatní suroviny (dáno vývojem v těžbě uranu).

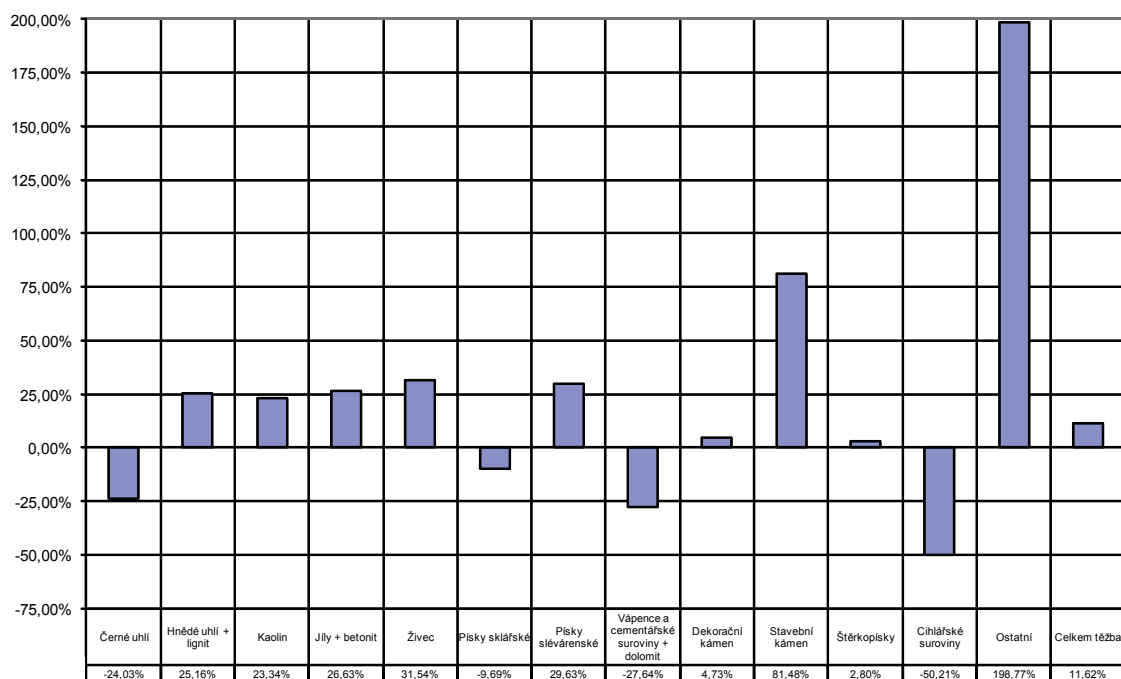
Pro lepší orientaci v ukazateli (Přidaná hodnota – mzdové náklady) na pracovníka jsme spočetli nárůst hodnoty ukazatele 2012/2008 (Obr. 12). Pozitivní je, že těžba celkem vykázala růst o 12%. Jinak řečeno podnikání v těžbě se více vyplácelo v roce 2012 než v roce 2008.

Excelentní jsou ostatní suroviny. Bohužel nemůžeme, s ohledem na ochranu individuálních dat, sdělit proč to nastalo. Druhým premiantem je surovina stavební kámen. Na třetím místě je živec a sklářské písky. Pak následuje skupina surovin hnědé uhlí a lignit, kaolin,

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 11: (Přidaná hodnota – mzdové náklady) na pracovníka (Kč/pracovník)

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Obr. 12: Index 2012/2008 (Přidaná hodnota – mzdové náklady) na pracovníka

jíly a betonit a písky slévarenské. Dekorační kámen a štěrkopísky se pohybují mírně nad nulou. Problematické jsou suroviny, které dosahují záporných hodnot: cihlářské suroviny, vápence a cementářské suroviny a dolomit a černé uhlí.

Následuje pohled na jednotlivé suroviny.

Tab. 2: Černé uhlí

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		10	9	8	7	6
Přepočtený počet pracovníků		16 729	14 568	13 716	13 351	13 098
Tržby	mil. Kč	51 166	31 223	44 464	44 991	36 074
Přidaná hodnota	mil. Kč	26 742	14 595	20 170	21 545	16 061
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	3 058	2 143	3 242	3 370	2 754
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	109%	95%	125%	122%	104%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	1 598 525	1 001 855	1 470 521	1 613 761	1 226 184
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	156%	107%	136%	128%	108%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	978	622	890	972	745
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	164%	111%	138%	131%	111%
Průměrná mzda	Kč/prac	33 276	29 856	34 517	36 445	37 117
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	121%	113%	122%	122%	122%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	1 565 249	971 998	1 436 004	1 577 316	1 189 067
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	157%	107%	136%	128%	107%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-40%	-10%	-11%	-13%	-14%
Přepočtený počet pracovníků	-22%	-13%	-6%	-3%	-2%
Tržby	-29%	-39%	42%	1%	-20%
Přidaná hodnota	-40%	-45%	38%	7%	-25%
Tržby na pracovníka	-10%	-30%	51%	4%	-18%
Produktivita práce z PH	-23%	-37%	47%	10%	-24%
Hodinová produktivita práce	-24%	-36%	43%	9%	-23%
Průměrná mzda	12%	-10%	16%	6%	2%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	-24%	-38%	48%	10%	-25%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Podniky těžící černé uhlí (Tab. 2) patří k nejméně početným (podíl na těžbě celkem 3,14%), ale z hlediska absolutních finančních ukazatelů jde o nejvýznamnější surovinu, kdy zaujímá 24,58% zaměstnanců, 25,58% tržeb a 26,43% přidané hodnoty.

Z pohledu relativních ukazatelů jde o nejlepší surovinu v průměrné mzdě (hlubinná těžba) a mírně nadprůměrnou surovinu v obou produktivitách práce, tržbách na pracovníka a v ukazateli (PH-mzdy)/pracovníci.

Vývoj absolutních ukazatelů v letech 2008 až 2012 byl velmi nepříznivý. Bohužel podle pololetních výsledků v roce 2013 tento trend bude pravděpodobně pokračovat. Je to spojeno s omezováním těžby v důsledku nekonkurenceschopnosti dané vysokými náklady na těžbu. Vedle toho se omezují tuzemské odběry černého uhlí např. v souvislosti s útlumem hutnictví.

Dalším problémem je, že se jedná podniky zabývající se těžbou a podpůrnými činnostmi souvisejícími s těžbou a v období útlumu těžby, která podniky živí, se náklady spojené s rekultivací, atd. prakticky nesnižují.

V relativních ukazatelích dobrý vývoj pro zaměstnance, ale už méně dobrý pro majitele, vykazuje pouze průměrná mzda (až na rok krize 2009). Vývoj ostatních relativních ukazatelů byl po poklesu v roce 2009, příznivý v letech 2010 a 2011 a opět nepříznivý v roce 2012. Podnikům se dařilo zlepšit svou ekonomickou situaci, ale nástup zahraniční konkurence v roce 2012 je opět stáhl dolů.

Podniky těžící hnědé uhlí a lignit (Tab. 3) patří opět k nejméně početným (podíl na těžbě celkem 2,65%), ale z hlediska absolutních finančních ukazatelů jde o druhou nejvýznam-

Tab. 3: Hnědé uhlí a lignit

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		15	7	8	5	5
Přepočtený počet pracovníků		13 405	10 844	10 206	9 523	9 271
Tržby	mil. Kč	30 849	29 574	26 559	26 513	25 872
Přidaná hodnota	mil. Kč	17 082	16 377	13 511	15 382	14 755
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	2 301	2 727	2 602	2 784	2 791
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	82%	121%	100%	101%	105%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	1 274 288	1 510 218	1 323 745	1 615 250	1 591 536
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	125%	162%	122%	128%	140%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	762	915	801	982	966
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	128%	163%	124%	132%	144%
Průměrná mzda	Kč/prac	27 581	28 858	28 917	30 108	31 185
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	100%	109%	102%	101%	103%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	1 246 707	1 481 360	1 294 827	1 585 141	1 560 350
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	125%	163%	123%	129%	141%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-67%	-53%	14%	-38%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-31%	-19%	-6%	-7%	-3%
Tržby	-16%	-4%	-10%	0%	-2%
Přidaná hodnota	-14%	-4%	-18%	14%	-4%
Tržby na pracovníka	21%	19%	-5%	7%	0%
Produktivita práce z PH	25%	19%	-12%	22%	-1%
Hodinová produktivita práce	27%	20%	-12%	23%	-2%
Průměrná mzda	13%	5%	0%	4%	4%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	25%	19%	-13%	22%	-2%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

nější surovinu, kdy zaujímá 17,39% zaměstnanců, 18,35% tržeb a 24,28% přidané hodnoty.

Z pohledu relativních ukazatelů jde o nejlepší surovinu v obou produktivitách práce, mírně nadprůměrnou surovinu v tržbách na pracovníka a třetí surovinu v průměrné mzdě.

Vývoj absolutních ukazatelů v letech 2008 až 2012 byl také velmi nepříznivý. Důvody jsou obdobné jako u černého uhlí.

Ve všech relativních ukazatelích je vývoj v letech 2008 až 2012 dobrý. Zajímavá je hodnota tržeb na pracovníka v roce krize. Podniky pokles tržeb vykompenzovaly prudkým poklesem počtu pracovníků. Pravděpodobně s tím souvisí přesun části nevýrobních zaměstnanců z CZ-NACE B do CZ-NACE 70 činnost vedení podniků.

Kaolin (Tab. 4) patří opět ke středně až méně významným surovinám. Podíl podniků těžících kaolin na počtu organizací je 3,14%, na počtu pracovníků 5,62%, na tržbách 4,99% a přidané hodnotě 3,74%.

Z pohledu relativních ukazatelů jde o jednu z nejméně efektivních surovin.

Vývoj absolutních ukazatelů je v porovnání 2012 ku 2008 velmi dobrý, s tím, že v období 2009 až 2010 byl pokles hodnot ukazatelů. Ode dna se podniky odrazily v roce 2011.

Ve všech relativních ukazatelích je vývoj v letech 2008 až 2011 dobrý a v roce 2012 nastal jejich velmi mírný pokles. Z ekonomického hlediska se podniky velmi dobře vyrovnaly s výrazným poklesem tržeb v období 2009 až 2011.

Zvláštností je zde propojení těžby s následnou výrobou. Bohužel neumíme výrobu a těžbu oddělit.

Tab. 4: Kaolin

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		7	5	5	5	6
Přepočtený počet pracovníků		2 706	2 272	1 934	1 983	2 996
Tržby	mil. Kč	5 829	4 530	4 357	4 688	7 034
Přidaná hodnota	mil. Kč	1 675	1 366	1 381	1 571	2 270
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	2 154	1 994	2 253	2 364	2 348
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	77%	88%	87%	86%	89%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	618 805	601 243	713 941	792 480	757 576
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	61%	64%	66%	63%	66%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	354	355	412	460	437
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	59%	63%	64%	62%	65%
Průměrná mzda	Kč/prac	25 369	23 932	26 344	26 348	25 630
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	92%	90%	93%	88%	84%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	593 436	577 312	687 598	766 132	731 947
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	60%	64%	65%	62%	66%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-14%	-29%	0%	0%	20%
Přepočtený počet pracovníků	11%	-16%	-15%	3%	51%
Tržby	21%	-22%	-4%	8%	50%
Přidaná hodnota	36%	-18%	1%	14%	44%
Tržby na pracovníka	9%	-7%	13%	5%	-1%
Produktivita práce z PH	22%	-3%	19%	11%	-4%
Hodinová produktivita práce	23%	0%	16%	12%	-5%
Průměrná mzda	1%	-6%	10%	0%	-3%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	23%	-3%	19%	11%	-4%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Tab. 5: Jíly a bentonit

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		9	6	6	6	9
Přepočtený počet pracovníků		3 733	3 184	2 774	2 805	3 751
Tržby	mil. Kč	7 203	5 433	5 264	5 555	8 240
Přidaná hodnota	mil. Kč	2 236	1 897	1 800	2 154	2 827
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	1 929	1 707	1 897	1 980	2 197
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	69%	76%	73%	72%	83%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	598 970	595 905	648 747	767 755	753 580
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	59%	64%	60%	61%	66%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	352	354	374	452	440
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	59%	63%	58%	61%	65%
Průměrná mzda	Kč/prac	23 902	23 191	25 201	25 737	25 365
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	87%	88%	89%	86%	83%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	575 068	572 714	623 545	742 017	728 214
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	58%	63%	59%	60%	66%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	0%	-33%	0%	0%	50%
Přepočtený počet pracovníků	0%	-15%	-13%	1%	34%
Tržby	14%	-25%	-3%	6%	48%
Přidaná hodnota	26%	-15%	-5%	20%	31%
Tržby na pracovníka	14%	-12%	11%	4%	11%
Produktivita práce z PH	26%	-1%	9%	18%	-2%
Hodinová produktivita práce	25%	0%	6%	21%	-3%
Průměrná mzda	6%	-3%	9%	2%	-1%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	27%	0%	9%	19%	-2%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

U jílu a bentonitu (Tab. 5) opět neumíme zcela oddělit těžbu a výrobu. Jde opět, z hlediska absolutních ukazatelů, o středně až méně významnou surovinu, ale přeci jenom trochu významnější než u kaolínu. Podíl na počtu organizací je 4,71%, na počtu pracovníků 7,04%, na tržbách 5,84% a přidané hodnotě 4,65%.

Z pohledu relativních ukazatelů jde opět o jednu z nejméně efektivních surovin.

Vývoj absolutních ukazatelů je v porovnání 2012 ku 2008 dobrý, s tím, že v období 2009 až 2010 byl pokles hodnot ukazatelů. Ode dna se podniky odrazily v roce 2011.

Všechny relativní ukazatele měly nejnižší hodnotu v roce krize, tj. v roce 2009. Pak většinou nastal růst až do roku 2012. Z pohledu ekonomické efektivnosti se podniky velmi dobře vyrovnaly s výrazným poklesem tržeb v období 2009 až 2011.

Tab. 6: Živec

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		5	4	4	4	4
Přepočtený počet pracovníků		2 855	2 358	1 996	1 995	1 940
Tržby	mil. Kč	5 403	4 327	4 117	4 391	4 275
Přidaná hodnota	mil. Kč	1 534	1 343	1 333	1 480	1 358
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	1 892	1 835	2 062	2 201	2 204
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	67%	81%	80%	80%	83%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	537 301	569 572	667 789	741 752	700 403
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	53%	61%	62%	59%	61%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	314	333	383	426	402
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	53%	59%	59%	57%	60%
Průměrná mzda	Kč/prac	24 205	23 734	26 149	26 120	25 496
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	88%	90%	92%	87%	84%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	513 096	545 838	641 640	715 632	674 906
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	52%	60%	61%	58%	61%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-20%	-20%	0%	0%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-32%	-17%	-15%	0%	-3%
Tržby	-21%	-20%	-5%	7%	-3%
Přidaná hodnota	-11%	-12%	-1%	11%	-8%
Tržby na pracovníka	16%	-3%	12%	7%	0%
Produktivita práce z PH	30%	6%	17%	11%	-6%
Hodinová produktivita práce	28%	6%	15%	11%	-6%
Průměrná mzda	5%	-2%	10%	0%	-2%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	32%	6%	18%	12%	-6%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

U živce (Tab. 6) se také projevuje v hodnotách ukazatelů spojení těžby s výrobou (opět nelze oddělit obě fáze výrobního procesu). Z hlediska absolutních ukazatelů se jedná o méně významnou surovinu. Podíl na počtu organizací je 2,09%, na počtu pracovníků 3,64%, na tržbách 3,03% a přidané hodnotě 2,24%.

Z pohledu relativních ukazatelů jde opět o třetí nejméně efektivní surovinu.

Vývoj absolutních ukazatelů je v porovnání 2012 ku 2008 velmi nepříznivý. V čase většinou hodnoty ukazatelů klesaly až na příležitostně jejich malé nárůsty.

Vývoj hodnot relativních ukazatelů byl naopak v porovnání 2012 ku 2008 velmi dobrý. Nejlepším rokem suroviny byl rok 2011. Z pohledu ekonomické efektivnosti si podniky těžící živec vedly velmi dobře.

Tab. 7: Sklářské písky

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		3	3	3	3	3
Přepočtený počet pracovníků		156	144	141	147	142
Tržby	mil. Kč	875	627	665	656	660
Přidaná hodnota	mil. Kč	382	274	291	302	316
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	5 608	4 340	4 725	4 460	4 632
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	199%	193%	182%	162%	175%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	2 450 526	1 893 071	2 072 001	2 050 514	2 220 664
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	240%	202%	191%	162%	195%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	1 483	1 132	1 220	1 231	1 290
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	249%	202%	188%	166%	192%
Průměrná mzda	Kč/prac	31 434	32 077	33 378	34 294	36 028
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	114%	121%	118%	114%	119%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	2 419 092	1 860 994	2 038 623	2 016 220	2 184 636
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	243%	205%	193%	164%	197%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	0%	0%	0%	0%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-9%	-7%	-3%	5%	-3%
Tržby	-25%	-28%	6%	-1%	0%
Přidaná hodnota	-17%	-28%	7%	4%	5%
Tržby na pracovníka	-17%	-23%	9%	-6%	4%
Produktivita práce z PH	-9%	-23%	9%	-1%	8%
Hodinová produktivita práce	-13%	-24%	8%	1%	5%
Průměrná mzda	15%	2%	4%	3%	5%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	-10%	-23%	10%	-1%	8%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Sklářské písky (Tab. 7) jsou v absolutních ukazatelích nejmenší surovinou, ale v relativních ukazatelích, až na průměrnou mzdu, nejefektivnější surovinou. Podíl na počtu organizací je 1,57%, na počtu pracovníků 0,27%, na tržbách 0,47% a přidané hodnotě 0,52%.

Absolutní ukazatelé zaznamenaly v období 2008 až 2012 prakticky neustálý pokles až na přidanou hodnotu. Také vývoj relativních ukazatelů zaznamenal především poklesy hodnot, ale stále jde o nejefektivnější surovinu.

Slévárenské písky (Tab. 8) jsou v absolutních ukazatelích třetí nejmenší surovinou, ale na rozdíl od sklářských písků, v relativních ukazatelích surovinou s mírně podprůměrnou efektivností. Podíl na počtu organizací je 1,57%, na počtu pracovníků 1,36%, na tržbách 1,16% a přidané hodnotě 1,21%.

Absolutní ukazatelé zaznamenaly v období 2008 až 2012 prakticky neustálý pokles až na přidanou hodnotu, která v roce 2011 mírně vzrostla. Naopak vývoj relativních ukazatelů zaznamenal příznivý vývoj. Podniky v této surovině si vedly velmi dobře v oblasti ekonomické efektivnosti. A to na podniky pravděpodobně dolehl velmi nepříznivý vývoj ve slévárenství, tj. u jejich odběratelů.

Vápence, cementářské suroviny a dolomit (Tab. 9) jsou suroviny v roce 2012 třetí nejpoččetnější (7,33 % organizací). V ostatních absolutních ukazatelích jde o středně až méně významnou surovinu, kdy podíl na počtu zaměstnanců je 4,30%, na tržbách 6,34% a přidané hodnotě 4,91%.

Tab. 8: Slévárenské píský

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		5	4	3	3	3
Přepočtený počet pracovníků		1 418	1 059	761	778	725
Tržby	mil. Kč	2 726	1 830	1 682	1 681	1 638
Přidaná hodnota	mil. Kč	1 108	832	679	776	733

Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	1 923	1 728	2 209	2 160	2 258
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	68%	77%	85%	78%	85%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	781 319	785 125	892 290	996 579	1 011 319
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	76%	84%	82%	79%	89%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	465	479	518	607	610
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	78%	85%	80%	82%	91%
Průměrná mzda	Kč/prac	22 729	23 205	26 129	27 927	27 922
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	83%	88%	92%	93%	92%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	758 591	761 920	866 161	968 652	983 397
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	76%	84%	82%	79%	89%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-40%	-20%	-25%	0%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-49%	-25%	-28%	2%	-7%
Tržby	-40%	-33%	-8%	0%	-3%
Přidaná hodnota	-34%	-25%	-18%	14%	-5%
Tržby na pracovníka	17%	-10%	28%	-2%	5%
Produktivita práce z PH	29%	0%	14%	12%	1%
Hodinová produktivita práce	31%	3%	8%	17%	0%
Průměrná mzda	23%	2%	13%	7%	0%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	30%	0%	14%	12%	2%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Tab. 9: Vápence, cementářské suroviny a dolomit

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		14	14	14	14	14
Přepočtený počet pracovníků		2 647	2 529	2 397	2 356	2 294
Tržby	mil. Kč	12 028	10 032	9 144	9 549	8 936
Přidaná hodnota	mil. Kč	4 725	3 926	3 273	3 445	2 984

Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	4 544	3 967	3 815	4 054	3 896
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	162%	176%	147%	147%	147%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	1 784 975	1 552 549	1 365 593	1 462 613	1 300 964
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	175%	166%	126%	116%	114%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	1 007	895	779	843	740
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	169%	159%	120%	114%	110%
Průměrná mzda	Kč/prac	29 136	29 482	30 032	30 729	30 437
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	106%	111%	106%	103%	100%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	1 755 839	1 523 067	1 335 561	1 431 884	1 270 527
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	177%	168%	127%	116%	114%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	0%	0%	0%	0%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-13%	-4%	-5%	-2%	-3%
Tržby	-26%	-17%	-9%	4%	-6%
Přidaná hodnota	-37%	-17%	-17%	5%	-13%
Tržby na pracovníka	-14%	-13%	-4%	6%	-4%
Produktivita práce z PH	-27%	-13%	-12%	7%	-11%
Hodinová produktivita práce	-27%	-11%	-13%	8%	-12%
Průměrná mzda	4%	1%	2%	2%	-1%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	-28%	-13%	-12%	7%	-11%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Úroveň relativních ukazatelů je v obou produktivitách nadprůměrná, v tržbách na pracovníka je druhá nejlepší a v průměrné mzdě na průměru Těžby celkem. Těžba je zde opět kombinovaná s výrobou, což pravděpodobně zapříčiňuje vysokou hodnotu tržeb na pracovníka.

Vývoj hodnot jak absolutních, tak relativních ukazatelů v období 2008 až 2012 je nepříznivý. Tato surovina je navázána především na stavební výrobu. Stavebnictví neustále klesá, ale pokles stavební výroby je větší. Rozhodující na surovinu navazující výroby (např. výroba cementu) si optimalizují výrobu pravděpodobně nejen podle české poptávky. Špatnou zprávou pro tuto surovinu je neustálé omezování státních stavebních zakázek.

Tab. 10: Dekorační kámen

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		21	13	12	12	12
Přepočtený počet pracovníků		1 395	641	594	575	565
Tržby	mil. Kč	1 696	560	560	483	517
Přidaná hodnota	mil. Kč	619	278	271	239	263
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	1 216	874	943	841	915
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	43%	39%	36%	30%	35%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	443 897	433 673	457 050	415 169	465 932
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	43%	46%	42%	33%	41%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	252	246	262	234	266
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	42%	44%	41%	32%	40%
Průměrná mzda	Kč/prac	21 664	21 979	22 805	22 988	23 710
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	79%	83%	81%	77%	78%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	422 233	411 694	434 244	392 180	442 222
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	42%	45%	41%	32%	40%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-43%	-38%	-8%	0%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-59%	-54%	-7%	-3%	-2%
Tržby	-70%	-67%	0%	-14%	7%
Přidaná hodnota	-57%	-55%	-2%	-12%	10%
Tržby na pracovníka	-25%	-28%	8%	-11%	9%
Produktivita práce z PH	5%	-2%	5%	-9%	12%
Hodinová produktivita práce	6%	-2%	6%	-11%	14%
Průměrná mzda	9%	1%	4%	1%	3%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	5%	-2%	5%	-10%	13%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Dekorační kámen (Tab. 10) je v absolutních ukazatelích druhá nejméně významná surovina. Podíl na počtu podniků je 6,28%, na počtu pracovníků 1,05%, na tržbách 0,37% a na přidané hodnotě 0,43%.

V relativních ukazatelích je dekorační kámen s výrazným náskokem nejméně efektivní surovinou. V této surovině působí velmi mnoho malých podniků, které nemáme podchyceny, a podle expertních odhadů by se ekonomická efektivnost po jejich zařazení pravděpodobně mírně zlepšila.

Vývoj absolutních ukazatelů je poznamenán poklesem počtu podniků v roce 2009 oproti roku 2008. V důsledku toho nastal výrazný pokles všech hodnot. Mohou zde být i jiné faktory, ale neumíme kvantifikovat jejich vliv na změnu hodnot absolutních ukazatelů. V období 2009 až 2012 hodnoty ukazatelů klesaly již mírněji.

V relativních ukazatelích obě produktivity a průměrná mzda zaznamenaly příznivý vývoj. Hodnota ukazatele (PH-mzdy)/Pracovníci se v roce 2012 navrátila na hodnotu z roku 2008. Vývoj hodnot ukazatele tržby na pracovníka zaznamenal prudký pokles v roce 2009 (pravděpodobně vlivem poklesu počtu podniků) a pak následně mírně rostl.

Tab. 11: Stavební kámen

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		61	67	60	61	61
Přepočtený počet pracovníků		16 631	9 959	9 010	8 430	8 228
Tržby	mil. Kč	49 852	17 622	18 348	20 327	19 542
Přidaná hodnota	mil. Kč	12 084	6 351	7 758	10 645	10 692
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	2 998	1 770	2 036	2 411	2 375
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	107%	78%	79%	87%	90%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	726 586	637 762	861 074	1 262 679	1 299 436
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	71%	68%	80%	100%	114%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	410	412	496	711	735
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	69%	73%	77%	96%	109%
Průměrná mzda	Kč/prac	25 134	20 224	24 219	25 662	26 426
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	91%	76%	86%	86%	87%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	701 452	617 538	836 854	1 237 017	1 273 010
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	71%	68%	79%	100%	115%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	0%	10%	-10%	1%	0%
Přepočtený počet pracovníků	-51%	-40%	-10%	-6%	-2%
Tržby	-61%	-65%	4%	11%	-4%
Přidaná hodnota	-12%	-47%	22%	37%	0%
Tržby na pracovníka	-21%	-41%	15%	18%	-2%
Produktivita práce z PH	79%	-12%	35%	47%	3%
Hodinová produktivita práce	79%	0%	20%	43%	3%
Průměrná mzda	5%	-20%	20%	6%	3%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	81%	-12%	36%	48%	3%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Stavební kámen (Tab. 11) je surovina mající nejvyšší počet organizací (podíl na celku 31,94%) a nacházející se na třetím místě z hlediska podílu na počtu zaměstnanců (15,44%), tržeb (13,86%) a přidané hodnoty (17,60%).

V produktivitách jde o nadprůměrnou surovinu a v tržbách na pracovníka a průměrné mzdy o podprůměrnou surovinu.

V absolutních hodnotách surovina zaznamenala velmi velký pokles. Naproti tomu v relativních ukazatelích zaznamenala ohromný nárůst produktivit, mírný nárůst průměrné mzdy a střídavý pokles a nárůst tržeb na pracovníka, přičemž konečná hodnota je nižší o 21% než v roce 2008.

Jde opět o surovinu mající velké množství malých podniků. V našem výběru jsou větší podniky. O malých podnicích data nemáme.

Štěrkopísky (tab. 12) představují surovinu s druhým největším počtem podniků (podíl na celku v roce 2012 činil 26,70%). V ostatních absolutních ukazatelích se jedná o středně velkou surovinu. Podíl na počtu pracovníků v roce 2012 činil 7,76%, na tržbách 8,46% a na přidané hodnotě 6,55%.

Tab. 12: Štěrkopísky

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		60	56	53	53	51
Přepočtený počet pracovníků		11 158	4 636	4 482	4 343	4 134
Tržby	mil. Kč	41 385	13 142	12 972	12 867	11 937
Přidaná hodnota	mil. Kč	10 458	5 040	4 555	4 561	3 980
Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	3 709	2 835	2 895	2 963	2 888
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	132%	126%	112%	107%	109%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	937 219	1 087 136	1 016 338	1 050 103	962 880
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	92%	116%	94%	83%	84%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	520	535	585	593	548
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	87%	95%	90%	80%	81%
Průměrná mzda	Kč/prac	27 923	30 651	27 016	27 468	28 169
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	101%	116%	95%	92%	93%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	909 295	1 056 485	989 322	1 022 634	934 711
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	91%	116%	94%	83%	84%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-15%	-7%	-5%	0%	-4%
Přepočtený počet pracovníků	-63%	-58%	-3%	-3%	-5%
Tržby	-71%	-68%	-1%	-1%	-7%
Přidaná hodnota	-62%	-52%	-10%	0%	-13%
Tržby na pracovníka	-22%	-24%	2%	2%	-3%
Produktivita práce z PH	3%	16%	-7%	3%	-8%
Hodinová produktivita práce	5%	3%	9%	1%	-8%
Průměrná mzda	1%	10%	-12%	2%	3%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	3%	16%	-6%	3%	-9%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Úroveň relativních ukazatelů byla v roce 2012 dosti podprůměrná až na tržby na pracovníka.

V absolutních ukazatelích štěrkopísky vykázaly v průběhu let 2008 až 2012 výrazný pokles. V roce 2009 byl pravděpodobně také ovlivněn poklesem počtu podniků.

V tržbách na pracovníka nastal v roce 2009 výrazný pokles, který byl následován mírným růstem v období 2010 až 2011. V roce 2012 nastal opět pokles, kdy výsledná hodnota byla hluboko pod výchozí hodnotou v roce 2008. Ostatní ukazatele v letech 2009 až 2011 zaznamenaly růst oproti roku 2008. V roce 2012 došlo k mírnému poklesu.

Cihlářské suroviny (Tab. 13) patří spíše k menším surovinám (3,66 % tržeb atd.). Ovšem v absolutních ukazatelích jde o třetí nejmenší surovinu, kdy podíl na počtu pracovníků je 1,51%, tržbách 2,20% a přidané hodnotě 0,87%.

V relativních ukazatelích jde o druhou nejlepší surovinu v tržbách na pracovníka. V produktivitách velmi podprůměrnou surovinu, v průměrné mzdě skoro průměrnou surovinu a v hodnotě ukazatele (PH – mzdy)/Pracovníci druhou nejhorší surovinu. Problémem je, že jde opět o zkombinování těžby s navazující výrobou a opět obě složky neumíme rozdělit. Patrně to je z porovnání s těžbou celkem, kdy tržby na pracovníka jsou vysoce nadprůměrné.

Vývoj v letech 2008 až 2012 byl v absolutních ukazatelích velmi nepříznivý. V relativních ukazatelích je vývoj různorodý. V obou produktivitách práce nastal také velmi vysoký pokles. V tržbách na pracovníka po poklesu v roce 2009 nastal růst v letech 2010 a 2011, následován poklesem v roce 2012. Průměrná mzda podle očekávání v daném období rostla.

Tab. 13: Cihlářské suroviny

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		9	8	8	8	7
Přepočtený počet pracovníků		1 249	1 011	903	827	803
Tržby	mil. Kč	4 596	3 463	2 941	3 406	3 097
Přidaná hodnota	mil. Kč	1 605	1 047	597	734	527

Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	3 678	3 427	3 257	4 119	3 856
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	131%	152%	126%	149%	146%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	1 284 502	1 036 526	661 356	887 985	656 684
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	126%	111%	61%	70%	58%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	732	615	380	506	376
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	123%	109%	59%	68%	56%
Průměrná mzda	Kč/prac	25 235	25 510	25 988	28 271	29 673
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	92%	96%	92%	94%	98%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	1 259 267	1 011 015	635 368	859 714	627 010
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	127%	111%	60%	70%	57%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-22%	-11%	0%	0%	-13%
Přepočtený počet pracovníků	-36%	-19%	-11%	-8%	-3%
Tržby	-33%	-25%	-15%	16%	-9%
Přidaná hodnota	-67%	-35%	-43%	23%	-28%
Tržby na pracovníka	5%	-7%	-5%	26%	-6%
Produktivita práce z PH	-49%	-19%	-36%	34%	-26%
Hodinová produktivita práce	-49%	-16%	-38%	33%	-26%
Průměrná mzda	18%	1%	2%	9%	5%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	-50%	-20%	-37%	35%	-27%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Tab. 14: Ostatní suroviny

Ukazatel	měrná jedn.	2008	2009	2010	2011	2012
Počet organizací		13	8	12	11	10
Přepočtený počet pracovníků		6 018	5 100	5 299	5 284	5 350
Tržby	mil. Kč	11 673	9 078	9 386	9 475	13 199
Přidaná hodnota	mil. Kč	1 593	1 181	3 044	3 321	3 996

Tržby na pracovníka	tis. Kč/prac	1 940	1 780	1 771	1 793	2 467
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	69%	79%	68%	65%	93%
Produktivita práce z PH	Kč/prac	264 652	231 568	574 370	628 366	746 998
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	26%	25%	53%	50%	66%
Hodinová produktivita práce	Kč/hodina	160	142	396	376	448
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	27%	25%	61%	51%	67%
Průměrná mzda	Kč/prac	24 429	24 674	22 860	28 035	29 273
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	89%	93%	81%	94%	96%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	Kč/prac	240 223	206 894	551 510	600 332	717 724
<i>Těžba celkem = 100%</i>	%	24%	23%	52%	49%	65%

Indexy	12/08	09/08	10/09	11/10	12/11
Počet organizací	-23%	-38%	50%	-8%	-9%
Přepočtený počet pracovníků	-11%	-15%	4%	0%	1%
Tržby	13%	-22%	3%	1%	39%
Přidaná hodnota	151%	-26%	158%	9%	20%
Tržby na pracovníka	27%	-8%	0%	1%	38%
Produktivita práce z PH	182%	-13%	148%	9%	19%
Hodinová produktivita práce	180%	-12%	180%	-5%	19%
Průměrná mzda	20%	1%	-7%	23%	4%
(Přidaná hodnota - mzdy) na pracovníka	199%	-14%	167%	9%	20%

Zdroj: vlastní výpočty z dat MPO a ČSÚ

Velmi nepříznivý je vývoj v hodnotě (PH-mzdy)/Pracovníci, kdy se hodnota v roce 2012 nacházela na přibližně poloviční úrovni roku 2008.

Protože v dalších surovinách bylo velmi málo podniků, nelze data za tyto suroviny publikovat. Proto jsme je shrnuli do souboru Ostatní suroviny (Tab. 14). Je zde těžba uranu, ropa, zemního plynu, grafitu, drahých kamenů, diatomitu, křemenných surovin a sádrovce.

Komentář k této velmi různorodé směsi je problematický. Jsou zde pravděpodobně velmi efektivní suroviny (ropa, zemní plyn) ale také, vzhledem k prakticky nulové těžbě, problémové suroviny (uran).

Pokusili jsme se stručně shrnout vybraná dostupná ekonomická data o podnicích (a to jak velkých, tak malých) těžících nerostné suroviny. Jde o sice málo údajů, ale vzhledem k dostupnosti dat za malé podniky, jde o maximum.

Přehled domácí těžby nerostných surovin

		2008	2009	2010	2011	2012
Energetické suroviny						
Uran	t U	290	286	259	252	222
	Produkce koncentráту, t U ⁽¹⁾	261	243	237	216	219
Černé uhlí	kt	12 197	10 621	11 193	10 967	10 796
Hnědé uhlí	kt ⁽²⁾	47 456	45 354	43 931	46 848	43 710
Lignit	kt	416	262	0	0	0
Ropa	kt	236	217	173	163	150
Zemní plyn	mil. m ³	168	180	201	187	204
Nerudní suroviny						
Grafit	kt	3	0	0	0	0
Pyroponosná hornina	kt	24	26	23	17	12
Vltavínonosná hornina	tis. m ³	99	58	57	65	41
	kt (1 m ³ = 1,8 t)	177	104	103	117	74
Kaolin	Surový, kt ⁽³⁾	3 833	2 886	3 493	3 606	3 318
	Plavený, kt	664	488	636	660	624
Jílly	kt	574	377	429	499	484
Bentonit ⁽⁴⁾	kt	235	177	183	160	221
Diatomit	kt	31	0	32	46	43
Živec	kt	488	431	388	407	445
Náhrady živců	kt	36	23	19	22	15
Křemenné suroviny	kt	18	16	14	24	17
Písky sklářské	kt	1 151	990	888	976	849
Písky slévárenské	kt	702	374	473	395	491
Vápence a cementářské suroviny	kt	11 465	9 488	9 828	11 244	9 858
Dolomit	kt	449	337	385	369	440
Sádrovec	kt	35	13	5	11	14
Stavební suroviny						
Dekorační kámen	Těžba výhrad. lož., tis. m ³ ⁽⁵⁾	229	209	262	192	138
	Těžba výhrad. lož., kt (1 m ³ = 2,7 t) ⁽⁵⁾	618	564	707	518	374
	Těžba nevýhradních lož., tis. m ³ ⁽⁶⁾	45	54	43	46	44
	Těžba nevýhradních lož., kt (1 m ³ = 2,7 t) ⁽⁶⁾	105	146	116	130	130
Stavební kámen	Těžba výhrad. lož., tis. m ³ ⁽⁵⁾	14 799	13 947	12 350	12 299	10 950
	Těžba výhrad. lož., kt (1 m ³ = 2,7 t) ⁽⁵⁾	39 957	37 657	33 350	33 207	29 565
	Těžba nevýhradních lož., tis. m ³ ⁽⁶⁾	1 600	1 350	1 450	1 300	1 100
	Těžba nevýhradních lož., kt (1 m ³ = 2,7 t) ⁽⁶⁾	4 320	3 650	3 920	3 510	2 970
Štěrkopísky	Těžba výhrad. lož., tis. m ³ ⁽⁵⁾	8 770	7 269	6 187	6 902	6 136
	Těžba výhrad. lož., kt (1 m ³ = 1,8 t) ⁽⁵⁾	15 786	13 084	11 140	12 424	11 045
	Těžba nevýhradních lož., tis. m ³ ⁽⁶⁾	6 350	6 050	4 500	5 000	4 300
	Těžba nevýhradních lož., kt (1 m ³ = 1,8 t) ⁽⁶⁾	11 520	10 890	8 100	9 000	7 740
Cihlářské suroviny	Těžba výhrad. lož., tis. m ³ ⁽⁵⁾	1 242	1 028	838	932	852
	Těžba výhrad. lož., kt (1 m ³ = 1,8 t) ⁽⁵⁾	2 236	1 850	1 508	1 678	1 534
	Těžba nevýhradních lož., tis. m ³ ⁽⁶⁾	270	203	182	147	176
	Těžba nevýhradních lož., kt (1 m ³ = 1,8 t) ⁽⁶⁾	520	365	328	265	317
Rudy (netěží se)						

⁽¹⁾ odpovídá odbytové produkci (bez ztrát úpravou)

⁽²⁾ ČSÚ vykazuje tzv. odbytovou těžbu, která představuje výrobu prodejného hnědého uhlí a v průměru dosahuje zhruba 95 % uváděné důlní těžby

⁽³⁾ surový kaolin, celková těžba všech technologických typů

⁽⁴⁾ od roku 2004 včetně těžby montmorillonitových jíly v nadloží kaolinů

⁽⁵⁾ úbytek objemu zásob surovin těžbou

⁽⁶⁾ přibližný údaj

Domácí podíl na světové těžbě

		2008	2009	2010	2011	2012
Energetické nerostné suroviny						
Uran (U)	svět (zdroj): WNA	0,66%	0,56%	0,48%	0,47%	0,38%
Černé uhlí	svět (zdroj): EIA, BP	0,22%	0,18%	0,18%	0,16%	0,16%
Hnědé uhlí a lignit	svět (zdroj): EIA, BP	4,85%	5,30%	5,10%	5,14%	4,83%
Ropa	svět (zdroj): BP	0,006%	0,006%	0,004%	0,004%	0,004%
Zemní plyn	svět (zdroj): BP	0,006%	0,006%	0,006%	0,006%	0,006%
Nerudní suroviny						
Grafit	svět (zdroj): WBD, MCS	0,27%	–	–	–	–
Drahé kameny	Pyroponosná hornina	N	N	N	N	N
	Vltavínonosná hornina	N	N	N	N	N
Kaolin	svět (zdroj): MCS	10,68%	9,43%	10,27%	10,64%	9,76%
Jíl		N	N	N	N	N
Bentonit	svět (zdroj): MCS	2,01%	1,81%	1,83%	1,55%	2,21%
Diatomit	svět (zdroj): MCS	1,41%	–	1,75%	2,19%	2,05%
Živec	svět (zdroj): MCS	2,23%	2,28%	1,94%	1,92%	2,34%
Náhrady živců		N	N	N	N	N
Písky sklářské a slévárenské	svět (zdroj): MCS	1,53%	1,22%	1,26%	0,99%	0,96%
Vápence a cementářské suroviny	svět (zdroj): MCS *	0,33%	0,28%	0,28%	0,26%	0,23%
Dolomit		N	N	N	N	N
Sádrovec	svět (zdroj): MCS	0,02%	0,01%	0,003%	0,01%	0,01%
Stavební suroviny						
		N	N	N	N	N
Rudy (netěženy)						

* výpočet založený na výrobě vápna a cementu, 2 t vápence = 1 t vápna, nebo 2 t cementu

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NEROSTNÉ SUROVINY

Těžba nerostných surovin a ochrana přírodního prostředí

V České republice bylo roku 2012 registrováno 1 500 výhradních a 848 nevýhradních ložisek nerostných surovin s evidovanými zásobami. Počet těžených ložisek byl výrazně nižší – 495 výhradních a 209 nevýhradních. Ve zvláště chráněných územích přírody České republiky se dobývalo pouze 40 výhradních a 15 nevýhradních ložisek. Tedy 8,1 % resp. 7,2 % z celkových počtů.

Činnost ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ) přírody České republiky (národní parky – NP, chráněné krajinné oblasti – CHKO, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky) upravuje zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve svém současném znění. Podle tohoto zákona je zakázána těžba nerostných surovin (§ 16) v národních parcích (s výjimkou těžby stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku), v 1. zóně chráněných krajinných oblastí (§ 26) a v národních přírodních rezervacích (§ 29). I když v ostatních územích (2. až 4. zóně CHKO, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách) není těžba nerostných surovin jmenovitě zákonem zakázána, její povolení je velmi obtížné. Důvodem jsou ustanovení zákona, která zmiňují zákaz „nevratného poškození půdního povrchu“, a prakticky tak vylučují těžbu nerostných surovin, a také občanská aktivita v oblasti ochrany životního prostředí.

Ložiska nerostných surovin se těží a v uplynulých letech těžila v CHKO, kde dobývací prostory byly stanoveny ve většině případů ještě před zřízením CHKO. Vývoj těžby v CHKO po roce 1989 byl celkově sestupný do roku 2002, poté spíše roste do roku 2008 a poté klesá zejména u výhradních ložisek, což je zřejmé z údajů v tabulce „Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin v CHKO“ a také ze skutečnosti, že v letech 2007 a 2008 probíhala těžba výhradních ložisek v 19 CHKO z 25 (viz tabulka „Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin v jednotlivých CHKO“) oproti 17 CHKO z 25 v roce 2006. V roce 2009 a 2010 však těžba probíhala pouze v 16 CHKO a v roce 2011 a 2012 ve 14 CHKO.

Zvláště chráněná území (ZCHÚ) přírody České republiky

Počet/Rok	2008	2009	2010	2011	2012
celkem	2 234	2 247	2 267	2 301	2 338
národní parky (NP)	4	4	4	4	4
chráněné krajinné oblasti (CHKO)	25	25	25	25	25
ostatní chráněná území	2 205	2 218	2 238	2 272	2 309

Pramen: AOPK ČR (2013)

Struktura ZCHÚ v roce 2012

Kategorie zvláště chráněných území	Počet	Výměra (km ²)	Podíl na území ČR 78 864 km ² (%)
VELKOPLOŠNÉ ZCHÚ:			
národní parky (NP) – výslovný zákaz těžby	4	1 195	1,52
chráněné krajinné oblasti (CHKO)	25	10 867	13,78
– (z toho 1. zóny CHKO – výslovný zákaz těžby)	25	881	1,12
ZCHÚ s výslovným zákazem těžby ze zák. č. 114/1992 Sb.	29	2 076	2,64
MALOPLOŠNÉ ZCHÚ:			
národní přírodní památky (NPP)	113	45	0,06
národní přírodní rezervace (NPR)	109	282	0,36
přírodní památky (PP)	1 308	251	0,32
přírodní rezervace (PR)	808	391	0,50
NPP, NPR, PP, PR	2 338	970	1,23
– (z toho NPP, NPR, PP, PR na území NP, CHKO)	734	520	0,67
VELKOPLOŠNÉ A MALOPLOŠNÉ ZCHÚ celkem	2 367	12 512	15,88

Pramen: AOPK ČR (2013)

Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin v CHKO, kt

Surovina	Výhradní ložiska					Nevýhradní ložiska				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Drahé kameny*	24	26	23	17	12	–	–	–	–	–
Ropa	0	0	0,5	0	0	–	–	–	–	–
Zemní plyn**	8,8	6	4,4	0	2	–	–	–	–	–
Křemenné písky	0,6	0,9	0	0	0	–	–	–	–	–
Živcová surovina	280	230	214	240	286	–	–	–	–	–
Vápence	3 301	3 283	3 384	3 033	3 501	–	–	–	–	–
Dekorační kámen**	37	46	42	55	54	5,2	2,4	1,2	3,0	3,0
Stavební kámen**, ***	3 950	3 941	3 027	3 146	2 685	38	94	67	586	219,0
Štěrkopísky**	1 463	1 175	1 133	1 206	1 046	50	40	45	36	43,0
Cihlářské suroviny**	29	0	0	0	0	3,6	0	0	0	0,0
Celkem	9 093	8 708	7 827	7 697	7 586	97	136	113	625	265,0
Index, 1990=100	56	54	48	48	47	–	–	–	–	–
Index, 2000=100	–	–	–	–	–	31	44	36	202	85

* pyroponosná hornina

** přepočten na kt u zemního plynu (1 000 000 m³ = 1 kt), dekoračního a stavebního kamene (1000 m³ = 2,7 kt), štěrkopísků a cihlářských surovin (1000 m³ = 1,8 kt)

*** nárůst těžeb nevýhradních ložisek stavebního kamene v roce 2011 je způsoben zvýšením podílu těžby v nevýhradní části ložiska Měrunice na úkor výhradní části

**Těžba výhradních a nevýhradních ložisek nerostných surovin
v jednotlivých CHKO, kt**

CHKO/rok *	2008	2009	2010	2011	2012
Beskydy	51	64	71	117	63
Bílé Karpaty	136	490	260	186	220
Blaník	0	0	0	0	0
Blanský les	729	490	604	516	536
Broumovsko	123	145	110	100	104
České středohoří	1 818	1 788	1 142	1 383	1 231
Český kras	3 421	3 357	3 405	3 016	3 360
Český les	0,2	0	0	0	0
Český ráj	0	0	0	0	0
Jeseníky	138	138	103	103	136
Jizerské hory	0	0	0	0	0
Kokořínsko	4	0	0	0	0
Křivoklátsko	387	432	355	381	250
Labské pískovce	0	0	0	0	0
Litovelské Pomoraví	67	54	7	0	0
Lužické hory	12	8	9	0	5
Moravský kras	194	168	178	201	289
Orlické hory	0	0	0	0	0
Pálava	0	0	0	0	0
Poodří	29	0	0	0	0
Slavkovský les	171	129	119	148	154
Šumava	70	78	70	78	54
Třeboňsko	1 521	1 241	1 243	1 298	1 196
Žďárské vrchy	98	131	130	130	130
Železné hory	223	130	135	132	123
Těžba celkem (zaokrouhleno)	9 192	8 843	7 941	7 789	7 851

Z hlediska zatížení plochy těžbou nerostných surovin přetrvává nepříznivý stav zejména v CHKO Český kras (těžba vápenců), ale nedaří se snížit zatížení ani v některých dalších CHKO, obzvláště v CHKO Třeboňsko, České středohoří, Blanský les a Moravský kras, jak dokládá tabulka „Zatížení území CHKO těžbou výhradních ložisek“.

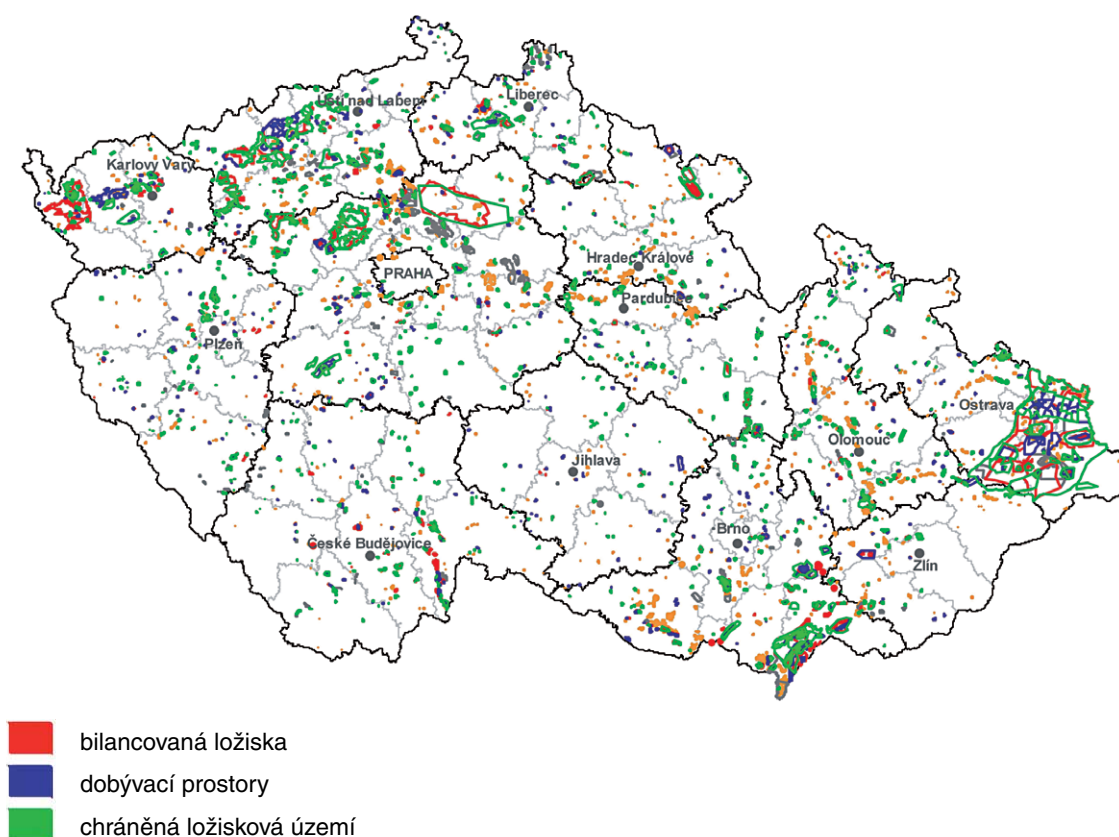
Zatížení území CHKO těžbou výhradních ložisek, t/km² za rok (rozlohy CHKO ke 31. 12.)

CHKO/rok	rozloha km² v r. 2012	2008	2009	2010	2011	2012
Beskydy	1 160	44	55	61	22	23
Bílé Karpaty	715	190	685	364	260	308
Blaník	40	0	0	0	0	0
Blanský les	212	3 439	2 311	2 849	2 434	2528
Broumovsko	410	300	354	268	244	224
České středohoří	1 070	1 699	1 671	1 067	1 293	993
Český kras	132	25 917	25 432	25 795	22 848	25 288
Český les	473	0	0	0	0	0
Český ráj	182	0	0	0	0	0
Jeseníky	740	186	186	139	139	184
Jizerské hory	350	0	0	0	0	0
Kokořínsko	270	15	0	0	0	0
Křivoklátsko	630	614	686	563	605	390
Labské pískovce	245	0	0	0	0	0
Litovelské Pomoraví	96	698	563	73	0	0
Lužické hory	270	44	30	33	0	0
Moravský kras	92	2 109	1 826	1 935	2 185	3 141
Orlické hory	200	0	0	0	0	0
Pálava	70	0	0	0	0	0
Poodří	82	354	0	0	0	0
Slavkovský les	640	267	202	186	231	241
Šumava (CHKO + NP)	994	42	46	42	46	32
Třeboňsko	700	2 173	1 773	1 776	1 854	1 683
Žďárské vrchy	715	137	183	182	182	182
Železné hory	380	587	342	355	347	323
CELKEM Těžba celkem/ rozloha celkem	10 868	846	814	731	666	656

Poznámka: za kritické je považováno zatížení přesahující hodnotu 10 000 t/km² za rok

O zatíženosti území České republiky báňskými aktivitami je možné si udělat představu z přiložené mapy.

Báňské aktivity na území České republiky

Kromě zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., v současném znění, má na povolení průzkumu a těžby zásadní vliv zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 175/2006 Sb. (dříve č. 395/1992 Sb.), kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb.

Horní zákon č. 44/1988 Sb., v současném znění, těžařům nařizuje svým § 31 rekultivovat území dotčená těžbou a vytvářet pro tuto rekultivaci finanční rezervy, které jsou z hlediska daně ze zisku posuzovány jako náklady těžby. Pokles ploch ovlivněných těžbou a naopak nárůst rekultivovaných ploch dokládá za roky 2008–2012 tabulka „Vývoj rekultivací po těžbě nerostných surovin“.

Způsob provedených rekultivací v roce 2012 uvádí tabulka „Rekultivace po těžbě výhradních ložisek nerostných surovin v roce 2012“.

Vývoj rekultivací po těžbě nerostných surovin

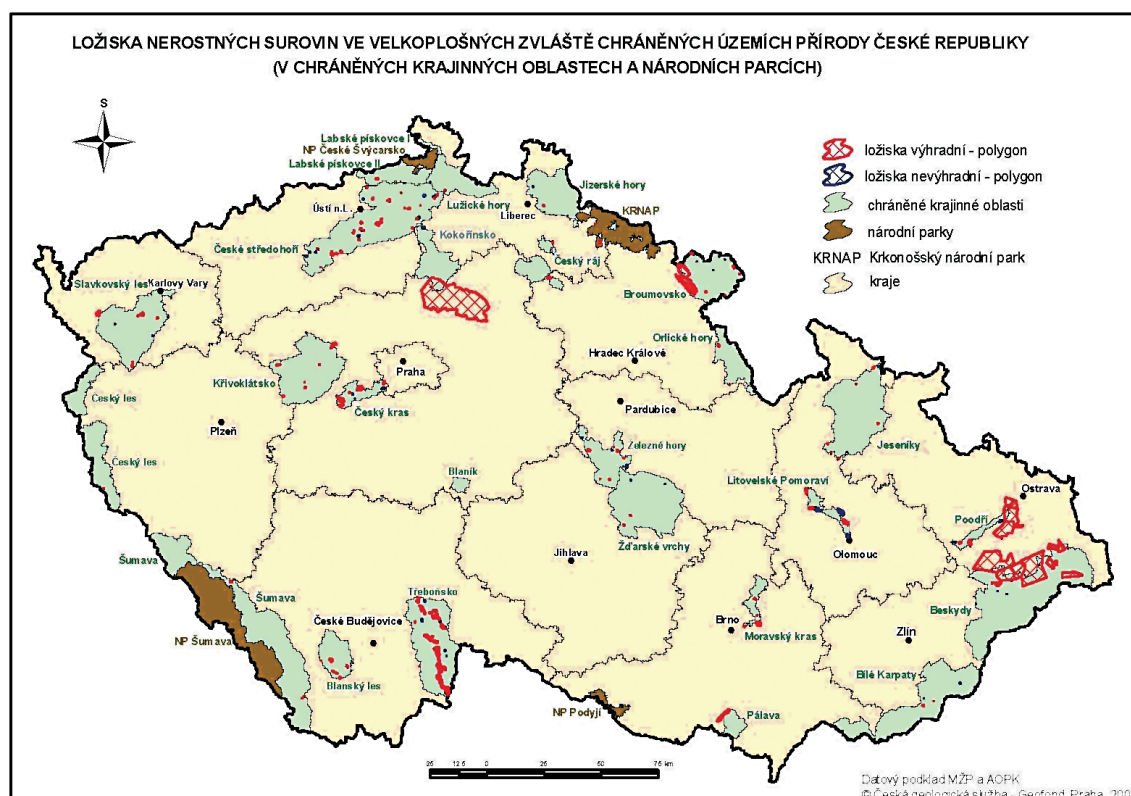
	km ²	2008	2009	2010	2011	2012
výhradní ložiska	Plocha s projevy těžby, dosud nerekulativovaná	637	642	551	538	521
	Rozpracované rekultivace	115	115	105	109	95
	Rekultivace ukončené od počátku těžby	195	204	213	209	222
	Rekultivace ukončené v daném roce	11	11	11	11	5
nevýhradní ložiska	Plocha s projevy těžby, dosud nerekulativovaná	16	15	17	13	13
	Rozpracované rekultivace	3	2	3	3	3
	Rekultivace ukončené od počátku těžby	2	2	3	2	2
	Rekultivace ukončené v daném roce	0,2	0,5	0,2	0,2	0,1

Rekultivace po těžbě výhradních ložisek nerostných surovin v roce 2012

Kraj	Rekultivace rozpracované								Rekultivace ukončené							
	zemědělské		lesní		vodní		ostatní		zemědělské		lesní		vodní		ostatní	
	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP	v DP	mimo DP
Hl. město Praha	1	0	0	0	0	0	7	0	2	5	0	0	0	0	3	1
Středočeský	186	1	183	14	18	0	32	2	391	39	73		128	1	77	23
Jihočeský	10	0	39	3	4	0	2	0	70	55	108	2	317	0	34	1
Plzeňský	18	0	48	0	0	0	0	0	11	21	31	48	1	0	22	12
Karlovarský	73	137	645	1 332	1	6	54	18	327	1 047	841	1 576	563	26	107	33
Ústecký	620	198	1 652	907	340	19	810	482	1 471	2 128	1 772	3 397	404	218	899	1 538
Liberecký	37	0	88	20	0	0	35	0	69	51	220	18	4	0	9	4
Královéhradecký	38	1	20	5	3	0	12	0	77	8	123	4	91	0	21	4
Pardubický	7	0	6	12	0	0	2	0	36	0	10	9	36	0	8	2
Vysočina	0	1	6	0	0	0	2	2	0	0	29	5	0	0	3	6
Jihomoravský	155	3	49	6	2	0	21	9	495	33	175	21	8	0	23	8
Olomoucký	17	3	62	63	107	2	2	0	28	42	8	3	48	0	8	5
Zlínský	30	0	1	0	3	0	5	0	89	54	40	0	130	6	100	4
Moravskoslezský	24	1	474	23	72	0	215	12	865	67	685	34	344	5	312	13
ČR celkem	1 215	345	3 272	2 385	550	27	1 199	523	3 929	3 549	4 116	5 116	2 073	256	1 625	1 655

[řazeno dle krajů a dle způsobů rekultivace, DP = dobývací prostor, plochy v hektarech (1 km² = 100 ha)]

Těžba nerostných surovin ovlivňuje přírodní prostředí, mění krajinný ráz a podmínky existence organismů. Z hlediska délky lidského života je to zejména rozsáhlá těžba, existující na jednom místě mnohdy po několik lidských generací. Těžba tak přetrvává a trvalejší nové uspořádání přírodních poměrů a vztahů v jejím prostoru není zdaleka ihned patrné. Toto nové uspořádání se může původnímu, samozřejmě na jiné úrovni, vyrovnat

i jej předčit. Svědčí o tom nejen umělá jezera vzniklá např. v jižních Čechách těžbou šterkopísků, stavby a sportovní areály v bývalých lomech nebo zvláště chráněná území přírody vyhlášená paradoxně v areálech bývalých lomů, ale také například 35 ha nových vinic vysázených jako zemědělská rekultivace výsypky hnědouhelného lomu na severu Čech v Mostecké vinařské oblasti. Svou výměrou představují téměř 6,5 % výměry z celkem asi 550 ha rodících vinic Českého vinařského regionu.

V Bavorsku zkoumali biodiverzitu rostlin v tamějších lomech (S.Gilcher-U.Tränkle (2005): Steinbrüche und Gruben Bayerns und ihre Bedeutung für den Arten- und Biotopschutz. – Bayerischen Industrieverband Steine und Erden e. V., München.). Ze 2 533 druhů rostlin (z toho 701 druh ohrožených) známých v Bavorsku v lomech o souhrnné rozloze ve výši 0,006 % rozlohy Bavorska napočítali 1 039 druhů (41 % celkového počtu), z toho 87 druhů bylo ze skupiny ohrožených (12,4 % všech ohrožených rostlinných druhů).

V Baden - Württembersku (lomy u Schelkingenu – na surovinu pro výrobu cementu) se uskutečnil originální výzkumný projekt (Brodskom E., Benett P., Jans D. (editoři) (2001): Good environmental practice in the European extractive industry. A reference guide.- Environnement, hors-série no 1, p.35. Société de l'industrie minière. Paris.). „Sestával z využití posečené trávy pro povzbuzení růstu rostlinstva, a to jejím rozmetáním po bázi vytěženého lomu. Posečená tráva působí proti vysokým teplotám půdy, a tak chrání klíčení. Vlhkost půdy se zadržuje o mnoho déle a vzdušná vlhkost pod trávou je vyšší. ... V lomu byly provedeny příslušné testy na následujících substrátech: neupravený půdní substrát (nezměněný povrch lomu), smíšený substrát (odpad po třídění suroviny a vytěžený materiál), vytěžený materiál. ... S ohledem na efektivitu lze konstatovat, že 50 až 60 % druhů stanovených na místech, z nichž pocházela posečená tráva, se uchytilo a aklimatizovalo během jednoho procesu posečení. Náklady vyvolané takovým procesem leží mezi

minimem 0,43–0,61 EUR/m² (bez přípravy stanoviště) a maximem 1,36–1,87 EUR/m² (zahrnující distribuci substrátu a další opatření). Na rozdíl od toho náklady běžné u rekultivace pro zemědělské nebo lesní využití dosahují výše mezi 1,02–3,07 EUR/m².”

V roce 2009 účastníci semináře „Obnova území narušených těžbou nerostných surovin“, pořádaného občanským sdružením Calla-Sdružení pro záchranu prostředí a katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, formulovali zásady přírodě blízké obnovy těžbou narušených území (J. Řehounek (2010): Přírodovědci formulovali zásady ekologické obnovy po těžbě. – Minerální suroviny/Surowce mineralne, 1:32–3. Těžební unie. Brno.):

1. Před zahájením těžby je nezbytný kvalifikovaný biologický průzkum nejen v těžebním prostoru, ale i v jeho okolí. Vlastní těžbu by bylo žádoucí usměrňovat pokud možno tak, aby bylo v bezprostředním okolí těžebny či deponie zachováno (případně i udržováno a rozšířeno) co nejvíce (polo)přírodních stanovišť. Pro následnou kolonizaci těžbou narušeného území při spontánní sukcesi je klíčový zhruba stometrový pás v okolí, odkud se do něho dostává nejvíce druhů.
2. Podklady pro správné řízení a procesy posuzování vlivů na životní prostředí, biologická hodnocení a rekultivační plány které se týkají obnovy těžbou narušených území a deponií, by měli připravovat odborníci, kteří jsou obeznámeni s aktuálním stavem poznání v oboru ekologie obnovy, ale i reálnými možnostmi a limity těžebních technologií. Tato problematika by se měla stát napříště součástí zkoušek pro osoby oprávněné ke zpracování dokumentací a posudků v procesech posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. (EIA) a pro osoby autorizované ke zpracování biologického hodnocení podle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. a zpracování posouzení hodnocení vlivů na ptáčí oblasti a evropsky významné lokality podle § 45i téhož zákona. Tyto osoby by měly být v problematice ekologie obnovy povinně průběžně vzdělávány.
3. Základní schéma obnovy (např. v podobě souhrnného plánu sanace a rekultivace) by mělo být známo již při stanovení dobývacího prostoru (u výhradních ložisek), respektive při vydání územního rozhodnutí, kterým se určuje území pro těžbu (u nevýhradních ložisek) a mělo by respektovat potenciální možnosti území. Musí však být zachována možnost jeho změny podle aktuálních podmínek v průběhu přípravy těžebního záměru (zpracování Plánů přípravy, otvírky a dobývání /POPD/ včetně podrobných plánů sanace a rekultivace, vydání povolení k hornické činnosti atd.), v průběhu vlastní těžby i při jejím dokončování.
4. Již v průběhu těžby a i po jejím ukončení je nezbytný další průběžný průzkum lokality (stanovený režim monitorování), který může odhalit výskyt vzácných a ohrožených druhů a společenstev, stejně jako významných geologických či geomorfologických fenoménů. S ohledem na tento průzkum bude nutné plán obnovy upravit. Tento průzkum by měla zajišťovat těžební organizace prostřednictvím nebo pod dohledem kvalifikované osoby.
5. Před těžbou, během ní i po jejím ukončení je žádoucí provádět monitoring invazních druhů v těžebně i jejím okolí. Pokud znamená jejich výskyt možné ohrožení zamýšleného způsobu obnovy, je třeba využít pro jejich odstranění asanační management.
6. Velká většina těžbou narušených území má potenciál obnovit se samovolně – spontánní sukcesí, která může být v některých případech také cíleně řízena (usměrněna, blokována či vrácena zpět). Ve větších těžebnách by mělo být ponecháno spontánní sukcesi

- zpravidla minimálně 20 % jejich rozlohy v biologicky nejceněnějších částech. Menší těžebny a deponie se obvykle do krajiny začlení bez problémů, ekologická sukcese by se tedy mohla uplatnit na celé jejich ploše.
7. V případě ohrožených a zvláště chráněných, na těžební prostory výrazně vázaných druhů nebo společenstev, bude nutné zajistit odpovídající management jejich populací a biotopů. Ten by měl být hrazen z povinných odvodů těžebních firem určených na rekultivaci, po jejím ukončení z veřejných prostředků určených na krajinnotvorné programy.
  8. Nejhodnotnější těžebny či deponie by měly být vyhlášeny jako zvláště chráněná území (nejčastěji v kategorii přírodní památka) s odpovídajícím managementem, nebo jako přechodně chráněné plochy, pokud je nutná pouze jejich časově omezená ochrana. Méně hodnotné těžebny a deponie ponechané přírodě blízké obnově by měly být téměř vždy alespoň registrovány jako významné krajinné prvky. Zvláštní pozornost je nutno věnovat těžebnám, které jsou nebo mohou být začleněny do územního systému ekologické stability.
  9. Obnova těžebny nebo deponie by měla především zvýšit stanovištní rozmanitost krajiny. Nejpozději po ukončení těžby (lépe však ještě během ní) je třeba zvýrazňovat nebo vytvářet nepravidelnosti na rovných liniích (okrajích těžebny, pobřežní čáre apod.) a na rovných površích. V zatopených těžebnách jsou nezbytné mělké příbřežní zóny.
  10. Po ukončení těžby by měly být odstraněny nevhodné technické prvky a odpady, pokud je cílem začlenit těžebnu či deponii opět do přírody.
  11. Živinami bohaté svrchní půdní horizonty je nutné z části těžebny určené pro přírodu blízkou obnovu odvázet v co nejkratším termínu a na obnovované území je už nevracet. Na to je potřeba pamatovat již v okamžiku přípravy plánů rekultivací. Návratem skrývkové zeminy se vracejí i přebytké živiny, které většinou podpoří rozvoj několika málo hojných, konkurenčně silných druhů, včetně invazních. Od počátku těžby je proto třeba kontrolovat ve spolupráci s orgány ochrany zemědělského půdního fondu (dále jen OZPF), zda je skrývka z ploch určených pro přírodu blízkou obnovu důsledně a beze zbytku odvážena. Případně je nezbytné umožnit operativní změnu plánu rekultivace, a to opět ve spolupráci s OZPF a báňskými úřady.
  12. V případě větších těžebních prostorů je z hlediska ochrany přírody nejvhodnější postupná těžba i obnova, nejlépe rozložená do delšího časového úseku, kdy jsou obnově postupně ponechávány opuštěné sektory těžebního prostoru. Tento postup umožňuje dosažení pestřejší a kvalitnější věkové i prostorové struktury společenstev na obnovovaných plochách.
  13. Ve všech typech těžebních prostorů je žádoucí umísťovat trvalé studijní plochy pro vědecký výzkum, testování přírodě blízkých podpůrných zásahů a monitoring. Tyto plochy by měly být těžebními firmami respektovány.

Závěr semináře: Přírodě blízká obnova těžbou narušených území určitě není jedinou možností, jak se vyrovnat s problémem začlenění těchto ploch do krajiny. Naše legislativa by však měla umožnit, aby se tento v řadě států běžný způsob obnovy stal rovnocennou alternativou k dosud převládajícím lesnickým a zemědělským rekultivacím.

V roce 2011 byla vydána závěrečná zpráva projektu VaV SP/2d1/141/07 „Rekultivace a management nepřírodních biotopů v České republice“ za celé období řešení projektu 2007–2011 Ústavem pro ekopolitiku, o.p.s., Geologickým ústavem AV ČR, v.v.i. a Českou zemědělskou univerzitou v Praze. Její závěry a doporučení mimo jiné konstatují:

„Těžbou nerostných surovin a některými dalšími antropogenními aktivitami narušená území jako např. lomy, pískovny, těžebny kaolinu a cihlářských hlín, haldy/odvaly a výsypky tedy zdaleka nejsou zdevastovanou, mrtvou „měsíční krajinou“. Naopak, ukazuje se, že jsou z hlediska ochrany biologické rozmanitosti druhů velmi významným útočištěm (refugiem), v němž nacházejí houby, planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichové optimální podmínky k životu, které zcela postrádají v okolní urbanizované, industriální a zemědělsky intenzivně využívané krajině. ...

Je zcela nezbytné, aby dotčené ústřední orgány státní správy adekvátním způsobem zareagovaly na nové vědecké poznatky. Ve spolupráci s odbornou veřejností by měly v nejbližším období legislativních prací připravit a do praxe uvést vhodné změny příslušných zákonů i prováděcích právních předpisů, které upravují problematiku těžby nerostných surovin i ostatní související antropogenní aktivity, zejména sanace a rekultivace. Novelizovány musí být následující právní předpisy:

- zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška ČBÚ č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška ČBÚ č. 104/1988 Sb., o hospodárném využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška MŽP č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu;
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška MZe č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa;
- zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Tyto nevyhnutelné změny by měly odstranit evidentní rozpory a nedostatky existující právní úpravy předmětných oblastí a uvést právní předpisy do takového souladu, aby mohly být v podstatně větším rozsahu využívány ekologicky i ekonomicky velmi efektivní přírodě blízké způsoby obnovy založené na přirozené nebo usměrňované ekologické sukcesi. ...“

Rozsah zvláště chráněných území přírody České republiky (ZCHÚ) zřízených v místech bývalé těžby nerostných surovin („po těžbě“) (sestaveno z údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR) v roce 2009

Kraj	Počet ZCHÚ (bez CHKO)	Rozloha ZCHÚ (bez CHKO) (ha)	Počet ZCHÚ (bez CHKO) „po těžbě“	Rozloha ZCHÚ (bez CHKO) „po těžbě“ (ha)	Podíl rozlohy ZCHÚ „po těžbě“ na rozloze všech ZCHÚ	Podíl počtu ZCHÚ „po těžbě“ na počtu všech ZCHÚ
Středočeský	225	13 044	44	2 334	17,89 %	19,56 %
Praha	89	2 266	21	367	16,20 %	23,60 %
Karlovarský	70	3 381	7	237	7,01 %	10,00 %
Olomoucký	139	5 441	9	228	4,19 %	6,47 %
Jihomoravský	283	10 469	10	253	2,42 %	3,53 %
Pardubický	97	5 715	3	92	1,61 %	3,09 %
Plzeňský	181	8 900	14	100	1,12 %	7,73 %
Zlínský	169	2 232	7	25	1,12 %	4,14 %
Moravskoslezský	147	5 851	11	32	0,55 %	7,48 %
Liberecký	112	43 487	6	215	0,49 %	5,36 %
Vysočina	170	5 677	3	28	0,49 %	1,76 %
Ústecký	141	11 363	8	27	0,24 %	5,67 %
Královéhradecký	110	7 434	6	12	0,16 %	5,45 %
Jihočeský	304	83 420	8	42	0,05 %	2,63 %
Česká republika celkem	2 237	208 680	157	3 992	1,91 %	7,02 %

Odstraňování negativních následků hornické činnosti v ČR – hlavní formy a finanční zdroje

Ing. Vít Kaštovský, Ph.D.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Úvod

Proces restrukturalizace uhelného a rudného hornictví a odstraňování negativních následků hornické činnosti na krajině a životním prostředí a zahlazování těchto následků na dotčených územích v České republice je realizován několika způsoby a z různých finančních zdrojů. Jedná se zejména o:

1. Uplatňování finančních prostředků z vytvořené finanční rezervy těžebních organizací na sanaci, rekultivaci a důlní škody
2. Využívání finančních prostředků z ročních úhrad těžebních organizací za dobývací prostory a vydobyté vyhrazené nerosty dle horního zákona
3. Program útlumu těžebních aktivit a zahlazování následků hornické činnosti uhelného, rudného a uranového sektoru financovaný z národních zdrojů prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu
4. Využívání výnosů z privatizace národního majetku na odstranění starých ekologických zátěží po hornické činnosti vzniklých před privatizací těžebních společností
5. Program řešení ekologických škod způsobených před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji, řešení ekologické revitalizace po hornické činnosti v Moravskoslezském kraji, k odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu ve vymezeném území Jihomoravského kraje a řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu založený usneseními vlády v roce 2002. Zdrojem financování jsou výnosy z privatizace národního majetku
6. Zdroje EU – Operační program životní prostředí (administrováno Ministerstvem životního prostředí)

1. Uplatňování finančních prostředků z vytvořené finanční rezervy těžebních organizací na sanaci, rekultivaci a důlní škody

Finanční rezerva na sanaci a rekultivaci

Nejvýznamnějším zdrojem financování procesu odstraňování následků hornické činnosti v České republice je finanční rezerva na sanaci a rekultivaci tvořená těžebními organizacemi v průběhu využívání ložisek výhradních nerostů.

Novelou horního zákona č. 541/1991 Sb. bylo v § 31 odst. 6 uloženo báňské organizaci vytvářet rezervu finančních prostředků ke splnění povinnosti dané § 31 odst. 5 horního zákona, tedy k zajištění sanací a rekultivací všech pozemků dotčených těžbou (dále jen „rezerva“). Rezervy jsou součástí nákladů organizace. Podle § 32 odst. 2 horního zákona je vyčíslení předpokládaných nákladů na sanaci a rekultivaci součástí plánu otvírky, přípravy a dobývání výhradních ložisek (dále jen „POPD“) a POPD musí obsahovat také návrh na výši a způsob vytvoření potřebné finanční rezervy. Předpokládanou výši finančních nákladů na sanaci a rekultivaci však již poprvé musí obsahovat podle ustanovení § 2

odst. 3 písm. k) bod 4 vyhlášky č. 172/1992 Sb., v platném znění, i žádost o stanovení dobývacího prostoru. Přejícné ustanovení k zákonu č. 541/1991 Sb. uložilo, aby u existujících dolů byla potřebná výše rezervy zajištěna do 10 let (tj. do 20. 12. 2001). V následující novele horního zákona zákonem č. 168/1993 Sb. byla lhůta na vytvoření rezervy změněna na dobu do konce životnosti dolu, lomu nebo jejich části. To se však nevztahovalo na organizace s vyhlášeným nebo schváleným programem útlumu (руды, uhlí).

Podle ustanovení § 37a odst. 2 horního zákona podléhá vytváření rezerv schválení obvodním báňským úřadům (OBÚ), ty také povolují na žádost organizace čerpání prostředků z vytvořené rezervy po dohodě s Ministerstvem životního prostředí a po vyjádření dotčené obce. U organizací s majetkovou účastí státu rozhoduje OBÚ o čerpání rezervy po dohodě s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Uvedenou problematiku dále upravuje Opatření FMF č. j. V/20 100/1992 Sb., účtová osnova a postupy účtovací, které stanovuje pravidla pro tvorbu a užití finančních rezerv v organizacích s povolenou hornickou činností. Po ukončení každého účetního období organizace provádějí účetní uzávěrky a dokladové inventury, které ověřují účetní uzávěrky (zák. č. 593/1992 Sb. a č. 563/1991 Sb.).

Právní úprava rezerv na sanaci a rekultivaci, stejně jako na důlní škody byla naposledy aktualizována po nabytí účinnosti zákonů č. 223/2006 Sb. (novela zákona o rezervách) a č. 313/2006 Sb. (novela horního zákona).

Tvorba a čerpání rezervy na sanaci a rekultivaci (v tis. Kč)

rok	černé uhlí		hnědé uhlí		ropa a zem. plyn		руды		nerudy		radioakt. sur.		cekem	
	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání
1993	118 500	0	1 341 769	65 615	12 722	0	0	0	97 438	8 236	0	0	1 570 429	73 851
1994	123 750	18 600	573 242	259 929	6 836	0	0	0	255 155	30 335	0	0	958 983	308 864
1995	85 895	136 064	3 845 935	265 856	22 414	370	0	0	276 724	24 230	0	0	4 230 968	426 520
1996	143 500	97 993	1 436 957	831 817	25 811	113	0	0	270 432	31 829	0	0	1 876 700	961 752
1997	108 000	42 108	1 302 735	1 087 993	62 618	5 569	0	0	484 420	53 262	0	0	1 957 773	1 188 932
1998	51 594	48 033	1 226 036	994 133	22 112	9 541	0	0	466 649	59 913	0	0	1 766 391	1 111 620
1999	132 143	56 236	1 199 633	704 199	26 181	7 473	0	0	318 852	141 530	0	0	1 676 809	909 438
2000	42 747	52 029	1 119 474	683 179	23 487	600	0	0	307 433	140 225	0	0	1 493 141	876 033
2001	876 194	77 458	1 267 431	678 515	23 184	2 750	390	0	215 379	53 893	0	0	2 382 578	812 616
2002	887 250	129 600	1 007 561	653 557	100	250	0	0	157 721	50 604	0	0	2 052 632	834 011
2003	1 800	498	5 199 919	4 844 371	11 782	1 050	0	0	179 763	57 848	0	0	5 393 264	4 903 767
2004	65 002	54 162	1 031 828	720 168	4 770	0	0	0	160 102	73 177	0	0	1 261 702	847 507
2005	66 504	54 204	964 222	547 883	17 524	9 409	0	0	228 713	113 743	0	0	1 276 963	725 239
2006	74 178	113 691	845 008	663 055	17 893	3 300	0	0	144 665	92 489	0	0	1 081 744	872 535
2007	32 696	88 462	718 820	240 060	25 417	17 259	0	0	127 413	82 329	0	0	904 346	428 110
2008	17 660	66 941	626 649	330 397	24 828	16 372	0	0	233 615	99 610	0	0	1 008 637	513 320
2009	21 780	69 711	650 696	394 528	15 454	1 324	0	0	177 681	77 290	0	0	955 897	542 853
2010	22 800	147 848	298 205	133 171	16 302	461	0	0	96 207	94 517	0	0	433 515	375 997
2011	22 500	170 958	625 011	491 068	22 336	986	0	0	82 252	87 681	0	0	752 099	750 693
2012	22 500	141 432	632 601	364 264	9 871	1 693	0	0	96 263	91 721	0	0	761 235	599 110

Finanční rezerva na důlní škody

K zajištění vypořádání důlních škod je podle § 37a odst. 1 horního zákona těžební organizace povinna vytvářet rezervu finančních prostředků. Výše rezervy vytvářené na vrub nákladů musí odpovídat potřebám na vypořádání důlních škod v časovém průběhu podle jejich vzniku, popřípadě v předstihu před jejich vznikem (§ 37 odst. 4).

Vytváření rezerv podléhá schválení příslušným obvodním báňským úřadem, který schvaluje též čerpání z těchto rezerv po dohodě s Ministerstvem životního prostředí. Obvodní báňský úřad si před vydáním rozhodnutí o čerpání z těchto rezerv vyžádá vyjádření dotčené obce. V případě organizací s majetkovou účastí státu rozhoduje OBÚ v dohodě s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Žádost organizace o čerpání z rezervy finančních prostředků na důlní škody musí být doložena výčtem důlních škod, odhadem nákladů na jejich odstranění a časovým průběhem vynakládání prostředků na odstranění důlních škod.

Tvorba a čerpání rezervy na důlní škody (v tis. Kč)

rok	černé uhlí		hnědé uhlí		ropa a zem. plyn		руды		nerudy		radioakt. sur.		cekem	
	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání	tvorba	čerpání
1993	400 721	4 093	150 548	42 957	0	0	0	0	28 462	0	0	0	579 731	47 050
1994	105 650	38 813	50 000	32 223	0	0	0	0	9 328	28 852	0	0	164 978	99 888
1995	204 785	86 001	209 207	37 748	0	0	0	0	10 673	9 394	0	0	424 665	133 143
1996	151 643	74 952	259 779	84 258	0	0	0	0	13 100	3 407	0	0	424 522	162 617
1997	77 900	142 512	318 981	127 715	0	0	0	0	5 733	683	0	0	402 614	270 910
1998	185 723	174 640	252 920	112 852	0	0	0	0	16 043	3 638	0	0	457 686	291 130
1999	111 588	174 640	212 722	40 448	0	0	0	0	10 803	6 844	0	0	335 113	221 932
2000	110 088	107 852	240 655	188 685	0	0	0	0	11 414	1 020	0	0	362 157	297 557
2001	145 750	188 073	105 513	217 306	192	0	100	0	35 877	6 628	0	0	287 432	412 007
2002	102 750	168 531	102 700	510 200	0	0	0	0	2 327	2 338	0	0	207 777	681 069
2003	0	0	816 197	999 271	90	0	0	0	12 576	2 263	0	0	828 863	1 001 534
2004	187 700	139 714	164 700	315 321	0	0	0	0	3 007	4 560	0	0	355 407	459 595
2005	191 700	143 974	97 433	279 955	0	0	0	0	6 597	4 273	0	0	295 730	428 202
2006	285 780	251 941	522 908	1 334	150	0	0	0	4 517	6 846	0	0	813 355	260 121
2007	260 850	190 982	193 147	932 392	30	0	0	0	4 298	3 831	0	0	458 325	1 127 205
2008	304 700	308 593	64 601	155 924	0	0	0	0	3 739	2 788	0	0	373 040	467 305
2009	317 625	282 928	30 200	25 800	0	0	0	0	3 447	1 216	0	0	351 272	309 944
2010	283 008	173 686	25 034	15 730	100	0	0	0	2 644	1 514	0	0	310 786	190 930
2011	468 508	196 012	25 663	25 248	100	0	0	0	2 695	2 595	0	0	496 966	223 855
2012	811 202	741 987	30 000	5 818	100	0	0	0	6 157	3 325	0	0	847 459	751 130

2. Využívání finančních prostředků z ročních úhrad těžebních organizací za dobývací prostory a vydobyté vyhrazené nerosty dle horního zákona

Úhrady z dobývacích prostorů

Zákonem č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), je v § 32a odst. 1 stanovena těžebním organizacím povinnost zaplatit na účet příslušného obvodního báňského úřadu roční úhradu z dobývacího prostoru. Výše úhrady z dobývacího prostoru je stanovena v rozmezí 100 Kč až 1 000 Kč na hektar a odstupňovaná s přihlédnutím ke stupni ochrany životního prostředí dotčeného území, charakteru činnosti prováděné v dobývacím prostoru a jejímu dopadu na životní prostředí.

Konečným příjemcem úhrad z dobývacích prostorů jsou obce, na jejichž území je dobývací prostor lokalizován. Ve velké míře jsou tyto prostředky využívány ke kompenzaci negativních dopadů hornické činnosti na předmětné obce. Jak vyplývá z následující tabulky, od zahájení plateb úhrad za dobývací prostory v roce 1993 do roku 2012 bylo vyplaceno obcím celkem cca 405 mil. Kč.

Úhrady z ploch dobývacích prostorů podle § 32a odst. 1 horního zákona poskytnuté obcím (v tis. Kč)

rok	počet obcí	celkem
1993	1 327	25 929
1994	1 194	22 752
1995	1 168	24 114
1996	1 225	24 032
1997	1 191	23 446
1998	1 269	22 885
1999	1 208	23 629
2000	1 178	23 780
2001	1 171	23 728
2002	1 168	22 899
2003	1 158	21 740
2004	1 161	21 511
2005	1 138	21 077
2006	1 127	16 178
2007	1 118	15 512
2008	1 305	15 127
2009	1 239	14 925
2010	938	14 032
2011	885	13 888
2012	939	13 809
celkem		404 993

Úhrady z vydobytých vyhrazených nerostů

Zákonem č. 541/1991 Sb. bylo stanoveno v § 32a odst. 2, že úhrada z vydobytých nerostů činí nejvýše 10 % z tržní ceny vydobytých nerostů a v odst. 4, že z výnosu úhrady podle odst. 2 převede obvodní báňský úřad 50 % do státního rozpočtu České republiky a 50 % do rozpočtu obce, na jejímž území se dobývací prostor nachází. Pokud je dobývací prostor na území více obcí, odvádí obvodní báňský úřad příjem podle podílu těžby, obdobně jako při úhradě z dobývacího prostoru.

Úpravou horního zákona č. 10/1993 Sb. bylo stanoveno, že 50 % úhrad odvedených do státního rozpočtu bude účelově použito k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních ložisek.

V roce 2000 došlo ke změně a zákonem č. 366/2000 Sb. bylo stanoveno v § 32a odst. 4, že z úhrady podle odst. 2 převede obvodní báňský úřad pouze 25 % do státního rozpočtu České republiky, ze kterého budou tyto prostředky účelově použity k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených ložisek a zbývajících 75 % převede obvodní báňský úřad do rozpočtu obce. Současně usnesením vlády č. 906/2001 a opětovně usnesením vlády č. 69/2008 bylo schváleno rozdělení užití 25 % úhrad odvedených do státního rozpočtu v podílu 12,5 % pro Ministerstvo průmyslu a obchodu k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených ložisek a 12,5 % pro Ministerstvo životního prostředí na likvidaci starých důlních děl.

Současně byl usnesením vlády č. 69/2008 schválen převod výnosu z úhrad za vydobyté nerosty podle § 32a odst. 4 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, prostřednictvím obvodních báňských úřadů přímo na příjmové účty státního rozpočtu kapitol Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva životního prostředí od roku 2008.

Odvod a užití finančních prostředků za období roků 1993 až 2012 je zřejmý z následující tabulky. Těžební organizace odvedly za 20 let celkem cca 10,7 mld. Kč, z toho obce obdržely cca 7,0 mld. Kč a k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených nerostů bylo obvodními báňskými úřady do státního rozpočtu odvedeno a následně ze státního rozpočtu uvolněno celkem cca 3,64 mld. Kč, z toho Ministerstvu průmyslu a obchodu cca 2,8 mld. Kč a Ministerstvu životního prostředí cca 0,84 mld. Kč.

Rozdělení úhrad z vydobytých vyhrazených nerostů podle § 32a odst. 4 horního zákona (v tis. Kč)

rok	50 % SR		50 % obce	celkem
1993	230 400		230 526	460 926
1994	245 762		245 276	491 038
1995	221 909		221 566	443 475
1996	229 703		229 703	459 406
1997	228 874		228 874	457 748
1998	220 885		220 886	441 771
1999	219 938		219 938	439 876
2000	227 778		227 859	455 637
celkem	1 825 249		1 824 628	3 649 877
rok	12,5 % MPO	12,5 % MŽP	75 % obce	celkem
2001	153 166	12 500	302 221	467 887
2002	55 000	59 500	356 724	471 224
2003	61 713	61 800	371 827	495 340
2004	70 000	69 500	393 695	533 195
2005	76 398	76 700	449 135	602 233
2006	76 305	76 400	455 947	608 652
2007	82 716	82 300	494 737	659 753
2008	84 367	84 250	505 782	674 399
2009	80 720	80 720	484 556	645 996
2010	73 023	73 023	435 103	581 149
2011	80 714	80 714	484 284	645 712
2012	78 711	78 711	472 266	629 688
celkem 2001–2012	972 833	836 118	5 206 277	7 015 228
celkem 1993–2012	2 798 082	836 118	6 030 905	10 665 105

3. Program útlumu těžebních aktivit a zahlazování následků hornické činnosti uhelného, rudného a uranového sektoru financovaný z národních zdrojů

Restrukturalizace průmyslu v ČR, zejména hutního a strojírenského, zahájena po roce 1989, měla bezprostřední dopady na těžební sektor. Neefektivní těžba rud, uhlí i uranu a nižší poptávka surovin byla rozhodujícím důvodem pro restrukturalizaci a následně privatizaci těžebních společností. Součástí restrukturalizace těžebního průmyslu bylo vyhlášení útlumu těžebních aktivit na ekonomicky neefektivních hlubinných dolech a lomech.

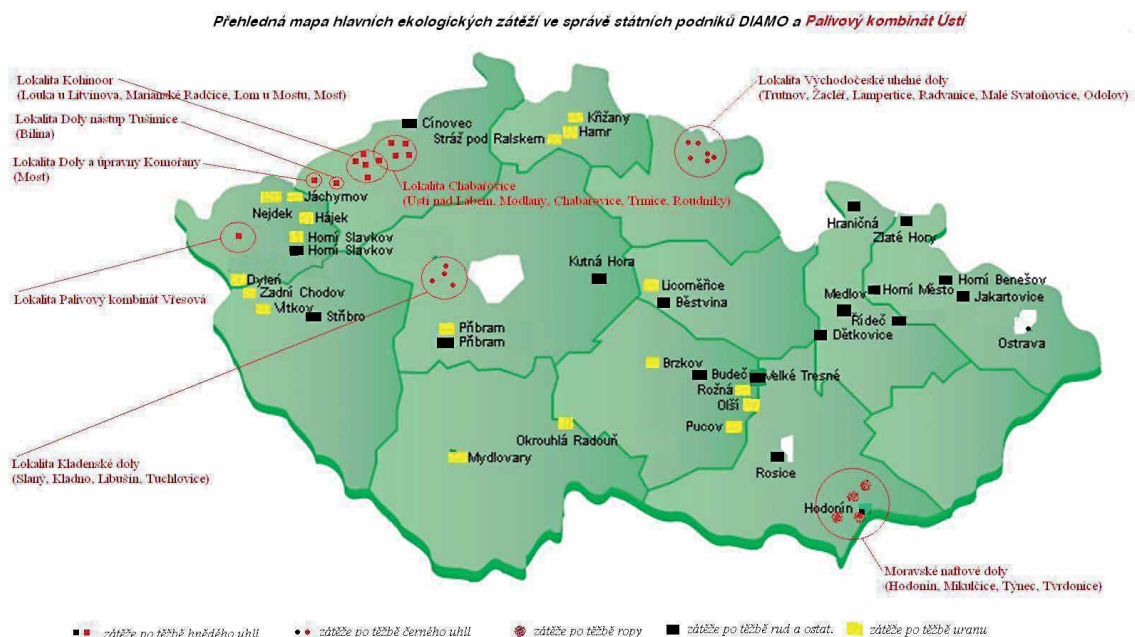
Rozhodujícím způsobem financování restrukturalizace těžebního sektoru jsou v souladu s příslušnými usneseními vlády dotace ze státního rozpočtu na útlum a zahlazování následků hornické činnosti.

V počáteční fázi probíhal útlum v jednotlivých odvětvích hornictví samostatně, zejména z důvodu podřízenosti těžebních podniků různým resortům.

O útlumu uranového hornictví bylo rozhodnuto již v roce 1989 materiálem zpracovaným Federálním ministerstvem paliv a energetiky, který schválilo předsednictvo vlády ČSSR usnesením č. 94/1989 o koncepci snížení ztrátovosti těžby uranu v ČSSR v roce 1990, v 9. a 10. pětiletce cestou jejího útlumu. Následně toto usnesení předsednictva vlády v roce 1990 vláda ČSFR upravila novým usnesením vlády č. 894/1990 ke změně koncepce útlumu těžby uranu v ČSFR.

Rudné hornictví bylo organizačně začleněno v roce 1990 pod Federální ministerstvo hutnictví, strojírenství a elektrotechniky, které k řešení rudného hornictví a vyhlášení útlumového programu pro odvětví rudného hornictví k 1. 7. 1990 zpracovalo materiál pro jednání vlády a bylo přijato usnesení vlády č. 440/1990.

Útlum uhelného hornictví byl vyhlášen v závěru roku 1992 usnesením vlády č. 691/1992 k programu restrukturalizace uhelného průmyslu a materiál pro jednání vlády zpracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Užití dotace z národních zdrojů na útlum hornictví a zahlazování následků hornické činnosti a mandatorní sociálně zdravotní náklady (v mil. Kč)

rok	Hornictví celkem			Uhelné hornictví			Rudné hornictví			Uranové hornictví		
	TÚ	MSZN	celkem	TÚ	MSZN	celkem	TÚ	MSZN	celkem	TÚ	MSZN	celkem
1992	1 100,3	0	1 100,3	555,7	0	555,7	248,0	0	248,0	296,6	0	296,6
1993	2 555,1	1 436,3	3 991,4	1 816,1	949,7	2 765,8	43,2	189,0	232,2	695,8	297,6	993,4
1994	3 940,1	1 528,0	5 468,1	2 333,4	1 011,7	3 345,1	35,1	179,6	214,7	1 571,5	336,7	1 908,2
1995	3 861,1	1 678,1	5 539,2	1 956,8	1 329,9	3 286,7	198,8	36,4	235,2	1 759,3	346,4	2 105,7
1996	3 755,5	1 823,2	5 578,7	2 168,3	1 422,7	3,591,0	126,7	33,0	159,7	1 486,9	367,0	1 853,9
1997	2 305,9	1 811,1	4 117,0	1 364,6	1 362,8	2 727,4	100,1	34,9	135,0	836,6	413,4	1 250,0
1998	2 571,7	1 862,9	4 434,6	1 690,2	1 403,7	3 093,9	94,8	30,2	125,0	979,7	422,9	1 402,6
1999	2 073,5	1 955,8	4 029,3	1 206,1	1 475,9	2 682,0	79,2	37,6	116,8	787,9	442,2	1 230,1
2000	2 064,2	1 986,1	4 050,3	1 193,8	1 475,2	2 669,0	158,0	30,2	188,2	712,3	474,9	1 187,2
2001	2 296,2	1 955,6	4 251,8	1 118,4	1 451,0	2 569,4	součástí uranového hornictví			1 174,6	500,4	1 675,0
2002	1 729,9	1 913,8	3 643,7	574,9	1 359,2	1 934,1				1 154,8	553,3	1 708,1
2003	2 148,5	1 751,1	3 899,6	654,4	1 294,2	1 948,6				1 494,1	455,5	1 949,6
2004	2 576,1	1 713,2	4 289,3	Sloučením s. p. Rudné doly Příbram se s. p. DIAMO a převzetím utlumované části OKD, a. s., bylo sledování podle odvětví zrušeno.								
2005	2 110,3	1 669,1	3 779,4									
2006	2 069,8	1 609,3	3 679,1									
2007	1 917,9	1 574,1	3 492,0									
2008	1 971,9	1 465,7	3 437,6									
2009	2 027,4	1 383,5	3 410,9									
2010	2 281,0	1 257,6	3 538,6									
2011	2 557,1	1 149,6	3 706,7									
2012	2 717,8	979,4	3 697,2									
celkem	50 631,3	32 503,5	83 134,8	16 632,7	14 536,0	31 168,7	1 083,9	570,9	1 654,8	12 950,1	4 610,3	17 560,4

TÚ – technický útlum a zahlazování následků hornické činnosti

MSZN – mandatorní sociálně zdravotní náklady

Přestože útlum rudného hornictví nebyl ukončen, došlo k 1. 1. 2001 ke sloučení státního podniku Rudné doly Příbram se státním podnikem DIAMO a tím bylo ukončeno sledování průběhu útlumu podle odvětví, tj. rudného a uranového hornictví.

Další zásah do metodiky vykazování čerpání finančních prostředků státního rozpočtu byl v roce 2003, kdy byl usnesením vlády č. 395/2003 k návrhu spoluúčasti státu na dokončení restrukturalizace uhelného hornictví schválen převod lokality Barbora ze společnosti OKD, a. s., na DIAMO, státní podnik, a lokalit Ležáky, Kohinoor a Kladenských dolů pod státní podnik Palivový kombinát Ústí.

Od zahájení útlumu hornictví v roce 1992 bylo ze státního rozpočtu uvolněno na útlum a zahlazování následků hornické činnosti celkem cca 83,1 mld. Kč. Jak vyplývá z následující tabulky, bylo na technické práce související s útlumem a zahlazováním následků hornické činnosti vynaloženo cca 50,6 mld. Kč a na sociálně zdravotní dávky horníkům částka cca 32,5 mld. Kč.

4. Využívání výnosů z privatizace národního majetku na odstranění starých ekologických zátěží po hornické činnosti vzniklých před privatizací těžebních společností

Na základě rozhodnutí vlády ČR se bývalý Fond národního majetku České republiky (od 1. 1. 2006 na základě zákonů č. 178/2005 Sb. a č. 179/2005 Sb. Ministerstvo financí) zavázal ekologickými smlouvami vůči konkrétním nabyvatelům majetku z privatizace odstranit ze svých privatizačních příjmů staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací.

V souladu s usnesením vlády z 10. ledna 2001 č. 51 jsou stanoveny postupy a procesní zásady pro realizaci opatření vedoucích k nápravě starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací.

Proces se řídí zejména následujícími zákony a usneseními vlády ČR:

- a) zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů;
- b) zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku), v platném znění
- c) zákon č. 179/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zrušení Fondu národního majetku České republiky;
- d) usnesení vlády ze dne 10. ledna 2001 č. 51, které obsahuje přílohu s názvem „Zásady vypořádání ekologických závazků vzniklých při privatizaci“ (dále jen Zásady), ve znění pozdějších změn;
- e) usnesení vlády č. 565/2006 o Zásadách postupu při dokončování privatizace podle zákonů č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- f) zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění.

Procesování programu zajišťuje vždy Ministerstvo financí. Ministerstvo životního prostředí je v procesu odborným garantem vydávajícím závazná stanoviska k jednotlivým procesním krokům realizace. Vzájemnou spolupráci obou orgánů v tomto procesu upravují „Pravidla pro vzájemnou spolupráci Ministerstva životního prostředí a Ministerstva financí při realizaci procesu zadávání ekologických zakázek v oblasti odstraňování starých ekologických zátěží“.

Při odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací je zpravidla postupováno podle priorit, které stanovuje MŽP.

Přehled subjektů, se kterými byly uzavřeny ekologické smlouvy včetně garantovaných finančních objemů a výše jejich dosavadního čerpání (v Kč) – stav k 30. 6. 2013

Název těžební společnosti	Výše garance	Čerpání z garance	Zbývá k čerpání
DIAMO, státní podnik	4 200 000 000	2 466 567 344,36	1 733 432 655,64
DIAMO, státní podnik	3 797 000 000	3 742 039 774,85	54 960 225,15
DIAMO, státní podnik	32 000 000 000	0,00	32 000 000 000
OKK Koksovny, a.s.	27 800 000 000	2 632 777 439,78	25 167 222 560,22
Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.	214 000 000	144 472 935,61	69 527 064,39
Severočeské doly, a.s.	172 265 000	3 808 786,20	168 456 213,80

5. Program řešení ekologických škod způsobených před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji, řešení ekologické revitalizace po hornické činnosti v Moravskoslezském kraji, k odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu ve vymezeném území Jihomoravského kraje a řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu založený usneseními vlády v roce 2002 a 2008. Zdrojem financování jsou výnosy z privatizace národního majetku

Po privatizaci těžebních podniků nebylo v rámci privatizačních projektů odpovídajícím způsobem dořešeno finanční vypořádání souvisejících ekologických škod. V rámci privatizace však společnosti převzaly od státu nejen těžební lokality, ale i rozsáhlá území určená k revitalizaci, na něž nebyla vytvořena v minulosti potřebná finanční rezerva.

Finanční rezervu na sanaci a rekultivaci území dotčeného báňskou činností jsou si těžební společnosti povinny vytvářet až od roku 1994, a to na základě novely horního zákona (č. 168/1993 Sb.).

Vědoma si této skutečnosti, zahájila vláda ČR v roce 2002 finanční intervenci v oblasti ekologické a částečně hospodářské revitalizace regionů s aktivní nebo ukončenou těžební činností. Cílem bylo odstranit škody na životním prostředí způsobené hornickou činností před provedenou právní úpravou.

Vyčlenila k tomuto účelu z výnosů z prodeje majetku určenému k privatizaci a zisku z účasti státu v obchodních společnostech částky 15 mld. Kč k řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji, 20 mld. Kč na řešení ekologických škod po těžbě nerostů, především hlubinné těžby černého uhlí v Moravskoslezském kraji, 1 mld. Kč k řešení odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu ve vymezeném území Jihomoravského kraje a 1,177 mld. Kč k řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu.

Finanční prostředky z výnosů privatizace jsou v souladu s rozhodnutími vlády uvolňovány k úhradě nákladů na odstraňování škod na životním prostředí způsobených dosavadní činností těžebních podniků, k úhradě nákladů a podpoře investičních a neinvestičních akcí spojených s nápravou škod způsobených na životním prostředí těžbou nerostů a na revitalizaci dotčených území a k finanční podpoře projektů rozvoje území určených pro průmyslové využití schválených vládou.

Řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji

Více jak 150letou intenzivní lomovou a hlubinnou těžbou hnědého uhlí v podkrušnohorské oblasti severozápadních Čech došlo ke značnému ovlivnění charakteru krajiny. Hlubinnou těžbou bylo postiženo zejména území s nejhluběji uloženými slojemi (až 450 m pod povrchem) v centrální, mostecko-bílinské oblasti pánve, ale i území teplické oblasti severočeské hnědouhelné pánve. Lomové dobývání probíhalo zejména v oblastech při výchozech uhelné sloje jihozápadně od Chomutova, západně a východně od města Mostu, severně od města Bíliny, severozápadně od města Teplice, jihozápadně a severně od města Ústí nad Labem.

V roce 2002 byl tehdejší Fond národního majetku České republiky zavázán usneseními vlády České republiky odstranit ekologické škody vzniklé činností uhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji a revitalizovat dotčená území a v tomtéž roce byl tento proces zahájen.

V souladu s příslušným usnesením vlády ČR řešení ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji zahrnuje obě podkrušnohorské hnědouhelné pánve, situované na území okresů Sokolov, Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem, tzn. sokolovskou pánev a severočeskou hnědouhelnou pánev, neboli dobývací prostory ve správě Sokolovské uhelné, a.s., Severočeských dolů, a.s., Mostecké uhelné společnosti, a.s., Kohinooru, a.s., a Palivového kombinátu Ústí, s. p.

Uvedený program stanovuje soubor prací směřujících zejména k tvorbě a obnově:

- lesních porostů,
- zemědělské půdy,
- vodních složek,
- krajinné zeleně,
- biokoridorů a biocenter,
- území pro účely využití volného času,
- ekologických a přírodovědně orientovaných území,
- stavebních pozemků.

Reálně vyčerpané finanční prostředky se stavem k 31. 12. 2012 u **179** projektů s ukončenou realizací činí **7,475 mld. Kč** a u **50** projektů v realizaci je to k uvedenému datu **3,256 mld. Kč**. Zbývající finanční částka potřebná k dofinancování realizovaných projektů dle realizačních smluv činí asi **1,292 mld. Kč**.

Členění dle báňských společností zahrnutých do koncepce programu

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. (SU)

Severočeské doly, a.s. (SD)

Mostecká uhelná společnost, a.s. (MUS)

Palivový kombinát Ústí se sídlem v Ústí nad Labem

Členění dle krajů (projekty měst a obcí) zahrnutých do koncepce programu

Karlovarský kraj – KK

Ústecký kraj – ÚK

Projekty s ukončenou realizací a projekty v realizaci (v Kč)

Uhelné společnosti	Projekty s ukončenou realizací		Projekty v realizaci		
	počet projektů	náklady na realizaci	počet projektů	realizační cena	čerpáno k 31. 12. 2012
SU	8	1 334 225 740	18	1 885 237 484	1 588 875 338
SD	26	2 043 995 476	1	28 646 880	0
MUS	39	530 825 426	17	1 446 475 912	976 360 543
PKÚ	37	2 559 573 615	6	567 316 806	467 859 767
celkem 1	110	6 468 620 257	42	3 927 677 082	3 033 095 648
Obce celkem	Projekty s ukončenou realizací		Projekty v realizaci		
	počet projektů	náklady na realizaci	počet projektů	realizační cena	čerpáno k 31. 12. 2012
KK	31	516 729 928	4	495 206 357	130 225 195
ÚK	38	632 443 329	4	125 729 409	93 227 051
celkem 2	69	1 149 173 257	8	620 935 766	223 452 246
celkem 1–2	179	7 617 793 514	50	4 548 612 848	3 256 547 894

Řešení revitalizace Moravskoslezského a Jihomoravského kraje

V současné době je revitalizace Moravskoslezského kraje zaměřena především na odstraňování důsledků ekologických zátěží vzniklých těžbou černého uhlí. V Jihomoravském kraji se jedná o odstranění ekologických zátěží vzniklých při průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu.

Reálně vyčerpané finanční prostředky se stavem k 31. 12. 2012 u **71** projektů s ukončenou realizací činí asi **1,138 mld. Kč** a u **72** projektů v realizaci je to k uvedenému datu asi **3,668 mld. Kč**. Zbývající finanční částka potřebná k dofinancování realizovaných projektů dle realizačních smluv činí asi **7,510 mld. Kč**.

Vládou schválené skupiny prioritních projektů k řešení odstraňování škod na životním prostředí po těžbě nerostů v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji

1. Rekultivační práce
2. Útlum termických procesů
3. Komplexní řešení území
4. Komplexní řešení nekontrolovaných výstupů metanu
5. Zahlazení starých zátěží v OKD, a. s.
6. Příprava území po ukončené hornické činnosti
7. Odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu

Projekty s ukončenou realizací (v Kč) – stav k 31. 12. 2012

Název projektu	Náklady na realizaci
1. Rekultivační práce	
7/03 Rekultivace nádrží a území pod nádržemi Stachanov – <u>dodatečné stavební práce</u>	8 824 451
7/04 Rekultivace odvalu Žofie	1 950 601
7/06 Odvodnění pozemků jižně od rybníka Kuboň – plocha A a B	2 377 507
7/10 Sanace odvalu Václav – <u>oponentura AR</u>	36 000
7/15 Úpravy na Orlovské stružce	6 275 508
7/16 Úprava toku Sušanky	5 957 512
7/16 Úprava toku Sušanky – II. etapa	2 026 032
7/16 Úprava toku Sušanky – <u>aktualizace rozpočtů projektové dokumentace</u>	17 850
Závěrečné posouzení akce Rekultivace nádrží a území pod nádržemi Stachanov – <u>dodatečné stavební práce</u>	42 000
Celkem 1	27 507 462
2. Útlum termických procesů	
8/01 Průzkum a monitoring termických procesů na odvalu Heřmanice	4 962 696
8/02 Průzkum a monitoring termických procesů na odvalu Hedvika	6 506 627
8/04 Průzkum a monitoring termických procesů na odvalu Heřmanice – plocha II	4 224 505
8/05 Průzkum a monitoring termických procesů na odvale Ema	1 487 696
8/10 Komplexní řešení sanace kontaminovaného území lok. Trojice – <u>fáze I</u> : aktualizace analýz rizik kontaminovaného území	2 337 570
Oponentní posudek: Komplexní řešení sanace kontaminovaného území lok. Trojice – <u>fáze I</u> : aktualizace analýz rizik kontaminovaného území	46 800
Celkem 2	19 565 894
3. Komplexní řešení území	
9/01 Výšková měření v dotčeném území s utlumenou hornickou činností ve správě DIAMO (ODRA) – <u>realizace</u>	5 109 270
Výškové měření v dotčeném území s utlumenou hornickou činností	1 094 800
Oponentní posudek Výškové měření v dotčeném území s utlumenou hornickou těžbou	44 140
Likvidace lokálního požáru na odvalu Ludvík v k. ú. Radvanice – <u>projekt</u>	513 600
Celkem 3	6 761 810
4. Komplexní řešení nekontrolovaných výstupů metanu	
Komplexní řešení problematiky metanu ve vazbě na stará důlní díla – studie	7 602 000
Oponentní posudek koncepčního řešení problematiky metanu	35 000
Opatření k odstranění havarijních opatření výstupů metanu ve městě Orlová	62 873 211
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová – Projekt Orlová 2 – <u>dodatečné stavební práce</u>	6 933 219
35/1 Bezpečnostní zajištění likvidované jámy Jan Maria a sanace důlního areálu	32 103 924
35/2 Odstranění nekontrolovaných výstupů zemních plynů z hlubinných průzkumných vrtů v oblasti Trojanovice – <u>průzkum</u>	18 315 000
35/A „Zpracování jednotlivých metodických postupů základních činností“	1 856 400
Bilance výstupů důlních plynů v oblastech s útlumem uhelné těžby a návazná zdravotní a environmentální rizika	2 344 300

Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová – Projekt Orlová 2	34 503 154
Expertní posouzení 35/AKT Aktualizovaný projekt č. 35 – Komplexní řešení problematiky metanu ve vazbě na stará důlní díla	160 650
35/L1 „Ekonomika zakládání podzemních prostor“	2 261 000
35/L2 Geofyzikální a vrtný průzkum	1 707 650
35/L3 „Vědecko-výzkumná podpora významného posunu bezpečnosti při neřízeném výstupu stařínné atmosféry vycházející z řešení zbytkové plynodajnosti a plynosnosti utlumovaných a opuštěných dolových partií“	2 261 000
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová od 1.2. do 31.5.2010 – zajištění bezpečnosti v nezbytném rozsahu	2 397 600
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová od 1.6. do 30.9.2010 – zajištění bezpečnosti v nezbytném rozsahu	2 397 600
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová od 1.10.2010 do 31.1.2011 – zajištění bezpečnosti v nezbytném rozsahu	2 397 600
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová od 1.2.2011 do 31.5.2011 – zajištění bezpečnosti v nezbytném rozsahu	2 397 600
Řešení ověřených výstupů metanu ve městě Orlová od 1.6.2011 do 30.9.2011 – zajištění bezpečnosti v nezbytném rozsahu	2 397 600
Výstupy metanu v lokalitách likvidovaných povrchových vrtů v k. ú. Trojanovice – <u>projekt</u>	780 000
Celkem 4	185 724 508
5. Zhlazení starých zátěží v OKD, a. s.	
Zpracování realizačního projektu „Sanace a rekultivace pozemků Kašpárkovice“	809 200
Zpracování realizačního projektu „Sanace odkalovacích nádrží Solca“	1 224 510
Zpracování realizačního projektu „Úprava pozemků včetně Karvinského potoka v prostoru Špluchov 3. část“	1 860 565
Sanace a rekultivace území Křemenec	113 929 281
Odborný posudek k oprávněnosti žádosti OKD, a.s., o schválení Metodické změny č. 3 – Křemenec	39 668
Rekultivace odvalu D – rekultivace odvalu D1 a D2	51 126 441
Sanace a rekultivace území Dolina I	19 393 615
Rekultivace území Louky – 8. stavba	60 525 001
Příprava území v rámci revitalizace lokality František	376 902 703
Lokalita František – <u>dodatečné stavební práce</u>	63 260 118
Rekultivace Soleckého kopce, 2. stavba – <u>dodatečné stavební práce</u>	4 389 633
Celkem 5	693 460 735
6. Příprava území po ukončené hornické činnosti	
Demolice KOBLOV	6 914 610
Demolice HRUŠOV	6 845 432
Projektová dokumentace příprav území v rámci odstraňování škod na životním prostředí po ukončení hornické činnosti – realizace oblastí č. 1 a 3 projektu č. 45	1 543 500
45/01 Areál František, 1. etapa	13 917 808
45/02 Areál František, <u>2. etapa – demolice</u>	1 229 793
Jez Ostravice – Hrabová km 12,05, č. st. 237	63 580 471
Sanace poškozeného jezového tělesa Ostravice – <u>dodatečné stavební práce</u>	12 184 996
45/07 Areál Přívoz, demolice	10 835 872
45/08 Areál Pokrok, demolice	25 498 110

Stabilizace sesuvného území a úprava odtokových poměrů v oblasti Bučinského lesa v k. ú. Radvanice a Bartovice – <u>projekt</u>	1 591 030
Stabilizace sesuvného území a úprava odtokových poměrů v oblasti Bučinského lesa v k. ú. Radvanice a Bartovice – <u>doplňkový inženýrsko-geologický průzkum</u>	235 620
45/09 Areál Farma VKK 1 Rychvald	19 276 732
Areál VKK Rychvald – <u>dodatečné stavební práce</u>	3 321 357
45/11 Komplexní řešení areálové vodovodní a kanalizační sítě Dolu Petr Bezruč – <u>projektová dokumentace</u>	1 920 000
45/12 Příprava území po ukončené hornické činnosti DIAMO, s. p., o. z. ODRA – areál Hlubina	7 057 921
45/14 Příprava území po ukončené hornické činnosti DIAMO, s. p., o. z. ODRA – areál Barbora, 2. etapa	2 268 698
Humanizace centra města v Orlové – Lutyni – <u>studie</u>	2 031 687
Vybudování rekreační oblasti „Stříbrné jezero“- <u>projekt</u>	3 468 000
Regenerace území bývalého dolu František – Horní Suchá – <u>dodatečné stavební práce</u>	17 729 490
Zpracování biologického hodnocení podle zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění, v rámci přípravy revitalizace území po těžbě štěrkopísku – Hlučín	237 600
Realizace sadu Míru ve Svinově – <u>projekt</u>	201 600
45/15 Areál Dolu Petr Bezruč, 2. etapa	3 519 309
Celkem 6	205 409 635
Celkem 1–6	1 138 430 044

Projekty v realizaci (v Kč)

Název projektu	Realizační cena projektu	Dosud čerpané finanční náklady na realizaci
1. Rekultivační práce		
7/02 Rekultivace území Rudná, 5. stavba (podél ulice Polanecké)	5 722 142	5 107 473
7/03 Sanace a rekultivace nádrží a území pod nádržemi Stachanov	54 069 969	39 243 804
7/05 Odvodnění zamokřených pozemků Ščučí – <u>projekt</u>	7 348 974	7 265 026
7/09 Rekultivace území NP 1	116 751 008	38 302 488
7/10 Sanace odvalu Václav	19 607 557	18 610 603
7/13 Sanace SALMA	7 125 814	6 131 910
7/14 Rekultivace odvalu Oskar	6 087 125	4 985 179
7/17 Sanace sesuvného území Urx	6 948 614	6 926 827
7/18 Zkapacitnění odlehčovacího kanálu Ščučí – <u>projektová dokumentace</u>	2 352 000	0
7/20 Odvodnění zamokřených pozemků v Paskově	6 974 422	6 393 219
7/21 Protierozní opatření Salma	875 800	624 573
7/23 Rekultivace plochy Lipina, plocha A	5 950 332	2 225 581
Celkem 1	239 813 756	135 816 683
2. Útlum termických procesů		
8/08 Dlouhodobý monitoring termické aktivity odvalu Hedvika – <u>projekt</u>	3 265 884	2 339 039

Celkem 2	3 265 884	2 339 039
3. Komplexní řešení území		
9/02 Měřické sledování a vyhodnocení území Slezskoostravského a Bartovického zlomu	533 520	489 060
Celkem 3	533 520	489 060
4. Komplexní řešení nekontrolovaných výstupů metanu		
Zajištění řízeného odvádění metanu z podzemí ve městě Orlová (Projekt Orlová 3)	110 552 559	18 273 639
35/4 Humanizace zajištěných nebo likvidovaných starých důlních děl a odplynovacích vrtů v intravilánu města Ostrava	191 898 480	36 986 926
35/5 Odstranění nekontrolovaných výstupů zemních plynů z hlubinných průzkumných vrtů v oblasti Trojanovice – vrtů NP 546 a NP 805	47 896 099	0
35/6 Odstranění nekontrolovaných výstupů zemních plynů z hlubinných průzkumných vrtů v oblasti Václavovice, Soběšovice – Dolní Domaslavice, Fryčovice – Příbor východ – <u>průzkumné práce</u>	47 899 626	165 000
35/D3 Monitoring a údržba SDD po dobu realizace projektu, kontrolní metanscreening	21 883 130	14 803 054
35/B „Mapa kategorizace území OKR“	2 260 100	1 572 090
35/D3 Monitoring a údržba SDD s kontinuálním přenosem dat (4 SDD) – <u>projekt</u>	2 391 240	1 256 917
35/J Rekonstrukce stávajícího el. monitorovacího systému – <u>projekt</u>	37 784 901	25 980 722
Aktualizovaný projekt č. 35 – Komplexní řešení problematiky metanu ve vazbě na stará důlní díla v Moravskoslezském kraji	1 271 961 696	287 696 695
Celkem 4	1 734 527 831	386 735 043
5. Zahlazení starých zátěží v OKD, a. s.		
Asanace a rekultivace kalových nádrží – etapa III., IV. a V.	261 509 319	236 036 410
Rekultivace území Darkov, I. etapa, lokalita C2	395 034 187	386 637 496
Asanace a rekultivace kalových nádrží Dolu Lazy I. a II. etapa	33 744 913	27 386 141
Rekultivace odvalu Lazy	101 239 436	89 473 648
Rekultivace parku Zdeňka Nejedlého – I. etapa, sanace území jižně Karvinského potoka – <u>projekt</u>	47 642 235	41 026 088
Rekultivace u bývalé OKD Dopravy, plocha A - <u>stavební práce</u>	4 702 095	3 023 322
Rekultivace Soleckého kopce, II. stavba	22 454 644	7 995 313
Úprava řeky Stonávky v km 0,00 – 2,90 etapa A	176 627 804	114 435 454
Úprava řeky Stonávky v km 0,00 – 2,90 etapa A - <u>dodatečné stavební práce</u>	31 789 848	21 833 568
Rekultivace odvalu D1 – úprava svahů	11 434 914	9 516 865
Celkem 5	1 086 179 395	937 364 305
6. Příprava území po ukončené hornické činnosti		
Humanizace centra města v Orlové – Lutyni – <u>projektová dokumentace</u>	4 440 000	2 012 010
Regenerace území bývalého dolu František – Horní Suchá	95 200 679	93 765 102
Stabilizace území a úprava odtokových poměrů v lokalitě Šporovnice v k.ú. Radvanice – <u>projekt</u>	1 779 600	1 631 300
Sanace, rekultivace a revitalizace území po těžbě štěrkopísku u Hlučína – <u>projektová dokumentace</u>	34 508 640	13 801 200
Revitalizace území bývalé pískovny a lesních pozemků v k.ú. Sedlnice pro využití volného času – <u>projekt</u>	2 334 000	1 661 000
Revitalizace území po důlní činnosti v katastru Malá Štáhle na lokalitu pro volnočasové aktivity a turistiku – <u>projekt</u>	2 208 000	2 024 000

Revitalizace vodní plochy na území historického parku Boženy Němcové postiženého důlní činností na lokalitu pro volnočasové aktivity obyvatel města Karviné – <u>projekt</u>	2 346 000	1 446 500
Revitalizace území po důlní činnosti v k. ú. Horní Benešov – <u>projekt</u>	2 353 800	1 647 250
Revitalizace centra obce Doubrava – náměstí – <u>projekt</u>	120 000	110 000
Revitalizace území rybníka Volný a lesních pozemků v k. ú. Radvanice pro využití volného času	4 911 702	4 396 893
Příprava území po ukončené hornické činnosti – Rekonstrukce komunikace ovlivněné hornickou činností č. III/472 Doubrava-Dědina – <u>projektová dokumentace</u>	2 398 680	994 840
Revitalizace centra Městského obvodu Svinov u ZŠ Bílovecká 1 – <u>projekt</u>	270 000	158 400
Revitalizace území po důlní činnosti v k. ú. Horní Benešov – Cyklostezky – <u>projekt</u>	2 146 800	589 600
45/19 Komplexní řešení zásobování areálu Koblov pitnou vodou a jeho odkanalizování – <u>projektová dokumentace</u>	2 100 000	748 000
45/20 Zabezpečení areálu Alexander pitnou vodou a jeho odkanalizování – <u>projektová dokumentace</u>	366 000	93 500
Revitalizace území po důlní činnosti v k. ú. Horní Benešov – Obnovení dopravní komunikace – <u>projekt</u>	1 131 840	290 400
Revitalizace území po hornické činnosti v k.ú. Bruntál – Lokalita „Za mlékárnou“ – <u>projektová dokumentace</u>	2 397 000	0
Revitalizace území po hornické činnosti v k.ú. Bruntál – Lokalita „Laguny“ – <u>projektová dokumentace</u>	2 340 000	0
Sanace a rekonstrukce kanalizační soustavy v důsledku dozvuku důlních vlivů po těžbě uhlí v Petřvaldě	353 147 158	165 353 402
Dokumentace dle § 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí; Hluková studie a Rozptylová studie pro projektovou dokumentaci	228 000	209 000
Rekonstrukce mostu v Albrechtivích – <u>projekt</u>	1 430 400	383 900
Obnova území po těžební činnosti v lokalitě hřbitova v Ostravě – Nové Vsi	3 592 000	3 102 558
Příprava území po ukončení hornické činnosti – polyfunkční území areálu bývalého Dolu Dukla	250 416 748	0
Revitalizace (sanace) okolí Slezskoostravského hradu v souvislosti s odstraněním následků důlní činnosti z minulosti a příprava území pro volnočasové aktivity	34 340 273	0
Revitalizace a resocializace území postiženého těžební činností v Horním Městě – Revitalizace centra obce po těžební činnosti – zajištění starých dobývek	22 578 653	578 761
Revitalizace území negativně ovlivněného výstavbou vodních nádrží pro zásobování dolů a hutí – Revitalizace území Žermanické přehrady – ochrana pravého břehu – I. a II. etapa	70 409 468	0
Revitalizace (sanace) řeky Ostravice v souvislosti s odstraněním následků důlní činnosti z minulosti	173 364 527	0
Lučina, revitalizace toku po důlní činnosti, ř.km 0, 000-3,262, stavba č. 5657 – <u>projektová dokumentace</u>	2 304 000	0
Ostravice, ochranná hráz v ř. km 0,0–3,0 stavba č. 5659 – <u>projekt</u>	2 308 800	0
Sanace důlních škod na Bohumínské Stružce, Rychvaldský jez – trať ČD, km 4,595-10,530, stavba č. 5660 – <u>projektová dokumentace</u>	2 299 200	0
Zpracování projektové dokumentace a inženýrská činnost pro akci Sanace , rekultivace a revitalizace území po těžbě štěrkopísků u Hlučína – <u>dodatečné služby</u>	3 824 460	1 722 446
Celkem 6	1 083 896 428	296 720 062
7. Odstranění ekologických zátěží po průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu		

Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu – Likvidace havarijního stavu sondy HR 43	238 149 638	238 144 159
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu – Likvidace havarijního stavu sondy HR 44 – <u>dodatečné stavební práce</u>	38 147 146	6 580 424
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru I CHOPAV Kvartér řeky Moravy	827 179 888	612 895 386
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru II CHOPAV Kvartér řeky Moravy	706 200 913	532 470 977
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru III CHOPAV Kvartér řeky Moravy	525 360 000	277 557 677
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru IV CHOPAV Kvartér řeky Moravy	806 326 171	38 480 674
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru V CHOPAV Kvartér řeky Moravy	709 049 734	27 052 693
Sanace starých ekologických zátěží – nedostatečně zlikvidovaných sond po těžbě ropy a zemního plynu v sektoru VI CHOPAV Kvartér řeky Moravy	3 179 970 042	175 589 266
Celkem 7	7 030 383 533	1 908 771 256
Celkem 1 – 7	11 178 600 347	3 668 235 448

Řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu

Z důvodu ekonomické neefektivnosti těžby rozhodla vláda ČR v polovině roku 2002 o útlumu hlubinné těžby černého uhlí v kladenském regionu. Toto urychlené uzavření dolů v této oblasti přineslo, podobně jako v předchozích uhelných revírech, potřebu nestandardního řešení odstraňování škod na životním prostředí způsobených v minulosti těžební činností.

Vzhledem ke vzniklé situaci v kladenském regionu vláda ČR usnesením ze dne 4. června 2003 č. 552 k řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu vzala na vědomí řešení zmírnění dopadů ukončení těžby uhlí v kladenském regionu a souhlasila se záměrem postupně podle možností Fondu národního majetku České republiky uvolňovat od roku 2004 ze zdrojů FNM částku do výše **1,177 mld. Kč** na řešení ekologických zátěží vzniklých v souvislosti s těžbou uhlí v minulých obdobích a na revitalizaci území. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků na realizaci zakázky „Rekultivace odvalu Dolu Tuchlovice“ vláda ČR svým usnesením ze dne 20. prosince 2006 č. 1467 provedla změnu výše uvedeného usnesení a **souhlasila** se záměrem postupně uvolňovat podle možností MF od roku 2004 ze zvláštního účtu vedeného MF podle § 4 zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku, finanční prostředky do výše **1,427 mld. Kč** na řešení ekologických zátěží z minulých období a revitalizaci území. Dále byla tato částka navýšena na **1,727 mld. Kč** usnesením vlády č. 688 ze dne 9. června 2008.

Jako zásadní lze označit projekty:

- řešení havarijního stavu odvalu V Němcích Dolu Schoeller,
- rekultivace odvalu Dolu Tuchlovice.

Reálně vyčerpané finanční prostředky se stavem k 31. 12. 2012 u 3 projektů s ukončenou realizací činí **0,409 mld. Kč** a u 2 projektů v realizaci je to k uvedenému datu **1,269 mld. Kč**. Zbývající finanční částka potřebná k dofinancování realizovaných projektů dle realizačních smluv činí asi **0,025 mld. Kč**.

Projekty s ukončenou realizací (v Kč)

Název projektu	Náklady na realizaci
Odval V Němcích Dolu Schoeller – řešení havarijního stavu	234 429 193
Odstranění havarijního stavu odvalu V Němcích Dolu Schoeller – 2. et., západní část	106 862 466
Odstranění havarijního stavu odvalu V Němcích Dolu Schoeller – dodat. stavební práce	46 608 677
Rekultivace odvalu Tuchlovice – Dodatek projektu č. 1 Protierozní opatření	20 274 715
celkem	408 609 117

Projekty v realizaci (v Kč)

Název projektu	Realizační cena projektu	Dosud čerpané finanční náklady na realizaci
Rekultivace odvalu Dolu Tuchlovice	1 024 256 235	1 022 865 421
Rekultivace odvalů Dolu Schoeller v Libušíně	271 177 604	246 776 148
celkem	1 295 433 839	1 269 641 569

6. Zdroje EU – Operační program životní prostředí (administrováno Ministerstvem životního prostředí)

Od roku 2008 jsou dalším významným zdrojem financování odstraňování následků po hornické činnosti a starých ekologických zátěží finanční prostředky EU užitě prostřednictvím Operačního programu životní prostředí. Dosud byla vyčerpána na 9 ukončených projektech v období 2008 až 2012 z tohoto zdroje částka **992 850 tis. Kč**, další 3 projekty s termínem realizace 2012–2015 jsou rozpracovány a očekává se čerpání prostředků EU ve výši **50 500 tis. Kč**. Projekty pro další období jsou průběžně připravovány v závislosti na vypsané tranše prostřednictvím Ministerstva životního prostředí.

Název projektu	Termín realizace projektu	Výše dotace z EU (dle RoPD) 85%	Celkové výdaje projektu (včetně DPH) – dle zadaných faktur	Stav projektu
Analýza rizik území ve správě DIAMO s.p.–o.z. SUL Příbram, bývalého důlně-úpravárenského závodu Březové Hory–Příbram	2009–2010	2 836 204 Kč	3 705 571 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizik odvalů zasažených endogenním hořením ve správě DIAMO s. p., o.z. Odra	2009–2010	11 580 499 Kč	16 673 582 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP

Sanace a rekultivace staré ekologické zátěže státního podniku DIAMO na lokalitě Mydlovary – chemická úprava a odkaliště K IV/D	2008–2010	467 952 068 Kč	704 758 892 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizika území ve správě DIAMO s.p.– o.z. SUL Příbram, bývalého důlně–úpravářského závodu Kaňk–Kutná Hora	2009–2010	3 500 733 Kč	5 188 890	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizik území ve správě DIAMO, státní podnik, o.z. TÚU Stráž pod Ralskem zasažených hlubinnou těžbou uranu	2009–2010	15 941 666 Kč	20 240 150 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizik areálu nakládky uranových rud a kameniva Milín	2011–2012	1 340 877 Kč	4 176 782 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Komplexní analýza rizik areálu a odkališť s.p. DIAMO u Mydlovar včetně širšího okolí	2011–2012	11 395 830 Kč	17 005 730 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizika ohrožení jímacího území nedostatečně zlikvidovanými sondami po těžbě ropy a zemního plynu v CHOPAV Kvartér řeky Moravy	2009–2011	80 286 441 Kč	104 283 936 Kč	Realizace projektu ukončena, podklady k ZVA na SFŽP
Analýza rizik areálu po hlubinné těžbě uranu – Bytíz	2012–2013	3 564 576 Kč	5 862 176 Kč	projekt v realizaci
Doprůzkum znečištění horninového prostředí a podzemní vody území ve správě s. p. DIAMO– o.z. SUL Příbram, bývalého důlně–úpravářského závodu Kaňk–Kutná Hora a blízkém okolí	2012–2014	4 426 740 Kč	2 294 290 Kč	projekt v realizaci
Sanace území bývalého důlně–úpravářského závodu a okolí – Příbram, Březové Hory – 1. etapa	2012–2015	96 087 423 Kč	71 075 266 Kč	projekt v realizaci

Poznámky:

RoPD = rozhodnutí o poskytnutí dotace vydávané žadatelům Ministerstvem životního prostředí

CHOPAV = Chráněná oblast přirozené akumulace vod

ZVA na SFŽP = Závěrečné vyhodnocení na Státní fond životního prostředí

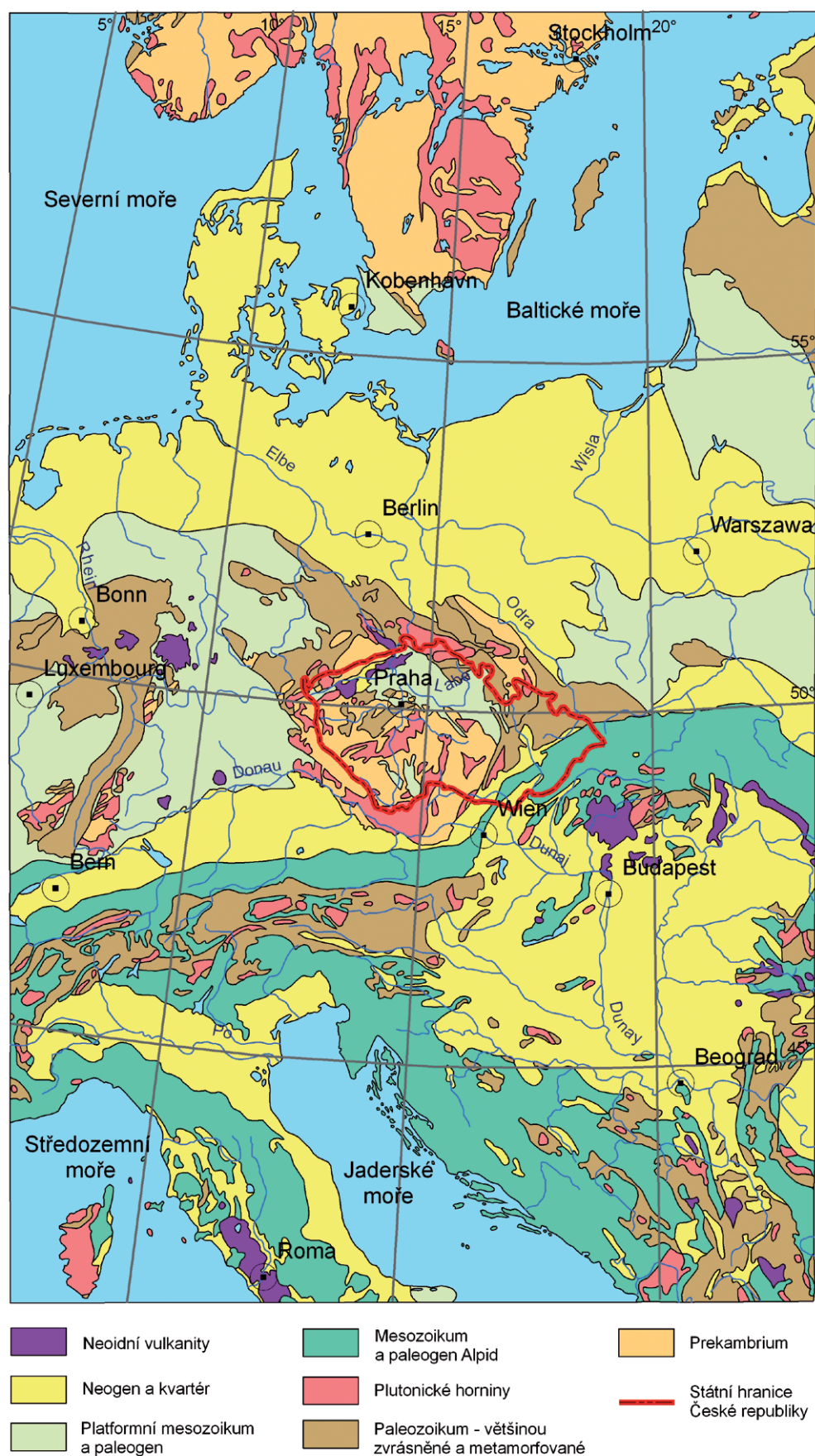
GEOLOGIE A NEROSTNÉ SUROVINY

Geologický vývoj území České republiky

RNDr. Arnošt Dudek, DrSc.

Česká republika leží v samém středu Evropy u hranice hercynské mezoevropy s neoidní neoevropou (*obr. 1*) a je jen málo státních území, pokud vůbec nějaká taková existují, s tak pestrá geologická stavba na tak malé ploše a s tak složitým geologickým vývojem. Na území státu se vyskytují prakticky všechny známé horniny a je tam zastoupena naprostá většina geologických útvarů i velká většina známých typů rudních i nerudných ložisek. I když dnes jsou některá z nich, zejména ložiska rudní, zajímavá spíše z hlediska vědeckého a sběratelského, řada z nich měla ve středověku i ranném novověku význam celoevropský. Zajímavá a složitá historie této oblasti zaujala badatele již v dávné době a nemalou měrou se zapsala i do vývoje hornictví a geologických věd. Vždyť na tomto území vzniklo jedno z nejstarších horních práv, právo jihlavské (1260) a o málo pozdější horní právo krále Václava II – „Ius regale montanorum“ (1300), které se stalo základem mnoha horních práv v jiných státech světa, zejména v jižní Americe. S územím Českého masivu je spjat i vznik světoznámých děl Georgia Agricoly, zejména knihy „Bermannus sive de re metallica dialogus“ (1530).

Na stavbě území Českého státu se podílejí tři hlavní stavební komplexy. Nejstarší, konsolidovaný již během prekambričských orogenezí, je **brunovistulikum**, zaujímající v podstatě území Moravy. Tento úsek zemské kůry je patrně výběžkem východoevropské platformy, ač někteří badatelé jej považují spíše za okrajovou část africké desky. Během mladších orogenezí – paleozoických i alpinských – byl již jen velmi málo postižen a sloužil jako předpolí příkrovových staveb, které byly přes něj přesouvány. Největší část území státu buduje **hercynsky (varisky) konsolidovaný Český masiv**, který na J, Z i S přesahuje na území sousedních států – Rakouska, Německa i Polska. Český masiv je součástí mezoevropy a byl v podstatě dotvořen hercynským vrásněním na konci karbonu, i když jsou v něm zabudovány i starší stavební prvky. Po hercynském vrásnění se choval již jako konsolidovaný blok, který byl jen někdy zaplavován epikontinentálním mořem a postižen již jen zlomovou tektonikou. Jako korový blok vystupující z mladých sedimentárních formací se individualizoval až během neoidních horotvorných pochodů, morfologicky až koncem neogenu a v kvartéru. Geologické pokračování hercynid k západu indikují další, též až neoidně individualizované korové bloky – Schwarzwald, Vogézy, francouzský Centrální masiv a Iberská meseta, v severnější větvi hercynid pak armorický masiv a masivy v jižní Anglii a Irsku. Východní okraj Českého masivu byl přesunut během hercynské orogeneze přes kadomskou jednotku brunovistulika. Východní část českého státu probíhá hranice mezi hercynskou mezoevropou a alpidní neoevropou, alpidy jsou tam zastoupeny jednotkou **Západních Karpat**. Ta se skládá z vnitřní části – *centrálních západních Karpat* – budované předmesozoickými vulkanosedimentárními komplexy, většinou me-

Obr. 1: Geologická pozice České republiky v Evropě

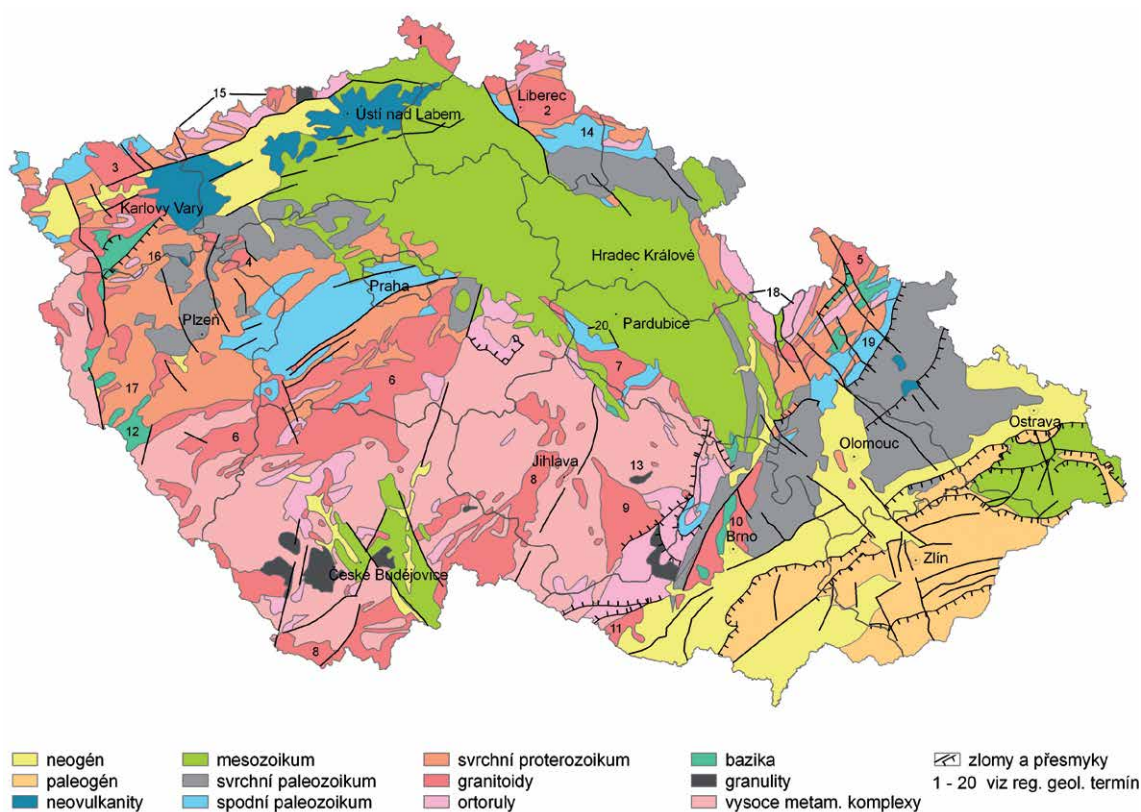
tamorfovanými a proniknutými pozdně hercynskými granitoidními plutony (tzv. jaderná pohoří) a jejich sedimentárním obalem mesozoických hornin (trias až spodní křída). Její stavba vznikla intenzivním vrásněním po spodní křídě. Tektonická zóna prvního řádu – *bradlové pásmo*, složené z mesozoických hornin – ji odděluje od externí zóny – flyšových Karpat. *Vnější flyšové Karpaty* jsou tvořené (kromě silně podřízené nejsvrchnější jury a lokálních projevů vulkanismu) převážně sedimentárními komplexy křídového až paleogenního stáří. Ty byly formovány hlavně tercierními horotvornými pochody. Charakteristické jsou pro ně dalekosáhlé horizontální příkrovy přesouvané až v neogenu přes podložní brunovistulikum a jeho sedimentární obal na vzdálenost desítek kilometrů, a částečně i přes karpatskou předhlubeň.

Podobně jako při studiu historie lidstva, je i při sledování vývoje země na které žijeme, o nejstarších obdobích nejméně informací a naše poznatky jsou provázeny velkým množstvím nejistot. To se pochopitelně týká i území Česka, i když patří k oblastem, kde systematický geologický výzkum probíhal již od začátku 19. století.

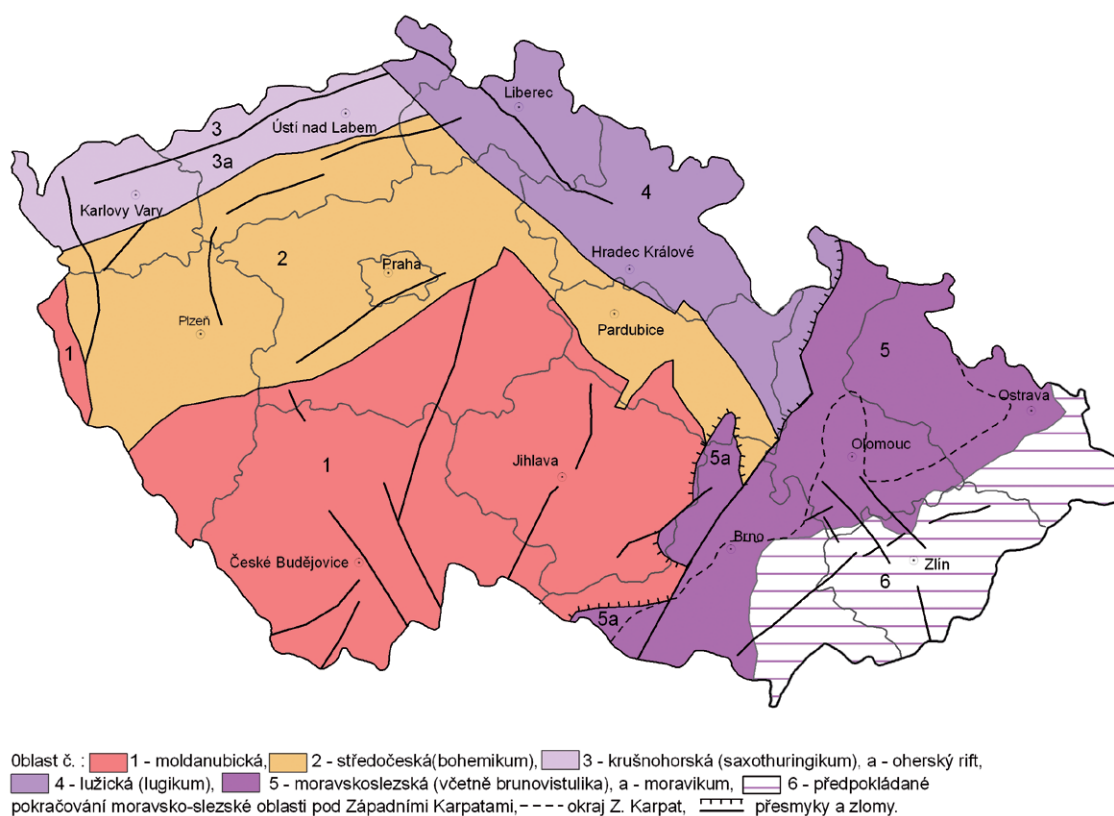
Komplexy **brunovistulika** vystupují na povrch jen na západní Moravě, ale pod přesunutými příkrovy flyšových Západních Karpat zasahují daleko na východ. Jsou tvořeny metamorfovanými horninami – většinou monotonními biotitickými pararulami, které byly přeměněny během proterozoických orogenezí, a na rozhraní proterozoika a paleozoika během kadomské orogeneze proniknuty ohromnými masivy hlubinných vyvřelin starých cca 550 Ma (z nichž vystupují na dnešní povrch brněnský a dyjský masiv). Plošně rozsáhlé granitoidní plutony i menší bazické masivy gaber a noritů zpevnily tuto jednotku a zabránily tak jejímu pozdějšímu přepracování mladšími horotvornými pochody, které Český masiv vytvářely. Západní části brunovistulika jsou budovány pestrými vulkanosedimentárními komplexy (s vápenci, grafitickými horninami, kvarcity, amfibolity a ortorulami) a byly silněji ovlivněny hercynskými tektonometamorfními pochody. Nyní vystupují z podloží přesunutých hercynských komplexů moldanubika a lugika v podobě tektonických oken dyjské a svratecké klenby **moravika** a desenské „klenby“ **silezika**. Jejich příslušnost k brunovistuliku není zatím obecně přijímána a některými autory jsou řazeny až do spodního paleozoika a přiřčeny k hercynskému Českému masivu. Na kadomském fundamentu jsou usazeny již platformní sedimenty – v malém rozsahu kambrické slepence a pískovce, ojediněle mořské silurské břidlice a plošně rozsáhlé a významné sedimenty devonu, mississippu (spodního karbonu) a pak kontinentální uloženiny uhlonosného pennsylvánu (svrchního karbonu). Mladší platformní pokryv je zastoupen sedimenty jury, křídou, paleogenu i neogenní karpatské předhlubně. Přes tento konsolidovaný fundament byly přesunuty od východu příkrovy vnějších flyšových Karpat (*obr. 2*).

Spodní patro (fundament) **Českého masivu** – epivariská platforma – je budováno metamorfovanými horninami proniknutými četnými a velmi rozsáhlými granitoidními masivy, a jen slabě metamorfovaným nebo nemetamorfovaným, ale hercynsky zvrásněným spodním paleozoikem. Regionálně se člení (*obr. 3*) na jádro, tvořené vysoce metamorfovanou oblastí moldanubickou – **moldanubikem** a většinou jen slabě metamorfovanou oblastí středočeskou – **bohemikem**. Toto jádro je lemováno na SZ oblastí krušnohorskou – **saxothuringikem** (Krušné hory), na S oblastí lužickou – **lugikem** (Krkonoše, Orlické hory, Králický Sněžník) a na V oblastí moravskoslezskou – **moravosilezikem** (Jeseníky, východní část Českomoravské vrchoviny), jehož součástí je i brunovistulikum. Tyto okrajové komplexy jsou přeměněny většinou méně intenzivně než centrální moldanubikum.

Obr. 2: Geologie České republiky

Obr. 3: Geologické členění fundamentu Českého masivu na území České republiky

Moldanubikum je tvořeno horninami metamorfovanými převážně v amfibolitové facii – sillimanitickými a cordieritickými rulami a migmatity s vložkami ortorul, mramorů, skarnů, kvarcitů, grafitických hornin a amfibolitů. Četná jsou i tělesa vysokoteplotních a vysokotlakých metamorfitů – granulitů a granátických peridotitů s eklogity, jejichž výskyty indikují průběh starých tektonických zón, podle nichž byly tyto horniny vysunuty z hloubky. Vystupují hlavně v jižních Čechách (granulitové masivy blanského lesa, prachatický, křišťanovský a lišovský) a na západní Moravě (granulitové masivy borský a náměšťský). Stáří protolitu moldanubických komplexů je nejspíše svrchnoproterozoické, jejich přeměna v amfibolitové, granulitové a eklogitové facii je spjata s hercynskou orogenezí. Prokázána byla však i regionálně rozšířená předpaleozoická metamorfóza kadomská, většinou překrytá hercynskými pochody. Ojedinelou výjimkou jsou drobná tělesa starých ortorul vyvlečených podél hlubinných zlomů v jižních Čechách, jejichž radiometrické stáří je až 2,1 miliardy let. Dokládají existenci spodního proterozoika v hlubší stavbě kůry Českého masivu. Některé horniny moldanubika (zejména ruly, granulity a amfibolity) jsou často zdroji stavebního kamene.

Metamorfnní horninové komplexy středočeského **bohemika** i okrajových komplexů saxothuringika, lugika a moravosilezika vznikly regionální přeměnou protolitu převážně **svrchnoproterozoického stáří** (1000 až 545 milionů let). V tomto období bylo území dnešního Českého masivu překryto hlubokým mořem, ve kterém se usazovaly písčité a jílovité horniny. Zdrojem usazovaného materiálu byly okolní kontinenty, většinou zřejmě dosti vzdálené a budované velmi starými horninami. Některé klastické minerály z metamorfitů jižních Čech (staré až 2,7 miliardy let, v sousedním Bavorsku dokonce 3,8 miliardy let), pocházely aspoň z části z archaika afrického štítu, ovšem doba jejich usazování byla podstatně mladší.

Sedimentaci doprovázel podmořský vulkanismus tholeiitických bazaltů, který vytvářel lineární struktury dlouhé desítky km, snad někdy vyčnívající nad mořskou hladinu (ostrovni oblouky), i podstatně méně rozšířený vulkanismus kyselý. Vulkanická činnost byla doprovázena usazováním černých břidlic s hojným pyritem a křemitých sedimentů – bulžníků. V nich byly vzácně nalezeny jemně páskované struktury připomínající organogenní *stromatolity*, které by patřily k nejstarším organickým zbytkům na českém území. Soubor těchto sedimentů a vulkanitů byl koncem proterozoika intenzivně zvrásněn a většinou i metamorfován. Dnes vystupují slabě metamorfované proterozoické horniny na povrch jen ve středních Čechách mezi Prahou a Plzní (v tzv. Barrandienu), směrem do okrajových pohoří intenzita jejich přeměny stoupá a zejména k Z a JZ se vyvinul sled úzkých metamorfnních zón barrovienského typu až po ruly s kyanitem a sillimanitem. Též v Krušných horách, Krkonoších, Orlických horách i v Hrubém Jeseníku jsou proterozoické horniny přeměněny na ruly a amfibolity. Do těchto komplexů pronikaly zejména v západních i severních Čechách v závěru tektonometamorfnních pochodů četné masivy granitů (zejména masiv stodský, čistecko-jesenický a lužický) a gaber (masiv kdyňský a poběžovický). Předpaleozoické **kadomské vrásnění** je jedním z nejvýznamnějších tektonometamorfnních a magmatogenních pochodů ve vývoji Českého masivu.

Po kadomském vrásnění nebyla ještě zemská kůra v prostoru Českých zemí zcela pevná a postupně se lámala v řadu menších ker, které se od sebe vzdalovaly a byly částečně opět zaplavovány mořem během **spodního paleozoika** (v kambriu, ordoviku, siluru, devonu až spodním karbonu). Nepřeměněné usazeniny se zachovaly zejména ve středních Čechách, v Barrandienu, v menším rozsahu i v jiných částech Českého masivu. V jeho

okrajových částech (kromě brunovistulika) byly paleozoické komplexy postiženy i silnou metamorfózou, takže jejich identifikace a datování je často spojeno se značnými potížemi. V Barrandienu sedimentace začala již ve **spodním kambriu**, které reprezentuje až několik set až tisíců metrů mocné souvrství slepenců a pískovců. Jsou v něm známy i ojedinělé výskyty břidlic sladkovodního nebo brakického původu, ve kterých byly nalezeny nejstarší zkameněliny složitějších živočichů – členovců – na našem území. Ve středním kambriu proniklo do středních Čech moře a usadilo souvrství pískovců a zejména břidlic, které jsou světoznámými výskyty trilobitové fauny. Vývoj kambria byl ukončen rozsáhlým ryolitovým a andesitovým suchozemským vulkanismem.

Ordovik začíná opět nástupem moře do středních Čech a vznikem tzv. **pražské pánve**, jejíž vývoj pokračoval až do středního devonu. Horniny ordoviku jsou zastoupeny převážně klastickými sedimenty, hlavně různými druhy břidlic s mocnými vložkami křemenců, jejichž usazování bylo doprovázeno intenzivním bazaltovým vulkanismem. V souvislosti se sopečnou činností vznikala i ložiska sedimentárních železných rud (např. Nučice, Ej-povice atd.), která měla velký význam v 19. a začátkem 20. století. V ordoviku ležel Český masiv v blízkosti jižního polárního kruhu, a usazování hornin i vulkanická činnost probíhaly v subpolárním klimatu. Koncem ordoviku se tento úsek kůry přesouval značně rychle k severu, do teplejších vod blízko obratníku Kozoroha.

V **siluru** vedla změna klimatu a tím i podmínek rozvoje organismů a sedimentace ke vzniku jemnozrnných černých břidlic s hojnou graptolitovou faunou, provázených též intenzivní vulkanickou činností a proniky četných ložních žil diabazů. V jeho svrchnějších částech se vzhledem ke stoupající teplotě masově rozvíjely organizmy s karbonátovými schránkami a vznikla mohutná souvrství vápenců.

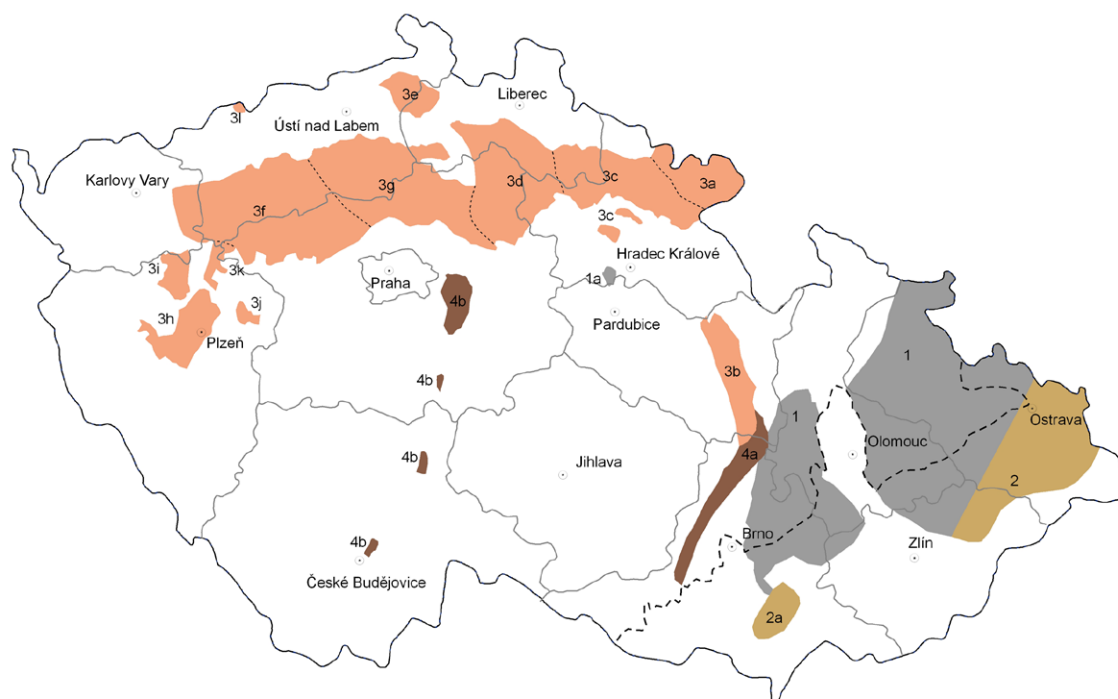
V pražské pánvi pokračoval vývoj karbonátové sedimentace nepřerušeně do **devonu**, zatím co v okolních oblastech Evropy i oblastech vzdálenějších bylo usazování hornin přerušeno **kaledonskou orogenezí**. Ničím neovlivněný postupný vývoj sedimentů i organismů a jejich dlouholetý detailní výzkum několika generacemi českých paleontologů byl předpokladem pro stanovení prvního celosvětově platného **stratotypu** hranice mezi dvěma útvary (silurem a devonem) na Klonku u Suchomast jz. od Prahy. Usazování vápenců v pražské pánvi skončilo ve středním devonu a pískovce se suchozemskou flórou ukončily devonskou sedimentací v této oblasti.

Sedimentace devonských hornin pokračovala ve svrchním devonu jen v oblasti Krkonoš (na Ještědu) a zejména na Moravě v Jeseníkách a Moravském krasu. Na Moravě byl vývoj devonu odchylný od území Čech. Již ve spodním devonu transgreduje na starý fundament brunovistulika v jeho západní, mobilnější části komplex siliciklastik a vulkanitů se stratiformními ložisky Fe, Cu, Au, Zn, Pb. Tato klastická sedimentace pokračuje i v mississippu (spodním karbonu). Na stabilnějším fundamentu brunovistulika na J a V začínají devonské horniny klastiky, které místy dosahují mocnosti přes 1 000 m. Ve svrchním devonu se tam objevují vápence, jejichž vývoj pokračuje až do mississippu (spodního karbonu). Na Moravě se tedy neprojevovalo přerušení sedimentace v důsledku hercynského vrásnění, sedimentační prostory se pouze stěhovaly k východu na Ostravsko a do dnešního podloží Karpat. Vápence svrchního devonu tvoří významná ložiska, především na střední Moravě (např. Mokrá, Líšeň, Hranice atd.).

Změna charakteru sedimentace koncem devonu a v karbonu je projevem **hercynské orogeneze**, která postihla (před cca 340–310 Ma) většinu Českých zemí s velkou intenzitou a projevila se vznikem příkrovové stavby a velmi silnou metamorfózou rozsáhlých oblastí.

I krystalinikum vzniklé v kadomské orogenezi bylo znovu metamorfováno. Prakticky současně vznikly ohromné masivy granitoidních vyvřelin o rozsahu několika tisíc km², dosud ne zcela odkryté denudací; jejich intruze byly doprovázeny i rozsáhlou povrchovou vulkanickou činností a vznikem velmi četných ložisek nejrozličnějších genetických typů (např. v saxothuringiku krušnohorských masivů a mineralizací Sn, W, Ag, U, Co, Ni, v moldanubiku středočeského a moldanubického plutonu i mineralizací Au, Sb, Ag, Pb, Zn, U atd.). Granitoidní masivy jsou významným zdrojem stavebního kamene, kamene pro hrubou i ušlechtilou kamenickou výrobu i živcových surovin. Žuly krušnohorského plutonu byly matečnou horninou světově proslulých ložisek kaolinů na Karlovarsku, v menší míře i na Chebsku.

Karbon a jeho horniny mají v Českém masivu v důsledku hercynského vrásnění dvojí odlišný vývoj. V Čechách jsou mořské sedimenty mississippu (spodního karbonu) nepatrného rozsahu známy jen z vrtů do podloží české křídové pánve východně od Hradce Králové, a slabě metamorfované na Ještědském hřebetu u Liberce. Sedimentace kontinentálního typu začíná ve vnitrohorských pánvích až v pennsylvanu (svrchním karbonu, westphalu) a pokračuje až do permu. Pánve s částečně samostatným vývojem se táhnou z okolí Plzně k S a SV až na Broumovsko v sv. výběžku Česka (*obr. 4*), kde mají největší stratigrafický rozsah a sedimentace končí až v nejspodnějším triasu. Z velké části jsou zakryty sedimenty české křídové pánve. Usazeniny řek a jezer – slepence, arkózy, prachovce a jílovce, s polohami tufů a tufitů i tělesy vulkanitů – jsou na mnoha místech doprovázeny i vznikem uhelných slojí, které měly a mají velký hospodářský význam. Některé sloje mají i zvýšený

1 - mořský mississipp (sp. karbon - kulm); a - výskyt u Hradce Králové, 2 - pennsylvan (sv. karbon) hornoslezské pánve; a - výskyt na jižní Mo 3 - limnický pennsylvan (sv. karbon) a perm; dílčí pánve: a - vnitrosudetská; b - orlická; c - podkrkonošská; d - mnichovohradišťská; e - českokamen dsko-rakovnická; g - mšensko - roudnická (mělnická); h - plzeňská; i - manětínská; j - radnická; k - žihelská, l - brandovský výskyt, 4 - permokarbon brázd: a - boskovická, b - blanická, --- okraj Západních Karpat, ... hranice pánvi.

Obr. 4: Karbon a perm v Českém masivu a podloží Západních Karpat na území České republiky

obsah U, jde až o potenciální ložiska. Z karbonských arkóz na Plzeňsku a Podbořansku vznikla významná ložiska kaolinu. Důležité jsou rovněž karbonské převážně žáruvzdorné jíly a jílovce. V karbonu dospěl Český masiv ve své pouti k S na rovník a tvorba uhlí je odrazem panujícího tropického klimatu.

V moravskoslezské oblasti, která byla díky pevnému podkladu brunovistulika ovlivněna hercynským vrásněním jen slabě, pokračovala devonská sedimentace nepřerušene i do mississippu (spodního karbonu), kdy vznik vápenců ustal a byl nahrazen flyšoidní sedimentací slepenců, drob a břidlic v mnohonásobném střídání jednotlivých poloh (kulmský vývoj). Tamnější droby jsou zdrojem kvalitního stavebního kamene. Koncem mississippu se sedimentační prostor vyslazoval a v příbřežních bažinách vznikla významná ložiska černého uhlí (česká část hornoslezské pánve – paralické pánve Ostravska a již pennsylvanské limnické pánve Karvinska – je nejdůležitějším černouhelným revírem v ČR). Karbonský útvar v Česku byl a zůstává nejen významnou energetickou základnou státu, ale je též světoznámou klasickou oblastí karbonské flóry a fauny.

V období *permu* bylo hercynské horstvo erozí a denudací rychle sníženo za vzniku mocných souvrství rudohnědých slepenců, pískovců, arkóz, prachovců a jílovců. Sedimentace byla doprovázena i vulkanismem vnitrodeskového typu (bazaltoidy, andezitoidy až ryolity) a sedimentací klastik se zvýšeným obsahem Cu. Podstatná změna klimatu, způsobená posunem litosférické desky s Českým masivem dále k S, do pásu mezi rovníkem a obratníkem Raka, vedla ke vzniku pouští, které pokrývaly většinu Evropy. Dnes jsou tyto sedimenty uchovány v Českém masivu jen v relikttech. Největší mocnost – až 3 km – dosahují v tektonických prolomech zhruba s-j. směru – tzv. brázdách (boskovické a blanické). V nich se místy vyskytují na bázi i uhelné sloje stáří nejsvrchnějšího stephanu (dnes již vytěžené), a ve vyšších horizontech též málo rozsáhlé jezerní a říční vápnité sedimenty. Jsou často přeplněny zbytky krytolebců a zejména permského hmyzu, které boskovickou brázdou proslavily.

Po hercynské konsolidaci byl Český masiv jako celistvý blok kůry zvolna zvedán a zůstal až téměř do konce druhohor souší. Jen ve velmi malém rozsahu jsou v severovýchodních Čechách v podkrkonošské a vnitrosudetské pánvi zastoupeny bílé jezerní pískovce *triasu*. V *nejsvrchnější juře* proniklo moře z karpatské oblasti do severního Německa úzkým průlivem přes severní Čechy (zhruba mezi Brnem a Drážďany), který propojil hluboké moře tethydní na JV s mělkým šelfovým mořem severně od Českého masivu. Vápence (oxford-kimeridž) vystupují jen v malých ostrůvcích podél lužického zlomu. V konsolidovaném českém masivu se *alpinská orogeneze* projevovala jen vznikem zlomů nebo remobilizací starších zlomových systémů. Podstatně větší význam měla *transgrese svrchnokřídového moře*, která v jejím důsledku zaplavila celou severní a částečně i střední část Českého masivu. Vznikl tam několik set metrů mocný soubor svrchnokřídových jílovců, slínovců, opuk a pískovců, pokrývající severní část masivu (česká křídová pánev – obr. 5). Podle charakteru sedimentace v jednotlivých částech pánve byla rozdělena na jednotlivé vývoje (faciální oblasti) uvedené na obr. 5. Horninové komplexy české křídové pánve jsou nejvýznamnějším rezervoárem podzemní vody u nás a též důležitým zdrojem nerostných surovin (keramických i žáruvzdorných jíků, sklářských, slévarenských a maltářských písků, cementářských surovin, stavebního i sochařského kamene, ale i uranu). Součástí opolské křídové pánve v Polsku je nepatrný výskyt svrchnokřídových sedimentů u Osoblah. Menší, avšak sladkovodní svrchnokřídové pánve vznikly i v jižních Čechách; jde o západnější pánev českobudějovickou a východnější třeboňskou.

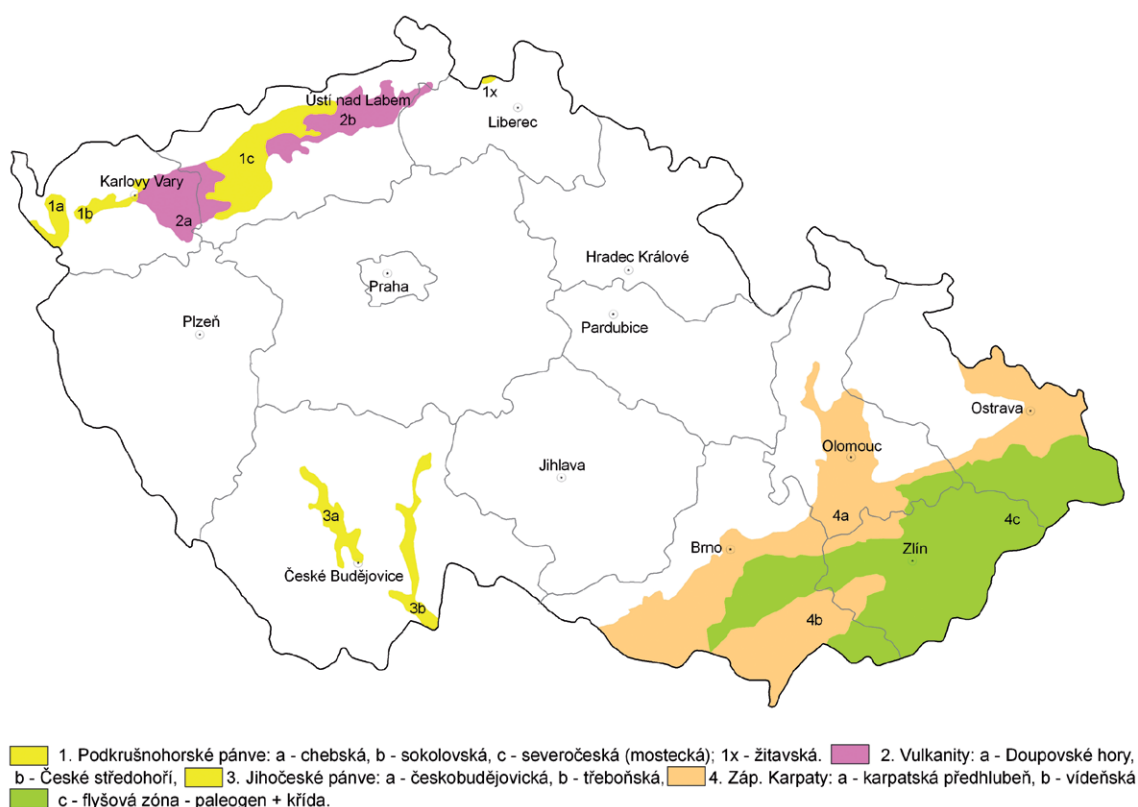
1. Česká křídová pánev a její faciální oblasti (vývoje): a - lužická, b - jizerská, c - labská, d - orlicko-žďárská, e - oherská, f - vitavo-berounská, g - h - hejšovinská a bystřická. 2. Křída u Osoblah. 3. Jihočeské pánve: a - českobudějovická, b - třeboňská. - - - hranice faciálních oblastí

Obr. 5: Svrchní křída v Českém masivu a na území České republiky

Vývoj na Moravě byl odchýlný. Trias tam není zastoupen vůbec, zato v **juře** proniklo moře ze středozevní oblasti daleko k SZ a zaplavilo východní okraj Českého masivu. Dnes jsou jurské sedimenty většinou zakryty horninami neogenu nebo dalekosáhlými příkrovy vnějších Západních Karpat. Tektonické kry jurských vápenců, vynesené v čelech karpatských příkrovů z hloubky a tvořící izolovaná bradla u Štramberka a v Pavlovských kopcích, jsou význačným krajinnotvorným prvkem a (žel) i významným zdrojem velmi čisté karbonátové suroviny.

V **křídě** se charakter sedimentace ve vnějších Karpatech výrazně změnil. Usazeniny vznikaly v hlubším moři jako výsledek podmořských skluzů a turbiditních proudů zanášejících usazeniny daleko od pevniny. Vyznačují se mnohonásobným střídáním písčitých a jílovitých poloh nevelké mocnosti (dm až m) a občas i lavic slepenců, které označujeme souborně jako **flyš**. Jejich mocnost dosahuje až mnoho tisíc metrů. Flyšová sedimentace pokračovala v této oblasti i v paleogénu (obr. 6).

Naproti tomu zůstával Český masiv souší, na kterou jen na východě občas proniklo mělké moře z karpatské oblasti. Avšak koncem **paleogénu a v neogénu** v něm vzniklo následkem silných tektonických pohybů v alpském a karpatském prostoru několik poklesových oblastí, kde probíhala intenzivní sladkovodní sedimentace. Jde o území jihočeských pánví, českobudějovické a třeboňské, s ložisky hnědého uhlí a diatomitů, a pak o výrazný tektonický prolom (oherský rift) v severozápadních Čechách, kde vznikly podkrušnohorské pánve (chebská, sokolovská a severočeská a v jeho pokračování i žitavská – obr. 6). Sedimentovaly v nich pískovce a hlavně jíly a jílovce s mocnými (místy až 60 m) sloji hnědého uhlí, které v severočeské a sokolovské pánvi tvoří nejvýznamnější ložiska hnědého uhlí v ČR. Na sedimenty bohaté organickou hmotou jsou vázána i drobnější ložiska U.

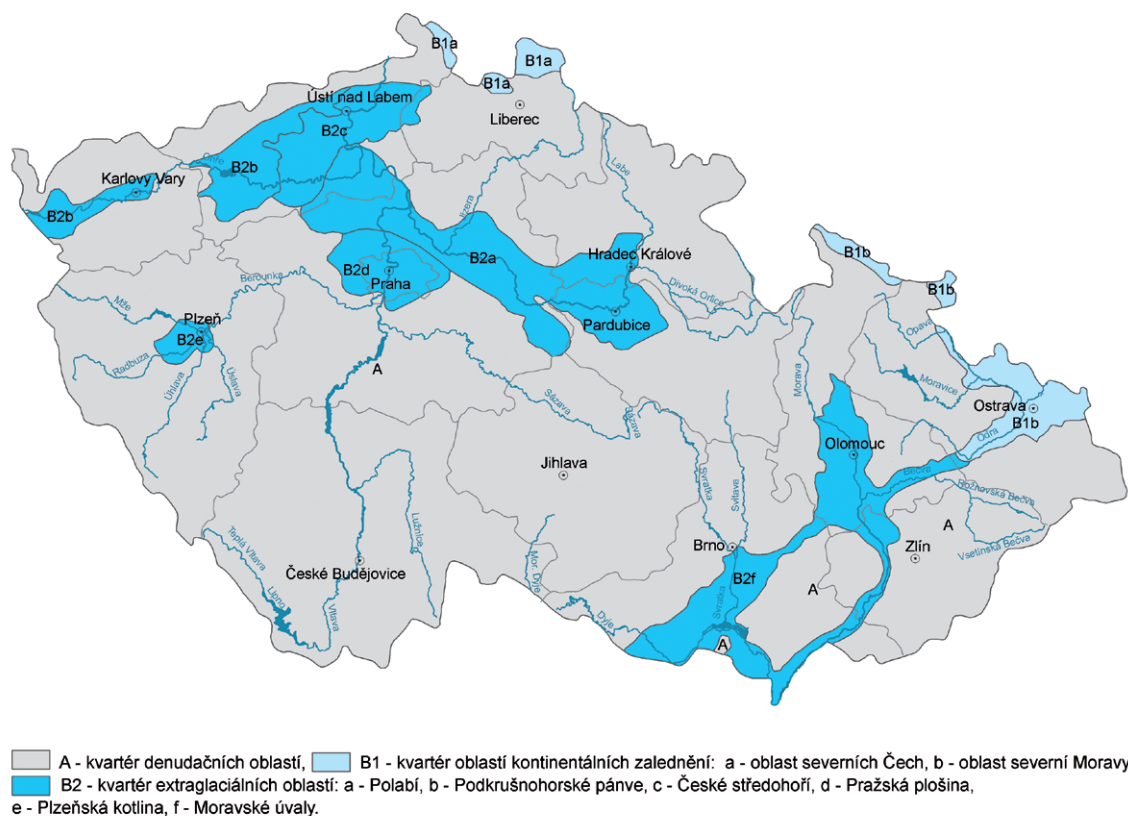

Obr. 6: Terciér v Českém masivu a Západních Karpatech na území České republiky

Především pak v chebské pánvi jsou významná ložiska neogenních jílu. Vznik pánví byl doprovázen velmi intenzivní **vulkanickou činností** a velkým nahromaděním tufů a láv (Doupovské vrchy – stratovulkán, České středohoří). Jde převážně o různé druhy olivinických bazaltů a alkalických bazaltoidních hornin, v menší míře i acidnějších fonolitů. Vypreparované přírodní dráhy a sopouchy dávají dodnes krajině obdivuhodný ráz. Hlavní sopečná aktivita probíhala před 35–18 miliony let, mladší fáze před 8 miliony let a poslední drobné sopky jsou jen několik set tisíc let staré (Komorní a Železná hůrka). Území je klasickou oblastí alkalického vulkanismu a sehrálo důležitou úlohu při rozvoji geologických věd. Horniny jsou významné nejen jako stavební kámen, ale i jako surovina peturgického průmyslu. Se sopečnou činností jsou spjata i ložiska českých granátů na jižním okraji Českého středohoří (pyropy byly vyneseny sopouchy z ultrabazik v krystalinickém podloží). Rozkladem a zvětráním tufů Doupovských hor i Českého středohoří vznikla významná ložiska bentonitů.

V karpatské oblasti byly flyšové komplexy koncem **paleogénu** zvrásněny a nasunuty v podobě příkrovů (ověřených průzkumnými pracemi) na vzdálenost několika desítek km k Z a SZ na Český masiv. Před nasouváním příkrovů se vytvořila v **neogénu** (miocénu) karpatská předhlubeň, částečně ještě dosouvánými příkrovy překrytá. Sedimenty vídeňské pánve (o mocnosti až 5 km) již nebyly významněji vrásněny. Jde hlavně o mořské jíl, slíny a písky, jen částečně diageneticky zpevněné, které obsahují menší ložiska ropy a plynu. Mladší souvrství jsou postupně více a více vyslazována a nejmladší obsahují ložiska lignitu.

Koncem třetihor a na začátku čtvrtohor proběhly v Českém masivu významné tektonické pochody, které se projeví výraznými vertikálními pohyby jednotlivých úseků kůry. Tak

Obr. 7: Členění kvartéru na území České republiky

byla vyzvednuta okrajová pohoří – Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory i Hrubý Jeseník a to až o 1 000 m, a vytvořila se česká kotlina. Někdy bývá považována za astroblém vzniklý dopadem velkého meteoritu – to je však nesmysl pocházející z interpretace satelitních snímků, bez znalosti skutečné geologické stavby masivu. Během **kvartéru** byl Český masiv ovlivněn několika fázemi kontinentálního i horského **zalednění**. Panovalo tu periglaciální klima, které podmínilo vznik mohutných sutí a kamenných moří, terasového systému řek (*obr. 7*) i plošně rozšířených spraší. Především terasové sedimenty řek tvoří významná ložiska štěrkopísků a živcových surovin, a spraše cihlářských surovin. Kontinentální ledovec zasahoval až k s. okraji masivu a zanechal uloženiny čelních morén na Ostravsku, na severním úpatí Hrubého Jeseníku a ve Šluknovském a Frýdlantském výběžku. Horské ledovce pak ovlivnily morfologii okrajových pohoří, zejména Krkonoš, méně i Jeseníků a Šumavy, kde vznikla i drobná ledovcová jezera.

Obrázky v kapitole byly doplněny a upraveny autorem podle:

Dudek, A., Svoboda, J. (1968): Geological position of Czechoslovakia in Europe. – IGC Praha;

Cháb, J. (2009): Geologie České republiky, ČGS, pohlednice;

Misař, Z., Dudek, A., Havlena, V., Weiss, J. (1983): Geologie ČSSR. I. Český masiv. – SPN Praha;

Zpráva Československé stratigrafické komise (1992): Regionálně geologické dělení Českého masivu na území České republiky. – Časopis min.geol. 37, 257–276, Praha

Regionálně geologické jednotky

(s uvedením nerostných surovin, jejichž ložiska obsahují; čísla obrázků a jednotek se vztahují k předchozí kapitole „Geologický vývoj území České republiky“)

RNDr. Arnošt Dudek, DrSc.

bítešská ortorula – převážně muskovitická ortorula kadomského stáří, charakteristická součástí moravika dyjské i svratecké klenby mezi rakouským Krems a českým Svojanovem (opály, kaolin, kamenivo) – obr. 3 – jednotka 5a

blanická brázda – systém zlomů směru SSV–JJZ ve středních a jižních Čechách, vyznačený i zakleslými ostrůvky nejsvrchnějšího karbonu a permu se slojkami černého uhlí i antracitu. V Rakousku pokračuje jako zlomy rodelské linie (AuAg–rudy) – obr. 4 – jednotka 4b

boskovická brázda – tektonický příkop směru SSV–JJZ na západní Moravě vyplněný sedimenty nejsvrchnějšího karbonu a permu (černé uhlí) – obr. 4 – jednotka 4a

borský granulitový masiv – menší granulitové těleso v moldanubiku severně od Velkého Meziříčí na západní Moravě (živce, kamenivo) – obr. 2 – jednotka 13

brněnský masiv – rozsáhlý masiv na západní Moravě budovaný pestrá řadou kyselých i bazických plutonitů kadomského stáří (živce, kamenivo) – obr. 2 – jednotka 10

česká křídová pánev – sedimenty svrchní křídý (cenoman až santon) ležící zejména na krystaliniku a svrchním paleozoiku s. části Českého masivu. Podle litologického charakteru se dělí regionálně na faciální vývoje:

- *lužický* (U–Zr–rudy, sklářské a slévárenské písky) – obr. 5 – jednotka 1a
- *jizerský* (sklářské a slévárenské písky, dekorační kámen) – obr. 5 – jednotka 1b
- *orlicko–žďárský* (slévárenské písky) a jeho *východočeská* (jíly) a *moravská část* (jíly) – obr. 5 – jednotka 1d
- *oherský* – mostecko, teplicko (křemence, cementářské suroviny) a jeho lounská část (jíly) – obr. 5 – jednotka 1e
- *vltavo–berounský* včetně okolí Prahy (jíly, dekorační kámen) – obr. 5 – jednotka 1f

České středohoří – klasická oblast tercierních alkalických vulkanitů (olivinických bazaltů až fonolitů) vystupující v oherském riftu mezi Chomutovem a Novým Borem, s hlavním vulkanickým centrem u Roztok n. Labem (pyrop, diatomity, náhrady živců, kamenivo) – obr. 6 – jednotka 2b

česko-budějovická pánev – menší, západní pánev ze souboru jihočeských pánví, vyplněná sladkovodními sedimenty svrchní křídý a v menším rozsahu neogenu a kvartéru. Občasné ingrese moře z alpské předhlubně (lignit, tektity, diatomity, šterkopísky) – obr. 6 – jednotka 3a

čistěcko–jesenický masiv – menší granitoidní masiv v západních Čechách složený z prekambriických i hercynských těles. Z větší části je zakryt sedimenty permokarbonu (živce, dekorační a stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 4

domažlické krystalinikum – jihozápadní úsek svrchního proterozoika bohemika v podhůří Šumavy, kadomsky i hercynsky metamorfovaný, s drobnými masivky granitoidů i gabroidů a hojnými pegmatity (živce) – obr. 2 – jednotka 17

Doupovské hory – složitý stratovulkán tercierního stáří mezi Karlovy Vary a Kadaní, na křížení oherského riftu s jáchymovským zlomem. Alkalické vulkanity zastoupeny hlavně olivinickými bazalty, „leucitickými“ tefrity a hojnými tufy. Fonolity tam chybějí (bentonit, kamenivo) – obr. 6 – jednotka 2a

dyjský masiv – masiv kadomských granitoidů v dyjské klenbě moravika na jz. Moravě, sahající ze severního okolí Znojma téměř až k Dunaji. Byl postižen silným tropickým větráním v juře i neogenu a z velké části zakryt sedimenty karpatské předhlubně (kaolin, živce, stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 11

hornoslezská pánev – karbonská pánev vyplněná sedimenty svrchního mississippu a pennsylvanu, ležící převážně na území Polska a zasahující jen svým jihozápadním cípem do ČR. Je tvořena vulkanoklastickými sedimenty s četnými sloji černého uhlí. Na území ČR ji dále dělíme na i) západní, více mobilní paralickou část ostravskou, ii) východní, platformní limnickou část karvinskou a iii) jižní část podbeskydskou (černé uhlí, zemní plyn) – obr. 4 – jednotka 2

hroznětínská pánev – severní výběžek sokolovské pánve (viz) severně od Karlových Varů (bentonit) – obr. 6 – jednotka 1b

chebská pánev – nejzápadnější z podkrušnohorských tercierních pánví, na křížení oherského riftu a tachovské brázdy. Sedimentace pokračovala od eocénu až do pliocénu (hnědé uhlí, kaolin, jíly, diatomity, sklářské a slévárenské písky – četné střety zájmů) – obr. 6 – jednotka 1a

jihocheské pánve – sladkovodní sedimentační prostor svrchnokřídového a tercierního stáří, kde lišovský práh krystalinika odděluje menší západní pánev *českobudějovickou* od východní větší pánve *třeboňské* – obr. 6 – jednotka 3

jílovské pásmo – 120km dlouhý pruh svrchnoproterozoických vulkanitů (bazaltů, andezitů, boninitů a ryolitů), subvulkanitů a acidních plutonitů směru SSV–JJZ jižně od Prahy, z největší části uzavřený v granitoidech středočeského plutonu (Au-rudy, stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 6

karpatská předhlubeň – externí část karpatského horstva na východní Moravě, která se vytvořila před čelem příkrovů vnějších Karpat a spočívá na jihovýchodním svahu Českého masivu. Je vyplněna miocenními sedimenty egeru až badenu (ropa, zemní plyn, jíly, bentonit, sádrovec v opavské pánvi) – obr. 6 – jednotka 4a

karpatský flyš – část vnějších Karpat na východní Moravě tvořená jílovými a písčitými sedimenty křídý a paleogenu, s výraznou příkrovovou stavbou předmiocenního stáří. Buduje Chříby a Žďárnický les a horstva na hranici se Slovenskem – Beskydy, Javorníky, Bílé Karpaty (zemní plyn?) – obr. 6 – jednotka 4c

kdyňský masiv – komplex metabazitů a gabroidních a dioritických hornin v domažlickém krystaliniku na hranici Šumavy a Českého lesa (dekorační a stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 12

kladensko-rakovnická pánev – jedna z pánví středočeského limnického karbonu, částečně zakrytá křídovými sedimenty (černé uhlí, kaolin, jílovce) – obr. 4 – jednotka 3f

krkonošsko-jizerské krystalinikum – západní část lužické oblasti budovaná metamorfity proterozoického a spodnopaleozoického stáří (vápence, dolomity) a proniknutá plutony kadomského (lužický) a hercynského (krkonošsko-jizerský) stáří (živce, dekorační a stavební kámen). V exokontaktu plutonů Fe-skarny, Sn a W-rudy, fluorit, baryt – obr. 2 – jednotka 14

krkonošsko-jizerský masiv – hercynský granitoidní masiv budující hraniční hřbet s Polskem (vyčníkající dekorační kámen, živce) – obr. 2 – jednotka 2

krušnohorská soustava (krušnohorské krystalinikum) – část saxothuringika tvořená metamorfními komplexy převážně proterozoického, podřízeně i spodnopaleozoického stáří (U-Ag-Bi-Co-As-rudy, Cu-rudy, Sn-skarny, fluorit, baryt, kaolin) a proniknutá hercynskými granitoidy – obr. 3 – jednotka 3 (2 – jednotka 15)

krušnohorský pluton – rozsáhlý hercynský granitoidní pluton podestýlající metamorfity Krušných hor a Smrčín, odkrytý erozí jen v řadě dílčích masivů (Sn-W-rudy, Li-Rb-Cs rudy, kaolin, živce, křemen, stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 3

kvarterní říční náplavy – aluvia a terasy většiny větších toků (živce, šterkopísky, v jižních Čechách a na jihozápadní Moravě i tektity) – obr. 7 – jednotky B2a, B2b, B2f

kvarterní rozsypy – v podhůří Šumavy a Jeseníků (Au), Krušných hor (Sn), na jižním úpatí Českého středohoří (pyrop)

lužický masiv – rozsáhlý kadomský granitoidní masiv převážně na území SRN, zasahující do Jizerských hor (křemen, dekorační a stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 1

moldanubický pluton – největší hercynský granitoidní komplex v Českém masivu na Českomoravské vrchovině, Šumavě a ve Waldviertelu (dekorační a stavební kámen, v exokontaktu Au-W a U-rudy, Ag-Pb-Zn-rudy) – obr. 2 – jednotka 8

moldanubikum – fundament jižní části Českého masivu, tvořený vysoce metamorfovanými komplexy proterozoického a snad i spodnopaleozoického stáří. Kadomské tektonometamorfni procesy byly následovány vysokoteplotní a nízkotlakou metamorfózou hercynskou a celý komplex byl proniknut četnými pozdně hercynskými granitoidními plutony – obr. 3 – jednotka 1

moravskoslezský devon – slabě metamorfované vulkanosedimentární jednotky v Jeseníkách – vrbenské vrstvy, šternbersko-benešovský pruh (Fe-rudy, Cu-rudy, PbZn-rudy, baryt, křemence, dolomity), nebo karbonátová souvrství v Moravském krasu a hranickém devonu (vápence, cementářské suroviny) – obr. 2 – jednotka 19

moravskoslezský karbon – marinní flyšoidní mississipp Nízkého Jeseníku a Drahanské vrchoviny (pokryvačské fylity/břidlice, křemen) a produktivní paralický mississipp až limnický pennsylvan Ostravska (hornoslezské pánve – černé uhlí, zemní plyn) – obr. 4 – jednotky 1,2

mšensko-roudnická pánev – dílčí pánev středočeského mladšího paleozoika (westphalu. stephanu a permu) zcela zakrytá českou křídovou pánví (černé uhlí) – obr. 4 – jednotka 3g

nasavrcký masiv – menší, ale velmi složité hercynské granitoidní těleso vystupující v Železných horách (pyrit, dekorační a stavební kámen, v exokontaktu fluorit, baryt) – obr. 2 – jednotka 7

oherský rift – význačná zlomová struktura na jv. úpatí Krušných hor vymezená krušnohorským a litoměřickým zlomem a jejich směrnými pokračováními. Na rift jsou vázány tercierní alkalické vulkanity, uhlonosné pánve a minerální i termální vody – obr. 3 – jednotka 3a

orlicko-kladské krystalinikum – metamorfni komplexy nejspíše proterozoického stáří zaujímající východní část lužické oblasti v Orlických a Rychlebských horách a v Kladsku – obr. 2 – jednotka 18

ostrovni zóna středočeského plutonu – řada rozsáhlých i drobnějších ker kontaktně metamorfovaných proterozoických a spodnopaleozoických hornin pláště plutonu, zakleslých do granitoidů (Au, stavební kámen, baryt, vápenec) – obr. 2 – jednotka 6

pestrá skupina moldanubika – metamorfni komplexy pararul a migmatitů s četnými vložkami amfibolitů, mramorů, kvarcitů, grafitických hornin i skarnů (Fe-skarny, grafit, živce, vápenec, dolomit, fluorit, stavební kámen) – obr. 2, (3) – část jednotky moldanubikum

plzeňská pánev – samostatná dílčí pánev na jz. okraji západočeského karbonu (černé uhlí, kaolin, jíly) – obr. 4 – jednotka 3a

podkrkonošská pánev – dílčí pánev sudetského (lugického) karbonu a permu zčásti zakrytá křídovými sedimenty. Souvrství zahrnují westphal C, stephan, celý perm a zasahují až do nejspodnějšího triasu (Cu-rudy, Au paleorozsypy, černé uhlí, pyrop) – obr. 4 – jednotka 3c

podkrušnohorské pánve – skupina limnických tercierních pánví vázaných na oherský rift jv. od Krušných hor. Od ZJZ k VSV to jsou pánve chebská, sokolovská, severočeská a žitavská – obr. 6 – jednotka 1

severočeská pánev – největší tercierní pánev v oherském riftu mezi Doupovskými horami a Českým středohořím (hnědé uhlí, jíly, bentonit, diatomity, křemence) – obr. 6 – jednotka 1c

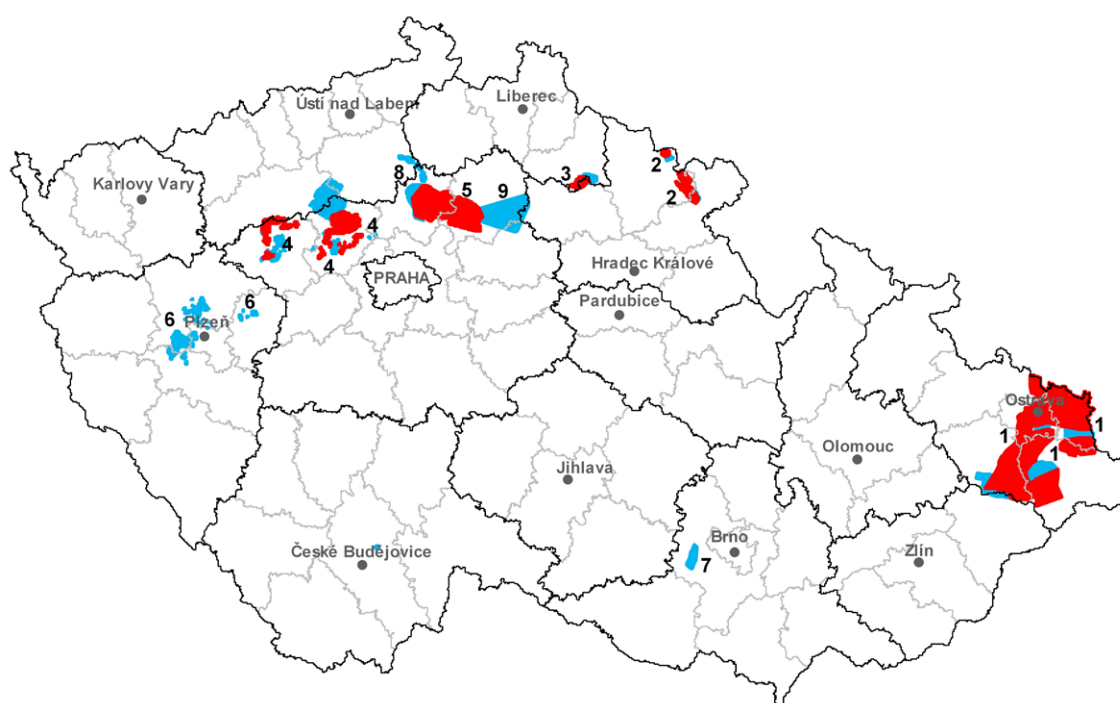
- sokolovská pánev** – nejmenší tercierní pánev v oherském riftu zjz. od Doupovských hor s významnými ložisky energetických surovin (hnědé uhlí, U, jíly, bentonit) – obr. 6 – jednotka 1b
- středočeský pluton** – rozsáhlý hercynský granitoidní pluton ve středních Čechách na hranici mezi bohemikem a moldanubikem, bazičtější než masivy v Krušných horách a na Českomoravské vrchovině (granodiority, tonality, diority). V exokontaktu významná ložiska (U, Au, Ag-Pb-Zn-rudy, živce, křemen, dekorační a stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 6
- svratecká klenba moravika** – severnější klenba metamorfítů moravika západně od Brna (grafit, živce, vápenec, stavební kámen) – obr. 3 – jednotka 5a
- syrovicko-ivaňská terasa** – výše položená kvarterní terasa mezi řekami Jihlavou a Svratkou jižně od Brna (živce) – obr. 7 – jednotka B2f
- tepelské krystalinikum** – sz. část proterozoika středočeské oblasti (bohemika) s rychlým sledem metamorfních zón od JV k SZ do Slavkovského lesa (živce) – obr. 2 – jednotka 16
- tercierní relikt na Plzensku** – relikt původně rozsáhlejších tercierních sedimentů v místech říčního paleotoku ústícího do severočeské pánve (jíly, bentonit) – nejsou znázorněny v měřítku map
- třebíčský masiv** – rozsáhlý masiv hercynských melanokratických granitoidů a syenitoidů (durbachitů) na Českomoravské vrchovině (ametyst, záhněda, živce, dekorační kámen) – obr. 2 – jednotka 9
- třeboňská pánev** – větší východní pánev ze souboru jihočeských pánví s výplní kontinentálních křídových a tercierních sedimentů (kaolin, jíly, bentonit, diatomity) – obr. 6 – jednotka 3b
- vídeňská pánev** – rozsáhlá třetihorní neogenní pánev s mořskou a postupně vyslazovanou sedimentární výplní přes 5 000 m mocnou (lignit, ropa, zemní plyn) – obr. 6 – jednotka 4b
- vnější bradlové pásmo Západních Karpat** – rozsáhlé útržky jurských a křídových sedimentů vynesené z hloubky v čele příkrovů flyšové zóny – Štramberk, Pavlovské vrchy (vápenec) – obr. 2 a 6 – jednotka 4c
- vnitrosudetská pánev** – jižní výběžek dolnoslezské pánve v sv. cípu Čech se sedimentární výplní mississippu (spodního karbonu) až svrchní křídý, asi 3 000 m mocnou, a pennsylvanskými i permskými vulkanity (černé uhlí) – obr. 4 – jednotka 3a
- železnohorská oblast** – část Bohemika budovaná slabě metamorfovanou vulkanosedimentární sérií svrchního proterozoika a sedimenty spodního paleozoika (Mn-Fe-karbonáty, pyrit, fluorit, baryt, vápenec) a hercynským nasavrckým granitoidním masivem – obr. 2 – jednotka 20
- žitavská pánev** – tercierní pánev v pokračování oherského riftu, na území Česka zasahuje jen nepatrným jihovýchodním výběžkem (hnědé uhlí, lignit, jíly) – obr. 6 – jednotka 1d
- žulovský masiv** – menší hercynský granitoidní masiv v severním cípu moravskoslezské oblasti (kaolin, křemen, dekorační a stavební kámen) – obr. 2 – jednotka 5

NEROSTNÉ SUROVINY V SOUČASNOSTI TĚŽENÉ V ČESKÉ REPUBLICE

ENERGETICKÉ NEROSTNÉ SUROVINY

Černé uhlí

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Uhelné pánve:

(názvy pánví s těženými ložisky jsou uvedeny **tučným písmem**)

1 **česká část
hornoslezské pánve**

2 česká část
vnitrosudetské pánve

3 podkrkonošská pánev

4 středočeské pánve (zejména
kladensko-rakovnická pánev)

5 mšenská část mšensko-
-roudnické pánve

6 plzeňská a radnická pánev

7 boskovická brázda

8 roudnická část mšensko-
-roudnické pánve

9 mnichovohradištská pánev

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	62	62	62	62	62
z toho těžených	8	8	8	8	8
Zásoby celkem, kt	16 193 970	16 455 297	16 421 504	16 339 004	16 324 263
bilanční prozkoumané	1 523 979	1 543 177	1 536 411	1 518 929	1 496 792
bilanční vyhledané	5 928 406	6 011 672	6 009 407	5 998 902	5 995 983
nebilanční	8 741 585	8 900 448	8 875 686	8 821 173	8 831 488
vytěžitelné	192 182	205 630	168 917	180 729	168 538
Těžba, kt	12 197	10 621	11 193	10 967	10 796

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	590 300	590 300	590 300	590 300	590 300
P ₂	–	–	–	–	–
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2701 – Černé uhlí, brikety, bulety a podobná tuhá paliva vyrobená z černého uhlí

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	1 997	1 789	2 022	2 398	1 979
Vývoz	kt	6 112	6 032	6 445	6 257	5 369

2701 – Černé uhlí, brikety, bulety a podobná tuhá paliva vyrobená z černého uhlí

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	3 289	2 390	2 775	3 534	3 146
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	3 144	2 612	3 015	3 349	3 010

**2704 – Koks a polokoks z černého uhlí, hnědého uhlí nebo rašeliny
i aglomerované uhlí**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	503	517	787	552	469
Vývoz	kt	775	530	890	509	435

**2704 – Koks a polokoks z černého uhlí, hnědého uhlí nebo rašeliny
i aglomerované uhlí**

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 638	3 365	6 387	6 494	5 205
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	7291	9580	8396	9 572	8 394

4. Ceny domácího trhu

**Průměrné prodejní ceny černého uhlí z dolu (EUR/t) přepočtené na Kč/t
průměrnými ročními kurzy Kč/EUR České národní banky**

typ uhlí/rok		2008	2009	2010	2011	2012
koksovatelné uhlí	EUR/t	137	87	141	181	124
energetické uhlí	EUR/t	69	72	63	70	74
směnný kurz	Kč/EUR	24,9	26,4	25,3	24,6	25,1
koksovatelné uhlí	Kč/t	3 411	2 297	3 567	4 453	3 112
energetické uhlí	Kč/t	1 718	1 901	1 594	1 722	1 857

Zdroje:

Pro léta 2008 – 2011 - New World Resources Annual Report and Accounts 2011. New World Resources Plc, str. 31, 35.

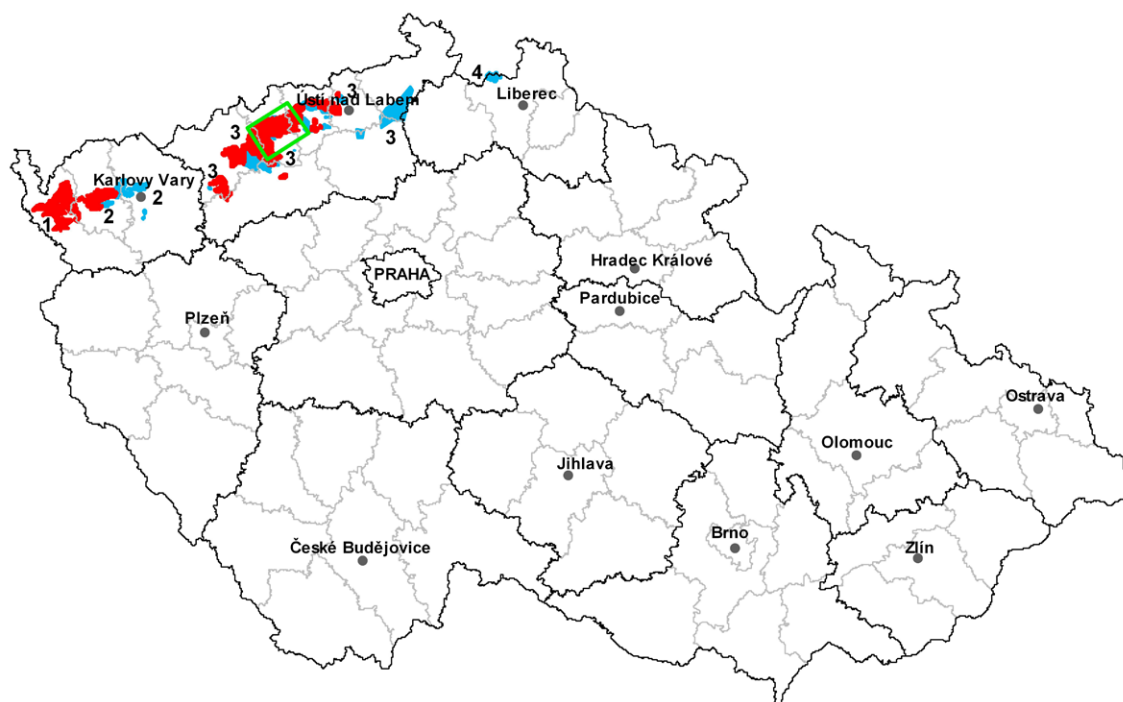
Pro rok 2012 – New World Resources Annual Report and Accounts 2012. New World Resources Plc, str. 43, 44.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

OKD a.s., Ostrava

Hnědé uhlí

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

□ oblast územních limitů těžby (usnesení vlády č.444/1991)

Uhelné pánve

(názvy pánví s těženými ložisky jsou uvedeny **tučným písmem**)

1 chebská pánev

2 **sokolovská pánev**

3 **severočeská pánev**

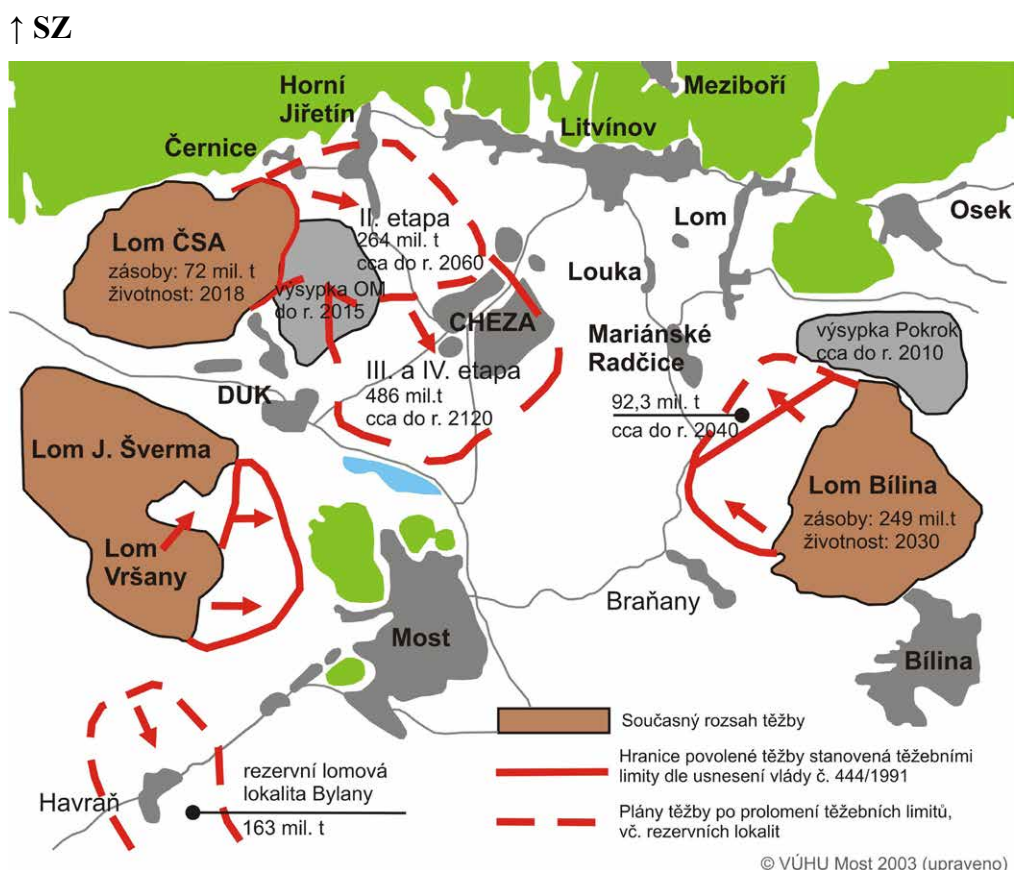
4 česká část žitavské pánve

Ekologické územní limity

Poměrně značné zásoby hnědého uhlí v severních Čechách (severočeské uhelné pánvi) jsou blokovány na základě vyhlášení tzv. územních limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách. Ty byly stanoveny usnesením vlády České republiky č. 444 z roku 1991, které bylo přijato na návrh tehdejšího ministra životního prostředí Ivana Dejmala. Usnesení vlády definuje dobývací prostory a oblasti, které by měly zůstat nevytěženy. Hlavním důvodem jejich stanovení byla ochrana životního prostředí a krajiny v oblasti severních Čech. Životnost zásob za územně ekologickými limity reprezentuje cca 18 letou těžbu a týká se zejména lomu ČSA, lomu Bílina a lomu Vršany. Celkově jsou tzv. ekologický-

mi územními limity vázány zásoby o objemu cca 0,9 mld. tun. S tenčícími se zásobami hnědého uhlí v těžených lokalitách dochází ke stupňování tlaku na přehodnocení či korekci původního rozhodnutí z roku 1991. Faktem zůstává, že pro českou elektroenergetiku je hnědé uhlí společně s jadernými elektrárnami jediným relevantním surovinovým zdrojem. Hnědé uhlí je také zcela esenciální surovinou pro české teplárenství. Z hlediska energetické bezpečnosti dochází také k růstu významu domácích surovinových zdrojů.

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	54	54	54	53	53
z toho těžených	9	10	10	10	11
Zásoby celkem, kt	9 090 892	9 055 290	8 998 999	8 948 767	8 936 157
bilanční prozkoumané	2 608 212	2 789 379	2 405 345	2 361 825	2 347 268
bilanční vyhledané	2 168 466	2 168 466	2 063 444	2 063 444	2 063 444
nebilanční	4 314 214	4 097 445	4 530 210	4 523 498	4 525 445
vytěžitelné	886 223	862 633	915 100	871 142	862 202
Těžba, kt	47 456	45 354	43 931	46 848	43 710

3. Zahraniční obchod

2702 – Hnědé uhlí, těž aglomerované, vyjma gagát

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	75	163	187	236	486
Vývoz	kt	1 636	1 300	1 109	1 188	1 332

2702 – Hnědé uhlí, těž aglomerované, vyjma gagát

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 283	1 763	2 106	2 017	1 203
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 228	1 400	1 432	1 426	1 540

Poznámka: Gagát je masivní černá odrůda hnědého uhlí používaná na výrobu (smutečních) šperků

4. Ceny domácího trhu

Domácí ceny hnědého uhlí*

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
tříděné; kostka II; 17,6 MJ/kg; Severočeské doly	1 707–2 045	1 847–2 143	1 868–2 143	1 900–2 150	1 930–2 170
tříděné; ořech I; 17,6 MJ/kg; Severočeské doly	1 619–1 942	1 748–1 942	1 742–1 937	1 730–1 950	1 960–1 730
tříděné; ořech II; 17,6 MJ/kg; Severočeské doly	1 325–1 697	1 461–1 782	1 461–1 782	1 470–1 790	1 810–1 490
hruboprach I, II; Severočeské doly; 16,9 MJ/kg	N	758–1 095	796–1 146	812–1 169	1 095–1 250
průmyslová směs; 10,5–15,6 MJ/kg; Severočeské doly	N	511–915	691–943	538–962	570–1 010
tříděné; kostka; Mostecká uhelná	1 680–2 015	2 015	N	N	N
tříděné; ořech I; Mostecká uhelná	1 589–1 910	1 910	N	N	N
tříděné; ořech II; Mostecká uhelná	995	995	N	N	N
tříděné; kostka; Sokolovská uhelná	950–1 120	N	N	N	N
tříděné; ořech; Sokolovská uhelná	880–1 020	N	N	N	N
sušený hnědouhelný prach; Sokolovská uhelná	1 270–1 625	N	N	N	N

* Ceny jsou uvedeny bez daně z pevných paliv

Sokolovská uhelná od roku 2009 tříděné uhlí nevyrábí. Mostecká uhelná od poloviny roku 2009 prodává uhlí v aukcích, ceníky již nebudou vydávány.

Aukční ceny*) (pro trh ČR) mosteckého tříděného hnědého uhlí kótované na energetické burze Českomoravské komoditní burzy Kladno (ČMKBK) (Kč/t)

Druh uhlí**)	Výhřevnost Q _{ir} (MJ/kg)	2009	2010		2011		2012
		1. 4. – 31. 12.	1. 1. – 31. 3.	1. 4. – 31. 12.	1. 1. – 31. 3.	1. 4. – 31. 12.	1. 1. – 21. 2.
kostka	19,90	1 720	1 720	1 737	1 737	1 775	1 786
ořech 1	20,00	1 650	1 650	1 667	1 667	1 695	1 700
ořech 2	19,80	920	920	929	929	1 173	1 310

Zdroj: ČMKBK

*) Cena je uvedena bez DPH, daně z pevných paliv či jiných nepřímých daní a její součástí není cena za dopravu

**) Správná zrnitost (mm): kostka = 40 – 100, ořech 1 = 20 – 40, ořech 2 = 10 – 20

Českomoravská komoditní burza Kladno uzavírá k 31. prosinci 2012 trh s tříděným hnědým uhlím, který od roku 2009 organizovala v samostatné sekci Energetická burza. Účelem obchodování na tomto trhu bylo pokrytí okamžité poptávky po tříděném hnědém uhlí nad rámec dlouhodobých kontraktů velkoobchodních firem – uhelných velkoskladů. Fungování tohoto trhu bylo předem naplánováno na období let 2009 až 2012 a jeho ukončení mělo řízený charakter.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Severočeské doly, a.s., Chomutov

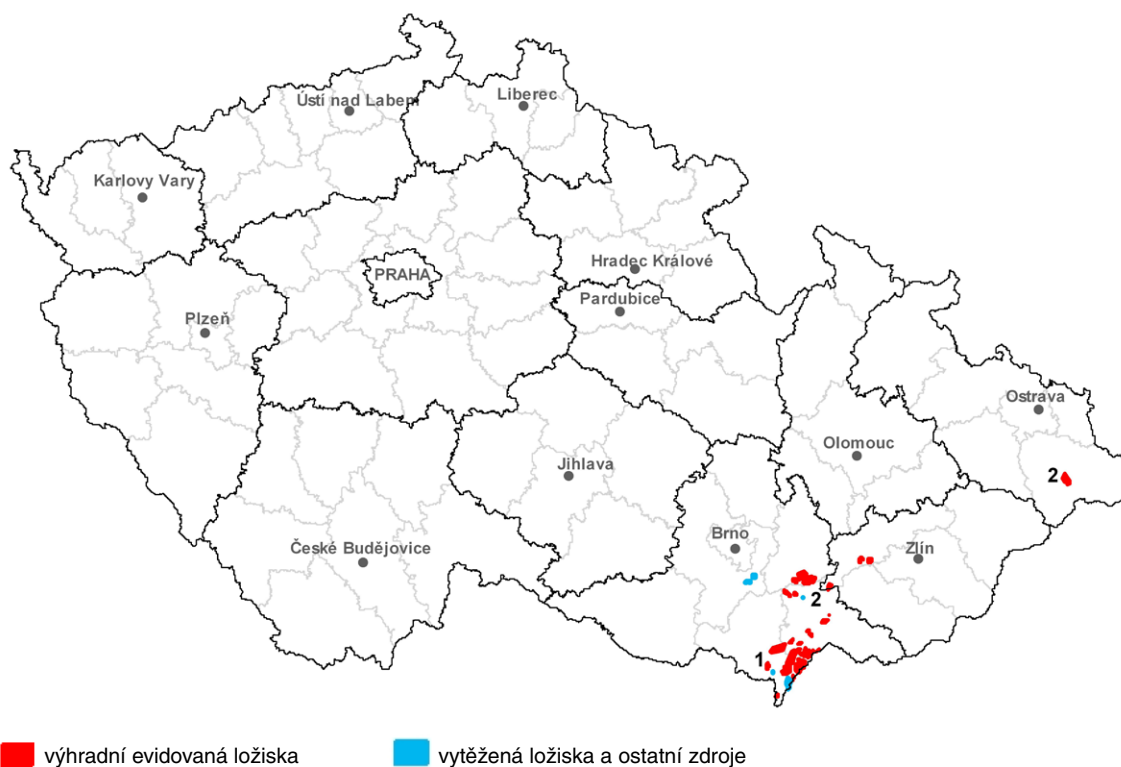
Vršanská uhelná a.s., Most

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., Sokolov

Litvínovská uhelná a.s., Most

Ropa

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti:

(hlavní ložiskové oblasti s těženými ložisky jsou uvedeny **tučným písmem**)

1 vídeňská pánev

2 karpatská předhlubeň

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	30	33	34	33	34
z toho těžených	24	27	27	27	27
Zásoby celkem, kt	31 144	31 031	29 015	30 891	30 781
bilanční prozkoumané	15 553	15 440	15 424	20 326	20 108
bilanční vyhledané	5 113	4 482	4 475	3 983	4 092
nebilanční	10 478	11 109	9 116	6 582	6 581
vytěžitelné	1 718	1 535	1 415	1 664	1 628
Těžba, kt	236	217	173	163	150

3. Zahraniční obchod

2709 - Ropné oleje a oleje ze živičných nerostů, surové

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	8 142	7 452	7 770	6 969	7 024
Vývoz	kt	20	22	18	19	21

2709 - Ropné oleje a oleje ze živičných nerostů, surové

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	12 641	8 115	10 907	14 113	16 374
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	11 695	8 174	10 334	13 733	15 411

271011 - Benziny

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	2 276	697	501	606	N
Vývoz	kt	233	142	220	315	N

Poznámka: byl použit přepočet 1 000 l benzínu = 750 kg

271011 - Benziny

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 306	12 653	16 814	18 136	N
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	14 852	13 897	18 366	17 755	N

Poznámka: byl použit přepočet 1 000 l benzínu = 750 kg

4. Ceny domácího trhu

Ceny domácích těžařů nejsou publikovány.

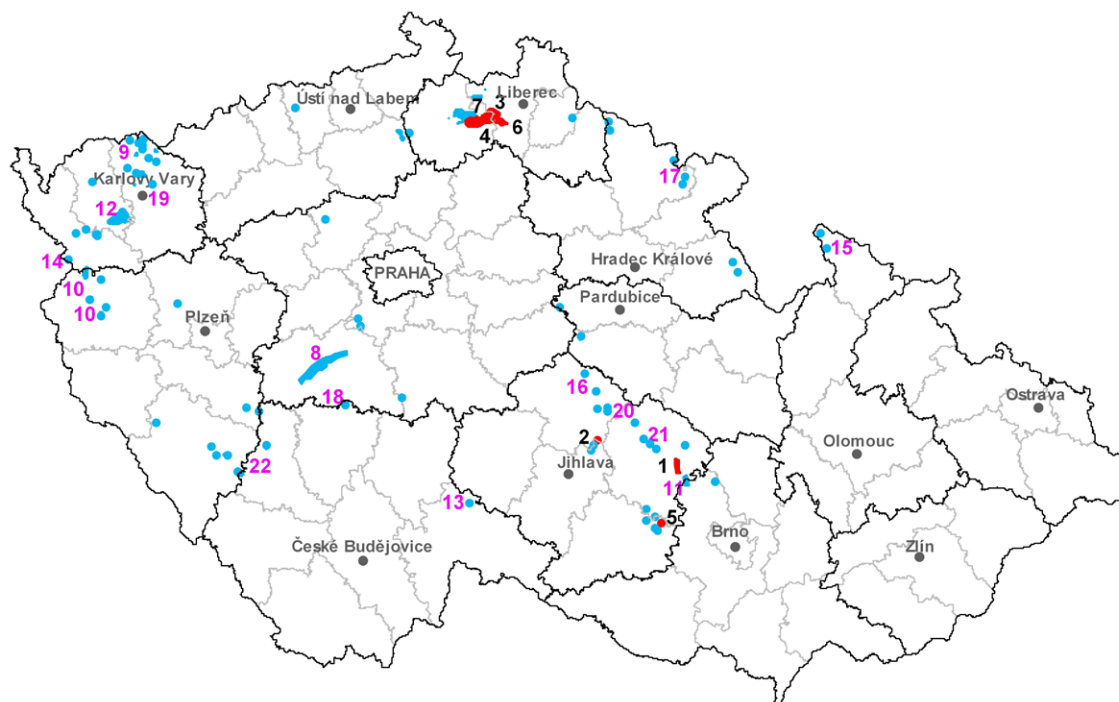
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

MND a.s., Hodonín

LAMA GAS & OIL s.r.o., Hodonín

Uran

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Výhradní evidovaná ložiska

(tučným písmem jsou uvedeny **názvy těžených ložisek**)

1 Rožná	3 Břevniště pod Ralskem	5 Jasenice-Pucov	7 Stráž pod Ralskem*
2 Brzkov	4 Hamr pod Ralskem	6 Osečná-Kotel	

* uran je získáván jako vedlejší efekt čištění podzemních vod a technologických roztoků v rámci likvidačních prací a rekultivací po těžbě in situ loužením (in situ leaching – ISL, nebo také in situ recovery – ISR) uranových rud

Vytěžená ložiska a ostatní zdroje

8 Příbram	13 Okrouhlá Radouň	18 Předbořice
9 Jáchymov	14 Dyleň	19 Hájek + Ruprechtov
10 Zadní Chodov + Vítkov 2	15 Javorník	20 Chotěboř
11 Olší	16 Licoměřice-Březinka	21 Slavkovice
12 Horní Slavkov	17 Radvanice + Rybníček + Svatoňovice	22 Mečichov-Nahošín

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	7	7	7	7	7
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, t U	135 553	135 425	135 361	135 276	135 214
bilanční prozkoumané	1 545	1 426	1 416	1 406	1 323
bilanční vyhledané	19 428	19 420	19 427	19 402	19 458
nebilanční	114 581	114 579	114 518	114 468	114 433
vytěžitelné	503	377	374	338	312
Těžba, t U	290	286	259	252	222
Produkce koncentráту, t U*	261	243	237	216	219

* odpovídá odbytové produkci (bez ztrát úpravou)

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , t U	19 025	19 025	19 025	19 025	19 025
P ₂ , t U	2 181	2 181	2 181	2 181	2 181
P ₃	–	–	–	–	–

Ostatní* prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , t U	202 827	202 827	202 827	202 827	202 827
P ₂ , t U	16 522	16 522	16 522	16 522	16 522
P ₃	–	–	–	–	–

* V současnosti nevyužitelné prognózní zdroje pískovcového typu v české křídové pánvi

3. Zahraniční obchod

28441030 – Přírodní uran – zpracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t U	0	0	0	0	0,001
Vývoz	t U	131	103	169	176	243

28441030 – Přírodní uran – zpracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg U	–	–	–	–	96 000
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg U	2 491	3 771	3 522	3 032	3 228

4. Ceny domácího trhu

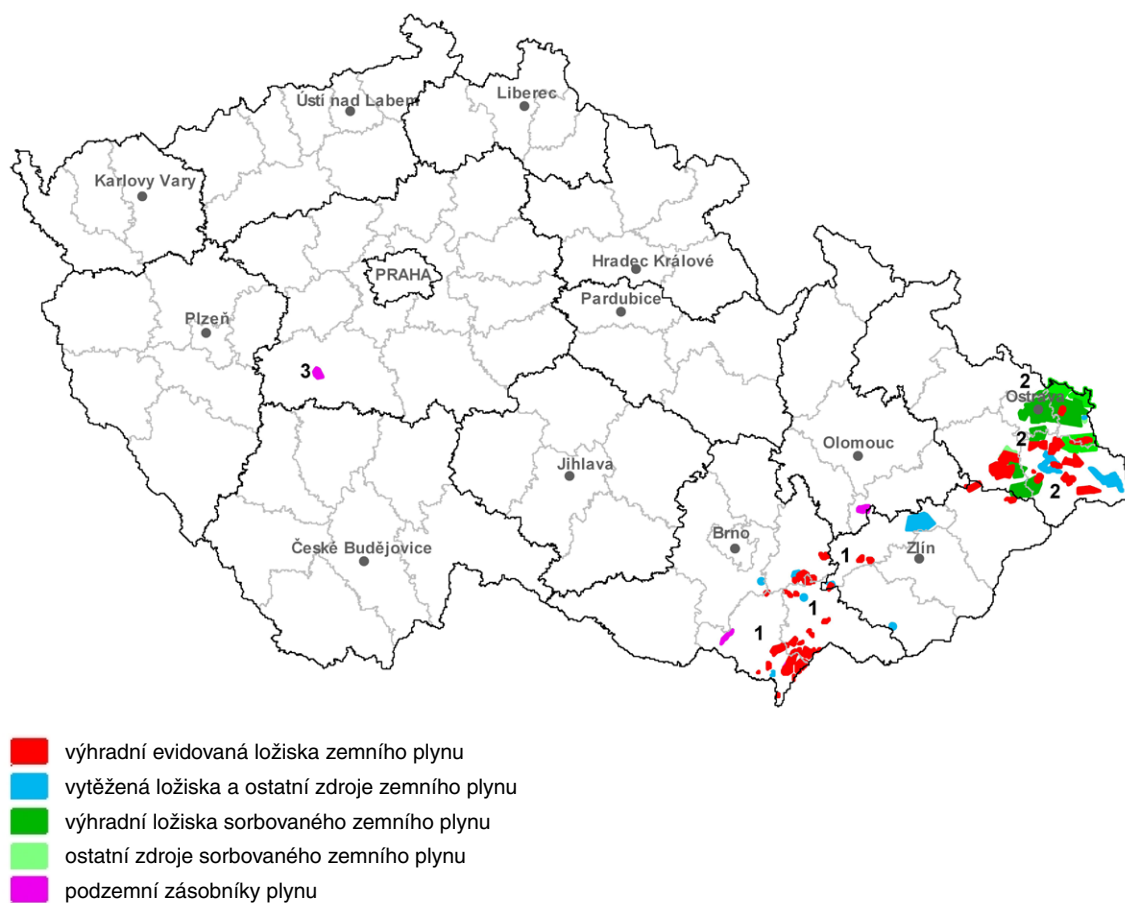
Vytěžený uran je exportován.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

DIAMO, s. p., Stráž pod Ralskem

Zemní plyn

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti a podzemní zásobník plynu Příbram:

(názvy oblastí s těženými ložisky jsou uvedeny **tučným písmem**)

1 **oblast jižní Moravy**

2 **oblast severní Moravy**

3 podzemní zásobník plynu Příbram

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	88	92	94	83	90
z toho těžených	41	49	52	48	46
Zásoby celkem, mil. m ³	46 044	46 140	28 924	30 172	30 506
bilanční prozkoumané	4 265	4 339	6 123	7 374	7 243
bilanční vyhledané	39 807	39 895	2 281	2 335	2 791
nebilanční	1 973	1 906	20 520	20 463	20 472
vytěžitelné	27 812	27 846	4 767	4 660	4 886
Těžba, mil. m ³	168	180	201	187	204

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , mil. m ³	16 767	16 767	16 767	16 767	16 767
P ₂	–	–	–	–	–
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

271121 – Zemní plyn v plynném stavu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	tisíce m ³	N	N	N	N	N
Vývoz	tisíce m ³	N	N	N	N	N

271121 – Zemní plyn v plynném stavu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/tisíc m ³	N	N	N	N	N
Průměrné vývozní ceny	Kč/tisíc m ³	N	N	N	N	N

4. Ceny domácího trhu

Ceny domácích těžařů jsou publikovány neúplně.

Ve sledovaném období MND a.s. pouze pro rok 2010 a 2009 uvedla (MND a.s. – Výroční zpráva 2010), že průměrná cena prodaného plynu z vlastní těžby v roce 2010 byla 6,80 Kč/m³, a byla tak o 9,5 % větší než v roce 2009 (6,20 Kč/m³).

Unigeo a.s. ve svých výročních zprávách za roky 2007, 2008, 2009, 2011 uvádí údaje, ze kterých lze přibližně odvodit průměrné ceny zemního plynu dodávaného do regionální plynové sítě:

	2008	2009	2010	2011	2012
cena Unigeo a.s. – Kč/m ³	5,50	4,50	N	6,60	8,89

Obchodování se zemním plynem v rámci SSDP na Energetické burze Českomoravské komoditní burzy Kladno (ČMKBK) – průměry cen*) kótovaných na burzovních shromážděních vážené zobchodovaným množstvím

		2010 (obchodováno od 10. srpna)	2011	2012
Do 630 MWh/odběrné místo (630 MWh = 59 684 m ³)	Kč/MWh **)	570	696	705
	Kč/tisíc m ³ ***)	6 017	7 347	7 441
Nad 630 MWh/odběrné místo (630 MWh = 59 684 m ³)	Kč/MWh **)	516	677	690
	Kč/tisíc m ³ ***)	5 447	7 146	7 146

Zdroj: ČMKBK

Vysvětlivky:

SSDP = zemní plyn v rámci sdružených služeb dodávky zemního plynu = je zemní plyn, fyzicky dodávaný do odběrných míst oprávněného zákazníka (odběratele) na území České republiky, spolu s převzetím závazku odběratele odebrat plyn z distribuční soustavy a s přenesením odpovědnosti za odchylku na držitele licence na obchod se zemním plynem (dodavatele) podle energetického zákona a navazujících prováděcích předpisů v platném znění, včetně zajištění distribuce zemního plynu a systémových služeb.

*) Cena při obchodování zemního plynu je uvedena v Kč bez daně z přidané hodnoty, bez daně z plynu či jakékoliv jiné nepřímé daně nebo obdobné platby a neobsahuje cenu za dopravu plynu a související služby

**) Formát kótovaných cen

***) Kótované ceny přepočtené s použitím vztahu pro spalné teplo 1 MWh = 94,74 m³ zemního plynu

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

MND a.s., Hodonín

Green Gas DPB, a.s., Paskov

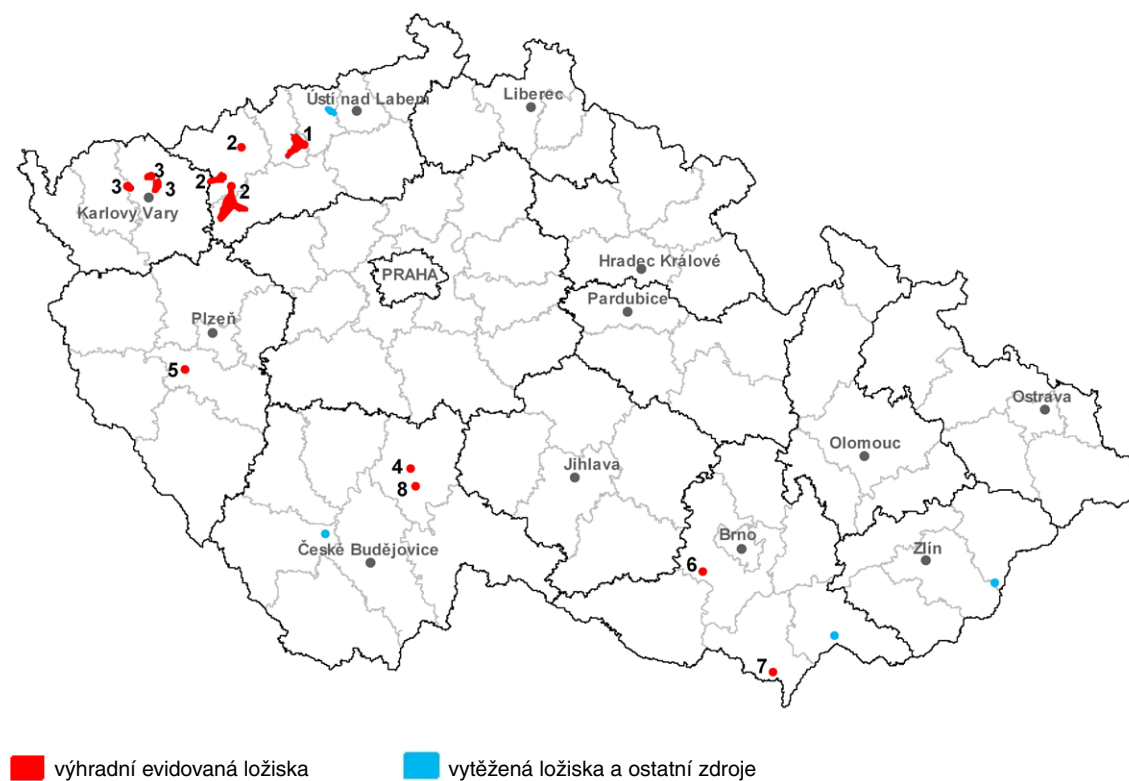
LAMA GAS & OIL s.r.o., Hodonín

Unigeo a.s., Ostrava - Hrabová

NERUDNÍ SUROVINY

Bentonit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti a ložiska ležící mimo ně

(Tučným písmem jsou uvedeny hlavní ložiskové oblasti a těžené ložisko mimo nich)

- 1 České středohoří**
- 2 Doupovské hory**
- 3 Sokolovská pánev**
- 4 Maršov u Tábora**
- 5 Dněšice – Plzeňsko jih
- 6 Ivančice - Réna
- 7 Poštorná
- 8 Rybova Lhota

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	29	30	32	33	35
z toho těžených	4	4	6	6	6
Zásoby celkem, kt	319 613	303 313	304 673	292 159	302 946
bilanční prozkoumané	51 228	60 598	62 401	73 849	73 832
bilanční vyhledané	163 176	139 809	139 670	116 400	126 365
nebilanční	105 209	102 906	102 602	101 910	102 749
vytěžitelné	18 760	27 434	28 402	29 599	29 438
Těžba, kt *	235	181	183	160	221

* včetně montmorillonitických jílu z nadloží kaolinů

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	23 792	23 792	23 792	23 792	27 017
P ₂ , kt	36 874	36 874	36 874	36 874	36 874
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

250810 – Bentonit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	24	25	19	39	39
Vývoz	kt	105	100	120	144	152

250810 – Bentonit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	3 714	3 370	2 738	5 500	3 322
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 134	2 760	2 626	3 134	2 675

250820 – Odbarvovací zeminy a fullerova (valchářská) hlínka

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	0	0	0	0	0
Vývoz	kt	0	0	0	0	0

250820 – Odbarvovací zeminy a fullerova (valchářská) hlínka

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	–

4. Ceny domácího trhu

Ceny bentonitu nejsou uváděny.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

KERAMOST a.s., Most
Sedlecký kaolin a.s., Božičany

Diatomit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

1 Borovany-Ledenice

(Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek)

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	1	1	1	1	1
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, kt	4 401	4 401	4 367	4 318	2 573
bilanční prozkoumané	4 073	4 073	4 039	3 990	1 859
bilanční vyhledané	328	328	328	328	0
nebilanční	0	0	0	0	714
vytěžitelné	4 381	4 381	4 349	4 303	1 673
Těžba, kt	31	0*	32	46	43

* výroba z již dříve natěžené suroviny

3. Zahraniční obchod

2512 – Moučky fosilní křemičité, zeminy křemičité

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	4 824	3 175	2 753	3 263	3 829
Vývoz	t	4 166	3 599	4 230	5 182	6 770

2512 – Moučky fosilní křemičité, zeminy křemičité

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	7 034	8 292	8 690	8 155	8 690
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	9 029	8 072	6 671	5 684	6 103

6901 – Cihly, dlaždice a jiné keramické výrobky z křemičitých fosilních mouček

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	3 220	2 173	726	2 452	15 014
Vývoz	t	191	43	19	50	3 173

6901 – Cihly, dlaždice a jiné keramické výrobky z křemičitých fosilních mouček

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	8 524	6 977	6 298	2 913	1 250
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	15 160	60 533	12 389	62 086	43 135

4. Ceny domácího trhu

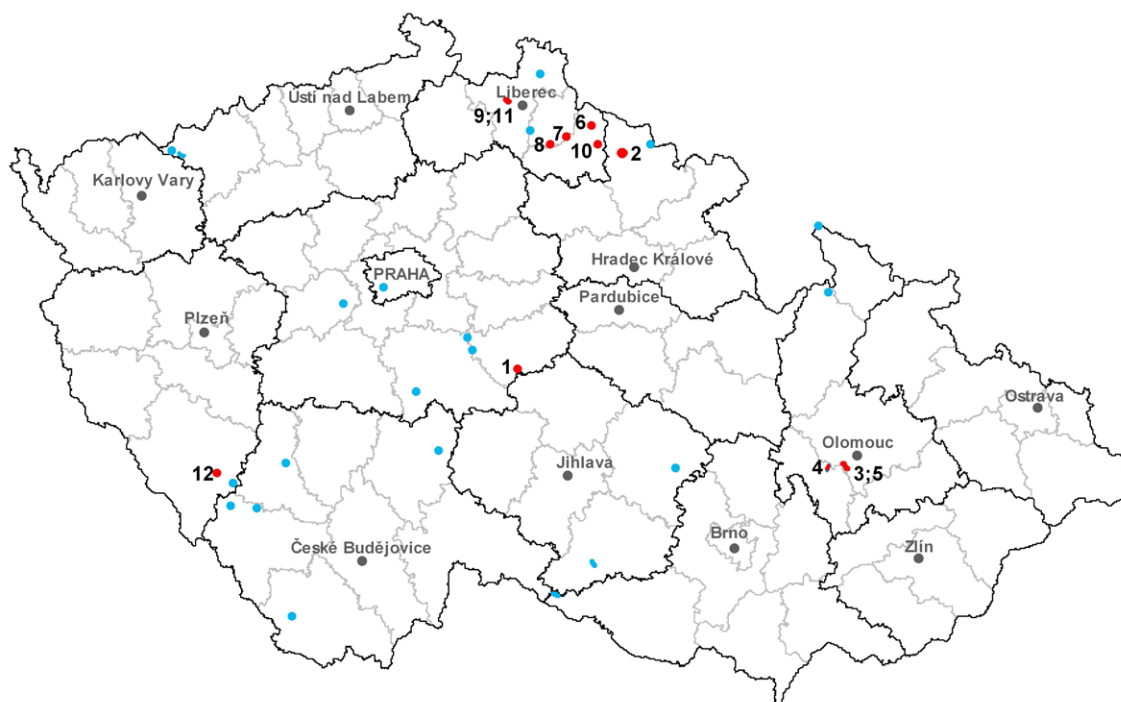
Na domácím trhu byla křemelina nabízena v cenovém rozmezí 9 600 – 15 700 Kč/t.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

Dolomit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

1 **Bohdaneč**

2 **Lánov**

3 Bystročice

4 Čelechovice na Hané

5 Hněvotín

6 Horní Rokytnice

7 Jesenný-Skalka

8 Koberovy

9 Kryštofovo Údolí

10 Křížlice

11 Machníň-Karlov pod Ještědem

12 Podmokly

(Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek)

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	12	12	12	12	12
z toho těžených	2	2	2	2	2
Zásoby celkem, kt	513 719	513 382	512 996	512 627	527 219
bilanční prozkoumané	78 600	78 277	77 959	77 608	85 709
bilanční vyhledané	340 843	340 843	340 843	340 843	348 288
nebilanční	94 276	94 262	94 194	94 176	93 222
vytěžitelné	4 381	4 381	4 349	10 229	12 615
Těžba, kt	449	337	385	369	440

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	23 946	23 946	23 946	23 946	23 946
P ₂	–	–	–	–	–
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2518 – Dolomit kalcinovaný; dolomit zhruba opracovaný nebo rozřezaný; aglomerovaný dolomit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	588 025	417 189	432 068	455 545	399 668
Vývoz	t	22 613	18 303	15 133	7 209	30

2518 – Dolomit kalcinovaný; dolomit zhruba opracovaný nebo rozřezaný; aglomerovaný dolomit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	239	244	202	182	201
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 379	2 563	2 569	2 626	5 145

4. Ceny domácího trhu

Dolomit kusový je nabízen od 185 Kč/t, dolomitové kamenivo podle zrnitosti za 695 Kč/t. Mleté vápenité dolomity se prodávají volně ložené za 622–694 Kč/t, balené za 1 615 Kč/t. Bílý dolomit je nabízen drcený od 1 000 Kč/t (0–2 mm) do 1 280 Kč/t (2–5, 5–8, 8–16 mm).

Průměrné ceny dolomitu na domácím trhu

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
dolomitové kamenivo, Kč/t	210–350	210–350	210–350	210–695	190–364
mleté vápenité dolomity volně ložené, Kč/t	600–690	600–700	620–700	622–694	622–694
mleté vápenité dolomity balené, Kč/t	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615

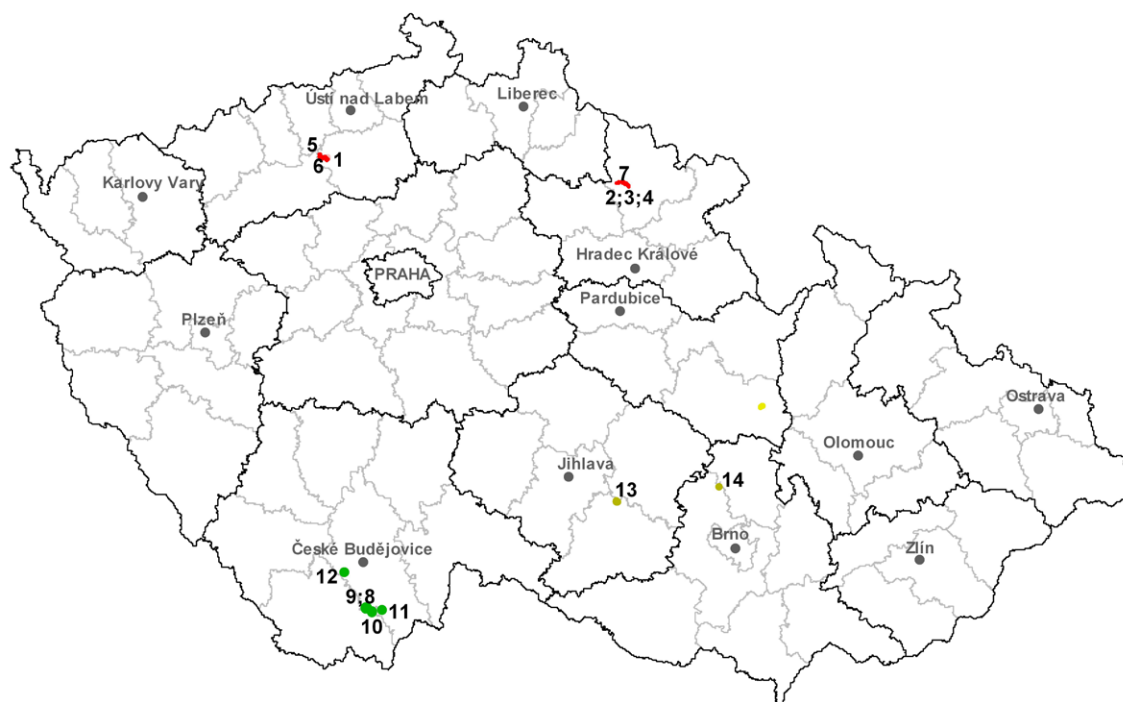
5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Krkonošské vápenky Kunčice, a.s.
UNIKOM a.s., Kutná Hora

Drahé kameny

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

- výhradní evidovaná ložiska pyroponosné horniny
- vytěžená ložiska a ostatní zdroje pyroponosné horniny
- výhradní evidovaná ložiska vltavínonosné horniny
- vytěžená ložiska a ostatní zdroje vltavínonosné horniny
- výhradní evidovaná ložiska ostatních drahých kamenů
- vytěžená ložiska a ostatní zdroje ostatních drahých kamenů

Pyroponosná hornina:	Vltavínonosná hornina:	Ostatní drahé kameny:
1 Podsedice-Dřemčice	8 Ločenice-Chlum	13 Bochovice *
2 Vestřev	9 Besednice	14 Rašov **
3 Dolní Olešnice	10 Chlum nad Malší-východ	
4 Horní Olešnice 1	11 Slavče-sever	
5 Horní Olešnice 2	12 Vrábče-Nová Hospoda	
6 Linhorka-Staré		
7 Třebívlice		

* amethyst, ** opál

(Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek)

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	13	14	14	14	14
z toho těžených ^{b)}	3	2	2	3	3
Zásoby celkem, kt ^{a)}	19 131	19 510	19 487	19 471	19 459
bilanční prozkoumané ^{a)}	3 360	3 328	3 305	3 288	3 276
bilanční vyhledané ^{a)}	12 882	13 283	13 283	13 002	13 002
nebilanční ^{a)}	2 889	2 899	2 899	3 181	3 181
vytěžitelné ^{a)}	1 249	1 216	1 193	1 176	1 164
Zásoby celkem, m ³ ^{c)}	397 077	339 132	793 865	729 718	692 072
bilanční prozkoumané ^{c)}	0	0	190 078	169 362	154 596
bilanční vyhledané ^{c)}	393 978	336 033	600 688	557 257	534 377
nebilanční ^{c)}	3 099	3 099	3 099	3 099	3 099
vytěžitelné ^{c)}	217 570	159 625	732 136	667 589	642 270
Zásoby celkem, kt (1 m ³ = 1,8t) ^{c)}	715	610	1429	1 313	1 246
bilanční prozkoumané ^{c)}	0	0	342	305	278
bilanční vyhledané ^{c)}	709	605	1 081	1 003	962
nebilanční ^{c)}	6	6	6	6	6
vytěžitelné ^{c)}	392	287	1 318	1 202	1 156
Těžba, kt ^{a)}	24	26	23	17	12
Těžba, tis. m ³ ^{c)}	99	58	57	65	41
Těžba, kt (1 m ³ = 1,8t) ^{c)}	177	104	103	117	74

Poznámka:

^{a)} pyroponosná hornina

^{b)} v roce 2008 1 ložisko pyropy, 2 ložiska vltavíny, v letech 2009 a 2010 1 ložisko pyropy a 1 ložisko vltavíny
a v letech 2011 a 2012 1 ložisko pyropy a 2 ložiska vltavíny

^{c)} vltavínonosná hornina

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P1		–	–	–	–	–
P2,	a) t	100	100	100	100	100
P2,	b) kt	749	749	749	749	749
P2,	c) tis. m ³	66 000	66 000	66 000	66 000	66 000
P2,	c) kt	119	119	119	119	119
P3		–	–	–	–	–

Poznámka:

a) jaspis,

b) pyroponosná hornina,

c) vltavínonosná hornina

3. Zahraniční obchod**7102 – Diamanty, též opracované, avšak nezamontované ani nezasazené**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	322	283	156	325	1 086
Vývoz	kg	46	55	67	32	746

7102 – Diamanty, též opracované, avšak nezamontované ani nezasazené

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	977 435	851 025	2 129 526	1 517 606	712 274
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	2 850 022	1 605 673	1 885 761	7 862 188	466 015

7103 – Drahokamy (jiné než diamanty) a polodrahokamy, též opracované, tříděné, ale nenavlečené, nemontované, nezasazené

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	222 338	173 606	311 474	375 345	231 767
Vývoz	kg	601	1 495	1 346	1 284	4 146

7103 – Drahokamy (jiné než diamanty) a polodrahokamy, též opracované, tříděné, ale nenavlečené, nemontované, nezasazené

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	205	230	126	122	226
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	12 156	16 012	3 779	178 794	7 768

251320 – Smírek, přírodní korund, granát a ostatní brusiva přírodní

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	2 240	987	1 213	1 393	2 419
Vývoz	t	155	45	47	68	121

251320 – Smírek, přírodní korund, granát a ostatní brusiva přírodní

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	6 541	7 385	6 281	6 467	6 230
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	8 789	17 394	39 921	32 576	11 592

4. Ceny domácího trhu

V současné době je mezinárodní obchod s drahokamy natolik globalizovaný, že neexistují podstatnější rozdíly v jejich cenách kdekoli na světě včetně ČR. Jediný rozdíl je, že díky nižší koupěschopnosti i nižší znalosti klenotníků i zákazníků se k nám vozí spíše méně kvalitní drahokamy, kameny vysoké kvality jsou na českém trhu výjimkou.

Firma Granát, družstvo umělecké výroby v Turnově, vykupovala v letech 2011 a 2012 české granáty za následujících podmínek:

Výkupní ceny suroviny českého granátu dle velikostních tříd:

Třída	Sítová velikost (mm)	Min. tloušťka (mm)	Výkupní cena Kč/g
IV.	2,6 – 2,9 mm	2,6 mm	6 Kč/g
III.	3,0 – 3,9 mm	2,6 mm	18 Kč /g
II.	4,0 – 4,9 mm	3,0 mm	44 Kč /g
I.	5,0 – 5,9 mm	3,5 mm	cena dohodou od 100 Kč /g
E0 a větší	Od 6,0 mm a více	4,5 mm	cena dohodou od 150 Kč /g

Internetový velkoobchod E-vltaviny nabízí vltaviny v následujících velikostních a cenových relacích (každý je individuálně zabalen v plastové krabičce s jeho specifikací):

Těžební lokalita	Hmotnost (g)	Počet kusů	Cena (Kč)
Besednice *	2,3–3,1		1 422–1 884
vesměs Chlum nad Malší	0,1–0,5	10	599
	0,1–0,5	25	1 325
	0,1–0,5	50	2 450
	0,1–0,5	100	4 550
	0,5–1	10	990
	0,5–1	25	2 375
	0,5–1	50	4 450
	0,5–1	100	7 999
	1–5	1	238–451
	5–10	1	442–882
	10–15	1	1 253–2 514
	15–20	1	1 380–2 955
	20–45	1	4 770–10 999

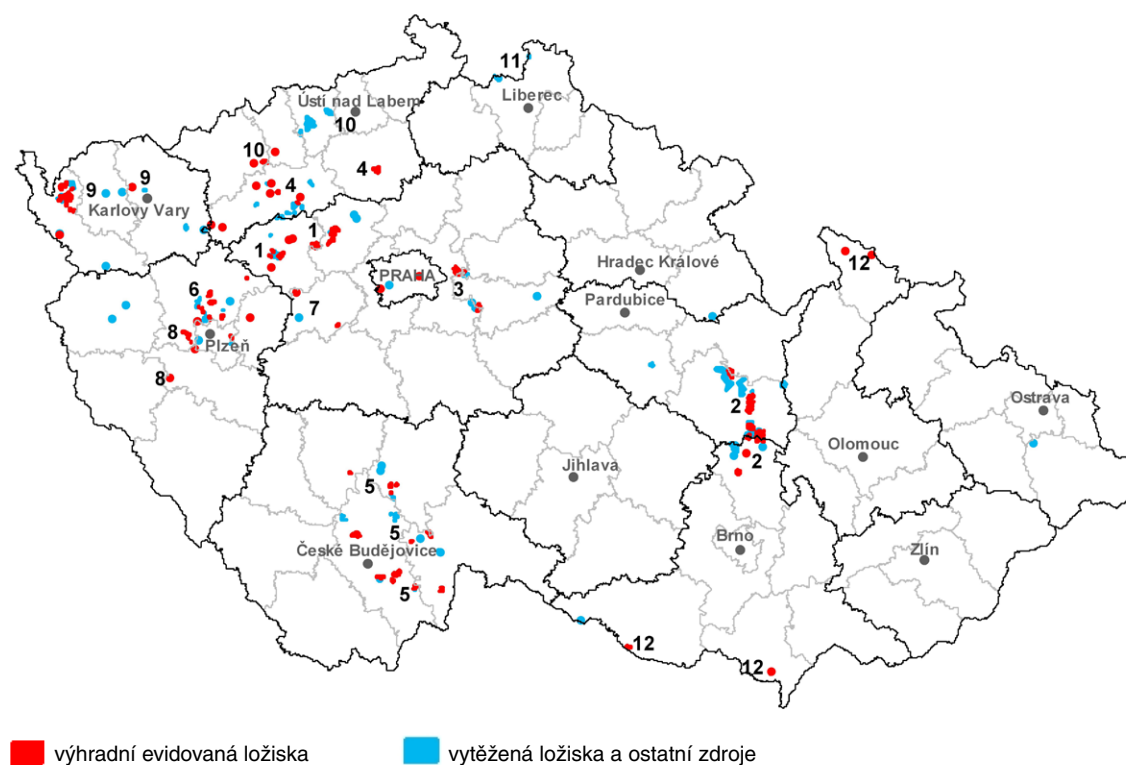
Poznámka: * vltaviny z této lokality jsou považovány za vzhledově nejlepší

5. Těžební organizace v České republice k 31.12. 2012

MAWE CK s.r.o., Český Krumlov
Granát, družstvo umělecké výroby, Turnov

Jíly

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti:

(Názvy hlavních ložiskových oblastí s těženými ložisky jsou uvedeny **tučně**)

1 kladensko- rakovnický karbon	7 terciérní reliktů středních Čech
2 moravská a východočeská křída	8 terciérní reliktů západních Čech
3 křída v okolí Prahy	9 chebská a sokolovská pánev
4 lounská křída	10 severočeská pánev
5 jihočeské pánev	11 žitavská pánev
6 plzeňská pánev	12 terciér a kvartér na Moravě

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	106	106	108	108	108
z toho těžených	19	18	18	17	18
Zásoby celkem, kt	927 639	925 714	924 112	925 554	920 624
bilanční prozkoumané	179 551	180 311	180 945	180 393	175 184
bilanční vyhledané	397 614	402 944	401 419	401 667	399 478
nebilanční	350 474	342 459	341 748	343 494	345 962
vytěžitelné	42 301	47 273	46 990	51 742	43 680
Těžba, kt	574	377	429	498	485

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	330 710	330 710	330 710	330 710	331 988
P ₂ , kt	38 196	38 196	38 196	38 196	38 196
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2508 – Ostatní jíly (neexpandované), kyanit, sillimanit, též pálené, mullit, šamotové nebo dinasové zeminy

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	64 753	47 192	52 332	78 294	34 048
Vývoz	t	216 106	223 080	242 640	293 909	134 806

2508 – Ostatní jíly (neexpandované), kyanit, sillimanit, též pálené, mullit, šamotové nebo dinasové zeminy

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	3 673	4 384	3 978	4 807	4 922
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 370	2 435	2 374	2 568	2 200

250830 – Žáruvzdorný (šamotový) jíl

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	14 171	9 459	12 332	13 242	7 347
Vývoz	t	30 666	20 996	22 361	22 536	22 059

250830 – Žáruvzdorný (šamotový) jíl

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 250	3 024	3 092	3 264	3 146
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 183	1 294	1 226	1 197	1 272

250840 – Ostatní jíly

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	16 478	4 840	12 667	14 856	13 333
Vývoz	t	11 098	50 494	51 453	73 450	62 590

250840 – Ostatní jíly

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 995	4 334	1 759	1 602	2 549
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 096	857	916	846	844

250870 – Šamotové nebo dinasové zeminy

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	3 026	3 035	4 422	5 005	8 627
Vývoz	t	68 934	52 005	48 679	54 068	49 980

250870 – Šamotové nebo dinasové zeminy

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 147	4 609	5 341	5 845	6 245
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	3 301	3 806	3 822	3 958	4 243

4. Ceny domácího trhu

Různé kvality jílu na trhu se vyznačují cenovou pestrostí. Ceny jsou zveřejňovány jenom v omezeném rozsahu (někteří producenti je nezveřejňují vůbec). Pohybují se obvykle v rozmezí 60 – 4 250 Kč/t.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

KERAMOST a.s., Most

České lupkové závody a.s., Nové Strašecí

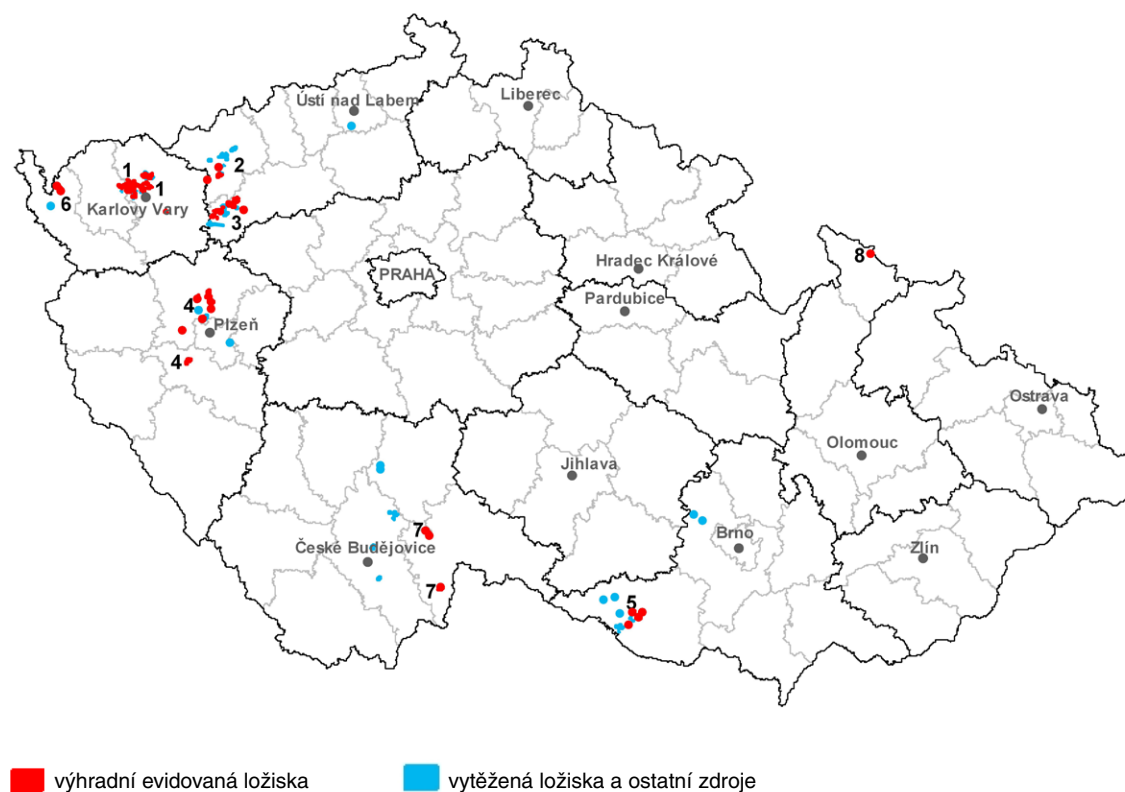
P-D Refractories CZ a.s., Velké Opatovice

RAKO - LUPKY s.r.o., Lubná u Rakovníka

Kaolin Hlubany, a.s.

Kaolin

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti:

(Názvy hlavních ložiskových oblastí s těženými ložisky jsou uvedeny **tučně**)

1 **Karlovarsko**

2 **Kadaňsko**

3 **Podbořansko**

4 **Píleňsko**

5 Znojensko

6 chebská pánev

7 třeboňská pánev

8 Vidnava

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	70	70	70	70	70
z toho těžených	13	13	13	14	15
Zásoby celkem, kt	1 212 123	1 208 331	1 207 631	1 204 751	1 194 922
bilanční prozkoumané	244 494	244 636	240 673	234 061	228 510
bilanční vyhledané	497 356	504 720	506 213	507 488	506 058
nebilanční	470 273	458 975	462 222	463 202	460 354
vytěžitelné	79 040	80 024	93 055	102 257	101 277
Těžba, kt ^{a)}	3 833	2 886	3 493	3 606	3 318
Výroba plaveného kaolinu, kt	664	488	636	660	624

a) surový kaolin, celková těžba všech technologických typů

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	24 627	24 627	29 708	29 708	29 708
P ₂ , kt	4 998	4 998	4 998	4 998	4 998
P ₃	–	–	–	–	–

Vzhledem k významu a ke značným rozdílům v technologickém využití i v ceně jednotlivých surovinových typů kaolinu, uvádíme navíc samostatně údaje o kaolinech pro výrobu porcelánu a jemné keramiky a kaolinech pro papírenský průmysl:

Počet ložisek; zásoby; těžba

Kaolin pro výrobu porcelánu	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	30	30	30	30	30
z toho těžených	6	6	7	7	7
Zásoby celkem, kt	256 317	256 023	253 228	252 791	252 445
bilanční prozkoumané	53 042	52 748	50 196	49 833	49 556
bilanční vyhledané	111 713	111 713	111 713	111 713	111 713
nebilanční	91 562	91 562	91 319	91 245	91 176
vytěžitelné	5 951	6 314	17 919	17 612	17 391
Těžba, kt ^{a)}	331	257	297	368	302

a) těžená ložiska: Božičany-Osmosa-jih, Jimlikov, Krásný Dvůr-Podbořany, Mírová, Podlesí 2, Podlesí-Čapí hnízdo, Ruprechtov

Počet ložisek; zásoby; těžba

Kaolin pro papírenský průmysl	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	24	25	25	26	25
z toho těžených	6	6	6	6	7
Zásoby celkem, kt	310 982	301 670	300 649	301 326	295 572
bilanční prozkoumané	55 980	58 589	57 614	55 350	53 186
bilanční vyhledané	185 205	183 999	184 015	185 290	183 929
nebilanční	69 797	59 082	59 020	60 686	58 457
vytěžitelné	25 853	27 341	26 468	34 261	33 393
Těžba, kt ^{a)}	969	700	901	973	877

a) těžená ložiska: Horní Bříza-Trnová, Chlumčany-Dnešice, Kaznějov-jih, Lomnička-Kaznějov, Otovice-Katzenholz, Rokle

3. Zahraniční obchod**2507 – Kaolin a jiné kaolinitické jíly, též kalcinované**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	20 871	13 744	14 124	19 352	17 045
Vývoz	t	234 500	379 593	485 427	537 962	507 696

2507 – Kaolin a jiné kaolinitické jíly, též kalcinované

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 548	3 658	4 375	3 563	3 976
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 449	2 263	2 519	2 629	2 834

25070020 – Kaolin

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	15 629	6 558	7 991	12 285	12 841
Vývoz	t	233 868	379 117	484 843	537 231	506 766

25070020 – Kaolin

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 304	4 995	5 180	4 222	3 976
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 441	2 260	2 517	2 627	2 830

25070080 – Jiný kaolinický jíl

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	5 243	7 186	6 133	7 068	4 204
Vývoz	t	632	476	583	731	929

25070080 – Jiný kaolinický jíl

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 275	2 437	3 325	2 418	2 824
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	5 667	4 723	4 015	4 509	5 343

4. Ceny domácího trhu**Průměrné ceny kaolinu na domácím trhu**

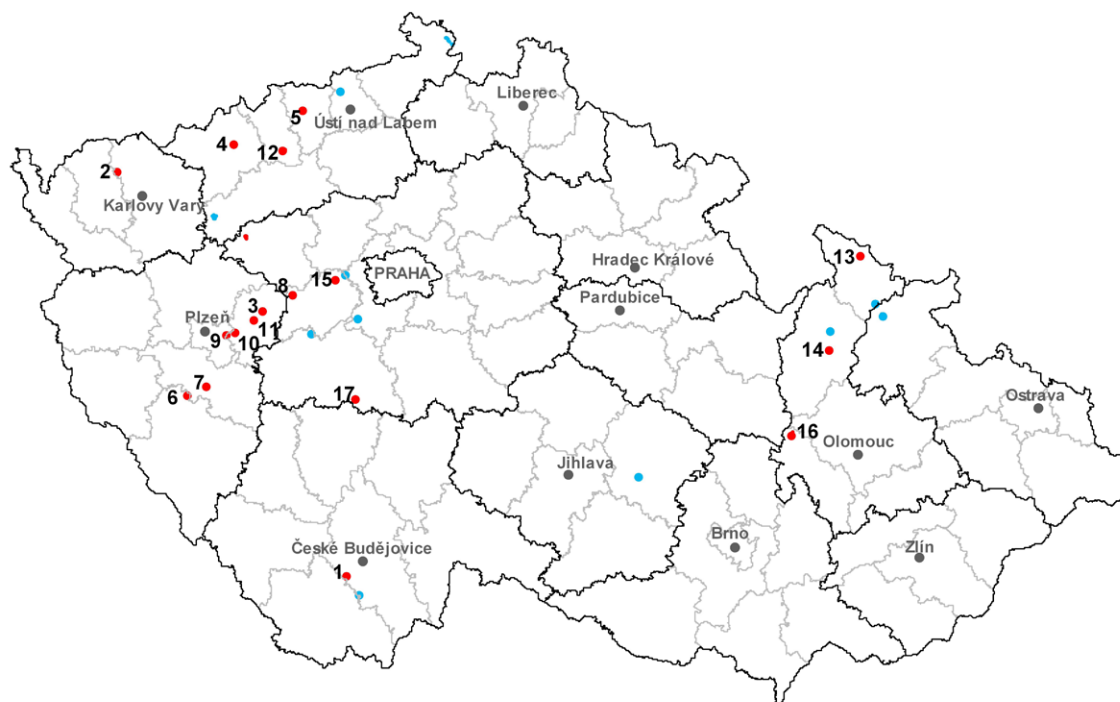
Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
kaolin keramický, Kč/t	2 200–2 950	2 200–2 950	N	1 100–3 500	2 000–3 000
kaolin papírenský, Kč/t	1 700–2 500	1 700–2 500	N	N	2 100–3 400
kaolin pro chemický průmysl, mikromletý, Kč/t	nad 3 000	nad 3 000	N	N	N
kaolin pro výrobu porcelánu sedlecký, Kč/t	N	N	N	N	N
kaolin plavený podbořanský KD, Kč/t	1 800	1 949	1 949	1 300–3 040	N
kaolin pro výrobu jemného porcelánu a glazur, Kč/t	2 200	2 392	2 392	2 300–3 200	2 600–4 600
aktivovaný kaolin podbořanský KDA, Kč/t	2 700	2 900	2 900	N	N

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza
 Sedlecký kaolin a.s., Božičany
 Kaolin Hlubany, a.s., Podbořany
 KERAMOST a.s., Most
 KSB s.r.o., Božičany

Křemenné suroviny

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Křemen – křemence:

1 Vrábče-Boršov	6 Kaliště	11 Sklená Huť
2 Černava-Tatrovice	7 Kbelnice	12 Stránce
3 Drahoňův Újezd-Bechlov	8 Kublov-Dlouhá Skála	13 Velká Kraš
4 Chomutov-Horní Ves	9 Kyšice-Pohodnice	14 Víkýřovice
5 Jeníkov-Lahošť	10 Litohlavy-Smrkový vrch	15 Železná

Křemenná surovina pro speciální skla:

16 Dětkovice	17 Krašovice

Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	18	18	18	17	17
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, kt	28 655	28 640	28 626	26 166	26 149
bilanční prozkoumané	907	907	907	907	907
bilanční vyhledané	22 996	22 981	22 967	20 507	20 490
nebilanční	4 752	4 752	4 752	4 752	4 752
vytěžitelné	714	553	540	515	498
Těžba, kt	18	16	14	24	17

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	4 533	4 533	4 533	4 533	4 533
P ₂	–	–	–	–	–
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2506 – Křemen vyjma přírodních písků, křemenec surový, též opracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	18 228	10 483	12 507	13 352	8 295
Vývoz	t	29	55	29	13	15

2506 – Křemen vyjma přírodních písků, křemenec surový, též opracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 781	2 946	2 535	2 818	3 154
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	41 174	20 600	15 253	37 780	58 510

720221 – Ferosilicium

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	35 913	22 181	28 758	28 227	26 438
Vývoz	t	8 855	4 282	9 492	5 704	7 344

720221 – Ferosilicium

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	31 069	25 859	30 562	32 466	28 641
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	30 088	23 801	30 284	30 396	26 082

4. Ceny domácího trhu

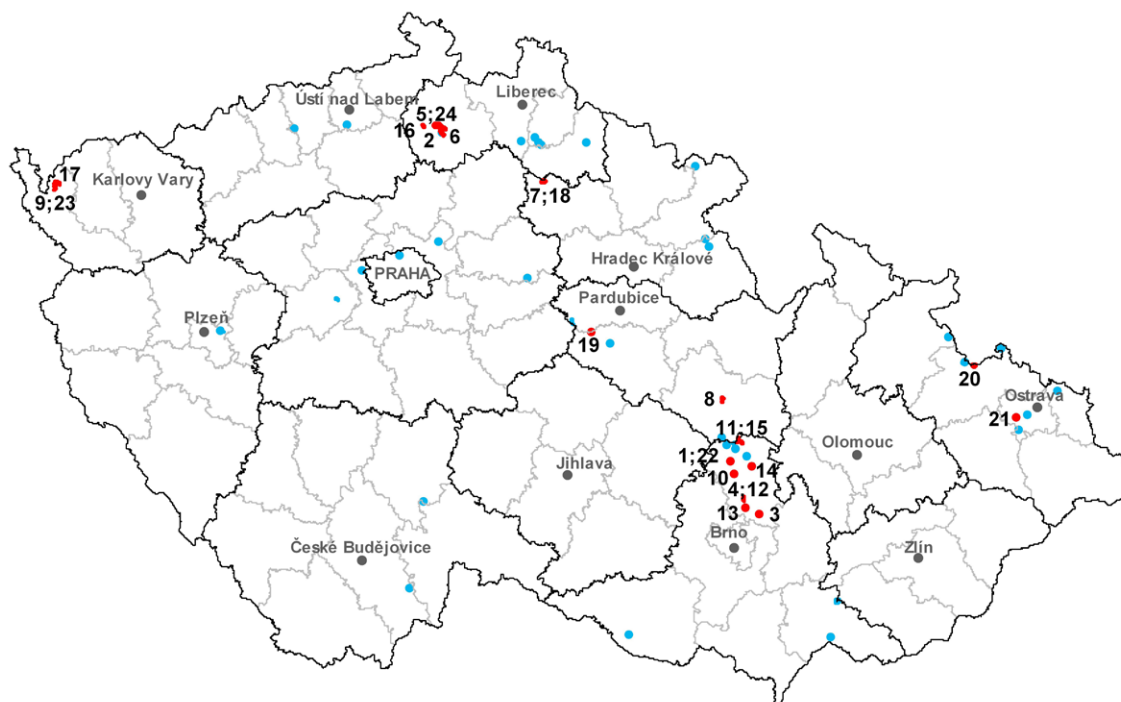
Ceny křemenné suroviny nejsou zveřejňovány.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Budějovické štěrkopísky spol. s r.o., Vrábče

Průmyslové písky (sklářské a slévárenské)

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

1 Nýrov**	9 Velký Luh*	17 Lomnička u Plesné**
2 Provodín*	10 Voděrady**	18 Mladějov v Čechách*
3 Rudice-Seč**	11 Babolky**	19 Načešice**
4 Spešov-Dolní Lhota**	12 Blansko 1-Jezírka**	20 Palhanec-Vávrovice**
5 Srní-Okřešice*	13 Blansko 2-Mošna**	21 Polanka nad Odrou**
6 Srní 2-Veselí*	14 Boskovice-Chrudichromy**	22 Rudka-Kunštát**
7 Střeleč*	15 Deštná-Dolní Smržov**	23 Velký Luh 1**
8 Svitavy-Vendolí**	16 Holany**	24 Zahrádky-Srní**

* ložiska sklářských a slévárenských písků

** ložiska slévárenských písků

Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Sklářské písky

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	6	6	6	6	6
z toho těžených	5	5	5	5	5
Zásoby celkem, kt	260 440	259 344	258 366	254 942	254 007
bilanční prozkoumané	90 231	89 378	88 415	86 844	86 004
bilanční vyhledané	25 781	25 538	25 523	23 523	23 523
nebilanční	144 428	144 428	144 428	144 575	144 480
vytěžitelné	82 773	81 671	80 782	79 873	79 183
Těžba, kt	1 151	990	888	976	849

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	0	0	0	0	0
P ₂ , kt	14 927	14 927	14 927	14 927	14 927
P ₃	–	–	–	–	–

Písky slévárenské

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	24	23	23	23	23
z toho těžených	10	10	11	11	10
Zásoby celkem, kt	378 977	376 774	409 668	409 618	409 079
bilanční prozkoumané	134 202	133 071	129 561	128 903	128 442
bilanční vyhledané	80 455	97 066	133 470	133 460	133 448
nebilanční	164 320	146 637	146 637	147 255	147 189
vytěžitelné	76 004	75 520	75 026	78 642	78 535
Těžba, kt	702	374	473	395	491

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	23 157	23 157	15 157	15 157	15 157
P ₂ , kt	14 723	14 723	14 723	14 723	14 723
P ₃	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

250510 – Křemičité písky a křemenné písky

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	333 863	284 932	285 692	294 073	235 230
Vývoz	t	515 830	445 608	421 217	472 223	388 953

250510 – Křemičité písky a křemenné písky

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	552	491	500	535	553
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	508	475	498	475	548

7001 – Skleněné střepy a jiné skleněné odpady; masivní sklo v kusech

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	80 804	101 287	89 298	141 524	120 129
Vývoz	t	14 459	11 080	8 931	8 092	13 565

7001 – Skleněné střepy a jiné skleněné odpady; masivní sklo v kusech

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 886	2 449	2 874	2 169	1 965
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 548	847	621	1 082	1 496

4. Ceny domácího trhu

Ceny průmyslových písků nejsou publikovány.

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Písky sklářské

Sklopísek Střeleč, a.s., Mladějov

Provodínské písky a.s., Provodín

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

Písky slévárenské

Provodínské písky a.s., Provodín

Sklopísek Střeleč, a.s., Mladějov

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

Kalcit s.r.o., Brno

SEDOS doprava a.s., Drnovice

PEDOP s.r.o., Lipovec

SETRA s.r.o., Brno

Sádrovec

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

1 Koberžice ve Slezsku-jih

3 Rohov-Strahovice

5 Třebom

2 Koberžice ve Slezsku-sever

4 Sudice

Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	5	5	5	5	5
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, kt	504 295	504 276	504 269	504 256	504 240
bilanční prozkoumané	119 168	119 149	119 142	119 129	119 113
bilanční vyhledané	302 990	302 990	302 990	302 990	302 990
nebilanční	82 137	82 137	82 137	82 137	82 137
vytěžitelné	2 328	2 308	2 301	2 288	2 272
Těžba, kt	35	13	5	11	14

3. Zahraniční obchod

252010 – Sádrovec, anhydrit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	77 320	86 641	55 096	57 962	49 245
Vývoz	t	100 038	12 677	48 606	103 362	63 751

252010 – Sádrovec, anhydrit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 860	2 006	2 017	2 094	2 300
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	213	1 180	132	88	157

4. Ceny domácího trhu

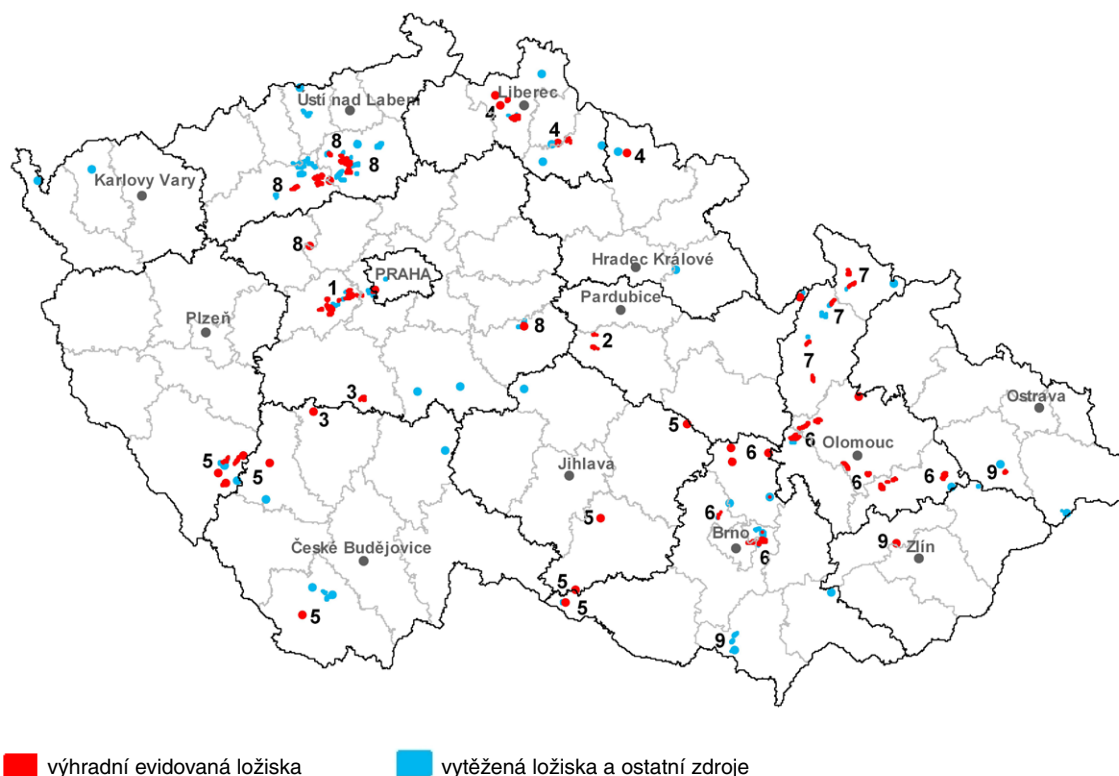
Průměrné ceny sádrovce a sádrového pojiva na domácím trhu

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
vytěžený sádrovec, Kč/t	330	330	N	N	N
sádrové pojivo šedé, balené po 30 kg, palety, Kč/t	2 720	2 766	3 460	3 460	3 460
sádrové pojivo bílé, balené po 30 kg, palety, Kč/t	4 600	4 675	5 851	5 851	5 851

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Vápence a cementářské suroviny

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti:

(Názvy hlavních ložiskových oblastí s těženými ložisky jsou uvedeny **tučně**)

- 1 **devon Barrandienu**
- 2 **paleozoikum Železných hor**
- 3 **středočeská ostrovní zóna**
- 4 **krkonošsko-jizerské krystalinikum**
- 5 **moldanubikum jihočeské a moravské**
- 6 **moravský devon**
- 7 **silezikum (skupina Branné), orlicko-kladské krystalinikum a zábřežská skupina**
- 8 **česká křídová pánev**
- 9 **vnější bradlové pásmo Západních Karpat**

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Vápence celkem

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	86	85	85	85	85
z toho těžených	21	21	21	21	22
Zásoby celkem, kt	4 265 039	4 286 327	4 265 944	4 252 835	4 242 250
bilanční prozkoumané	1 742 662	1 762 240	1 742 290	1 730 722	1 720 472
bilanční vyhledané	1 777 976	1 777 754	1 777 529	1 777 351	1 777 016
nebilanční	744 401	746 333	746 125	744 762	744 762
vytěžitelné	1 374 694	1 385 719	1 361 101	1 353 361	1 342 133
Těžba, kt	10 958	9 117	9 828	10 859	9 549

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	114 292	114 292	114 292	114 292	114 292
P ₂ , kt	427 057	427 057	427 057	427 057	427 057
P ₃	–	–	–	–	–

Vzhledem k významu a značným rozdílům cenovým a v technologickém využití, jsou navíc samostatně sledovány vápence vysokoprocentní, vápence ostatní a zvláště cementářské korekční sialitické suroviny.

Vápence vysokoprocentní

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	27	27	27	27	27
z toho těžených	10	10	10	10	10
Zásoby celkem, kt	1 349 890	1 369 283	1 368 089	1 361 548	1 356 816
bilanční prozkoumané	617 467	635 737	634 543	629 347	624 615
bilanční vyhledané	546 096	546 096	546 096	546 096	546 096
nebilanční	186 327	187 450	187 450	186 105	186 105
vytěžitelné	732 322	741 601	737 094	733 125	727 700
Těžba, kt	4 602	4 174	4 389	4 684	4 188

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	kt	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400
P ₂ ,	kt	26 345	26 345	26 345	26 345	26 345
P ₃		–	–	–	–	–

Vápence ostatní**Počet ložisek; zásoby; těžba**

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem		48	48	48	48	48
z toho těžených		16	16	16	16	17
Zásoby celkem, kt		2 277 099	2 279 853	2 273 803	2 268 240	2 263 378
bilanční prozkoumané		964 288	966 455	960 653	955 286	950 759
bilanční vyhledané		796 337	796 115	795 890	795 712	795 377
nebilanční		516 474	517 283	517 260	517 242	517 242
vytěžitelné		572 889	570 302	563 610	560 804	555 957
Těžba, kt		5 198	4 115	4 300	5 205	4 399

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	kt	103 070	103 070	103 070	103 070	103 070
P ₂ ,	kt	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
P ₃		–	–	–	–	–

Cementářské a korekční sialické suroviny**Počet ložisek; zásoby; těžba**

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem		15	15	15	15	14
z toho těžených		3	3	3	3	3
Zásoby celkem, kt		622 440	621 989	621 629	621 236	618 267
bilanční prozkoumané		341 245	340 794	340 434	340 041	337 072
bilanční vyhledané		156 785	156 785	156 785	156 785	156 785
nebilanční		124 410	124 410	124 410	124 410	124 410
vytěžitelné		187 743	187 292	186 932	186 538	183 745
Těžba, kt		507	372	343	385	310

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	kt	86 880	86 880	86 880	86 880	86 880
P ₂		–	–	–	–	–
P ₃		–	–	–	–	–

Na mnoha vápencových ložiskách jsou těženy vysokoprocentní a ostatní vápence současně. Ze 14 ložisek cementářských korekčních sialitických surovin je 5 součástí ložisek ostatních vápenců (cementářských).

3. Zahraniční obchod**2521 – Vápenec (tavidlo), vápenec a jiné vápenaté kameny k výrobě vápna nebo cementu**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	497 775	441 951	520 502	458 373	438 035
Vývoz	t	99 367	99 693	84 696	155 118	187 743

2521 – Vápenec (tavidlo), vápenec a jiné vápenaté kameny k výrobě vápna nebo cementu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	169	173	167	168	192
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	452	474	493	466	472

2522 – Nehašené (pálené) vápno, hašené vápno a hydraulické vápno

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	125 685	88 026	106 266	105 506	99 723
Vývoz	t	153 301	126 743	153 391	178 510	133 900

2522 – Nehašené (pálené) vápno, hašené vápno a hydraulické vápno

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 610	1 691	1 604	1 615	1 719
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 791	2 098	1 989	1 925	2 117

2523 – Portlandský cement, hlinitanový cement, struskový cement, superfosfátový cement a podobné hydraulické cementy, též barvené nebo ve formě slínek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 099 248	1 058 852	890 708	842 311	753 898
Vývoz	t	653 982	616 926	670 725	845 320	676 506

2523 – Portlandský cement, hlinitanový cement, struskový cement, superfosfátový cement a podobné hydraulické cementy, též barvené nebo ve formě slínek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 730	1 791	1 692	1 672	1 662
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 493	1 587	1 434	1 470	1 398

4. Ceny domácího trhu**Průměrné ceny cementu, vápna a vápence na domácím trhu**

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
cement CEM I, 42,5 R, paletováno, Kč/t	N	2 400	2 400–2 640	2 640	2 640
cement CEM I, 42,5 R, paletováno, fóliováno, Kč/t	N	2 750	2 700	2 700	2 700
cement CEM II/B-M (S-LL), 32,5 R, paletováno, Kč/t	N	N	2 300	2 300	2 300
cement CEM II/B-M (S-LL), 32,5 R, paletováno, fóliováno, Kč/t	N	N	2 360	2 360	2 360
vápenný hydrát dolomitický, volně ložený, Kč/t	N	N	N	3 540	3 790
vápno pálené, mleté, volně ložené, Kč/t	N	N	1 560	1 722	1 773
mletý vápenec, volně ložený, Kč/t	N	480–1 000	390–690	592–643	592 – 643
drcený vápenec, Kč/t	N	175–320	210–1 408	185–1 408	157 – 1 408

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Vápence

Českomoravský cement, a.s., nástupnická společnost, Mokrá
Velkolom Čertovy schody a.s., Tmaň
Holcim (Česko) a.s., člen koncernu, Prachovice
Lafarge Cement, a.s., Čížkovice
Cement Hranice, a.s.
LOMY MOŘINA spol. s r.o., Mořina
Vápenka Vitošov s.r.o., Leština
HASIT Šumavské vápenice a omítkárny, a.s., V.Hydčice
Omya CZ s.r.o.
LOM SKALKA, s.r.o., Ochoz u Brna
Krkonošské vápenky Kunčice, a.s.
Kalcit s.r.o., Brno
Vápenka Vitoul s.r.o., Mladeč
LB Cemix, s.r.o., Borovany
Agir spol. s r.o., Petrovice
PRACTIC 99, s.r.o., Brno
Kamenolom a vápenka Malá dohoda, s.r.o., Holštejn

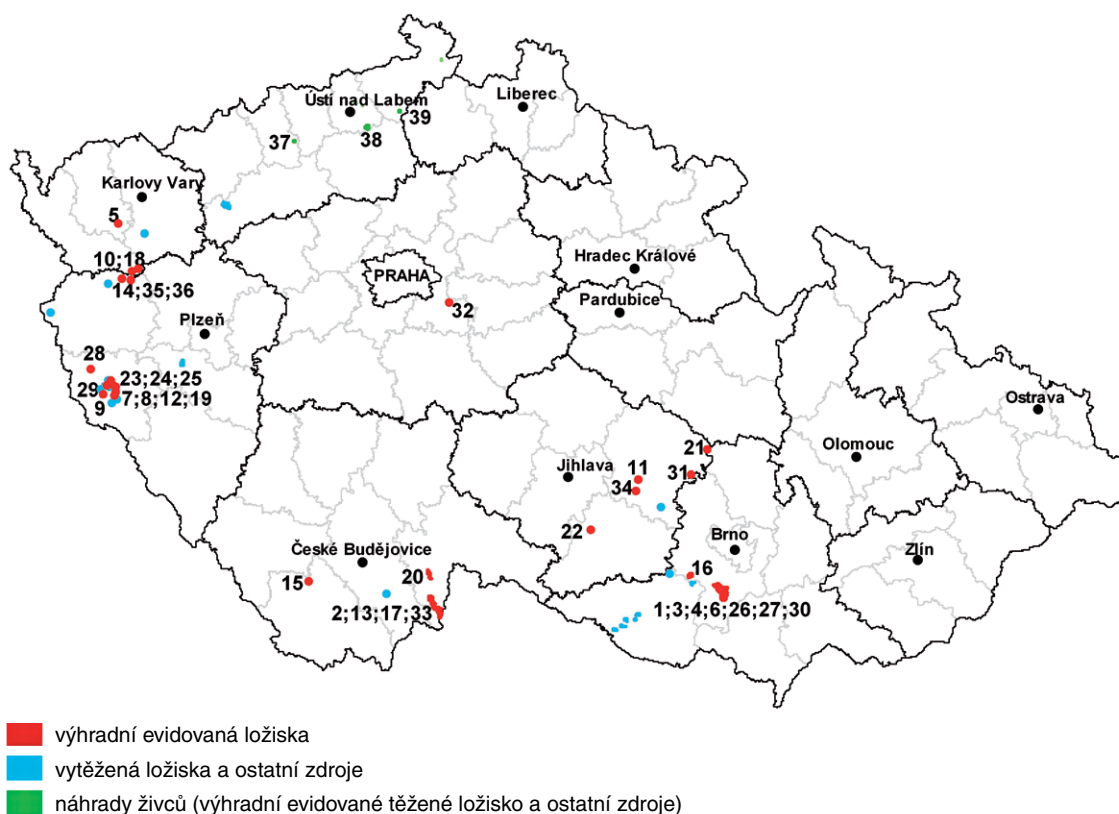
Cementářské korekční suroviny

Českomoravský cement, a.s., nástupnická společnost, Mokrá
Cement Hranice, a.s.
Holcim (Česko) a.s., člen koncernu, Prachovice

Živec

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Živcové suroviny:

Tučným písmem jsou uvedeny názvy těžených ložisek

1 Bratčice	13 Dvory nad Lužnicí-Tušť	25 Meclov-západ
2 Halámky	14 Hanov u Lestkova	26 Medlov
3 Hrušovany u Brna	15 Chvalšiny	27 Medlov-Smolín
4 Hrušovany u Brna-Protlas	16 Ivančice-Němčice	28 Mutěín
5 Krásno-Vysoký Kámen	17 Krabonoš	29 Ohnišovice-Za Kulichem
6 Ledce-Hrušovany u Brna	18 Křepkovice-Nezdice	30 Smolín-Žabčice
7 Luženičky	19 Luženičky-severovýchod	31 Smrček
8 Mračnice	20 Majdalena	32 Štíhllice
9 Ždánov	21 Malé Tresné*	33 Tušť-Halámky
10 Beroun-Tepelsko	22 Markvartice u Třebíče	34 Velké Meziříčí-Lavičky
11 Bory-Olší	23 Meclov 2	35 Zhořec 1
12 Bozdíš	24 Meclov-Letiště	36 Zhořec 2-Hanovské pásmo

* známo také pod názvem Velké Tresné

Náhrady živců (nefelinický fonolit):

37 Želenice

38 Tašov-Rovný

39 Valkeřice-Zaječí vrch

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.**Živcové suroviny****Počet ložisek; zásoby; těžba**

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	34	34	35	35	36
z toho těžených	8	8	8	9	9
Zásoby celkem, kt	69 234	68 788	68 696	68 276	70 191
bilanční prozkoumané	28 594	28 176	27 784	27 392	26 574
bilanční vyhledané	26 829	26 804	27 107	27 079	29 621
nebilanční	13 811	13 808	13 805	13 805	13 996
vytěžitelné	14 625	16 666	15 960	24 940	24 444
Těžba, kt	488	431	388	407	445

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	19 737	48 530	48 530	48 530	48 530
P ₂	–	–	–	–	–
P ₃	–	–	–	–	–

Náhrady živců (nefelinický fonolit)**Počet ložisek; zásoby; těžba**

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	3	3	3	3	3
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, kt	199 969	199 946	199 927	199 905	199 891
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	199 969	199 946	199 927	199 905	199 891
nebilanční	0	0	0	0	0
vytěžitelné	21 623	24 376	24 357	24 335	24 321
Těžba, kt	36	23	19	22	15

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁		–	–	–	–	–
P ₂ ,	kt	52 900	52 900	52 900	52 900	30 300
P ₃		–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod**252910 – Živec**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	11	5	6	7	5
Vývoz	kt	172	137	130	167	171

252910 – Živec

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 586	3 205	2 972	2 865	3 225
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	942	875	889	947	1 032

252930 – Leucit, nefelin, nefelinický syenit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	2	1	2	2	1
Vývoz	kt	0	0,04	0,002	0,002	0

252930 – Leucit, nefelin, nefelinický syenit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	6 413	6 893	6 170	6 635	6 802
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	7 132	9 709	10 000	–

4. Ceny domácího trhu

Na domácím trhu jsou nabízeny draselné živce v cenových relacích 80 – 4 700 Kč/t v závislosti na chemismu a účelu použití

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

KMK GRANIT, a.s., Krásno

Družstvo DRUMAPO, Němčičky

České štěrkopísky spol. s r.o., Praha

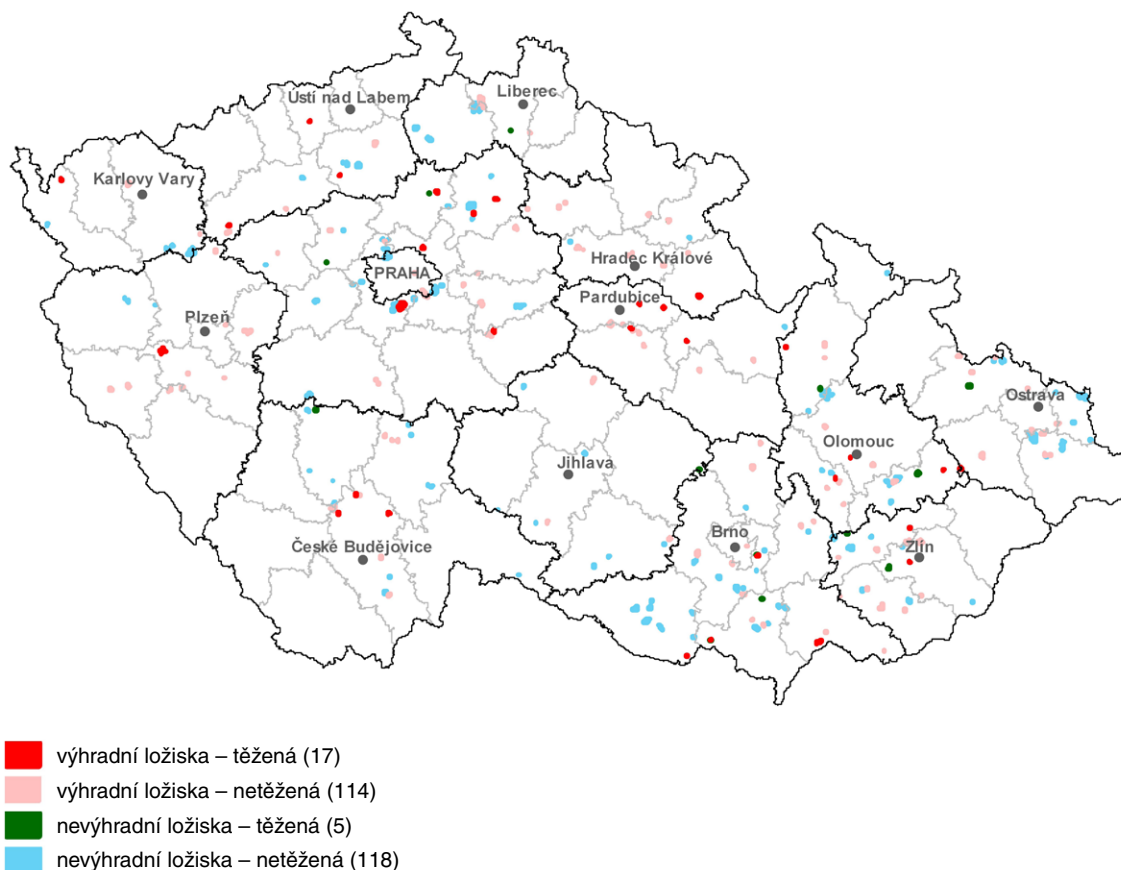
AGRO Brno - Tuřany, a.s.

KERAMOST a.s., Most (náhrady živců)

STAVEBNÍ SUROVINY

Cihlářské suroviny

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Ložiska cihlářských surovin na území ČR jsou evidována v mimořádně velkém počtu, a proto nejsou v přehledu uváděna. Ložiska jsou rozmístěna nerovnoměrně a v některých oblastech jsou proto tyto suroviny nedostatkové (např. na Českomoravské vrchovině).

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Výhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	136	134	134	131	131
z toho těžených	29	22	18	18	17
Zásoby celkem, tis. m ³	549 753	548 769	546 392	542 022	540 964
bilanční prozkoumané	217 782	217 977	212 276	206 577	203 549
bilanční vyhledané	232 729	232 709	231 886	232 827	232 746
nebilanční	99 242	98 083	102 230	102 618	104 669
vytěžitelné	68 132	67 775	64 070	64 217	61 798
Těžba výhrad. lož., tis. m ³	1 242	1 028	838	932	852

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , tis. m ³	27 122	27 122	27 122	27 122	27 122
P ₂ , tis. m ³	245 494	245 494	245 494	245 494	245 494
P ₃	–	–	–	–	–

Nevýhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	123	122	123	122	123
z toho těžených	9	4	4	3	5
Zásoby celkem, tis. m ³	687 075	686 873	686 264	686 513	687 338
bilanční prozkoumané	65 114	65 114	63 622	63 622	63 622
bilanční vyhledané	515 487	515 285	515 789	516 038	516 863
nebilanční	106 474	106 474	106 853	106 853	106 853
vytěžitelné	1 054	725	544	707	1 617
Těžba nevýhrad. lož., tis. m ³ a)	270	203	182	147	176

Poznámka:

a) přibližný údaj

3. Zahraniční obchod

690410 – Cihly

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	tis. ks	40 314	21 425	15 544	18 070	14 258
Vývoz	tis. ks	17 983	12 459	12 914	9 781	11 312

690410 – Cihly

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/ks	15	14	12	12	14
Průměrné vývozní ceny	Kč/ks	17	18	20	22	23

690510 – Krytina střešní keramická

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	tis. ks	6 252	4 633	7 834	9 296	8 613
Vývoz	tis. ks	43 174	7 594	6 554	12 207	12 108

690510 – Krytina střešní keramická

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/ks	15	18	13	15	18
Průměrné vývozní ceny	Kč/ks	6	18	17	17	17

4. Ceny domácího trhu

Tuzemské ceny cihlářského jílu a cihlářských výrobků

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
cihlářský jíl; Kč/t	80–180	80–180	80–180	90–180	95–180
cihla plná; Kč/kus	5–12	6–12	6–9	6–7	6–7
cihla voštinová; Kč/kus	8–15	10–14	11–16	11–14	11–14
lícové cihly; Kč/kus	10–17	10–17	17–33	8–51	17–34
cihlové bloky Porotherm; Kč/kus	35–135	35–135	24–114	21–85	22–105
antuka; Kč/t	1 100–1 800	1 500	900–2 400	900–2 400	1 450–2 400
střešní tašky; Kč/kus	12–40	19–39	19–43	20–44	20–46
větrací, okrajové tašky; Kč/kus	80–170	78–183	79–184	81–123	86–205
taška střešní – bobrovka; Kč/kus	11–20	12–26	11–38	12–57	12–60

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Cihlářské suroviny – výhradní ložiska

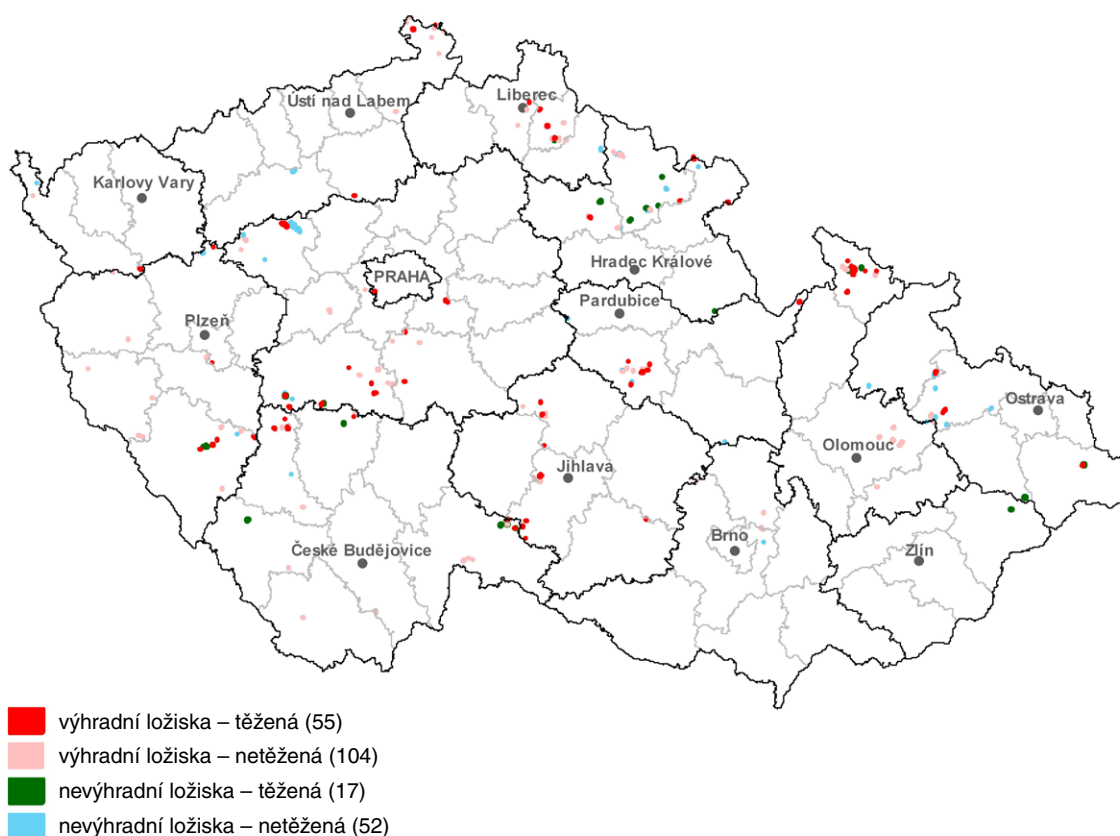
HELUZ cihlářský průmysl v.o.s., Dolní Bukovsko
TONDACH Česká republika s.r.o., Hranice
Wienerberger Cihlářský průmysl, a.s., Č.Budějovice
Cihelna Hodonín, s.r.o.
Cihelna Kinský s.r.o., Kostelec n. Orlicí
CIHELNY KRYRY a.s. v likvidaci
Zlínské cihelny s.r.o., Zlín
Cihelna Vysoké Mýto s.r.o.
LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza

Cihlářské suroviny – nevýhradní ložiska

HELUZ cihlářský průmysl v.o.s., Dolní Bukovsko
Wienerberger cihelna Jezernice, spol. s r.o.
Wienerberger Cihlářský průmysl, a.s., Č.Budějovice
CIHELNY STAMP MISKOLEZY s.r.o.
Ing.Jiří Hercl, cihelna Bratronice, Kyšice

Dekorační kámen

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

V České republice je bilancován velký počet ložisek dekoračního kamene, a proto jejich seznam není uveden.

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Výhradní ložiska: počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	162	161	160	159	159
z toho těžených	57	60	61	61	55
Zásoby celkem, tis. m ³	187 131	183 752	183 677	182 753	182 573
bilanční prozkoumané	81 864	79 955	79 950	79 287	77 575
bilanční vyhledané	66 464	65 826	65 757	65 421	65 408
nebilanční	38 803	37 971	37 970	38 045	39 590
vytěžitelné	83 922	81 958	82 224	79 099	79 153
Těžba výhrad. lož., tis.m ³	229	209	262	192	138

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	tis. m ³	5 043	5 043	5 043	5 043	5 043
P ₂ ,	tis. m ³	12 701	12 701	12 701	12 701	12 701
P ₃		–	–	–	–	–

Nevýhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem		67	70	70	70	69
z toho těžených		25	19	19	18	17
Zásoby celkem, tis. m ³		30 547	33 546	33 498	33 437	33 391
bilanční prozkoumané		2 304	2 293	2 280	2 264	2 257
bilanční vyhledané		28 243	28 297	28 262	28 217	28 178
nebilanční		2 956	2 956	2 956	2 956	2 956
vytěžitelné		2 780	2 760	2 690	2 120	1 810
Těžba nevýhrad. lož., tis.m ³ a)		45	54	47	46	44

Poznámka:

a) přibližný údaj

3. Zahraniční obchod**2514 – Břidlice, též zhruba opracovaná nebo řezaná**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	4	11	7	12	39
Vývoz	kt	48	31	29	13	4

2514 – Břidlice, též zhruba opracovaná nebo řezaná

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 508	655	2 220	2 382	693
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 056	1 134	995	1 260	1 250

2515 – Mramor, travertin, ecausin a jiné vápenaté kameny

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	5	2	1	0,07	1
Vývoz	kt	0,01	0,1	0,0005	0,09	0,03

2515 – Mramor, travertin, ecausin a jiné vápenaté kameny

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 150	9 549	13 094	7 760	12 635
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	19 039	7 979	187 225	170 367	179 260

2516 – Žula, porfyr, čedič, pískovec a jiné kameny

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	14	18	13	9	10
Vývoz	kt	9	5	6	16	7

2516 – Žula, porfyr, čedič, pískovec a jiné kameny

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 882	4 786	5 397	4 739	5 448
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 249	1 864	1 661	3 766	2 640

6801 – Dlažební kostky, obrubníky a dlažební desky z přírodního kamene

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	7	15	5	4	9
Vývoz	kt	91	75	57	73	65

6801 – Dlažební kostky, obrubníky a dlažební desky z přírodního kamene

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 239	18 851	26 938	64 042	235 865
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 853	5 422	1 854	1 784	1 966

**6802 – Opracované kameny pro výtvarné nebo stavební účely (ne břidlice)
a výrobky z nich**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	29	21	19	33	33
Vývoz	kt	83	62	54	41	43

**6802 – Opracované kameny pro výtvarné nebo stavební účely (ne břidlice)
a výrobky z nich**

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	12 037	15 192	14 689	31 573	33 008
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	5 389	4 455	6 823	21 795	20 158

6803 – Opracovaná břidlice a výrobky z přírodní nebo aglomerované břidlice

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	2	3	3	3	3
Vývoz	kt	0,3	0,08	0,06	0,2	0,1

6803 – Opracovaná břidlice a výrobky z přírodní nebo aglomerované břidlice

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	13 179	11 927	10 576	8 003	12 012
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	17 033	14 795	29 607	21 671	29 723

4. Ceny domácího trhu

Specifikace produktu			Jednotky	2008	2009	2010	2011	2012
šedomodrá hliněná žula	dlažební kostky		Kč/t	2 700-3 400	2 400-3 400	2 400-3 400	2 100-3 250	2 100-3 250
	krajníky		Kč/bm	340-440	340-440	340-440	320-400	320-400
	haklíky		Kč/m ²	2 400	2 400	2 400	2 100	2 100
	obrubníky		Kč/bm	1 250-1 400	1 250-1 400	1 250-1 400	1 000-1 200	1 000-1 200
	desky	leštěné 2-8 cm tloušťky	Kč/m ²	1 800-3 800	1 800-3 800	1 800-3 800	1 800-3 800	1 800-3 800
		smrkované 2-8 cm tloušťky	Kč/m ²	1 600-3 600	1 600-3 600	1 600-3 600	1 600-3 600	1 600-3 600
		tryskané 2-8 cm tloušťky	Kč/m ²	1 400-3 100	1 400-3 100	1 400-3 100	1 400-3 100	1 400-3 100
formátované na dlažbu nebo obklady tloušťky 3 cm		Kč/m ²	1 560-2 260	1 560-2 260	1 560-2 260	1 560-2 260	1 560-2 260	
světlá slezská žula	dlažební kostky		Kč/t	1 750-3 000	1 750-3 000	1 750-3 000	1 750-3 000	N
	krajníky		Kč/bm	290-320	290-320	290-320	290-320	N
	haklíky		Kč/m ²	1 100-1 800	1 100-1 800	1 100-1 800	1 100-1 800	N
žula mrákotinského typu – dlažební desky	tryskané 2-8 cm tloušťky		Kč/m ²	1 300-2 400	1 450-2 250	1 450-2 250	1 450-2 250	1 450-2 250
	smrkované 2-8 cm tloušťky		Kč/m ²	1 500-2 600	1 580-2 480	1 580-2 480	1 580-2 480	1 580-2 480
	leštěné 2-8 cm tloušťky		Kč/m ²	1 600-2 700	1 900-2 700	1 900-2 700	1 900-2 700	1 900-2 700
žulové bloky			Kč/m ³	≥ 5 000	≥ 4 200	≥ 4 200	≥ 5 500	≥ 5 500
pískovec – řezané desky	tloušťky 5 cm		Kč/m ²	1 400-1 900	1 386-1 930	1 380-1 930	1 000-1 930	1 000-1 930
	tloušťky 10 cm		Kč/m ²	2 800-4 000	2 766-3 410	2 770-3 410	2 770-3 410	2 770-3 410
	tloušťky 15 cm		Kč/m ²	4 200-6 100	4 186-5 182	4 190-5 180	4 190-5 180	4 190-5 180
mramor – dlažba	řezaná	supikovický mramor	Kč/m ²	300-1 080	300-1 080	300-1 080	300-1 080	N
		lipovský mramor	Kč/m ²	300-1 180	300-1 180	300-1 180	300-1 180	N
	broušená	supikovický mramor	Kč/m ²	400-1 220	400-1 220	400-1 220	400-1 220	N
		lipovský mramor	Kč/m ²	400-1 340	400-1 340	400-1 340	400-1 340	N
	leštěná	supikovický mramor	Kč/m ²	440-1 500	440-1 500	440-1 500	440-1 500	N
		lipovský mramor	Kč/m ²	440-1 630	440-1 630	440-1 630	440-1 630	N

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Dekorační kámen – výhradní ložiska

Slezský kámen, a.s., Jeseník
 Granit Lipnice s.r.o., Dolní Město
 MEDIGRAN s.r.o., Plzeň
 HERLIN s.r.o., Příbram
 Česká žula s.r.o., Strakonice
 Průmysl kamene a.s., Příbram
 Bohumil Vejvoda, Krakovany v Čechách
 Plzeňská žula, Plzeň
 Obec Studená
 Malkov Granit Baumann s.r.o.,
 Drahenický Málkov
 RALUX s.r.o., Uhelná
 SATES ČECHY, s.r.o., Telč
 Těžba nerostů a.s., Plzeň 3
 SLEZSKÁ ŽULA spol. s r.o., Brno
 BÖGL a KRÝSL, k.s., Praha
 Kámen Hudčice s.r.o.
 KAVEX-GRANIT HOLDING a. s.,
 Plzeň 2

COMING PLUS, a.s., Praha 4
 GRANIO s.r.o., Chomutov
 Lom Matula Hlinsko, a.s.
 CREDITFORFEIT, a.s., Praha
 Kamenoprůmyslové závody s.r.o.,
 Šluknov
 Ligranit a.s., Liberec
 Josef Máca, Třešť
 Granit Zedníček s.r.o., Kamenná
 Jindřich Zedníček, Kamenná
 KÁMEN OSTROMĚŘ s.r.o.
 Krákorka a.s., Červený Kostelec
 Anna Mrázová, Mukařov
 M. & H. Granit s.r.o., Plzeň
 JIHOKÁMEN, výrobní družstvo,
 Písek
 LOM DEŠTNO s.r.o.
 Mramor Slivenec a.s., Dobřichovice
 REVLAN s.r.o., Horní Benešov
 Mšenské pískovce s.r.o., Mšené – lázně

K-Granit s.r.o., Jeseník
BioGinGo s.r.o., Kostelec nad Orlicí
A-Trade 2006, s.r.o., Praha
ADOS TRANS s.r.o., Vápenná
Daosz, s.r.o., Jesenec
F1 PETROL a.s., Plzeň 8-Černice
GRANIT-ZACH, spol. s r.o., Praha
GRANITES, s.r.o., Žulová 914.10
LB spol. s r.o., Nová Role
Obec Vševely 328.36
SOL-EX s.r.o., Liberec
TŘEBOCKÝ LOM CZ, s.r.o.

Dekorační kámen – nevýhradní ložiska

KOKAM s.r.o., Kocbeře
RENO Šumava a.s., Vlachovo Březí
HERLIN s.r.o., Příbram
K-Granit s.r.o., Jeseník
Jiří Sršeň - TEKAM, Záměl
Obec Studená

LOM DEŠTNO s.r.o.
Lom Horní Dvorce, s.r.o., Strmilov
Josef Máca, Třešť
Lesostavby Frýdek-Místek, a.s.
Alfonz Dovičovič, Hořice
SPONGILIT PP, spol. s r.o., Praha
Kamenolom Javorka s.r.o., Lázně
Bělohrad
Bohumil Vejvoda, Krakovany v Čechách
KAVEX - GRANIT HOLDING a. s.,
Plzeň
Krákorka a.s., Červený Kostelec
RAMES services s.r.o., Čelákovice
JIHOKÁMEN, výrobní družstvo, Písek
KAJA-TRADING spol.s r.o., Praha
Kamena výrobní družstvo Brno
Kamenolom Dubenec s.r.o., Všešary
REVLAN s.r.o., Horní Benešov
TATI s.r.o., Praha 6
VKD stavby s.r.o., Plzeň

Kamenivo

Analýza trhu kameniva ve vybraných středoevropských zemích

Praneel Jain, Akhouri Utkarsh, Günter Tiess

*MinPol, Agency for International Minerals Policy, Strasshof an der Nordbahn,
Rakousko*

1. Úvod a popis trhů

1.1 ŠTĚRKOPÍSEK, DRCENÉ KAMENIVO: HLAVNÍ DYNAMIKY TRHU

Průmysl písku, šterku a drceného kameniva spolu se stavebním průmyslem mohou být považovány za nejvíce zdrojově-intenzivní sektor po celé Evropě pokud jde o množství použitého materiálu. Podle Eurostatu představují asi 40 % přímých materiálových vstupů do evropské ekonomiky (European Environment Agency, 2008).

Stavební písek a šterk, jež jsou jedním z nejdostupnějších přírodních zdrojů a hlavní základní surovinou, užívanou většinou stavebním průmyslem. Průmysl stavebního písku a šterku je hlavním přispěvatelem k blahobytu národa a indikátorem jeho blahobytu tím, že produkuje velký objem základních výrobků s nízkou jednotkovou hodnotou. Doprava je hlavním faktorem dodací ceny stavebního písku a šterku. Náklady přemísťování stavebního písku a šterku z těžebny na trh často překračují prodejní cenu tohoto produktu v těžebně. Kvůli vysokému dopravnému, stavební písek a šterk bývá stále prodáván lokálně. Úspory z velkovýroby, které by mohly být realizovány, pokud by menší počet větších provozů obsluhoval rozsáhlejší odbytové oblasti, by pravděpodobně byly vyrovnány zvětšenými dopravní náklady. Budoucí poptávka po stavebním písku a šterku bude většinou nadále závislá na růstu stavební aktivity.

Drcené kamenivo (stavební kámen) je vysoceobjemové, nízkohodnotové zboží. Průmysl je vysoce konkurenční a vyznačuje se množstvím provozoven sloužících místním nebo oblastním trhům. Výrobní náklady jsou stanovené hlavně cenou pracovní síly, vybavení, energie a vody, nadto náklady na splnění bezpečnostních předpisů a předpisů na ochranu životního prostředí. Tyto náklady se liší v závislosti na zeměpisné lokalizaci, charakteru ložiska a množství a druhu produktů. Poptávka po drceném kamenivu je většinou dána úrovní stavební aktivity, a z toho plynoucí poptávce po stavebních surovinách. Většina drceného kameniva je užitá na stavební účely, hlavně jako kamenivo s pojivem nebo bez něj. Podkladní vrstva vozovky nebo její povrchová vrstva, makadam, zához a železniční šterk jsou jeho hlavní použití bez pojiva. Kamenivo do cementového a živičného betonu při výstavbě a opravě dálnic a silnic a v bytové a nebytové výstavbě, to jsou hlavní použití kameniva s pojivem. Další použití zahrnuje výrobu cementu a vápna, zemědělství, metalurgické struskotvorné přísady, plniva a přídavky.

1.2 PRŮZKUM TRHU: APLIKOVANÁ METODOLOGIE

V této zprávě analýza trhu byla vykonaná pro vybrané střeoevropské státy Evropské unie a pro šterkopisek stejne tak jako pro průmysl drceného kameniva (stavebního kamenie). Cenová data byla soustředěna pro zmíněné nerosty pro různé země Evropské unie z let 2008–2012. Analytická část zahrnuje porovnání vývoje cen těchto nerostů ve sledovaných letech a to také ve srovnání s cenami trhu USA. Do analýzy byly zařazeny tyto země: Rakousko, Česko, Polsko, Slovensko, Německo, Maďarsko a Velká Británie s Francií.¹

Cenové údaje pro kamenivo na různých trzích byly získány z různých zdrojů, které jsou citovány v sekci literatura této kapitoly. Zároveň existoval problém chybějících dat. Kde ceny byly nedostupné v některých případech byla aplikována následující metodologie:

1. Cenový index pro Velkou Británii se základem v roce 2005.²
2. Lineární interpolace/regrese dat, když data chybí po několik let.
3. Odhad ceny založený na údajích o spotřebě³ (založený na základní teorii poptávkové ceny)*.

Ve třetím případě byly údaje o spotřebě počítány empiricky (produkce + dovoz – vývoz) primárního kameniva (šterkopísku a drceného kameniva).

Po sběru a vyhodnocení dat o cenách šterkopísku a drceného kameniva, byly pro evropské země stanoveny průměrné ceny a byly srovnány s cenou v USA v letech 2008–2012. Důležité změny a pozorované cenové trendy v ceně jsou zachyceny jako část analýzy. Pro lepší porozumění analýze, země jsou analyzované po rozdělení na rozvinuté a rozvíjející se ekonomiky.

2. Analýza trhu

2.1 REGIONÁLNÍ PRŮZKUM A ANALÝZA TRHU: EVROPSKÁ UNIE

2.1.1 ŠTERKOPÍSEK

Kotované ceny jsou (čisté) ceny přímo na bráň těžebního závodu pro tunu šterkopísku. Maďarské, britské, slovenské a polské ceny jsou převedené na eura (Slovensko přijalo euro v roce 2009). Směnné kurzy měn vyplynuly z denní informace Rakouské státní banky z 1.10.2013.

1 EUR	295,89 maďarského forintu
1 EUR	4,21 polského zlotého
1 EUR	0,84 britské libry
1 EUR	30,13 slovenské koruny

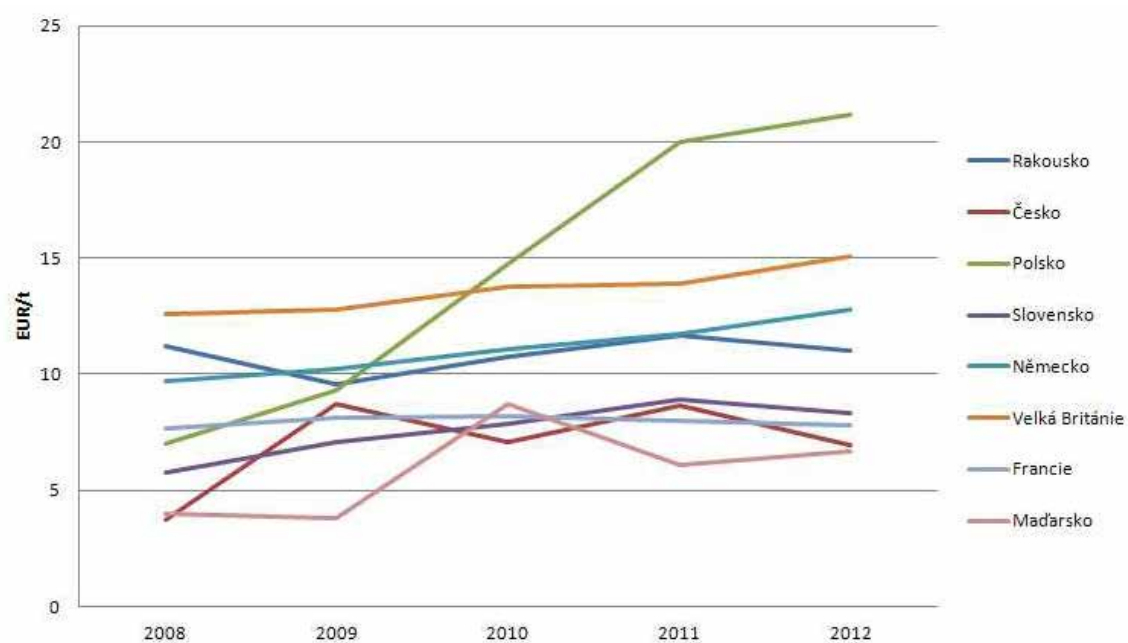
* Teorie pracující se vztahem mezi spotřebitelskou poptávkou po zboží a službách a jejich cenami. Poptávková teorie tvoří základ pro poptávkovou křivku, která svazuje spotřebitelskou touhu s množstvím dostupného zboží. S narůstajícím množstvím zboží nebo služby poptávka klesá a vyznačí tak rovnovážnou cenu. Dále pro výpočetní zjednodušení se poptávka považuje za rovnou spotřebě a pro vyšší údaje o spotřebě-poptávce se předpokládají převážně nižší ceny na trhu a naopak (Zdroj: Investopedia)

Tabulka 1. Ceny štěrkopísku v různých státech Evropské unie (EUR/t)

(Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

	2008	2009	2010	2011	2012
Rakousko ⁴	11,2	9,6	10,77	11,7	11
Česká republika ⁵	3,74	8,74	7,09	8,66	6,96
Polsko	7	9,3	14,75	20	21,2
Slovensko	5,8	7,1	7,9	8,9	8,3
Německo ⁶	9,7	10,2	11,1	11,71	12,78
Velká Británie	12,6	12,8	13,8	13,9	15,05
Francie	7,7	8,1	8,2	8	7,8
Maďarsko ⁷	4	3,8	8,7	6,1	6,7
Průměr	7,7	8,7	9,1	10,9	11

	Použity cenové indexy se základem v r.2005
	Interpolováno
	Odhad založený na produkční statistice

Obrázek 1: Cenové trendy štěrkopísku ve vybraných zemích Evropské unie v letech 2008–2012 (Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

Cenový vývoj šterkopísku v letech 2008 and 2012 vyjádřeno procentně a zda se jedná o rozvinuté nebo rozvíjející se resp. vyvíjející se ekonomiky byl následující:

Rozvinuté ekonomiky:

Rakousko	–1,7 %
Německo	+ 31,7 %
Francie	+ 1,3 %
Velká Británie	+ 19,4 %

Rozvíjející se ekonomiky:

Česká republika	+ 86,0 %
Polsko	+202,0 %
Slovensko	+ 43,2 %
Maďarsko	+ 67,5 %

Lze pozorovat z poskytnutých dat, že ceny ve většině rozvinutých zemí se výrazně neměnily. Změny cen v rozvíjejících se ekonomikách byly vyšší než u jejich rozvinutých protějšků. Je vidět, že Polsko vidělo nejvyšší skok následované Českou republikou, Maďarskem, Slovenskem, Německem, Velkou Británií a Francií. Rakousko v letech 2008–2012 vidělo pokles cen šterkopísku. Pro Francii cena zůstala téměř stejná po celých pět let.

Je třeba poznamenat, že ceny za tunu ve Velké Británii počínaje rokem 2008 byly odhadnuté za pomoci cenových indexů (se základem v roce 2005), takže poskytnuté hodnoty jsou blízkým přiblížením ke skutečným cenám převládajícím na britském trhu.

Pro Německo nominální zvýšení cen představovalo asi 32% za čtyři roky. Exporty, páteř německé ekonomiky, byly tvrdě postiženy recesí a v lomařském průmyslu existuje směs pesimismu a optimismu. Německo je největší stavební trh v Evropě, s více než polovinou všech investice v zemi plynoucích do takových projektů.⁸

Polsko zaznamenalo ve sledovaném časovém rozpětí rostoucí trend. Zpočátku, v roce 2008, byla cena kolem 7 EUR za tunu a narostla na 21 EUR za tunu v roce 2012, což je nárůst o 200%.⁹ S rozvojem byl spuštěn ambiciózní program výstavby více než 6000 km nových hlavních silnic, což s rostoucí poptávkou akcelerovalo zvýšení cen šterkopísku. Domácí poptávka rostla, nicméně existoval nedostatek místních zdrojů a nedostatek kapacit producentů a nedostatek zdrojů s ohledem na hlavní centra spotřeby způsobený velkými transportními vzdálenostmi šterkopísku. Díky dlouhým přepravním vzdálenostem ceny šterkopísku rostly. To bylo tím, že hlavní oblasti spotřeby šterkopísku jsou spojena s několika velkými městy. Nedostatek místních producentů způsobil další růst poptávky, jelikož poptávka nebyla uspokojována. Producenti kameniva se nacházeli v jižním Polsku a silniční stavby byly vykonávány v jeho severní části. Toto vedlo k dodatečnému zvýšení cen šterkopísku.^{10, 11}

Podobně se v České republice v letech 2008–2012 zvýšila cena o téměř 86%.¹²

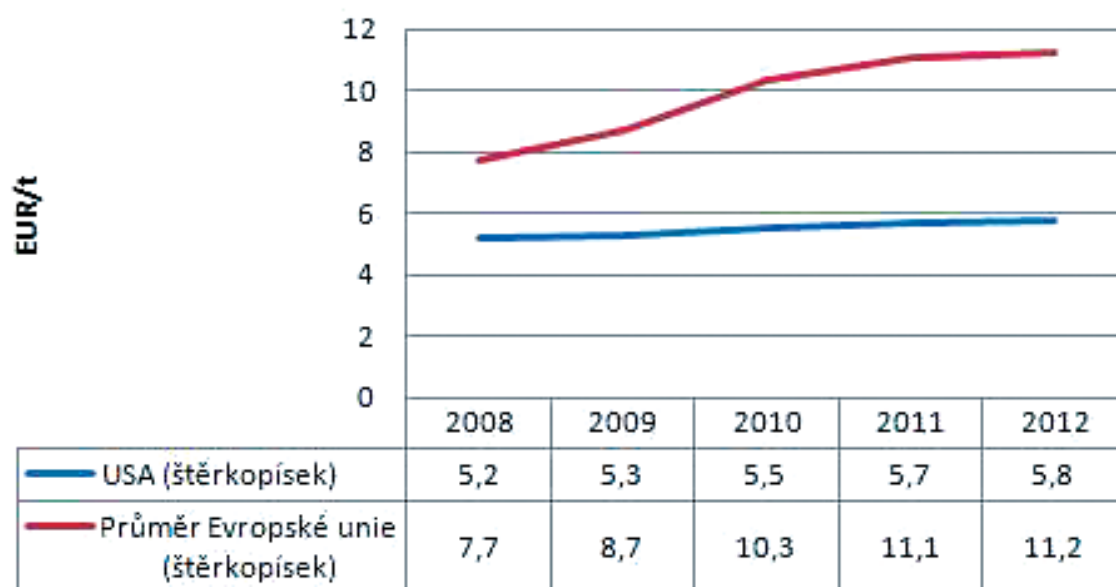
V Rakousku je po těchto pět let téměř konstantní cena.¹³ Celková hodnota stavebních zakázek v Rakousku v roce 2010 byla téměř stejná jako v roce 2009 (poklesla o 0,05%), ale hodnota zakázek v roce 2009 již byla o 11% nižší ve srovnání s rokem 2008; hodnota celkové produkce sektoru stavebnictví poklesla v roce 2010 asi o 4,7% po poklesu o 7,5% v roce 2009.¹⁴

Cenový trend pro Spojené státy a průměrná cena v Evropě jsou k vidění na obrázku 2. Vývoje cen v USA a EU vykazují (nepřetržitě) zvyšování cen, nicméně s rozdíly v ceně asi 4–5 EUR. Ceny evropského štěrkopísku vykazují značně vyšší cenovou hladinu a výraznější zvyšování cen v procentním vyjádření. V roce 2012 pro USA byl průměr 5,8 EUR za tunu, ale evropský průměr byl kolem 10,6 EUR za tunu.

Zřetelně cenová změna v rozvíjejících se ekonomikách byla vyšší než u jejich rozvinutých protějšků. Rozvíjející se národy (Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko) přispěl více do průměrných evropských cen, které jsou větší než ceny v USA. To je spíše očekávaný výsledek, jelikož v rozvíjejících se národech poptávka po stavebních materiálech má rostoucí trend, kvůli expandující ekonomice. Tak průměrná cena souboru rozvinutých a rozvíjejících se národů (Evropská unie) dává vyšší hodnotu než pro rozvinutý národ (Spojené státy).

Směnný kurz z 1. 10. 2013

1 Eur	1,35 USD

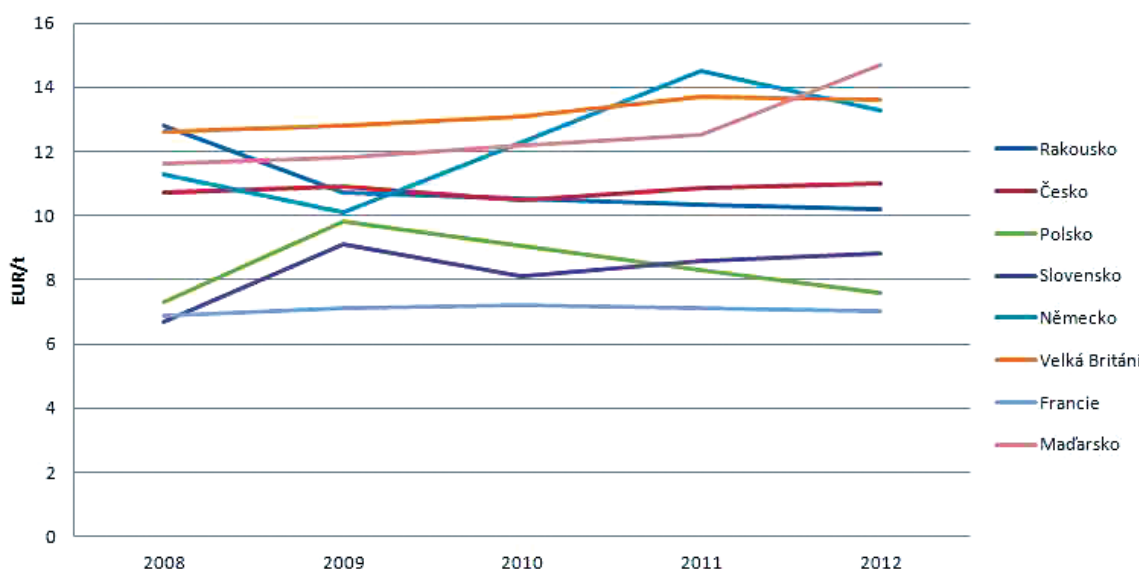
Obrázek 2: Porovnání cenových trendů štěrkopísků mezi USA a Evropskou unií v letech 2008–2012 (Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

2.1.2. DRCENÉ KAMENIVO (STAVEBNÍ KÁMEN)

Tabulka 2: Cena drceného kameniva v různých státech Evropské unie v letech 2008 – 2012, EUR/t (Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

	2008	2009	2010	2011	2012
Rakousko ¹⁵	12,8	10,7	10,52	10,36	10,2
Česká republika ¹⁶	10,72	10,93	10,48	10,88	11
Polsko	7,3	9,8	9,06	8,3	7,6
Slovensko	6,7	9,1	8,1	8,6	8,8
Německo	11,3	10,1	12,3	14,5	13,3
Velká Británie	12,6	12,8	13,1	13,7	13,6
Francie	6,9	7,1	7,2	7,1	7
Maďarsko ¹⁷	11,6	11,8	12,2	12,5	14,7
Průměr	9,6	9,8	10,4	10,8	10,6

	Použity cenové indexy se základem v r.2005
	Interpolováno
	Odhad založený na produkční statistice

Obrázek 3: Cenové trendy drceného kameniva ve vybraných státech Evropské unie v letech 2008–2012 (Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

Kotované ceny jsou (čisté) ceny přímo na bráně těžebního závodu za tunu drceného kameniva. Maďarské, britské, slovenské a polské ceny jsou převedené na eura (Slovensko přijalo euro v roce 2009). Směnné kurzy měn vyplynuly z denní informace Rakouské státní banky z 1.10.2013.

1 EUR	295,89 maďarského forintu
1 EUR	4,21 polského zlotého
1 EUR	0,84 britské libry
1 EUR	30,13 slovenské koruny

Cenový vývoj drceného kameniva v letech 2008 and 2012 vyjádřeno procentně a zda se jedná o rozvinuté nebo rozvíjející se resp. vyvíjející se ekonomiky byl následující:

Rozvinuté ekonomiky:

Rakousko	–20,3 %
Německo	+ 17,7%
Francie	+ 1,4 %
Velká Británie	+ ,9 %

Rozvíjející se ekonomiky:

Česká republika	+ 2,6 %
Polsko	+ 4,1%
Slovensko	+ 31,3 %
Maďarsko	+ 26,7 %

Z předložených dat je možné pozorovat, že ceny ve většině pozorovaných případů se u drceného kameniva příliš neměnily. Procentní změna v cenách byla maximální pro Slovensko, následované Maďarskem a Německem. Cena drceného kameniva ve Francii se dokonce téměř nezměnila.

V Rakousku došlo v roce 2012 ke snížení ceny drceného kameniva z 12,8 EUR/t na 10,2 EUR/t. Třebaže v roce 2011 hodnota realizované výroby v rakouském stavebnictví vzrostla o 4,9% v porovnání s rokem 2010 a ohlášená výroba hydraulického cementu vzrostla o asi 4,1%, což koreluje s očekávaným zvýšením domácí poptávky po stavebních materiálech. Podobně rakouská produkce drceného kameniva (zahrnující žulu, vápenec, krystalický vápenec a křemenec) by podle odhadu měla růst v těsné korelaci s cementem v reakci na očekávaný nárůst hodnoty aktivních stavebních projektů v Rakousku v roce 2011.¹⁸ Tak by se mohlo očekávat, že ceny drceného kameniva by se v blízké budoucnosti mohly znovu zvednout.

Pro všechny další země se za roky 2008–2012 ceny zvýšily. Neexistuje žádná země, která by vykazovala velmi vysoké cenové výkyvy po roce 2008, ceny byly stále pro téměř všechny země. Maximální zvýšení cen zaznamenalo Slovensko.¹⁹ Ceny v České republice se moc neměnily.²⁰

V Polsku to byla recese, která zvýšila cenu drceného kameniva a poté, kvůli zvětšené spotřebě, ceny postupně spadly. V Polsku zpočátku vzestup cen drceného kameniva šel na vrub recese způsobené přistoupením Polska k Evropské unii v roce 2004. Byly za-

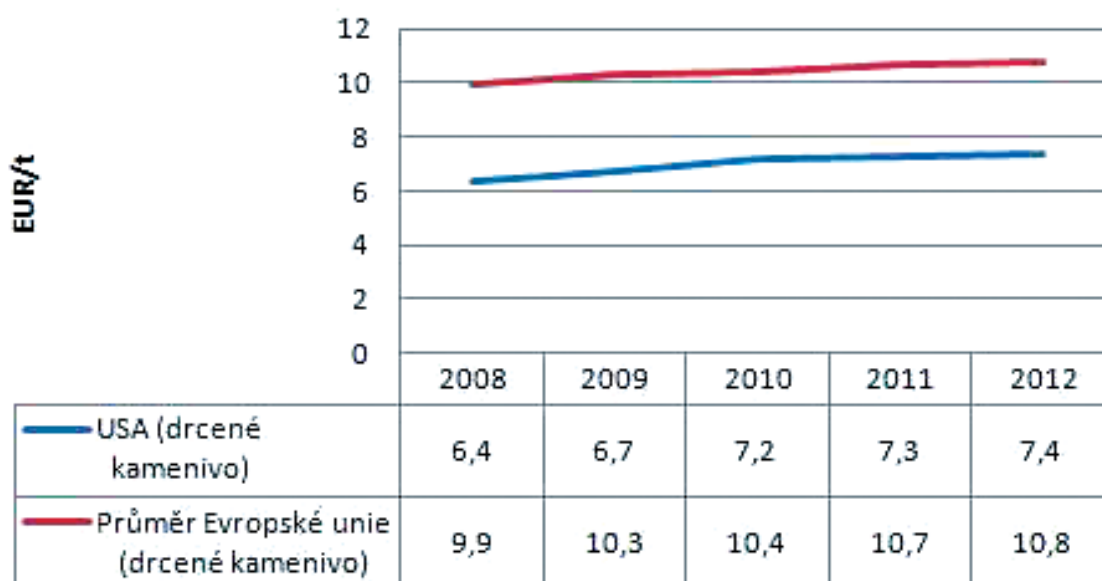
hájené nové plány rozvoje infrastruktury, kvůli kterým vzrostla poptávka po kamenivu. Po roce 2009 ceny pokračovaly v pádu.²¹

Je možné vidět, že cenový vývoj ve Spojených státech a průměrná cena v Evropě mají téměř podobný trend s rozdíly v ceně asi 3–4 eura. V roce 2012 v USA průměrná cena drceného kameniva byla 7,4 EUR/t a v Evropské unii to bylo 10,6 EUR/t.²²

Rozvíjející se národy přispěly více do průměrných evropských cen (Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko) které jsou větší než ceny kameniva v USA. To je spíše očekávaný výsledek jelikož rozvíjející se národy mají rostoucí trend poptávky po stavebních materiálech v důsledku rostoucí ekonomiky. Tudiž průměrná cena pro soubor rozvinutých a rozvíjejících se národů (Evropská unie) má vyšší hodnotu než u rozvinutého národa (USA).

Směnný kurz k 1. 10. 2013

1 EUR	1,35 USD

Obrázek 4: Porovnání cenových trendů pro drcené kamenivo mezi USA a Evropskou unií za roky 2008 – 2012 (Zdroj: Hodnocení trhu realizované MinPol)

LITERATURA

European Environment Agency (2008). Effectiveness of environmental taxes and charges for managing sand, gravel and rock extraction in selected EU countries, EEA Report No 2/2008

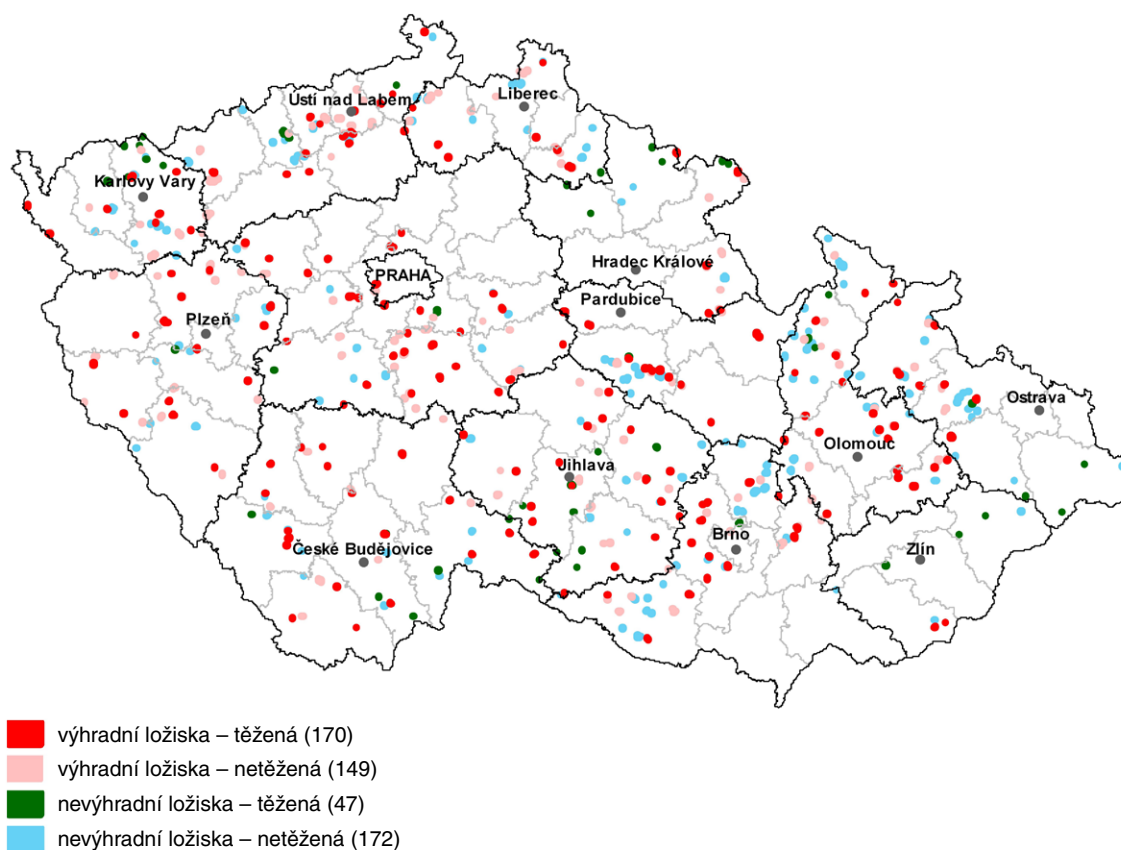
POZNÁMKY

¹ Data for 2008-09 collected from: Crushed stone, Günter Tiess, Jörg, Heimbürg Montanuniv sität Leoben, Chair of Mining Engineering, Leoben, Austria, 2010

- Sand & Gravel, Günter Tiess, Jörg Heimbürg, Montanuniversität Leoben, Chair of Mining Engineering, Leoben, Austria, 2010
- ² Monthly Statistics of Building Materials and Components, Department of Business Innovation and Skills, No. 437, July 2011
Monthly Statistics of Building Materials and Components, Department of Business Innovation and Skills, No. 451, September 2012
Monthly Statistics of Building Materials and Components, Department of Business Innovation and Skills, No. 456, February 2013
- ³ Production Data Collected from World Mineral Statistics, British Geological Survey
- ⁴ Sand and gravel(Previous Year's Report),Günter Tiess, Jörg Heimbürg, Montanuniversität Leoben, Chair of Mining Engineering, Leoben, Austria
- ⁵ MINERAL COMMODITY SUMMARIES OF THE CZECH REPUBLIC 2009, 2010, 2011, 2012; Czech Geological Survey, Czech Republic
- ⁶ Mimo jiné byly užity následující zdroje: Preisliste 2011, Holcim Kies and Beton GmbH
Preisliste 2012, Holcim Kies and Beton GmbH
Preisliste 2011, Kies, Sand, RC-Baustoffe, Schmidt
Preisliste 2009/2010, Radmer Sand and Kies
<http://www.aggbusiness.com/sections/market-reports/features/germany-europes-top-aggregates-producer-continues-to-lead-the-way-out-of-the-recession/>
- ⁷ Mean aggregates prices in Hungary between 2008-2013 , K. Sari, Z. Cseh, Z. Horváth , 2013
- ⁸ <http://www.aggbusiness.com/sections/market-reports/features/germany-feels-drop-in-demand/>
- ⁹ Price List 2011, 2012, 2013, Alamo Water, Poland
- ¹⁰ Geological survey of Spain, Chief of external Affairs, January 2010
- ¹¹ Summary mapping Resource Prices, 25th October 2012, ECORYS, Nederland BV
- ¹² http://www.geofond.cz/dokumenty/nersur_rocenky/rocenkanerudy99/html/sand.htm
- ¹³ Mimo jiné byly užity následující zdroje: Preisliste 2010, Sand-Schotter-Kies, Asamer
Preisliste 2011, Sand-Schotter-Kies, Asamer
Preisliste 2012, Sand-Schotter-Kies, Asamer
- ¹⁴ Minerals Yearbook 2010, AUSTRIA, U.S. Department of the InteriorU.S. Geological Survey
- ¹⁵ Crushed stone, Günter Tiess, Jörg Heimbürg Montanuniversität Leoben, Chair of Mining Engineering, Leoben, Austria, 2010
- ¹⁶ Mineral Commodity Summaries of the Czech Republic, Ministry of Czech Geological Survey – GEOFOND, October 2011
- ¹⁷ Mean aggregates prices in Hungary between 2008–2013, K. Sari, Z. Cseh, Z. Horváth , 2013
- ¹⁸ Yearbook 2011, AUSTRIA, U.S. Department of the InteriorU.S. Geological Survey
- ¹⁹ Overview of present volume of production of cement, concrete and aggregate in NAS countries, ECO-SERVE NETWORK, Edited by Michal A. Glinicki, February 2013
- ²⁰ Mineral Commodity Summaries of the Czech Republic, Ministry of Czech Geological Survey – GEOFOND, 31st August, 2009 & 2010
- ²¹ Minerals Yearbook of Poland 2009, Mineral and Energy Research Institute of the Polish Academy of Sciences, Department of Mineral Policy, Cracow, December 2010.
- ²² <http://www.geology.enr.state.nc.us/NAE%20aggregates%20Internet%20NRC%20with%20USGS%20sheet/Aggregate%20overview%20new.htm#crushed>

Stavební kámen

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Pro velký počet ložisek stavebního kamene nejsou jmenovitě uváděny

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Výhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	319	317	318	320	319
z toho těžených	165	166	164	165	170
Zásoby celkem, tis. m ³	2 290 511	2 346 363	2 392 813	2 392 105	2 391 958
bilanční prozkoumané	1 138 025	1 153 009	1 156 294	1 157 255	1 155 910
bilanční vyhledané	1 017 433	1 043 741	1 089 355	1 090 044	1 091 875
nebilanční	135 053	149 613	147 164	144 806	144 173
vytěžitelné	664 653	718 922	715 142	717 064	715 299
Těžba výhrad. lož., tis. m ³	14 799	13 947	12 350	12 299	10 950

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	tis. m ³	78 950	78 950	78 950	78 950	78 950
P ₂ ,	tis. m ³	399 314	399 314	399 314	399 314	399 314
P ₃		–	–	–	–	–

Nevýhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem		210	215	213	214	219
z toho těžených		47	50	48	47	47
Zásoby celkem, tis. m ³		1 036 450	1 038 869	1 011 792	1 019 574	1 029 457
bilanční prozkoumané		45 616	45 772	43 376	43 075	46 617
bilanční vyhledané		910 512	912 925	888 377	892 905	899 291
nebilanční		80 322	80 172	80 039	83 594	83 549
vytěžitelné		34 910	34 710	36 000	46 300	43 500
Těžba nevýhrad. lož., tis.m ³	a)	1 600	1 350	1 450	1 300	1 100

Poznámka:

a) přibližný údaj

3. Zahraniční obchod**251710 – Oblázky, štěrk, lámaný nebo drcený kámen**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	276	229	214	221	221
Vývoz	kt	486	345	364	694	384

251710 – Oblázky, štěrk, lámaný nebo drcený kámen

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	401	342	403	344	332
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	148	187	249	216	234

4. Ceny domácího trhu

Domácí ceny drceného kameniva

Specifikace produktu	2008	2009	2010	2011	2012
drcené kamenivo, spility, frakce 4–8mm, Kč/t	310	284	259	269	292
drcené kamenivo, amfibolity, frakce 4–8 mm, Kč/t	319	345	336	340	345
drcené kamenivo, žula, frakce 4–8 mm, Kč/t	317	288	305	323	309
drcené kamenivo, rula, frakce 4–8 mm, Kč/t	314	319	308	319	314
drcené kamenivo, porfyry, frakce 4–8 mm, Kč/t	314	319	300	316	307
drcené kamenivo, granodiority, frakce 4–8 mm, Kč/t	339	311	323	298	311
drcené kamenivo, droba, frakce 4–8 mm, Kč/t	307	297	298	315	292
drcené kamenivo, čedič, frakce 4–8 mm, Kč/t	240	294	230	293	298
drcené kamenivo, rohovec, frakce 4–8 mm, Kč/t	275	248	248	248	289
drcené kamenivo, vápenec, frakce 4–8 mm, Kč/t	248	271	255	258	262
drcené kamenivo, spility, frakce 8–16 mm, Kč/t	260	278	244	262	268
drcené kamenivo, amfibolity, frakce 8–16 mm, Kč/t	266	276	269	275	276
drcené kamenivo, žula, frakce 8–16 mm, Kč/t	249	265	248	241	242
drcené kamenivo, rula, frakce 8–16 mm, Kč/t	243	258	247	255	244
drcené kamenivo, porfyry, frakce 8–16 mm, Kč/t	-	-	220	248	245
drcené kamenivo, granodiority, frakce 8–16 mm, Kč/t	266	250	243	256	254
drcené kamenivo, droba, frakce 8–16 mm, Kč/t	252	259	261	268	259
drcené kamenivo, čedič, frakce 8–16 mm, Kč/t	221	261	240	267	271
drcené kamenivo, rohovec, frakce 8–16 mm, Kč/t	248	238	238	238	224
drcené kamenivo, vápenec, frakce 8–16 mm, Kč/t	210	235	220	230	223

Domácí ceny drceného kameniva v roce 2012 – členěny podle hornin a krajů, ve kterých jsou horniny těženy

		Průměrné ceny (uvedených) frakcí (Kč/t)									
		Jednotlivých							V kraji	Ve všech krajích	
Zrnitostní frakce (mm)		0-4	0-32	0-63	4-8	8-16	32-63	LK netříděný			
Hornina-surovina	Kraj/průměr frakce										
	Středočeský	FN	FN	140	FN	FN	FN	FN	140		
opuka-pískovec	Zlínský	FN	FN	FN	FN	FN	FN	FN	-		
	Průměr ceny frakce suroviny	-	-	140	-	-	-	-		140	
hadec	Středočeský	135	149	155	281	231	204	200	194		
	Průměr ceny frakce suroviny	135	149	155	281	231	204	200		194	
vápence	Středočeský	170	160	0	250	200	FN	FN	195		
	Olomoucký	FN	200	200	FN	FN	200	180	195		
	Jihočeský	138	200	200	252	FN	204	181	196		
	Moravskoslezský	155	170	178	285	245	187	170	198		
	Průměr ceny frakce suroviny	154	183	193	262	223	197	177		196	
bazaltoidy	Karlovarský	FN	110	FN	FN	FN	FN	FN	110		
	Královéhradecký	FN	190	FN	FN	FN	235	FN	170		
	Středočeský	143	168	145	257	252	242	FN	201		
	Plzeňský	202	165	170	290	271	206	158	208		
	Hl. město Praha	165	155	160	255	240	230	370	225		
	Liberecký	180	190	185	357	312	204	185	230		
	Ústecký	160	268	273	273	273	220	246	244		
	Průměr ceny frakce suroviny	170	178	186	286	269	223	209		198	
droba	Jihočeský	200	105	120	315	255	195	FN	198		
	Jihomoravský	120	155	165	315	255	220	FN	205		
	Olomoucký	155	168	165	323	250	205	180	206		
	Moravskoslezský	167	195	198	217	276	206	189	207		
	Průměr ceny frakce suroviny	161	156	162	292	259	207	184		204	
skarn	Středočeský	150	150	170	320	230	220	220	209		
	Průměr ceny frakce suroviny	150	150	170	320	230	220	220		209	
rula	Plzeňský	69	178	172	279	241	187	108	176		
	Jihomoravský	63	143	163	303	235	195	190	184		
	Kraj Vysočina	120	168	175	275	225	203	195	194		
	Pardubický	190	155	180	330	255	225	195	219		
	Středočeský	150	FN	170	247	230	246	325	228		
	Olomoucký	120	FN	FN	405	245	205	180	231		
	Královéhradecký	205	180	175	360	280	245	195	234		
	Průměr ceny frakce suroviny	131	165	172	314	244	215	198		210	
rohovec	Pardubický	215	168	165	330	210	195	168	207		
	Středočeský	143	158	185	248	238	223	345	220		
	Průměr ceny frakce suroviny	179	163	175	289	224	209	256		213	
amfibolit	Plzeňský	249	179	177	269	252	172	135	205		
	Jihomoravský	120	185	205	340	255	210	190	215		
	Středočeský	158	193	225	375	285	228	210	239		
	Královéhradecký	215	190	195	370	295	250	195	244		
	Kraj Vysočina	215	190	195	370	295	250	195	244		
	Průměr ceny frakce suroviny	191	187	199	345	276	222	185		229	
granitoidy	Jihomoravský	133	168	173	315	238	204	190	203		
	Karlovarský	160	160	185	335	253	200	135	204		
	Pardubický	170	170	170	343	250	209	163	211		
	Středočeský	133	210	215	268	260	178	245	215		
	Jihočeský	173	192	188	353	281	196	188	224		
	Kraj Vysočina	157	188	195	365	253	218	FN	229		
	Ústecký	FN	FN	FN	FN	FN	FN	330	330		
	Průměr ceny frakce suroviny	154	181	188	330	256	201	179		231	
granulit	Jihočeský	230	225	223	367	289	238	192	252		
	Průměr ceny frakce suroviny	230	225	223	367	289	238	192		252	

Vysvětlivky:

FN: Frakce se nevyrábí
 LK: Lomový kámen
 bazaltoidy: melafyr+spilit+bazalt+znělec
 granitoidy: granodiorit+granit+syenit+diorit+porfyr
 vápence: vápenec+dolomit+mramor
 rula: ortorula+pararula

Domácí ceny drceného kameniva v roce 2012 – členěny podle krajů a v nich těžených hornin

		Průměrné ceny (uvedených) frakcí (Kč/t)							
	Zrnitostní frakce (mm)	Jednotlivých						V kraji	
Kraje	Hornina-surovina/cena	0-4	0-32	0-63	4-8	8-16	32-63		LK netříděný
Plzeňský	rula	69	178	172	279	241	187	108	
	amfibolit	249	179	177	269	252	172	135	
	bazaltoidy	202	165	170	290	271	206	158	
	Průměr ceny frakce v kraji	173	173	172	282	259	191	133	198
Jihomoravský	droba	120	155	165	315	255	220	0	
	rula	63	143	163	303	235	195	190	
	granitoidy	133	168	173	315	238	204	190	
	amfibolit	120	185	205	340	255	210	190	
	Průměr ceny frakce v kraji	105	161	175	314	242	203	190	199
Karlovarský	granitoidy	160	160	185	335	253	200	135	
	bazaltoidy	FN	110	FN	FN	FN	FN	FN	
	Průměr ceny frakce v kraji	160	145	185	335	237	202	135	200
Moravskoslezský	vápenec	155	170	178	285	245	187	170	
	droba	167	195	198	217	276	206	189	
	Průměr ceny frakce v kraji	161	182	188	244	260	196	182	202
Pardubický	rula	190	155	180	330	255	225	195	
	granitoidy	170	170	170	343	250	209	163	
	rohovec	215	168	165	330	210	195	168	
	Průměr ceny frakce v kraji	160	167	170	341	248	203	167	208
Olomoucký	vápenec	FN	200	200	FN	FN	200	180	
	droba	155	168	165	323	250	205	180	
	rula	120	FN	FN	405	245	205	180	
	Průměr ceny frakce v kraji	150	172	169	342	254	211	173	210
Středočeský	vápenec	170	160	FN	250	200	FN	FN	
	rula	150	FN	170	247	230	246	325	
	granitoidy	133	210	215	268	260	178	245	
	amfibolit	158	193	225	375	285	228	210	
	rohovec	143	158	185	248	238	223	345	
	bazaltoidy	143	168	145	257	252	242	FN	
	opuka-pískovec	FN	FN	140	FN	FN	FN	FN	
	hadec	135	149	155	281	231	204	200	
	skarn	150	150	170	320	230	220	220	
	Průměr ceny frakce v kraji	148	162	172	285	247	211	258	212
	bazaltoidy	165	155	160	255	240	230	370	
	Průměr ceny frakce v kraji	165	155	160	255	240	230	370	225
Jihočeský	vápenec	138	200	200	252	FN	204	181	
	droba	200	105	120	315	255	195	FN	
	granitoidy	173	192	188	353	281	196	188	
	granulit	230	225	223	367	289	238	192	
	Průměr ceny frakce v kraji	189	197	189	337	276	210	181	226
Ústecký	granitoidy	FN	FN	FN	FN	FN	FN	330	
	bazaltoidy	160	268	273	273	273	220	246	
	Průměr ceny frakce v kraji	222	211	191	267	275	215	221	229
Liberecký	bazaltoidy	180	190	185	357	312	204	185	
	Průměr ceny frakce v kraji	180	186	184	357	312	202	195	231
Kraj Vysočina	rula	120	168	175	275	225	203	195	
	granitoidy	157	188	195	365	253	218	FN	
	amfibolit	215	190	195	370	295	250	195	
	Průměr ceny frakce v kraji	152	166	183	329	246	214	380	239
Královéhradecký	vápenec	357	FN	225	FN	FN	FN	FN	
	rula	205	180	175	360	280	245	195	
	amfibolit	215	190	195	370	295	250	195	
	bazaltoidy	FN	190	FN	FN	FN	235	85	
	Průměr ceny frakce v kraji	259	187	198	365	288	243	158	243
Zlínský	opuka-pískovec	FN	FN	FN	FN	FN	FN	FN	
	Průměr ceny frakce v kraji	-	-	-	-	-	-	-	-

Vysvětlivky:

FN: Frakce se nevyrábí
 LK: Lomový kámen
 bazaltoidy: melafyr+spilit+bazalt+znělec
 granitoidy: granodiorit+granit+syenit+diorit+porfyr
 vápenec: vápenec+dolomit+mramor
 rula: ortorula+pararula

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Stavební kámen – výhradní ložiska

Českomoravský šterk, a.s., Mokrý
KAMENOLOMY ČR s.r.o., Ostrava –
Svinov
EUROVIA Kamenolomy, a.s., Liberec
KÁMEN Zbraslav, spol. s r.o. 716.00
71732
COLAS CZ, a.s., Praha
EUROVIA Jakubčovice, s.r.o.
M-SILNICE a.s., Pardubice
Kámen a písek s.r.o. Český Krumlov
BÖGL a KRÝSL, k.s., Praha
BASALT CZ s.r.o, Všechny
Skanska a.s., Praha
Berger Bohemia a.s., Plzeň
CEMEX Sand, k.s., Napajedla
C4SC78 s.r.o., Praha
GRANITA s.r.o., Skuteč
ZAPA beton a.s., Praha 4
Kámen Brno s.r.o.
DOBET s.r.o., Ostrožská Nová Ves
LOMY MOŘINA spol.s r.o., Mořina
Rosa s.r.o., Drásov
Silnice Čáslav – Holding, a.s.
Žula Rácov, s.r.o., Batelov
SHB s.r.o., Bernartice
Ludvík Novák, Komňa
RENO Šumava a.s., Vlachovo Březí
Lom Klecany, s.r.o., Praha 9
BES s.r.o., Benešov
Basalt s.r.o., Zabušany
ŽPSV a.s., Uherský Ostroh
OLZ, a.s., Olomouc
HUTIRA – OMICE, s.r.o., Omice
Madest s.r.o., Pavlice
EKOZIS spol. s r. o., Zábřeh
Froněk s.r.o., Rakovník
ČNES dopravní stavby a.s., Kladno
PETRA – lom Čiměř, s.r.o.
KARETA s.r.o., Bruntál
Zemědělské družstvo Šonov u Broumova
LOM DEŠTNO s.r.o.
FORTEX – AGS, a.s., Šumperk
Stavební recyklace s.r.o., Sokolov

PEDOP s.r.o., Lipovec
LB spol. s r.o., Nová Role
Thorssen s.r.o., Kamenolom Mladecko
Weiss s.r.o., Děčín
Kozákov – družstvo, Záhoří
NATRIX, a.s., Bojkovice
František Matlák, Mochov
JHF Heřmanovice spol.s r.o.
Kamenolom KUBO s.r.o., Malé
Žernoseky
EKOSTAVBY Louny s.r.o.
Pavel Dragoun, Cheb
Daosz, s.r.o., Jesenec

Stavební kámen – nevýhradní ložiska

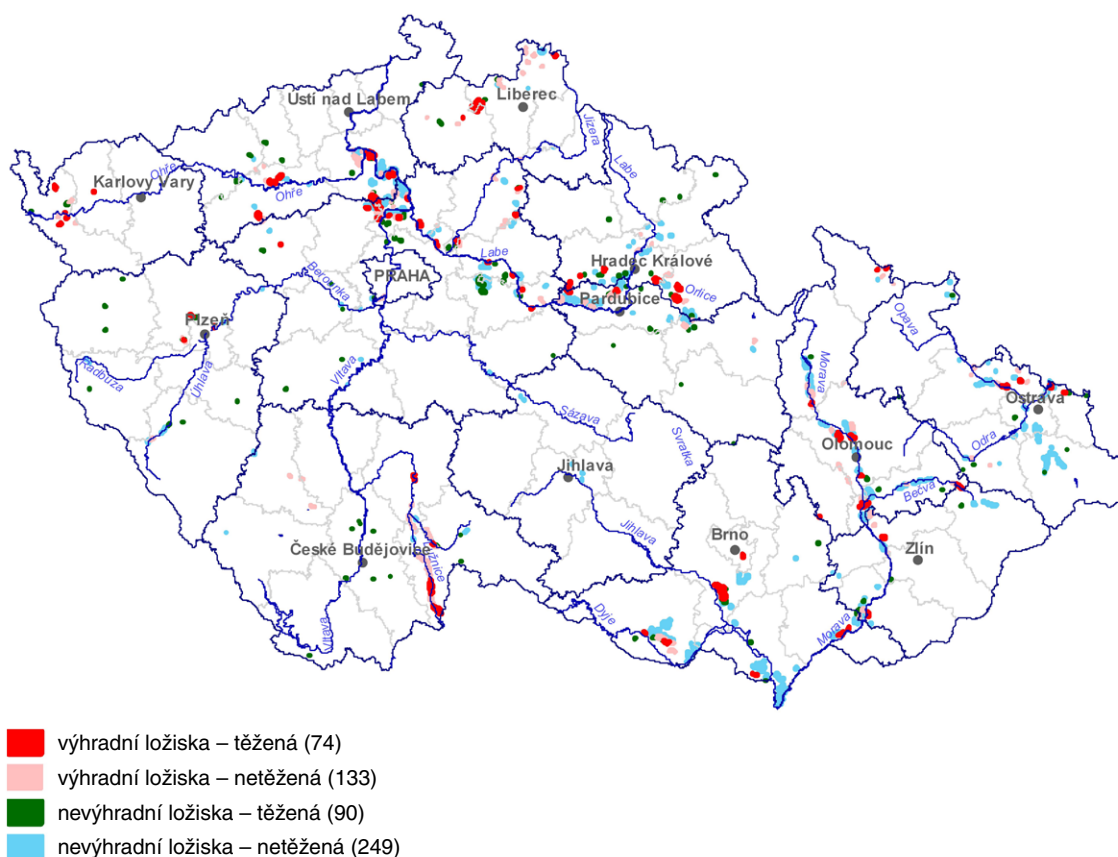
Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.,
Sokolov
SILNICE MORAVA s.r.o., Krnov
Českomoravský šterk, a.s., Mokrý
ZETKA Strážník a.s., Studenec
KÁMEN Zbraslav, spol. s r.o.
COLAS CZ, a.s., Praha
Kamenolom Žlutava, s.r.o.
Basalt s.r.o., Zabušany
LOM Babí, a.s., Trutnov
SENECO s.r.o., Polná
DOBET s.r.o., Ostrožská Nová Ves
Valašské lesotechnické meliorace, a.s.
Stavoka Kosice a.s.
TS služby s.r.o., Nové Město na Moravě
Lesy České republiky, s.p., Hradec
Králové
CEMEX Sand, k.s., Napajedla
GRANITA s.r.o., Skuteč
ZUD a.s., Zbůch
Jihočeské lesy, a.s., České Budějovice
EUROVIA Kamenolomy, a.s., Liberec
Vojenské lesy a statky ČR, s.p., Praha
RENO Šumava a.s., Vlachovo Březí
Lesostavby Frýdek-Místek, a.s.
Kozákov – družstvo, Záhoří
KAMENOLOMY ČR s.r.o., Ostrava –
Svinov
Kalcit s.r.o., Brno

Obec Hošťálková
EKOZIS spol. s r. o., Zábřeh
LB spol. s r.o., Nová Role

Petr Vaněk – Lomstav, Horní Maršov
Kamena výrobní družstvo Brno
Lesní družstvo obcí, Příbyslav

Štěrkopísky

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Pro velký počet ložisek štěrkopísku nejsou jmenovitě uváděna

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Výhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	208	208	206	206	207
z toho těžených	69	72	72	72	74
Zásoby celkem, tis. m ³	2 125 644	2 112 759	2 134 304	2 126 991	2 120 076
bilanční prozkoumané	1 132 411	1 123 164	1 129 913	1 126 123	1 114 756
bilanční vyhledané	765 844	765 626	782 190	780 987	785 479
nebilanční	227 389	223 969	222 201	219 881	219 841
vytěžitelné	341 758	356 412	358 569	362 676	379 201
Těžba výhrad. lož., tis. m ³	8 770	7 269	6 187	6 902	6 136

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ ,	tis. m ³	146 177	146 177	146 177	146 177	146 177
P ₂ ,	tis. m ³	1 007 985	1 007 985	1 007 985	1 007 985	1 007 985
P ₃		–	–	–	–	–

Nevýhradní ložiska: Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem		336	338	340	338	339
z toho těžených		94	96	94	95	90
Zásoby celkem, tis. m ³		2 096 378	2 097 034	2 080 639	2 078 255	2 079 420
bilanční prozkoumané		109 392	110 585	107 925	107 945	107 478
bilanční vyhledané		1 746 049	1 745 512	1 734 314	1 731 910	1 733 544
nebilanční		240 937	240 937	238 400	238 400	238 398
vytěžitelné		51 000	50 350	50 300	54 600	52 100
Těžba nevýhrad. lož., tis.m ³ a)		6 350	6 050	4 550	5 000	4 300

Poznámka:

a) přibližný údaj

3. Zahraniční obchod**250590 – Ostatní písky (přírodní písky všech druhů, též barevné, s výjimkou písků obsahujících kovy a s výjimkou křemičitých a křemenných**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	62	29	11	20	30
Vývoz	t	0,7	0,4	0,6	5	0,3

250590 – Ostatní písky (přírodní písky všech druhů, též barevné, s výjimkou písků obsahujících kovy a s výjimkou křemičitých a křemenných

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	712	1 070	2 721	1 826	1 333
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	5 220	7 732	7 463	683	8 327

4. Ceny domácího trhu

Domácí ceny štěrkopísku v roce 2012 – podle územních celků

	Průměrné ceny (uvedených) frakcí (Kč/t)																		V územních celcích
	Jednotlivých																		
Zrnitostní frakce (mm)	0-1	0-2	0-4	0-8	0-16	0-32	0-63	4-8	8-16	8-32	11-22	16-32	22-63	32-63	netříděný materiál	kopaný materiál	skrývka	na zásypy	
Územní celek																			
Královéhradecký kraj		117	111	85	82	68	165	249	163	60	140	163	64		84	67	50	63	108
Plzeňský kraj		50	208	100	90			155		150								50	115
Středočeský kraj	95	100	123	161	121	119	85	195	167		172	191		127	98	90	52	54	122
Liberecký kraj			112	180	104											114	104		123
Pardubický kraj		190	172	90		81		320	163			211		84		81		60	145
Ústecký kraj	259		160	170			100	209	157	66	249			61	94			127	150
Jihomoravský kraj	250	123	132	183	149	130	98	209	215		223	257	197		54	98	44	73	152
Karlovarský kraj		225	109	60		98	160	293	293	135	280			170	75		75		162
Jihočeský kraj	250	213	201			60	100	233	213			240				154			185
Olomoucký kraj		255	197	277	242	152	199	297	276		260	310	170	84	88			110	208
Zlínský kraj	135	235	230			244	90	336	334		300	298	155						236
Moravskoslezský kraj	179	175	220		250			380	380		280							90	244
Kraj Vysočina	V těchto územních celcích se štěrkopisky netěží																		
Kraj hlavní město Praha																			
ČR celkově	166	155	149	145	156	135	113	242	222	103	223	237	172	119	83	87	56	76	148

5. Těžební organizace v České republice k 31. 12. 2012

Štěrkopísky – výhradní ložiska

Českomoravský štěrk, a.s., Mokrá
Holcim (Česko) a.s., člen koncernu,
Prachovice
LB MINERALS, s.r.o., Horní Bříza
KÁMEN Zbraslav, spol. s r.o.
CEMEX Sand, k.s., Napajedla
EUROVIA Kamenolomy, a.s., Liberec
Družstvo DRUMAPO, Němčičky
KAMENOLOMY ČR s.r.o., Ostrava –
Svinov
České štěrkopísky spol. s r.o., Praha
Písky – J.Elsnic s.r.o., Postoloprty
TVARBET Moravia a.s., Hodonín
Štěrkovny Olomouc a.s.
Městské lesy Hradec Králové a.s.
Václav Maurer, Lužec nad Vltavou
Lubomír Kruncel, Travčice
realma-pískovna dolany s.r.o., Zlín
TEKAZ s.r.o., Cheb
Budějovické štěrkopísky spol. s r.o.,
Vrábče
V.M.S. spol.s r.o., Louny
Písek – Beton a.s., Veltruby-Hradištko

Kinský dal Borgo, a.s., Chlumec nad
Cidlinou
Pískovny Hrádek a.s., Hrádek nad Nisou
MIROS MAJETKOVÁ a.s., Pardubice
Jana Lobová, Pardubice
Obec Kostomlátky
Pískovna Sojovice, s.r.o.
Pískovna Černovice, s.r.o., Brno
DOBET s.r.o., Ostrožská Nová Ves
ZAPA beton a.s., Praha 4
Oldřich Psotka, Mikulovice u Jeseníka
Těžba štěrkopísku s.r.o., Brodek
Kaolin Hlubany, a.s.
Zemědělské obchodní družstvo Zálabí,
Ovčáry
KM Beta Moravia s.r.o., Hodonín
Zechmeister, spol. s r.o., Praha
Ladislav Šeda, Turnov
NZPK s.r.o., Podbořany
ZOD Brniště a.s.
PÍSEK OSTRAVA s.r.o., Ostrava – Poruba
František Dvořák, Dolní Dunajovice
UNIM s.r.o., Všestudy u Veltrus
KARETA s.r.o., Bruntál

Štěrkopísky – nevýhradní ložiska

František Jampílek, Lázně Toušeň
CEMEX Sand, k.s., Napajedla
České štěrkopísky spol. s r.o., Praha
Vltavské štěrkopísky s.r.o., Chlumín
Písek Žabčice, s.r.o.
ZEPIKO spol. s r.o., Brno
Pískovny Hrádek a.s., Hrádek nad Nisou
Písník Kinský, s.r.o., Kostelec nad Orlicí
ROBA štěrkovny Nové Sedlo, s.r.o.
Lubomír Krunc, Travčice
Václav Maurer, Lužec nad Vltavou
AGRO Brno – Tuřany, a.s.
FRISCHBETON s.r.o., Praha
Holcim (Česko) a.s., člen koncernu,
Prachovice
ZS Kratonohy a.s.
Severočeské pískovny a štěrkovny s.r.o.,
Žatec
DOBET s.r.o., Ostrožská Nová Ves
Luděk Měchura, Kyjov
TAPAS Borek, s.r.o., Stará Boleslav
Sušárna a.s. Kratonohy
Agropodnik Humburky, a.s.
KÁMEN Zbraslav, spol. s r.o.
AG Skořenice, akciová společnost
Plzeňské štěrkopísky s.r.o., Plzeň
ACHP s.r.o., Hradec Králové
Rovina Písek, a.s., Písek u Chlumce nad
Cidlinou
BEST a.s., Rybnice
BALLAST CZ a.s., Praha
LIKOD s.r.o., Lípa
Kobra Údlice s.r.o.
Vratislav Matoušek, Tursko
Hradecký písek a.s., Brno
Silnice Klatovy, a.s.
ZEPOS a.s., Radovesice
Písky – Skviřín, s.r.o., Tachov
SPONGILIT PP, spol. s r.o., Praha
Martin Čermák, Jablonné v Podještědí
Pískovna Klíčany HBH s.r.o.

Ing. Václav Luka, Český Brod
Ing. Milan Tichý – Inženýrské stavby
VOKA, Zahrádky
Obecní lesy Bludov s.r.o.
JF TAKO s.r.o., Tatce
MAPO, s.r.o., Písty
Správa a údržba silnic Jihoč. kraje,
Č. Budějovice
Ilona Seidlová, Jetřichov
Václav Merhulík, Lety
META Servis s.r.o., Černošice
MORAS a.s., Moravany
Technické služby města Strakonice s.r.o.
AZS 98, s.r.o., Praha
Ing. František Klika, Kladno
Mgr. Milan Roček, Moravany
REALSTAV MB spol. s r. o., Mladá
Boleslav
Unigeo a.s., Ostrava – Hrabová
Kateřina Zachová, Markvartice
Zemědělské družstvo Kokory
STAVOKA Hradec Králové, a.s.
Pražské vodovody a kanalizace a.s.
Václav Mašek, Hýskov
Lesy České republiky, s.p., Hradec
Králové
Zemědělské družstvo v Pňovicích
Recyklace-štěrkovna Frýdlant s.r.o.
Jiří Bartoš, Poříčí u Litomyšle
Obec Police
Obec Rabštejnská Lhota
Silnice Čáslav – Holding, a.s.
SABIA s.r.o., Bohušovice nad Ohří
Stavoka Kosice a.s.
Agrodružstvo Klas, Staré Ždánice
Štěrkopísky Milhostov, s.r.o., Sokolov
STAKUS – písek s.r.o., Tachov
Městské lesy Jaroměř s.r.o., Proruby
Ing. Josef Varhulík, Lány
Technické služby města Úpice
AGROSPOL HRÁDEK, spol. s r.o.
Vladislav Durczok – pískovna Petrovice

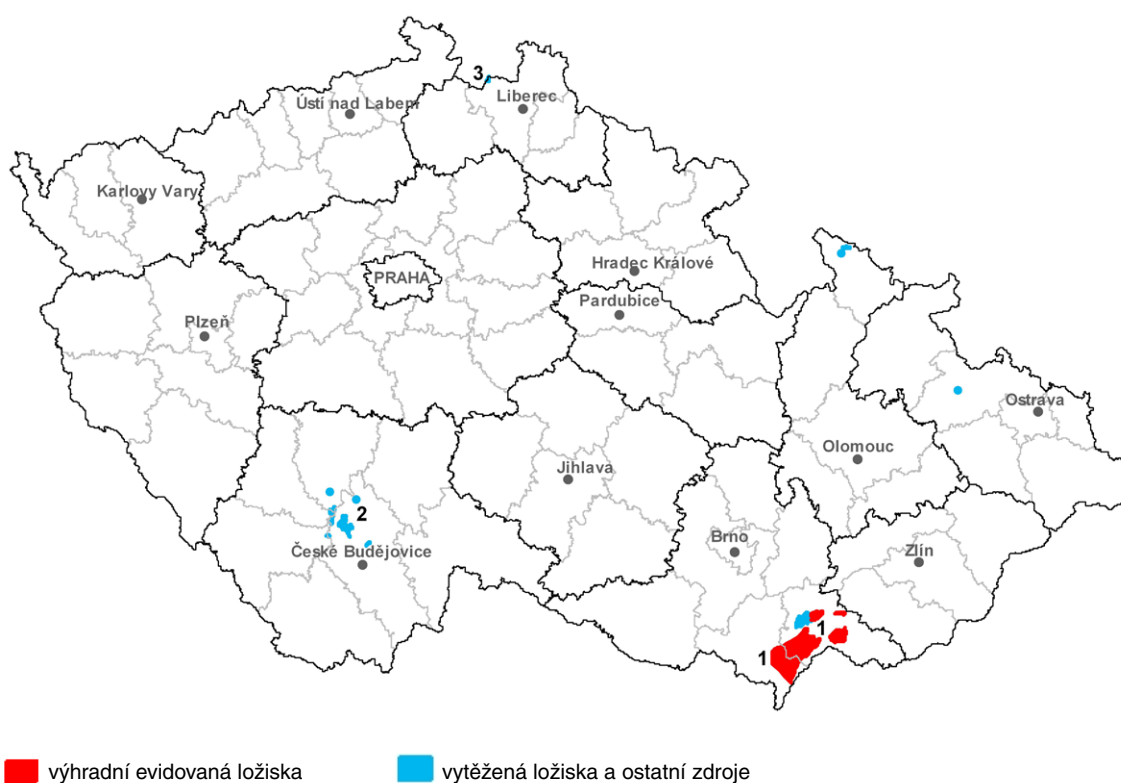
NEROSTNÉ SUROVINY V SOUČASNOSTI NETĚŽENÉ V ČESKÉ REPUBLICE

NEROSTNÉ SUROVINY TĚŽENÉ V MINULOSTI, SE ZDROJI A ZÁSOBAMI

ENERGETICKÉ NEROSTNÉ SUROVINY

Lignit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Hlavní ložiskové oblasti:

(žádná z oblastí nemá těžené ložisko)

1 vídeňská pánev

2 českobudějovická pánev

3 česká část žitavské pánve

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	9	9	9	5	5
z toho těžených	1	1	0	0	0
Zásoby celkem, kt	975 702	975 261	975 261	997 229	997 229
bilanční prozkoumané	204 221	203 780	203 780	619 652	619 652
bilanční vyhledané	615 273	615 273	615 273	229 932	229 932
nebilanční	156 208	156 208	156 208	147 645	147 645
vytěžitelné	2 165	1 903	1 903	1 903	1 903
Těžba, kt	416	262	0	0	0

Těžba lignitu skončila v roce 2009.

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	232 867	232 867	232 867	232 867	169 262
P ₂	–	–	–	–	37 531
P ₃	–	–	–	–	–

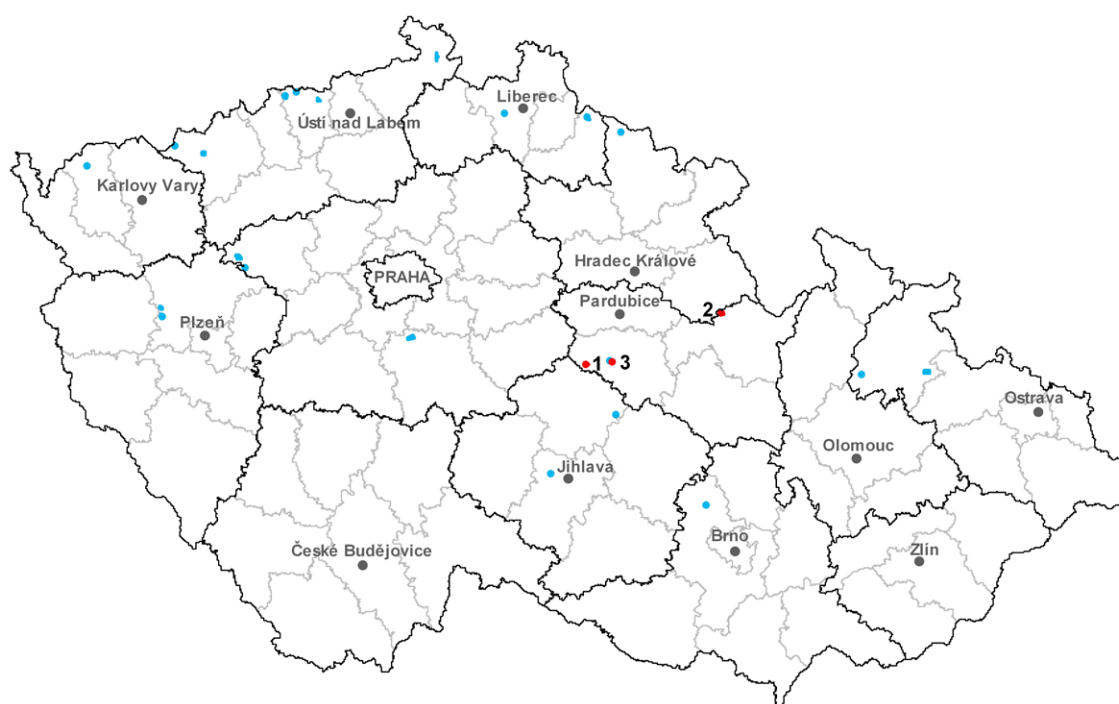
3. Zahraniční obchod

Pro lignit není stanovena samostatná celní položka.

NERUDNÍ SUROVINY

Baryt

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Běstvina

2 Bohousová

3 Křižanovice

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	3	3	3	3	3
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt	569	569	569	569	569
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	569	569	569	569	569
Těžba, kt	0	0	0	0	0

a) Ložiska s bilancovanými zásobami barytu

3. Zahraniční obchod

251110 – Přírodní síran barnatý (těživec, baryt)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	7 194	4 797	7 079	7 456	7 037
Vývoz	t	237	142	239	283	318

251110 – Přírodní síran barnatý (těživec, baryt)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 579	6 807	6 497	7 494	8 181
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	11 813	11 868	12 340	11 804	4 243

251120 – Přírodní uhličitan barnatý (witherit)

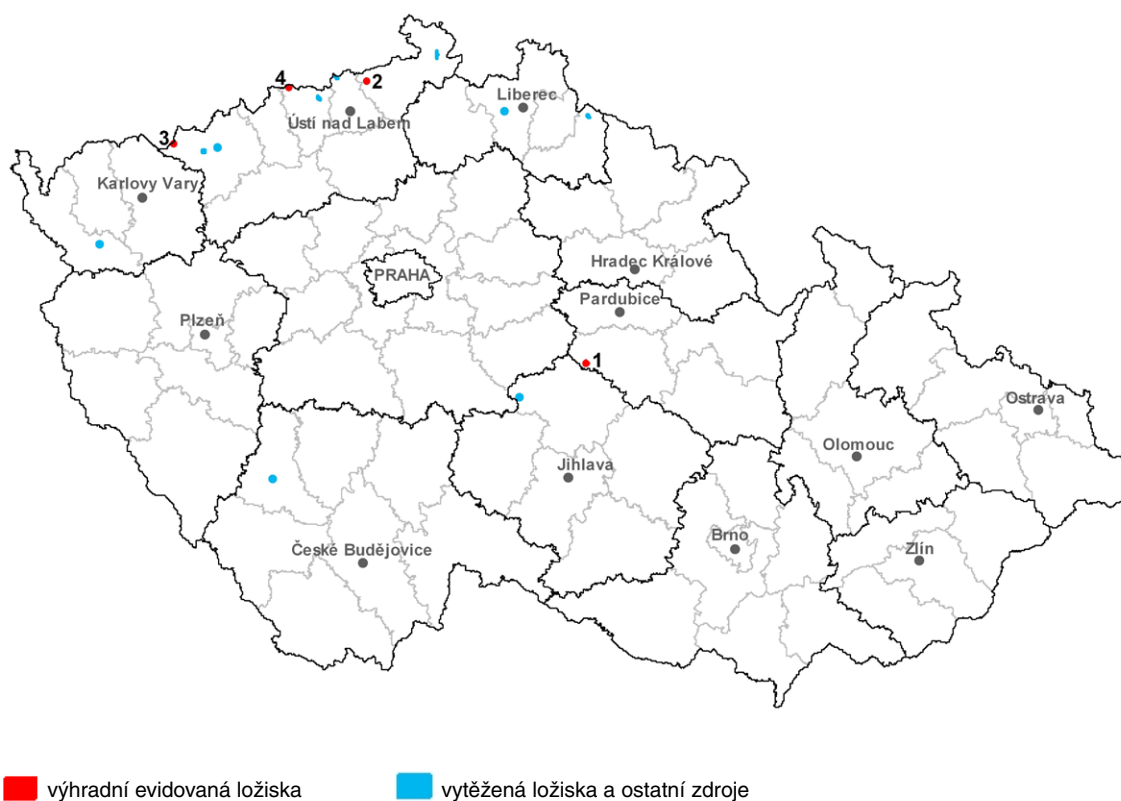
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	134	0,4	113	108	0,001
Vývoz	t	0	0	0	0	0

251120 – Přírodní uhličitan barnatý (witherit)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	7 112	11 111	8 849	9 583	N
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	–

Fluorit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Běstvína

2 Jílové u Děčína

3 Kovářská

4 Moldava

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	4	4	4	4	4
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt	2 033	2 033	2 033	2 033	2 033
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	2 033	2 033	2 033	2 033	2 033
Těžba, kt	0	0	0	0	0

a) Ložiska s bilancovanými zásobami fluoritu

3. Zahraniční obchod

252921 – Kazivec obsahující 97 % hmotnostních nebo méně fluoridu vápenatého

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 873	4 247	5 752	4 851	5 772
Vývoz	t	1 963	4 707	5 584	3 025	1 686

252921 – Kazivec obsahující 97 % hmotnostních nebo méně fluoridu vápenatého

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 584	4 358	4 969	6 455	6 298
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	7 554	8 634	7 842	7 807	8 176

252922 – Kazivec obsahující více než 97 % hmotnostních fluoridu vápenatého

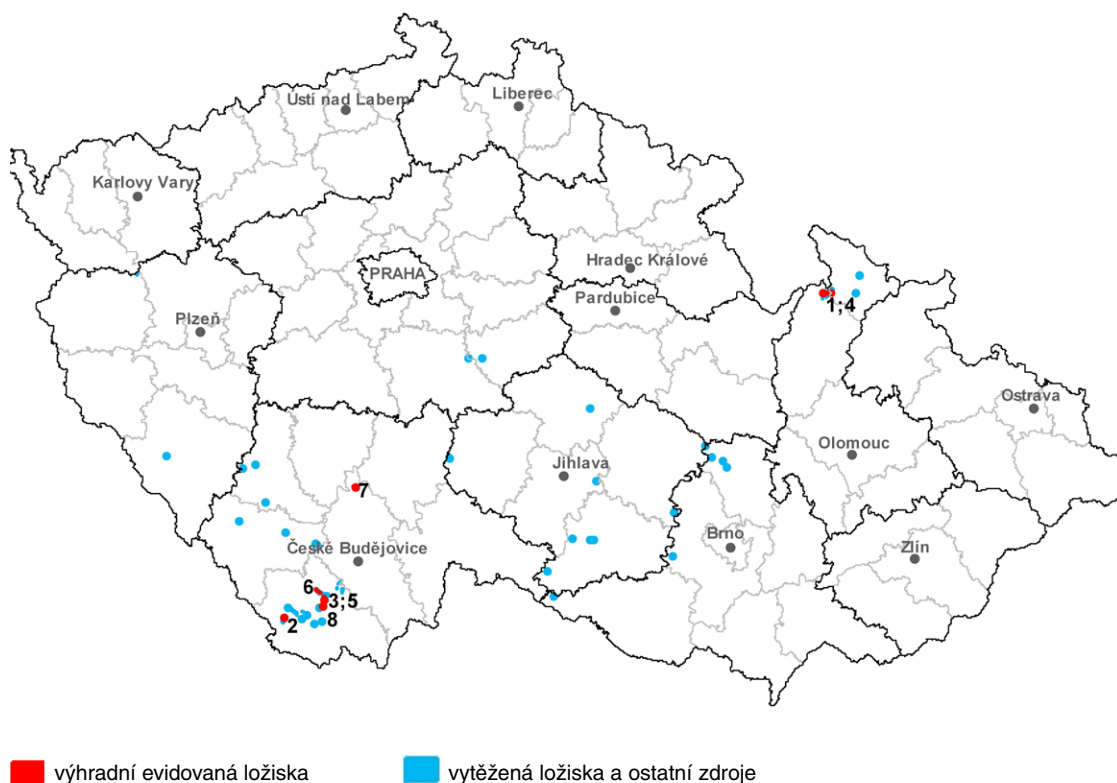
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 567	4 379	8 743	10 971	9 616
Vývoz	t	2 544	1 431	5 003	7 539	7 948

252922 – Kazivec obsahující více než 97 % hmotnostních fluoridu vápenatého

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 045	6 030	5 252	6 560	9 888
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	8 595	9 030	8 650	9 955	12 640

Grafit

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

Grafit amorfni:	Grafit krystalický:	Grafit smíšený:
1 Velké Vrbno-Konstantin	5 Český Krumlov-Městský vrch	8 Spolí
2 Bližná-Černá v Pošumaví	6 Lazec-Křenov	
3 Český Krumlov-Rybářská ulice	7 Koloděje nad Lužnicí-Hosty	
4 Velké Vrbno-Luční hora 2		

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	8	8	8	8	8
z toho těžených	1	1	1	1	1
Zásoby celkem, kt ^{a)}	14 162	14 159	14 159	14 159	14 159
bilanční prozkoumané	1 324	1 321	1 321	1 321	1 321
bilanční vyhledané	4 041	4 041	4 041	4 041	4 041
nebilanční	8 797	8 797	8 797	8 797	8 797
Těžba, kt ^{a)}	3	3	0	0	0

Poznámka:

^{a)} zásoby i těžba jsou uváděny pro surový grafit (grafitová „ruda“), průměrné obsahy grafitu se v surovině pohybují mezi 15 až 20 % (krystalický grafit), resp 25 až 35 % (amorfní grafit).

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	3 878	3 878	3 878	3 878	3 878
P ₂ , kt	5 279	5 279	5 279	5 279	5 279
P ₃ , kt	1 505	1 505	1 505	1 505	1 505

3. Zahraniční obchod

2504 – Přírodní tuha (grafit)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	6 235	2 679	3 634	5 145	4 757
Vývoz	t	4 076	2 151	3 155	3 418	3 109

2504 – Přírodní tuha (grafit)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	20 619	22 657	21 381	21 940	24 311
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	27 088	28 905	25 880	31 649	N

3801 – Umělý grafit, koloidní nebo polokoloidní grafit, přípravky na bázi grafitu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	7 376	5 500	3 583	4 396	2 880
Vývoz	t	999	1 178	1 656	1 181	1 430

3801 – Umělý grafit, koloidní nebo polokoloidní grafit, přípravky na bázi grafitu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	24 636	27 187	35 737	35 931	50 275
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	20 398	23 760	25 841	33 973	31 671

6903 – Výrobky ostatní žáruvzdorné (například retorty, tavicí kelímky, mufle, trysky, zátky, podpěry, zkušební kelímky, trouby, trubky, pouzdra a tyče)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	10 596	4 606	5 598	6 756	5 416
Vývoz	t	16 579	10 564	11 419	12 471	13 923

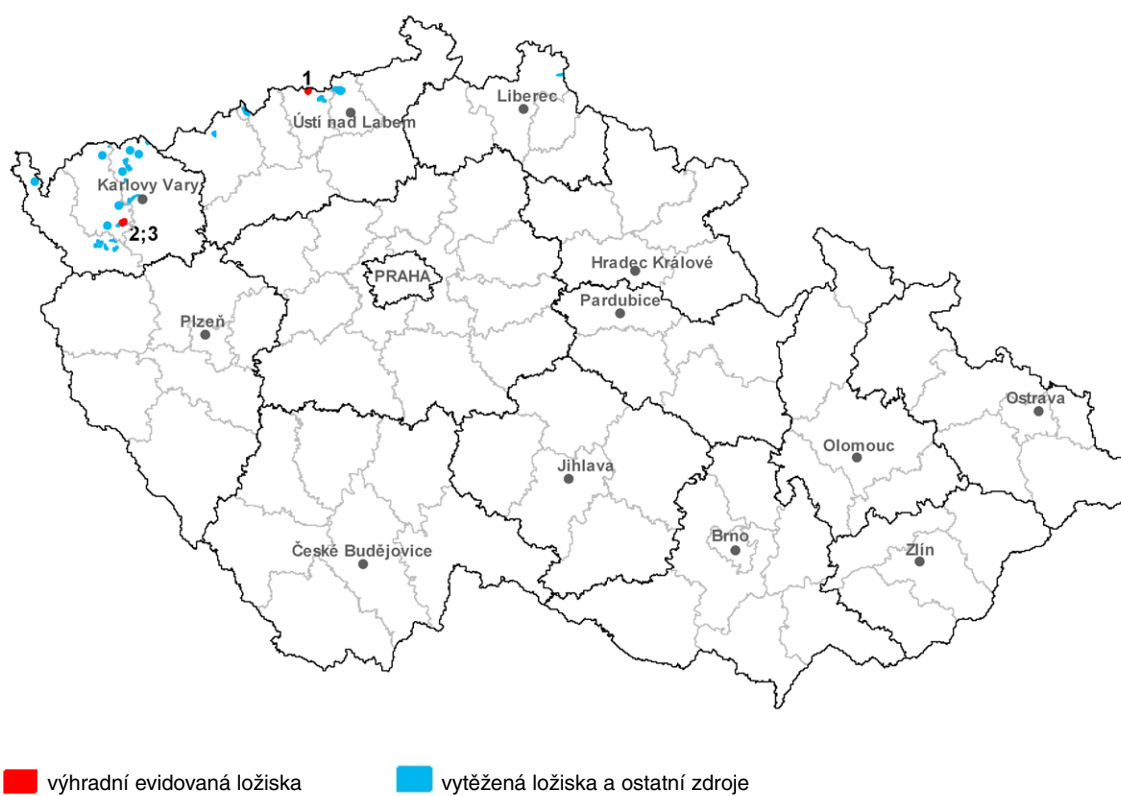
6903 – Výrobky ostatní žáruvzdorné (například retorty, tavicí kelímky, mufle, trysky, zátky, podpěry, zkušební kelímky, trouby, trubky, pouzdra a tyče)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	72 687	98 596	99 956	86 450	97 406
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	113 331	117 344	127 577	121 179	120 157

RUDY

Cín

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Cínovec-jih

2 Krásno

3 Krásno-Horní Slavkov

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	3	3	3	3	3
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, t Sn	163 809	163 809	163 809	163 809	163 809
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	163 809	163 809	163 809	163 809	163 809
Těžba, t Sn	0	0	0	0	0

Poznámka: ^{a)} ložiska Sn–W rud

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃ Sn – W rudy

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	2 195	2 195	2 195	2 195	2 195
P ₂ ,	–	–	–	–	–
P ₃ ,	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2609 – Cínové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1	0	101	0	0,002
Vývoz	t	0	0	0,001	0	0

2609 – Cínové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	181 463	–	841	–	500 000
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	2 000 000	1 000	–

8001 – Surový (neopracovaný) cín

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	855	569	449	652	631
Vývoz	t	85	81	275	17	7

8001 – Surový (neopracovaný) cín

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	206 324	286 726	343 332	400 572	403 589
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	264 034	256 503	376 223	464 074	330 661

8002 – Cínový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	44	90	4	5	0,4
Vývoz	t	87	118	44	168	193

8002 – Cínový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	112 233	67 536	92 672	176 397	124 638
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	126 181	93 951	166 868	105 777	52 719

Germanium

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

Evidované ložisko není těženo

1 Lomnice u Sokolova

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	1	1	1	1	1
Z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, t Ge	479	479	479	479	476
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	479	479	479	479	476
Těžba, t Ge	0	0	0	0	0

3. Zahraniční obchod

81129295 – Germanium surové (neopracované), prášek, ne: odpad, šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	3	2	7	13	4
Vývoz	kg	0	0	0	0	< 1

81129295 – Germanium surové (neopracované), prášek, ne: odpad, šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	3 667	11 000	14 286	3 692	50 790
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	N

Mangan

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Chvaletice

2 Chvaletice-odkaliště 1,2

3 Řečany-odkaliště 3

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	3	3	3	3	3
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt	138 801	138 801	138 801	138 801	138 801
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	138 801	138 801	138 801	138 801	138 801
Těžba, kt	0	0	0	0	0

3. Zahraniční obchod

2602 – Manganové rudy a koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	15 714	16 089	25 546	28 905	287
Vývoz	t	101	0	0,3	50	383

2602 – Manganové rudy a koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	10 112	8 112	9 409	8 108	14 641
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	15 388	–	14 545	14 069	9 738

720211; 720219 – Feromangan

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	34 663	23 642	26 259	25 281	24 834
Vývoz	t	3 348	5 257	2 617	1 704	1 776

720211; 720219 – Feromangan

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	44 117	26 432	29 897	26 716	24 121
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	45 045	23 525	30 899	26 007	23 740

720230 – Ferosilikomangan

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	50 565	34 425	39 793	45 035	39 572
Vývoz	t	5 658	1 892	4 560	1 754	3 711

720230 – Ferosilikomangan

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	33 871	23 992	26 142	24 500	24 025
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	32 427	22 137	25 774	23 404	23 940

8111 – Mangan a výrobky z něj; včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	2 542	2 229	1 014	911	521
Vývoz	t	108	177	6	24	12

8111 – Mangan a výrobky z něj; včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	66 260	47 027	60 893	62 416	60 980
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	60 424	52 096	58 599	65 337	79 561

2820 – Oxidy manganu

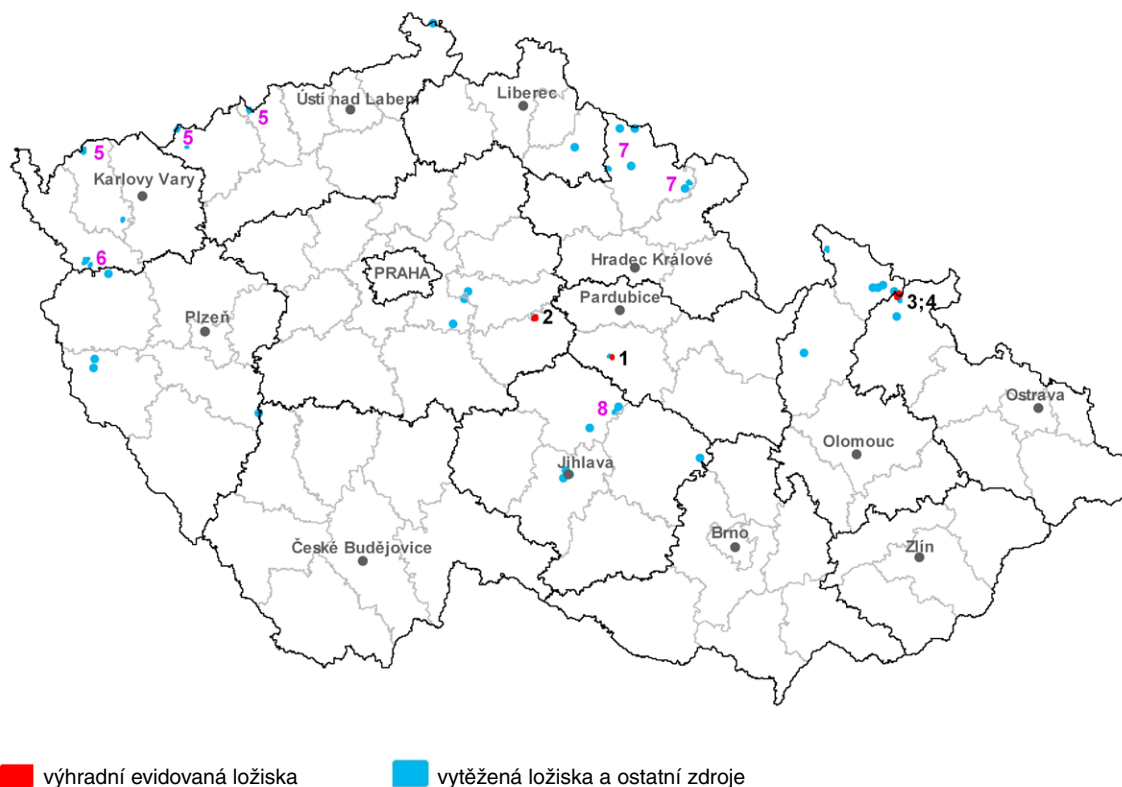
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 476	1 347	2 146	1 107	1205
Vývoz	t	728	331	44	55	218

2820 – Oxidy manganu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	19 783	22 542	22 605	22 278	21 756
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	23 638	22 294	21 721	21 072	5 834

Měď

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

Výhradní evidovaná ložiska:

1 Křižanovice	3 Zlaté Hory-Hornické Skály
2 Kutná Hora	4 Zlaté Hory-východ

Vytěžená ložiska a ostatní zdroje:

5 v Krušných horách a Tisová	7 v podkrkonošské a vnitrosudetské pánvi
6 Tři Sekery a okolí	8 Staré Ransko

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	4	4	4	4	4
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt Cu	49	49	49	49	49
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	49	49	49	49	49
Těžba, t Cu	0	0	0	0	0

Poznámka:

^{a)} ložiska s bilancovaným obsahem mědi

3. Zahraniční obchod

2603 – Měděné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1	1	0	0,001	16
Vývoz	t	0	0	0	0	7

2603 – Měděné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	178 400	258 114	–	1 000	25 435
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	9 738

7402 – Nerafinovaná měď

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 633	116	91	86	55
Vývoz	t	1	24	7	1	N

7402 – Nerafinovaná měď

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	130 807	79 605	174 269	193 912	193 225
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	658 015	97 858	185 656	6 000 000	N

7403 – Rafinovaná měď a slitiny mědi

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	14 063	24 320	10 506	9 540	18 558
Vývoz	t	8 200	14 606	14 627	13 492	21 848

7403 – Rafinovaná měď a slitiny mědi

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	131 292	68 492	144 568	148 043	160 070
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	129 425	108 761	135 058	160 395	158 336

7404 – Měděný odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	8 826	9 666	12 297	18 952	19 318
Vývoz	t	59 693	105 562	124 927	86 654	74 571

7404 – Měděný odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	90 446	77 378	113 233	132 373	121 375
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	86 415	76 924	98 614	116 018	108 644

740311 – Měděné katody

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	8 583	20 696	5 298	4 962	16 455
Vývoz	t	3 869	10 628	11 082	10 347	20 566

740311 – Měděné katody

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	133 158	58 097	148 406	158 838	162 026
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	135 173	105 370	137 459	154 955	159 355

740321 – Mosaz

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	3 560	2 925	3 330	3 021	1 527
Vývoz	t	4 185	2 802	3 313	2 642	1 046

740321 – Mosaz

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	126 210	130 401	129 518	126 077	130 457
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	122 189	127 860	126 691	125 465	138 262

740322 – Bronz

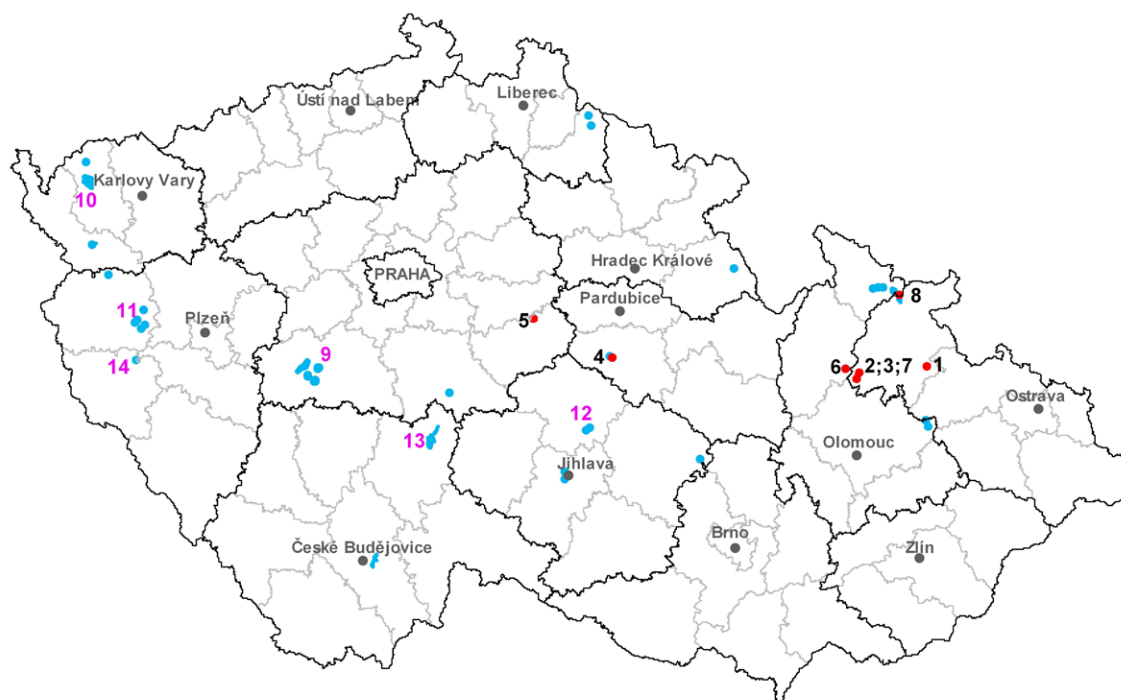
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	229	97	277	245	192
Vývoz	t	19	1 082	102	71	132

740322 – Bronz

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	218 550	183 113	123 581	192 082	128 013
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	510 587	93 775	118 481	254 361	167 144

Olovo

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

Výhradní evidovaná ložiska:

1 Horní Benešov	4 Křižanovice	7 Ruda u Rýmařova-sever
2 Horní Město	5 Kutná Hora	8 Zlaté Hory-východ
3 Horní Město-Šibenice	6 Oskava	

Vytěžená ložiska a ostatní zdroje:

9 Březové Hory + Příbram + Bohutín	12 Havlíčkův Brod (Dlouhá Ves + Bartoušov + Stříbrné Hory)
10 Oloví	13 Ratibořské Hory + Stará Vožice
11 Stříbro	14 Černovice

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	8	8	8	8	8
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt Pb	152	152	152	152	152
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	152	152	152	152	152
Těžba, kt	0	0	0	0	0

Poznámka:

^{a)} ložiska s bilancovaným obsahem olova

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃ Polymetalické (Pb – Zn ± Cu) rudy

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	786	786	786	786	786
P ₂ , kt	5 340	5 340	5 340	5 340	5 340
P ₃ ,	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2607 – Olovnaté rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	0	238	0	254	0,08
Vývoz	t	0	0	0	0	0,003

2607 – Olovnaté rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	214 286	15 653	500 000	354 331	626 506
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 109 375	152 174	541 176	–	346 154

7801 – Surové (nepracované) olovo

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	59 358	65 846	82 402	35 971	60 258
Vývoz	t	18 714	70 071	32 863	21 104	23 623

7801 – Surové (nepracované) olovo

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	39 860	34 426	43 444	45 535	43 874
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	44 525	7 804	35 682	45 242	43 822

7802 – Olověný odpad a šrot

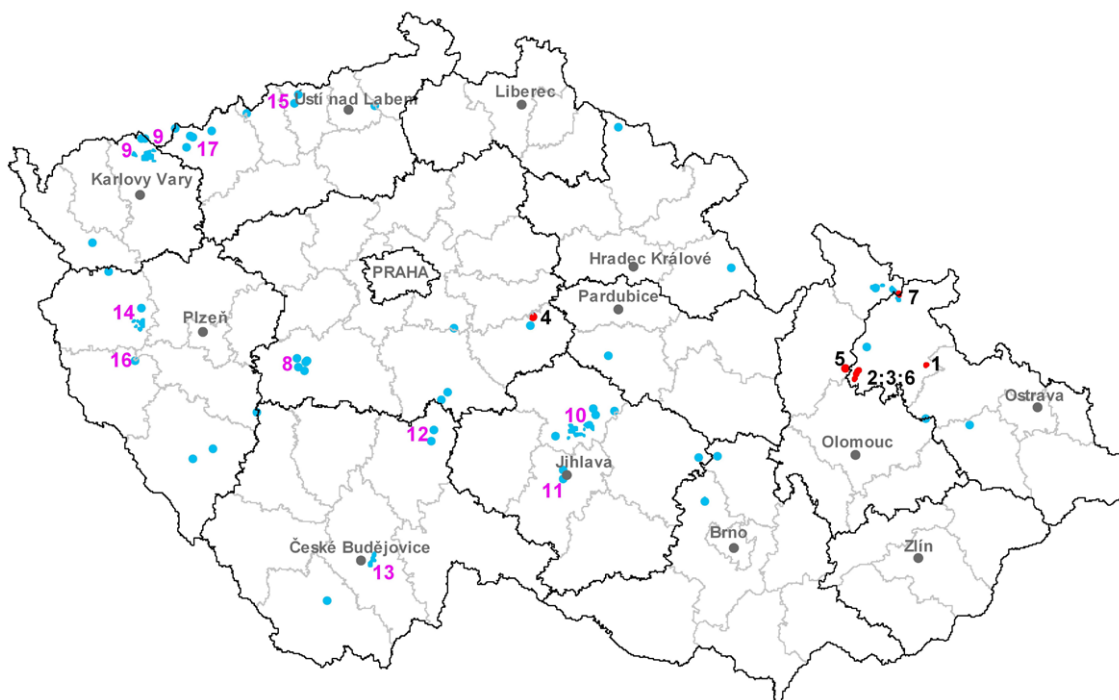
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	4 773	4 199	2 901	2 770	2 560
Vývoz	t	8 161	4 832	2 116	1 116	1 157

7802 – Olověný odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	34 373	25 175	32 004	37 005	34 971
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	26 308	26 561	33 899	39 418	31 118

Stříbro

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

Výhradní evidovaná ložiska:

1 Horní Benešov

2 Horní Město

3 Horní Město-Šibenice

4 Kutná Hora

5 Oskava

6 Ruda u Rýmařova-sever

7 Zlaté Hory-východ

Vytěžená ložiska a ostatní zdroje:

8 Příbramsko

9 Jáchymovsko

10 Havlíčkovobrodsko

11 Jihlavsko

12 Ratibořské hory + Stará Vožice

13 Rudolfovo

14 Stříbro

15 Hrob + Mikulov

16 Nalžovské hory

17 Vejprty + Hora sv. Kateřiny

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	7	7	7	7	7
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, t Ag	532	532	532	532	532
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	532	532	532	532	532
Těžba, kg Ag	0	0	0	0	0

Poznámka:

^{a)} ložiska s bilancovaným obsahem stříbra

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Ag kov v rudě

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , t	33	33	33	33	33
P ₂ , t	4	4	4	4	4
P ₃ ,	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

261610 – Stříbrné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	5 660	990 207	0	2
Vývoz	kg	0	2	990 205	3	2

261610 – Stříbrné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	64	347	–	4 500
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	6 000	357	11 667	11 000

7106 – Stříbro surové nebo ve formě polotovarů nebo prachu

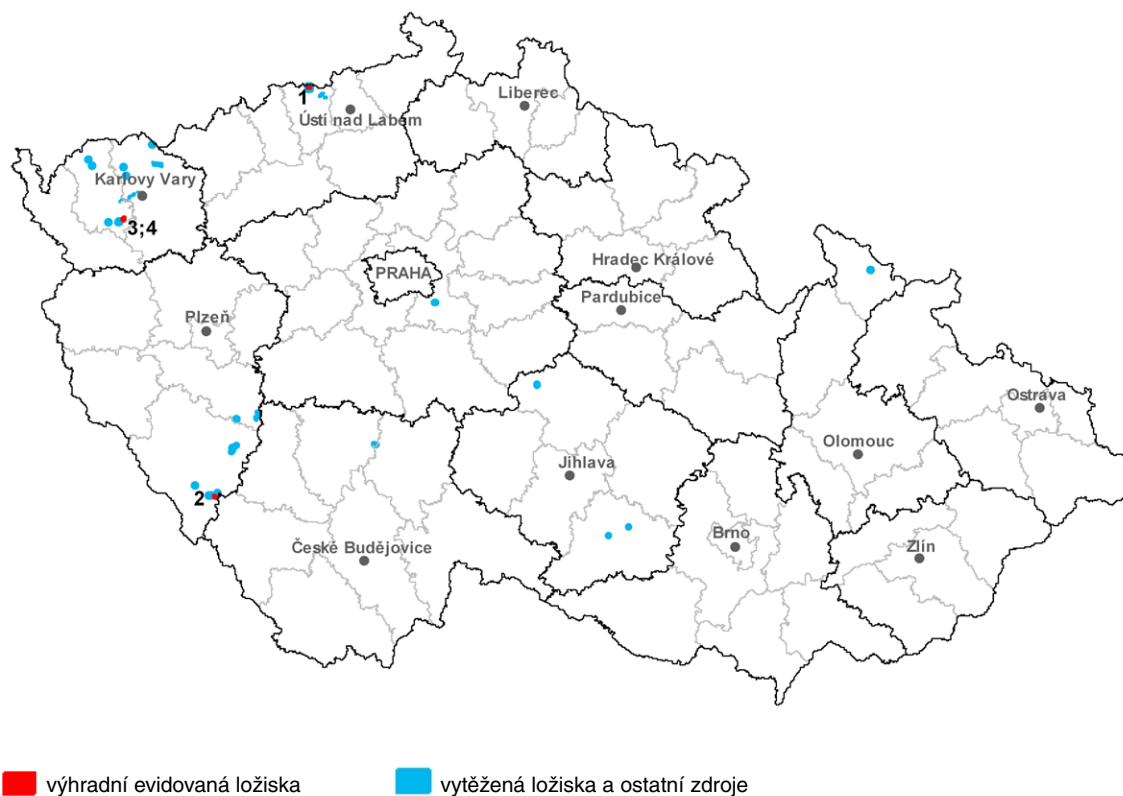
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	321 139	162 166	136 257	88 614	146 342
Vývoz	kg	117 335	78 127	75 352	270 147	184 987

7106 – Stříbro surové nebo ve formě polotovarů nebo prachu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/g	3,82	4,52	7,57	13,11	9,20
Průměrné vývozní ceny	Kč/g	9,37	9,88	13,05	7,59	20,26

Wolfram

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Cínovec-jih

2 Kašperské Hory

3 Krásno

4 Krásno-Horní Slavkov

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	4	4	4	4	4
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, t W	70 253	70 253	70 253	70 253	70 253
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	70 253	70 253	70 253	70 253	70 253
Těžba, t W	0	0	0	0	0

Poznámka:

^{a)} ložiska Sn–W a W rud

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

W kov v rudě

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , t	3 252	3 252	3 252	3 252	3 252
P ₂ , t	10 703	10 703	10 703	10 703	10 703
P ₃ ,	–	–	–	–	–

3. Zahraniční obchod

2611 – Wolframové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	170	0	73 660	292 634	799 328
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

2611 – Wolframové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	235	–	9	14	11 834
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	–

8101 – Wolfram a výrobky z něj, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	51 746	13 458	259 357	369 249	969 114
Vývoz	kg	82 968	25 106	208 928	612 381	1 012 962

8101 – Wolfram a výrobky z něj, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	1 041	2 624	534	978	699
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	762	919	507	961	857

720280 – Ferowolfram a ferosilikowolfram

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	20 273	34 092	42 732	83 918	39 116
Vývoz	kg	3 675	8 550	7 412	22 201	5 214

720280 – Ferowolfram a ferosilikowolfram

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	465	406	491	520	546
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	500	479	525	517	836

810196 – Dráty z wolframu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	154 135	4 172 737	419 343	101 918	67 543
Vývoz	kg	9 593	6 430	8 756	32 881	7 193

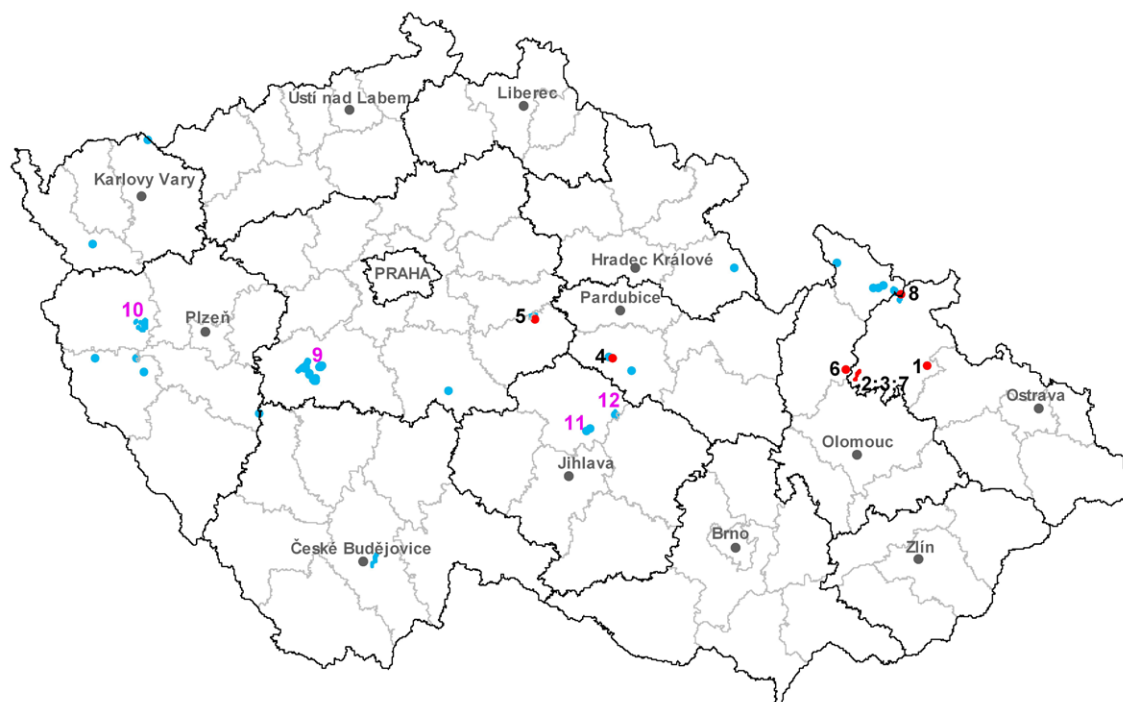
810196 – Dráty z wolframu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	1 318	36	475	1 766	3 134
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	4 972	5 671	5 671	1 388	6 412

Zinek

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

■ vytěžená ložiska a ostatní zdroje

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

Výhradní evidovaná ložiska:

1 Horní Benešov

2 Horní Město

3 Horní Město-Šibenice

4 Křižanovice

5 Kutná Hora

6 Oskava

7 Ruda u Rýmařova-sever

8 Zlaté Hory-východ

Vytěžená ložiska a ostatní zdroje:

9 Březové Hory + Příbram + Bohutín

10 Stříbro

11 Havlíčkův Brod (Dlouhá Ves + Bartoušov + Stříbrné Hory)

12 Staré Ransko

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem ^{a)}	9	8	8	8	8
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kt Zn	477	472	472	472	472
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	477	472	472	472	472
Těžba, t Zn	0	0	0	0	0

Poznámka:

^{a)} ložiska s bilancovaným obsahem zinku

3. Zahraniční obchod

2608 – Zinkové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1	1	5	37	3
Vývoz	t	0,2	0,3	0,3	0,9	0,3

2608 – Zinkové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	504 613	355 799	57 930	39 643	129 520
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	480 769	122 047	185 185	52 928	79 245

7901 – Surový (neopracovaný) zinek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	48 089	32 016	27 961	27 974	31 011
Vývoz	t	17 706	19 987	6 245	5 146	7 407

7901 – Surový (neopracovaný) zinek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	40 861	34 518	44 319	41 499	39 071
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	39 130	33 777	36 341	30 964	36 531

7902 – Zinkový odpad a šrot

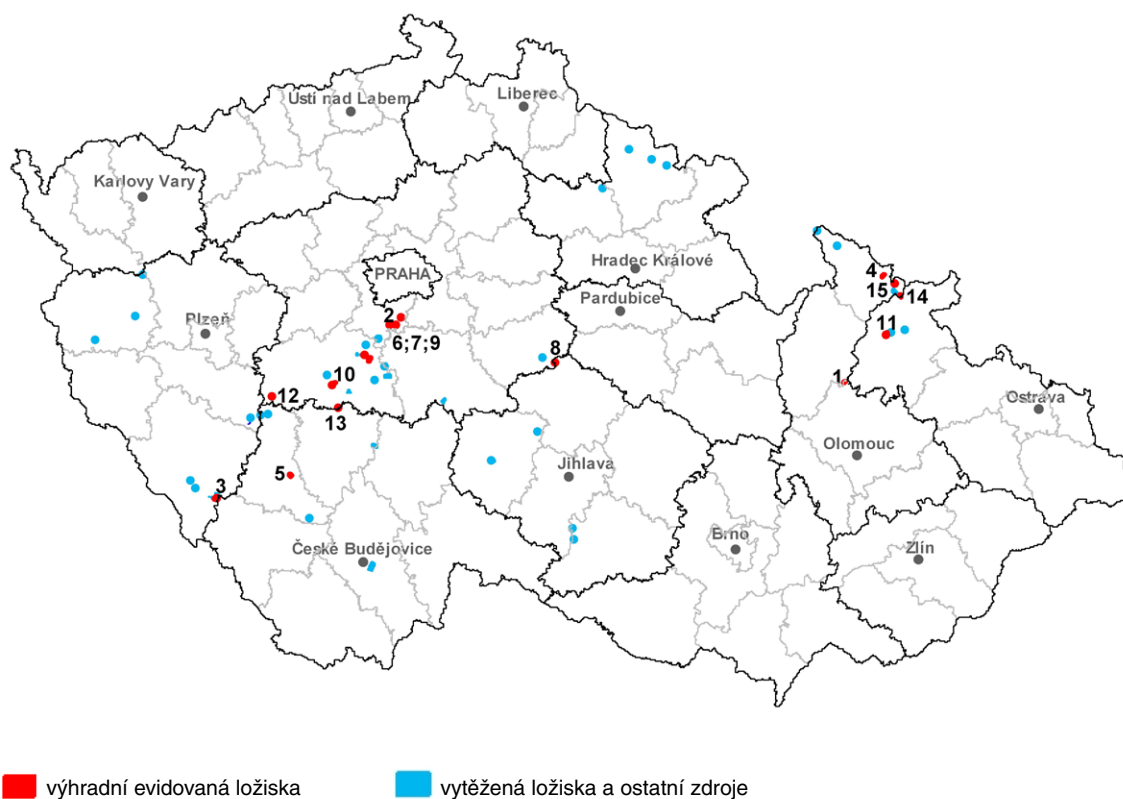
		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	2 749	2 434	900	909	583
Vývoz	t	2 885	2 717	4 800	4 189	4 452

7902 – Zinkový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	35 456	28 439	34 247	30 650	26 721
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	23 901	19 855	23 258	25 683	26 508

Zlato

1. Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje nejsou těženy

1 Břevenec

2 Jílové u Prahy

3 Kašperské Hory

4 Mikulovice u Jeseníka

5 Modlešovice

6 Mokrsko

7 Mokrsko-východ

8 Podmoky

9 Prostřední Lhota-Čelina

10 Smolotely-Horní Líšnice

11 Suchá Rudná-střed

12 Vacíkov

13 Voltýřov

14 Zlaté Hory-východ

15 Zlaté Hory-Zlatý potok

2. Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	15	15	15	15	15
z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, kg Au	238 900	238 900	238 900	238 900	238 900
bilanční prozkoumané	48 740	48 740	48 740	48 740	48 740
bilanční vyhledané	28 644	28 644	28 644	28 644	28 644
nebilanční	161 516	161 516	161 516	161 516	161 516
Těžba, kg Au	0	0	0	0	0

Schválené prognózní zdroje P₁, P₂, P₃

Au kov v rudě

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kg	60 221	60 221	60 221	60 221	60 221
P ₂ , kg	65 846	65 846	65 846	65 846	65 846
P ₃ ,	–	–	–	–	–

Au ruda

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
P ₁ , kt	16 700	16 700	16 700	16 700	16 700
P ₂ , kt	20 341	20 341	20 341	20 341	20 341
P ₃ , kt	2 850	2 850	2 850	2 850	2 850

3. Zahraniční obchod

7108 – Zlato surové nebo ve formě polotovarů nebo prachu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	2 593	2 915	3 693	20 268	5 291
Vývoz	kg	5 153	10 649	477	9 851	6 953

7108 – Zlato surové nebo ve formě polotovarů nebo prachu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/g	331	416	566	172	789
Průměrné vývozní ceny	Kč/g	102	71	3 187	227	409

NEROSTNÉ SUROVINY TĚŽENÉ V MINULOSTI, BEZ ZDROJŮ A ZÁSOB

Antimon

Zahraniční obchod

261710 – Antimonové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	45	37 021	53 035	69 054	89 009
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

261710 – Antimonové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	16 556	91	112	192	189
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	6 000	–

8110 – Antimon a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	131	54	75	64	31
Vývoz	t	3	12	19	0,02	0,5

8110 – Antimon a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	108 477	98 434	141 136	263 697	283 072
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	116 576	117 657	143 763	238 095	339 623

Arzen

Zahraniční obchod

280480 – Arzen

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	25 461	232	56	19	27
Vývoz	kg	493	0	0	0	0

280480 – Arzen

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	107	1 819	11 661	9 000	9 148
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	290	–	–	–	–

Železo

Zahraniční obchod

2601 – Železné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	7 710	4 810	5 937	7 365	5 867
Vývoz	kt	0,03	0,0001	0,008	1	0,001

2601 – Železné rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	2 360	1 752	2 469	2 657	2 682
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	3 960	N	N	16 266	17 644

7201 – Surové železo

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	114	47	55	76	68
Vývoz	kt	30	24	65	46	83

7201 – Surové železo

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	10 327	6 836	8 930	10 218	9 548
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	10 642	6 575	7 216	10 279	8 584

7204 – Železný a ocelový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	510	379	403	473	477
Vývoz	kt	1 830	1 444	1 824	2 033	2 051*

* vyvezeno bylo více než 2051 kt

7204 – Železný a ocelový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	7 612	4 540	6 048	7 489	7 862
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	8 077	4 870	7 216	7 840	7 466**

** nezahrnuje celý vývoz

NEROSTNÉ SUROVINY NETĚŽENÉ V MINULOSTI, SE ZDROJI A ZÁSOBAMI

Lithium, rubidium, cesium

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje České republiky

■ výhradní evidovaná ložiska

Evidované ložisko není těženo

1 Cínovec-jih*

Poznámka:

* Ložisko také s nebilančními zásobami Sn-W rud a obsahy Ta a Nb v koncentrátu

Základní statistické údaje České republiky k 31. 12.

Počet ložisek; zásoby; těžba

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ložisek celkem	1	1	1	1	1
Z toho těžených	0	0	0	0	0
Zásoby celkem, t Li	112 775	112 775	112 775	112 775	112 775
bilanční prozkoumané	0	0	0	0	0
bilanční vyhledané	0	0	0	0	0
nebilanční	112 775	112 775	112 775	112 775	112 775
Těžba, t Li	0	0	0	0	0

V České republice je možno celé Krušné hory považovat ze lithiovou provincií. Tak jenom v prostoru Cínovce a okolí bylo identifikováno kolem 300 mil. t rud se zvýšenými obsahy Li. Na nebilančním ložisku Sn-W rud Cínovec-jih je v Bilanci zásob evidováno 112 775 t litia v 53,4 mil. t rudy s průměrným obsahem 0,117% Li. Kromě toho byla na tomto ložisku ještě vyhodnocena doprovodná množství 56 kt rubidia a 1,8 kt Cs. Mimo Bilanci jsou zásoby Li vypočteny rovněž na bývalých ložiscích Cínovec-sever-lomová těžba (79 kt), Cínovec-starý závod (3,8 kt), Verněřov u Aše (15,2 kt) a Krásno-Koník (2 kt).

V dobývacím prostoru ložiska černého uhlí Slaný byly vypočteny zásoby solanky s anomálními obsahy Br a Li v množství 453,6 mil. m³. Tyto zásoby podzemní vody obsahují 123 kt bromu, 15 kt lithia a více než 18 mil. t NaCl.

Zahraniční obchod

280519 – Lithium, draslík, rubidium, cesium

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	36 101	39 422	21 566	20 383	232 363
Vývoz	kg	35	205	0	117	1 097

280519 – Lithium, draslík, rubidium, cesium

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	167	351	744	862	58
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	400	122	–	316	39

28369100 – Uhličitany lithia

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	63 900	34 706	66 075	71 775	88 801
Vývoz	kg	3 157	116	1 208	1 738	2 284

28369100 – Uhličitany lithia

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	135	130	118	121	131
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	152	440	406	455	427

Molybden

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.

V České republice na lokalitě Hůrky v ČistECKO-jesenickém masivu jsou odhadnuty prognózní zdroje (neschválené) Mo rud na 80 mil. t s průměrným obsahem 0,176 % Mo tj. 14 037 t Mo (L.Kopecký 1983).

Zahraniční obchod

81029400 – Molybden surový (netvářený), včetně tyčí, prutů získaných prostým slinováním

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	195 738	15 060	8 555	18 393	4 649
Vývoz	kg	18 309	4 443	3 160	14 409	213

81029400 – Molybden surový (netvářený), včetně tyčí, prutů získaných prostým slinováním

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	1 196	557	766	677	1 626
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	1 170	649	824	695	643

Selen, telur

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.

V České republice byly (neschválené) prognózní zdroje Se na ložisku Zn-Pb-Cu Zlaté Hory – západ orientačně vyhodnoceny na více než 13 t (K.Stuchlíková – I.Frolíková 1988).

Zahraniční obchod

280490 – Selen

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	10 679	3 750	5 807	5 513	10 940
Vývoz	kg	819	1 200	1 200	350	> 0

280490 – Selen

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	1 211	905	1 612	2 468	2 402
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	1 161	887	1 694	2 471	> 2 000

28045090 – Telur

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	15	3	25	26	14
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

28045090 – Telur

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	14 867	5 000	24 560	16 462	19 143
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

Tantal, niob

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.

V České republice byly prognózní zdroje (neschválené) Nb vyhodnoceny na 3 238 t na uranových ložiskách v uranonosných pískovcích Strážského bloku české křídové pánve (spolu s TR, Zr a Hf) a dalších 568 t na lokalitě Hůrky v Čistecko-jesenickém masivu (spolu s Mo, TR, Zr a Hf), kde byly vyčísleny také prognózy tantalu na 57 t. Ziskatelné obsahy tantalu a niobu jsou známy rovněž z wolframových a cínových koncentrátů pokusně získaných při průzkumu ložiska Sn-W rud Cínovec-jih (spolu s Li, Rb a Cs).

Zahraniční obchod

26159010 – Tantalové a niobové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	0	0	0	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

26159010 – Tantalové a niobové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

810320 – Tantal surový

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	217 893	105 657	240 040	173 469	145 368
Vývoz	kg	79 600	50 096	76 647	79 048	60 940

810320 – Tantal surový

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	6 760	7 348	8 426	11 710	10 935
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	6 371	6 839	6 642	5 972	8 830

Vzácné zeminy

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.

V České republice jsou popsány předpokládané zdroje (neschválené) oxidů vzácných zemin z různých mineralizací a geologických formací. Tak např. byly vyhodnoceny obsahy ceru v uranových rudách uranonosných pískovců Strážského bloku české křídové pánve na 4 750 t Ce. Anomální obsahy oxidů vzácných zemin jsou předpokládány rovněž na lokalitě Hůrky v Čistecko-jesenickém masivu (tady spolu se zdroji Mo, Ta, Nb, Zr, Hf), v alkalických vulkanitech Českého Středohoří, ve vulkanitech šternbersko-hornobenešovského pásma Nízkého Jeseníku, v grafitických fylitech železnohorského proterozoika, v argilitizovaných tufech hornoslezské pánve apod.

Zahraniční obchod

28461000 – Sloučeniny ceru

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	120 490	88 136	94 438	86 832	284 075
Vývoz	kg	3 228	3 099	2 247	2 808	2 991

28461000 – Sloučeniny ceru

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	282	367	381	1 055	409
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	437	512	933	1 366	1 259

28053010 – Kovy vzácných zemin, skandium a yttrium vzájemně smíšené nebo legované

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	100	200	3 597	4 270	2 780
Vývoz	kg	0	0	435	1 720	2 805

28053010 – Kovy vzácných zemin, skandium a yttrium vzájemně smíšené nebo legované

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	250	200	718	1 962	1 365
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	423	1 982	1 484

**28053090 – Kovy vzácných zemin, skandium a yttrium, ne: vzájemně smíšené
nebo legované**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	26	29	11 698	30 428	139
Vývoz	kg	0	2	1	3	3

**28053090 – Kovy vzácných zemin, skandium a yttrium, ne: vzájemně smíšené
nebo legované**

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	12 385	11 862	577	638	5 871
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	159 000	1 000	2 000	1 333

Zirkonium, hafnium

Evidovaná ložiska a ostatní zdroje ČR; základní statistické údaje ČR k 31. 12.

V České republice byly odhadnuty prognózní zdroje zirkonia a hafnia v uranových rudách na uranových ložiskách uranonosných pískovců Strážského bloku české křídové pánve (spolu s TR, Ta, Nb) na 71 800 t Zr a 2 520 t Hf. Dalších 122 370 t Zr a 2 446 t Hf se předpokládá ve fenitech na lokalitě Hůrky v Čistěcko-jesenickém masivu (spolu s Mo, TR, Ta, Nb). Všechny zdroje jsou neschválené.

Zahraniční obchod

26151000 – Zirkonové rudy a koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	750 512	268 062	308 098	959 101	595 291
Vývoz	kg	4 000	2	0	5 000	7 360

26151000 – Zirkonové rudy a koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	23	28	38	47	69
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	27	0	–	63	78

81129210 – Surové hafnium (netvářené), odpad, šrot, prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	1	450	8	2	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

81129210 – Surové hafnium (netvářené), odpad, šrot, prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	4 000	109	12 875	27 500	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

NEROSTNÉ SUROVINY NETĚŽENÉ V MINULOSTI, BEZ ZDROJŮ A ZÁSOB

NERUDNÍ SUROVINY

Andalusit, kyanit, sillimanit, mullit

Zahraniční obchod

250850 – Andalusit, kyanit a sillimanit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	6	4	4	4	4
Vývoz	kt	0	0,001	0,002	0,01	0,02

250850 – Andalusit, kyanit a sillimanit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	8 363	10 451	10 114	10 440	10 793
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	14 286	19 512	29 110	10 816

250860 – Mullit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	1	1	1	1	0,6
Vývoz	kt	0,003	0,007	0,004	0,05	0,2

250860 – Mullit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	21 702	29 097	23 495	23 726	19 668
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	25 714	22 069	40 000	60 000	21 508

Azbest

Zahraniční obchod

2524 – Osinek (azbest)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1	0	3	2	1
Vývoz	t	0	0	0	0	0

2524 – Osinek (azbest)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	53 750	868 853	10 333	20 000	572 398
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	–	–	–	–	–

Magnezit

Zahraniční obchod

251910 – Přírodní uhličitán hořečnatý (magnezit)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	4 193	3 460	7 108	4 579	5 270
Vývoz	t	29	10	8	4	0,003

251910 – Přírodní uhličitán hořečnatý (magnezit)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 357	4 498	5 426	7 534	5 938
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	55 414	189 740	200 870	68 241	153 846

251990 – Magnézie tavená, slinutá, oxidy hořčíku ostatní

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	54 301	38 046	38 891	40 982	43 239
Vývoz	t	1 107	3 718	3 803	7 093	5 998

251990 – Magnézie tavená, slinutá, oxidy hořčíku ostatní

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	7 405	8 434	8 771	8 329	12 482
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	10 502	8 131	10 501	9 457	9 995

Mastek

Zahraniční obchod

2526 – Přírodní steatit, mastek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	10 986	9 406	9 570	12 754	8 826
Vývoz	t	386	182	169	297	214

2526 – Přírodní steatit, mastek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	6 907	7 089	6 639	5 851	5 588
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	7 322	14 726	16 148	13 094	17 664

Perlit

Zahraniční obchod

25301010 – Perlit

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	5 782	4 528	0	0	0
Vývoz	t	99	114	0	0	0

25301010 – Perlit

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	4 227	3 966	–	–	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	40 721	44 716	–	–	–

Síra

Zahraniční obchod

2503 – Síra všech druhů, jiná než sublimovaná síra, srážená a koloidní síra

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	46 371	20 986	14 761	14 947	3 848
Vývoz	t	16 670	20 153	12 227	949	1 852

2503 – Síra všech druhů, jiná než sublimovaná síra, srážená a koloidní síra

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 587	5 703	9 314	11 068	14 777
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 752	765	977	4 886	4 078

2802 – Síra sublimovaná nebo srážená; koloidní síra

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	65 242	71 032	82 355	93 461	39 458
Vývoz	t	658	83	429	316	253

2802 – Síra sublimovaná nebo srážená; koloidní síra

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 917	602	1 136	2 684	3 384
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	11 846	51 361	11 813	19 335	35 541

2807 – Kyselina sírová

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	57 751	33 519	34 206	35 531	25 480
Vývoz	t	69 071	56 145	43 778	46 371	45 123

2807 – Kyselina sírová

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 658	1 055	1 379	1 421	2 121
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	2 203	1 091	1 743	1 896	1 707

Sůl kamenná

Zahraniční obchod

2501 – Sůl (včetně soli stolní a denaturované) a čistý chlorid sodný, též ve vodném roztoku

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	610 959	711 503	960 330	865 911	564 702
Vývoz	t	15 674	40 055	51 290	41 680	25 882

2501 – Sůl (včetně soli stolní a denaturované) a čistý chlorid sodný, též ve vodném roztoku

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	1 336	1 459	1 480	1 439	1 562
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	3 879	3 133	2 900	3 152	4 304

Ostatní suroviny pro výrobu průmyslových hnojiv

Zahraniční obchod

3102 – Dusíkatá hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	211 841	429 687	556 146	652 708	645 779
Vývoz	t	160 971	540 846	579 923	582 234	596 569

3102 – Dusíkatá hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	19 856	4 426	4 388	5 599	6 102
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	21 176	4 678	4 010	5 593	5 922

2510 – Přírodní fosfáty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	20 928	559	15 021	13 165	210
Vývoz	t	1 023	817	1	0,1	0,1

2510 – Přírodní fosfáty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	6 032	7 242	4 802	7 251	19 871
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	33 871	27 807	N	55 944	8 000

2809 – Oxidy a kyseliny fosforu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	2 270	3 328	3 091	3 289	6 172
Vývoz	t	20 783	34 028	46 290	51 186	> 33 817

2809 – Oxidy a kyseliny fosforu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	45 382	20 132	20 068	19 504	10 753
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	50 672	17 621	14 054	16 446	≠16 458

3103 – Fosforečná hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	8 036	10 848	17 269	17 769	23 076
Vývoz	t	1 136	895	1 098	920	275

3103 – Fosforečná hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	34 998	6 375	6 419	7 963	9 141
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	11 039	5 735	8 948	14 261	16 532

3104 – Draselná hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	81 060	41 560	87 735	90 669	79 028
Vývoz	t	1 751	7 027	4 234	4 707	3 861

3104 – Draselná hnojiva

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	14 701	14 129	7 949	8 843	9 587
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	37 809	15 532	19 122	19 349	21 026

3105 – Hnojiva obsahující více prvků

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	154 615	53 757	100 466	116 802	133 272
Vývoz	t	18 995	17 494	18 031	15 497	17 263

3105 – Hnojiva obsahující více prvků

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	11 954	9 446	8 713	10 677	11 835
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	11 578	9 445	8 214	11 141	11 595

RUDY

Berylium

Zahraniční obchod

811212 – Berylium surové, (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	9	0	1	0	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

811212 – Berylium surové, (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	37 778	–	2 000	–	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

Galium

Zahraniční obchod

81129289 – Galium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	4	9	4	11	4
Vývoz	kg	0	1	0	0	0

81129289 – Galium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	3 175	1 267	2 200	27 090	42 250
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	2 300	–	–	–

Hliník

Zahraniční obchod

2606 – Hliníkové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	18	10	34	33	28
Vývoz	kt	0,5	0,6	0,0008	0,1	0,02

2606 – Hliníkové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	5 427	4 971	3 386	2 937	3 172
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	8 617	14 321	31 915	6 420	35 282

281820 – Oxid hlinitý jiný (ne korund syntetický)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	28	6	7	8	8
Vývoz	kt	0,2	3,0	4,0	3,8	4,1

281820 – Oxid hlinitý jiný (ne korund syntetický)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	11 552	21 717	21 361	22 540	23 094
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	24 076	6 385	6 464	8 499	10 198

281830 – Hydroxid hlinitý

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	7	6	10	10	9
Vývoz	kt	0,05	0,09	0,08	0,03	0,03

281830 – Hydroxid hlinitý

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	8 676	9 328	7 034	7 013	9 629
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	18 480	13 036	15 120	21 611	18 527

7601 – Surový (neopracovaný) hliník

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	194	171	223	243	219
Vývoz	kt	54	60	52	54	61

7601 – Surový (neopracovaný) hliník

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	49 285	37 064	43 649	49 480	46 771
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	148 602	152 127	131 969	48 021	44 295

7602 – Hliníkový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kt	59	50	62	87	103
Vývoz	kt	58	49	72	90	86

7602 – Hliníkový odpad a šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	30 822	20 709	31 521	32 353	30 916
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	53 998	28 766	38 804	32 593	29 797

Hořčík

Zahraniční obchod

810411 – Hořčík surový (neopracovaný), obsah 99,8% a více hořčíku

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 634	892	1 992	1 449	12 456
Vývoz	t	138	179	0,2	0	0,2

810411 – Hořčík surový (neopracovaný), obsah 99,8% a více hořčíku

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	77 317	55 579	55 849	57 946	64 644
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	76 911	72 226	215 569	–	84 000

810419 – Hořčík surový (neopracovaný), obsah pod 99,8% hořčíku

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	2 119	545	754	647	7 615
Vývoz	t	10 545	5 486	5 914	7 699	7 147

810419 – Hořčík surový (neopracovaný), obsah pod 99,8% hořčíku

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	82 402	95 232	87 246	85 681	94 541
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	57 221	55 809	47 030	48 092	52 691

Chrom

Zahraniční obchod

2610 – Chromové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	13 039	8 244	7 975	8 032	8 413
Vývoz	t	508	369	764	1 410	1 061

2610 – Chromové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	11 336	9 191	9 164	11 210	10 255
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	12 009	5 912	4 336	7 534	7 088

811881 – Surový chrom

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	0	0	0	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

811881 – Surový chrom

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

Indium

Zahraniční obchod

81129281 – Indium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	25	2	9	97	14
Vývoz	kg	0	0	0	96	85

81129281 – Indium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	11 720	1 500	9 556	12 990	5 786
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	12 534	7 659

Kadmium

Zahraniční obchod

810720 – Kadmium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	24 133	43	67	697	18 141
Vývoz	kg	0	0	0	< 1	0

810720 – Kadmium surové (netvářené), prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	6	2 674	3 015	264	10
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	1 000	–

Kobalt

Zahraniční obchod

2605 – Kobaltové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	1 110	426	3 428	600	275
Vývoz	kg	11 319	7 000	0	0	0

2605 – Kobaltové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	1 052	937	357	1 535	1 596
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	33	43	–	–	–

8105 – Kobaltový kamínek (lech) a jiné meziprodukty metalurgie kobaltu; kobalt a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	201	220	60	60	74
Vývoz	t	11	10	9	17	14

8105 – Kobaltový kamínek (lech) a jiné meziprodukty metalurgie kobaltu; kobalt a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	511 596	167 820	939 289	1 038 238	910 368
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	1 227 362	706 335	694 102	567 321	479 832

Nikl

Zahraniční obchod

2604 – Niklové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	10	7	7	14	6
Vývoz	t	135	180	254	268	20

2604 – Niklové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	484 370	319 651	400 000	376 438	464 688
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	N	N	N	3 407	352 128

7502 – Nikl nezpracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	3 803	3 812	2 165	2 560	3 757
Vývoz	t	174	776	228	126	273

7502 – Nikl nezpracovaný

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	428 321	386 745	450 766	432 625	368 258
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	278 533	230 220	352 907	471 424	318 601

Rtuť**Zahraniční obchod****280540 – Rtuť**

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	3 565	4 319	2 561	4 385	2 676
Vývoz	kg	6 283	6 521	1 241	19	141

280540 – Rtuť

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	170	247	162	356	213
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	1 004	993	598	770	830

Thalium

Zahraniční obchod

811251 – Thalium surové (netvářené)

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	0	1	< 1	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

811251 – Thalium surové (netvářené)

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	–	4 000	17 000	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

Thorium

Zahraniční obchod

28443061 – Thorium ve tvaru tyčí, prutů, úhelníků, tvarovek, profilů, drátů, desek, pásů

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	41 959	4	0	< 1
Vývoz	kg	0	360	0	0	< 1

28443061 – Thorium ve tvaru tyčí, prutů, úhelníků, tvarovek, profilů, drátů, desek, pásů

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	46	3 250	–	> 1 280 000
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	47	–	–	> 354 000

28443069 – Thorium ostatní, nesurové, odpad, zbytky, tyč, úhelník, tvarovka, drát, deska

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	1	0	< 1	0
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

28443069 – Thorium ostatní, nesurové, odpad, zbytky, tyč, úhelník, tvarovka, drát, deska

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	5 000	–	6 000	–
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

28443099 – Thoriové soli

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	0	0	0	1
Vývoz	kg	0	0	0	0	0

28443099 – Thoriové soli

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	5 000
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	–

Titan

Zahraniční obchod

2614 – Titanové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	198 758	140 394	155 505	146 778	98 050
Vývoz	t	641	452	2 378	504	684

2614 – Titanové rudy a jejich koncentráty

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	3 269	3 395	3 236	3 876	7 947
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	15 793	20 254	5 935	23 369	55 468

8108 – Titan a výrobky z něj, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	t	1 124	925	1 030	1 341	1 723
Vývoz	t	118	340	359	268	390

8108 – Titan a výrobky z něj, včetně odpadu a šrotu

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/t	560 583	564 007	541 650	645 106	507 213
Průměrné vývozní ceny	Kč/t	174 542	110 433	90 892	133 014	139 101

Vanad

Zahraniční obchod

81129291 – Vanad surový (netvářený), prášek, ne: odpad, šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	0	0	0	0	1
Vývoz	kg	0	236	0	0	0

81129291 – Vanad surový (netvářený), prášek, ne: odpad, šrot

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	–	–	–	–	4 000
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	–	297	–	–	–

Vizmut

Zahraniční obchod

81060010 – Vizmut surový (netvářený), včetně odpadu a šrotu, prášku

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	59 569	50 557	94 522	267 387	108 014
Vývoz	kg	437	51	17 945	2 295	4 172

81060010 – Vizmut surový (netvářený), včetně odpadu a šrotu, prášku

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	460	315	375	214	429
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	412	686	277	392	310

81060090 – Výrobky z vizmutu, ne: vizmut surový (netvářený), odpad, šrot, prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	kg	18 073	2 142	11 452	1 708	2 691
Vývoz	kg	2 832	407	1 087	1 188	> 221

81060090 – Výrobky z vizmutu, ne: vizmut surový (netvářený), odpad, šrot, prášek

		2008	2009	2010	2011	2012
Průměrné dovozní ceny	Kč/kg	780	699	506	2 405	1 552
Průměrné vývozní ceny	Kč/kg	1 820	1 484	1 339	2 183	≠ 8185

SUROVINOVÉ ZDROJE ČESKÉ REPUBLIKY
NEROSTNÉ SUROVINY

Ročenka 2013

Vydala Česká geologická služba
Praha 2013

Vytiskla Česká geologická služba, Klárov 3, Praha 1
Vydání první, 305 stran
03/9 446-402-14

ISSN: 1801-6693
ISBN: 978-80-7075-854-0

Kniha vyšla s finančním příspěvkem
Ministerstva životního prostředí České republiky